

מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 26.06.2025

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, ג' בתמוז התשפ"ה - 29 ביוני 2025

(אופן ושעת הישיבה ייקבעו בהמשך)

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
-------------	------------------	------------------

א. הצעת חוק שירות המילואים, התשפ"ה-2025 של חה"כ משה טור פז ויולי יואל אדלשטיין (פ/5692)

- המשך הדיון

(עמ' 9 – 65)

ב. הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון - סיוע טיפולי לבוגרי השירות הצבאי), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה טור פז ויאיר לפיד (פ/5317)

(עמ' 66)

ג. הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון - חבלה שאינה חבלת שירות בזמן מלחמה), התשפ"ה-2025 של חה"כ אלעזר שטרן ואחרים (פ/5704)

- המשך הדיון

(עמ' 67 – 68)

ד. הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון - בדיקה או חקירה לפני העמדה לדין בעת לחימה), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סעדה ואחרים (פ/5710)

(עמ' 69 – 70)

ה. הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון - הפחתה בדמי ביטוח בריאות לתושבי הפריפריה), התשפ"ד-2024 של חה"כ מיכאל מרדכי ביטון (פ/4776)

(עמ' 71)

ו. הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/4905)

- המשך הדיון

(עמ' 72 – 81)

ז. הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון - איסור הפליה מחמת מוגבלות), התשפ"ה-2025 של חה"כ מיכל מרים וולדיגר ואחרים (פ/5337)

- המשך הדיון

(עמ' 82 – 83)

ח. הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון - אימוץ על ידי הורה יחיד), התשפ"ג-2023 של חה"כ מרב מיכאלי (פ/2023)

(עמ' 84)

ט. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון - שיעור ההטבה לפי הסכם בדבר גמלת ניידות), התשפ"ג-2023 של חה"כ אימאן ח'טיב יאסין (פ/3128)

(עמ' 85)

י. הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון - משפחה מלווה ליתומים בגירים), התשפ"ה-2024 של חה"כ חוה אתי עטייה (פ/5107)

(עמ' 86)

יא. הצעת חוק הגנת השכר (תיקון - תלוש שכר אחיד בשירות המדינה), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סולומון (פ/5316)

(עמ' 87 – 88)

יב. הצעת חוק עוסק בכלכלת הפלטפורמה, התשפ"ה-2024 של חה"כ ולדימיר בליאק (פ/5008)

(עמ' 89 – 92)

יג. הצעת חוק לשינוי מתכונת השידור הציבורי ולהסדרת שידורי רדיו ארציים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ גלית דיסטל אטבריאן (פ/5585)

(עמ' 93 – 105)

יד. הצעת חוק לצמצום הריכוזיות בענף הפרסום במדיה, התשפ"ה-2025 של חה"כ אביחי אברהם בוארון ואחרים (פ/5455)

- המשך הדיון

(עמ' 106 – 111)

טו. הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח ובהזמנה בבית האוכל, התשפ"ה-2025 של חה"כ רון כץ וינון אזולאי (פ/5732)

- המשך הדיון

(עמ' 112 – 113)

טז. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ביטול עמלת שורה ודמי משמרת), התשפ"ה-2024 של חה"כ אביחי אברהם בוארון ואחרים (פ/4955)

- המשך הדיון

(עמ' 114 – 115)

יז. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - סירוב בלתי סביר למתן שירות בנקאי בשל הטלת עיצומים מצד מדינה זרה), התשפ"ד-2024 של חה"כ לימור סון הר מלך (פ/4734)

- המשך הדיון

(עמ' 116 – 117)

יח. הצעת חוק להגדרת רצועת עזה כאזור עוין ואיסור יחסי מסחר, התשפ"ה-2025 של חה"כ יוליה מלינובסקי ואחרים (פ/5671)

(עמ' 118 – 119)

יט. הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 24 - הוראת שעה) (תיקון - הארכת הוראת השעה), התשפ"ה-2025 של חה"כ עפיף עבד ומיכאל מרדכי ביטון (פ/5866)

(עמ' 120 – 121)

כ. הצעת חוק מענק לבניית מרחב מוגן, התשפ"ג-2022 של חה"כ יעקב אשר ואחרים (פ/904)

- המשך הדיון

(עמ' 122 – 123)

כא. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 164) (שינוי גודל מרחב מוגן דירתי), התשפ"ה-2025 (ה"ח הכנסת מס' 1126) - דיון נוסף לפני קריאה ראשונה

(עמ' 124 – 126)

כב. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 162 - הוראת שעה), התשפ"ה-2025 (ה"ח הכנסת מס' 1122) - דיון נוסף לפני קריאה שנייה ושלישית

(עמ' 127 – 132)

כג. הצעת חוק הגנה על בתי תפילה ותיקים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ אביחי אברהם בוארון ואחרים (פ/5556)

- המשך הדיון

(עמ' 133 – 137)

כד. הצעת חוק קבלת מידע לשם זיהוי חללים ונעדרים בשל אירוע רב-נפגעים, התשפ"ה-2025 של חה"כ צביקה פוגל (פ/5527)

- המשך הדיון

(עמ' 138 – 147)

כה. הצעת חוק מדיניות שווה באכיפת
החוק כלפי מפגינים, התשפ"ה-2025
של חה"כ משה רוט (פ/5765)

(עמ' 148 – 149)

כו. הצעת חוק הליכי חקירה והעדה
(התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית
או נפשית) (תיקון - חקירה והעדה
מותאמת למתמודדי נפש), התשפ"ה-
2025 של חה"כ מיכל מרים וולדיגר
ואחרים (פ/5632)

- המשך הדיון

(עמ' 150 – 152)

כז. הצעת חוק הגנה על קטינים (הזכות
למחיקת מידע אישי), התשפ"ה-2025
של חה"כ אלי דלל ואחרים (פ/5596)

(עמ' 153 – 155)

כח. הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון -
הפחתת הרוב הדרוש להפסקת חברותו
של חבר הכנסת) של חה"כ לימור סון
הרמלך ויצחק קרויזר (פ/5489)

(עמ' 156)

כט. הצעת חוק לעשיית דין במחבלי
החמאס ובעוזריהם, התשפ"ד-2023
של חה"כ עמית הלוי ואחרים (פ/4020)

(עמ' 157 – 159)

ל. הצעת חוק החלת הריבונות של מדינת ישראל בחבלי יהודה והשומרון, התשפ"ג-2023 של חה"כ לימור סון הר מלך ואחרים (פ/2974)

- המשך הדיון

(עמ' 160 – 161)

לא. הצעת חוק העונשין (תיקון - תקיפת חייל צה"ל), התשפ"ה-2024 של חה"כ אלון שוסטר (פ/5249)

(עמ' 162)

לב. הצעת חוק חסינות כוחות הביטחון באירועים מבצעיים, התשפ"ג-2023 של חה"כ צביקה פוגל (פ/1784)

- המשך הדיון

(עמ' 163 – 167)

לג. הצעת חוק נישואים אזרחיים, התשפ"ג-2022 של חה"כ בועז טופרובסקי ואחרים (פ/1033)

(עמ' 168 – 181)

לד. הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון - כשירות מיוחדת), התשפ"ג-2022 של חה"כ ניסים ואטורי (פ/565)

- המשך הדיון

(עמ' 182)

לה.	טיוטת חוק העונשין (תיקון מס') (אסון טבע, מלחמה ומצב חירום), התשפ"ה-2024	378חכק	שר המשפטים
	(עמ' 183 – 185)		
לו.	טיוטת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 - הוראת שעה - חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי) (תיקון מס' 4), התשפ"ה-2025	377חכק	השר לביטחון לאומי
	(עמ' 186 – 189)		
לז.	טיוטת חוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק) (תיקון מס' 11), התשפ"ה-2025	376חכק	שר החקלאות וביטחון המזון
	(עמ' 190 – 192)		

מספר פנימי : 2229832

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת משה טור פז
יולי יואל אדלשטיין

5692/25/פ

הצעת חוק שירות המילואים, התשפ"ה–2025 פרק א': פרשנות

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה להגדיר את מבנה מערך המילואים של צבא הגנה לישראל, כשירותו ומטרותיו, וכן את המתווה לקריאה לשירות מילואים ואת חובותיו של חייל המילואים וזכויותיו, והכל תוך ראיית מערך המילואים כחלק בלתי נפרד מצבא הגנה לישראל המהווה נדבך מרכזי שעליו נשען הצבא לצורכי ביטחון המדינה ותוך ראיית הנמנים עם מערך המילואים כתורמים תרומה ייחודית למדינת ישראל.
2. פרשנות (א) בחוק זה –
- "הוראות הפיקוד העליון" – כמשמעותן בסעיף 2א לחוק השיפוט הצבאי;
- "הוועדה" – ועדת החוץ והביטחון של הכנסת;
- "חוק הבחירות לכנסת" – חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969¹;
- "חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995²;
- "חוק הגנת השכר" – חוק הגנת שכר, התשי"ח–1958³;
- "חוק ההוצאה לפועל" – חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז–1967⁴;
- "חוק ההתגוננות האזרחית" – חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א–1951⁵;

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

⁴ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

⁵ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

"חוק החיילים המשוחררים" – חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט–1949⁶;

"חוק המשטרה" – חוק המשטרה, התשס"ו–2006⁷;

"חוק הנכים" – חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט–1959 [נוסח משולב]⁸;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977⁹;

"חוק השיפוט הצבאי" – חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955¹⁰;

"חוק רישום פטירות חיילים" – חוק רישום פטירות חיילים, התשכ"ז–1967¹¹;

"חוק שוויון הזדמנויות בעבודה" – חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח–1988¹²;

"חוק שירות ביטחון" – חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו–1986¹³;

"חייל מילואים" – מי שנמנה עם מערך המילואים לפי הוראות סעיף 4;

"מוסמך" – מי שהוסמך בפקודות הצבא לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים;

"מעסיק בפועל" ו"קבלן כוח אדם" – כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו–1996¹⁴;

"מערך המילואים" – כלל כוחות המילואים של צבא הגנה לישראל;

"משרת מילואים פעיל" – כמשמעותו בסעיף 27;

"סעיף תקציב" ו"תחום פעולה" – כהגדרתם בחוק תקציב שנתי כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985¹⁵;

⁶ ס"ח התש"ט, עמ' 13.
⁷ ס"ח התשס"ו, עמ' 130.
⁸ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.
⁹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
¹⁰ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.
¹¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 112.
¹² ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.
¹³ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.
¹⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.
¹⁵ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

"פוקד" – מי שמונה לפוקד לפי סעיף 50 לחוק שירות ביטחון ;

"פקודות הצבא" – כהגדרתן בחוק השיפוט הצבאי ;

"פקודת המשטרה" – פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁶ ;

"הרמטכ"ל" – ראש המטה הכללי של צבא הגנה לישראל ;

"שירות מילואים" – שירות פעיל במערך המילואים ;

"תעסוקה מבצעית" – פעולה צבאית שמטרתה ביטחון שוטף באזורים

שיקבעו בפקודות הצבא ;

"השר" – שר הביטחון.

(ב) לכל מונח אחר בחוק זה תהיה המשמעות הנודעת לו בחוק שירות ביטחון.

פרק ב': מערך המילואים

3. (א) היקף מערך המילואים הנדרש לצורך היערכות צבא הגנה לישראל למשימותיו בשעת חירום ייקבע בידי הממשלה, לפי הצעת השר שתינתן לאחר שהובאה לפניו המלצת ראש המטה הכללי לעניין זה ; היקף מערך המילואים שנקבע כאמור אינו טעון פרסום ברשומות או כל פרסום פומבי אחר.

(ב) הממשלה תבחן, לפחות אחת לשנה, לפי הצעת השר, את הצורך בשינוי היקף מערך המילואים הנדרש שנקבע לפי הוראות סעיף קטן (א).

(ג) על צבא הגנה לישראל מוטלת החובה והאחריות להבטיח את רמת כשירות מערך המילואים והמשרתים בו באמצעות מתן הכשרות, אימונים וציוד הולמים על פי משימות יחידותיו.

(ד) ראש המטה הכללי יקבע בפקודות הצבא את הכשירות הנדרשת ממערך המילואים לצורך היערכות לשעת חירום וכן מדדים לבחינת רמת הכשירות הנדרשת כאמור, לרבות התקופות המזעריות של שירות מילואים הנדרשות לשם שמירה על כשירות זו ואיכות הציוד הניתן לחיילי המילואים ותדירות החלפתו.

היקף מערך
המילואים
וכשירותו

¹⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

(ה) רמת הכשירות הנדרשת, כפי שקבע ראש המטה הכללי כאמור בסעיף קטן (ד), טעונה אישור השר; אחת לשלושה חודשים יציג השר את רמת הכשירות, כפי שאושרה על ידו, בפני הממשלה ובפני הוועדה; רמת הכשירות האמורה אינה טעונה פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר.

(ו) מבלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (ד) ו-(ה), חייל מילואים שהוא לוחם ייקרא מדי שנה לשירות מילואים למטרת אימון לתקופה שלא תפחת מעשרה ימים.

(ז) תקציב האימון והציוד של מערך המילואים ייקבע בתחום פעולה נפרד בסעיף התקציב של משרד הביטחון בחוק תקציב שנתי.

(ח) (1) נציב קבילות החיילים כמשמעותו בסעיף 543 לחוק השיפוט הצבאי ישמש כמבקר כשירות לבחינת רמת האימונים והציוד של מערך המילואים (בסעיף זה – מבקר הכשירות).

(2) לשם מילוי תפקידו, רשאי מבקר הכשירות להיכנס בכל עת למתקן המוחזק בידי צבא הגנה לישראל או לשטח שצבא הגנה לישראל מתאמן בו.

(3) מדי שישה חודשים יגיש מבקר הכשירות לראש המטה הכללי ולשר דוח אודות כשירות מערך המילואים בשנה שקדמה להגשת הדוח, ויצג אותו בפני הוועדה.

(ט) (1) מצאה הוועדה כי קיימים ליקויים בכשירות מערך המילואים, לרבות על יסוד דיווח השר כאמור בסעיף קטן (ה) או דוח מבקר הכשירות כאמור בסעיף קטן (ח), רשאית היא לפנות לשר בדרישה לתיקון הליקויים האמורים.

(2) פנתה הוועדה לשר בדרישה לתיקון ליקויים כאמור בפסקת משנה (1), יציג לה השר תכנית לתיקון הליקויים בתוך 30 ימים מיום קבלת הדרישה, והוועדה תקיים דיוני מעקב על יישום התוכנית.

4. הנמנים עם מערך המילואים יוצא צבא, שנמצא כשיר לשירות ביטחון לפי חוק שירות ביטחון ושאינו בשירות סדיר, יימנה עם מערך המילואים, אלא אם כן קיבל פטור משירות ביטחון לפי הוראות סעיפים 18 או 19.

פרק ג': שירות מילואים

5. חובת שירות מילואים (א) חייל מילואים חייב בשירות מילואים לפי הוראות חוק זה.

(ב) חייל מילואים חייב להתייצב לשירות מילואים, אם נקרא לכך, בידי מוסמך, בצו, בדרך שנקבעה בפקודות הצבא, במקום ובזמן שנקבעו בצו, וכן חייב הוא לשרת שירות מילואים כל זמן שהצו עומד בתוקפו.

6. חייל מילואים ייקרא לשירות מילואים למטרות אלה בלבד :

מטרות שירות
המילואים

- (1) הכשרה ואימון של חייל המילואים או של היחידה שאליה הוא משתייך לשם מימוש ייעודיהם בשעת חירום ; לעניין זה, "הכשרה ואימון" – לרבות פעילות שיש בה תרומה ישירה ומשמעותית להכשרה או לאימון של חייל המילואים או של היחידה שאליה הוא משתייך לשם מימוש הייעודים כאמור ;
- (2) ארגון וניהול כוח אדם, ובכלל זה שיבוץ חייל המילואים ביחידה, אכיפת משמעת וטיפול בפרט ;
- (3) תעסוקה מבצעית ;

(4) שירות בתפקידים ובמקצועות למטרה שקבע השר בצו, באישור הוועדה, לאחר ששוכנע כי אין חלופה סבירה אחרת לשם השגת מטרה זו אלא אם כן ייקרא חייל מילואים לשירות מילואים ; צו לפי פסקה זו יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריך לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם.

7. (א) (1) מספר הימים המרבי שבהם ישרת חייל מילואים בשירות מילואים לא יעלה על מספר הימים כמפורט להלן, לפי העניין, במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות :

משך שירות
המילואים

(א) לגבי חייל מילואים שאינו קצין וממלא תפקיד שאינו פיקודי – 54 ימים ;

(ב) לגבי חייל מילואים שאינו קצין וממלא תפקיד פיקודי – 70 ימים ;

(ג) לגבי חייל מילואים שהוא קצין – 84 ימים.

(2) הוראות לעניין מספר הימים המרבי שבהם ישרת חייל מילואים בשירות מילואים בכל שנה, ייקבעו בפקודות הצבא.

(ב) (1) השר רשאי לקבוע בצו, באישור הוועדה, כי מספר הימים המרבי שבו ישרת חייל מילואים בשירות מילואים, בתפקידים ובמקצועות כפי שיקבע יעלה על מספר הימים כאמור בסעיף קטן (א) ובלבד שלא יעלה על 108 ימים במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות, אם התקיים אחד מאלה :

(א) יש צורך בתקופות הכשרה ואימון ארוכות יותר, לשם שמירה על רמת הכשירות הנדרשת מחייל המילואים או מהיחידה שאליה הוא משתייך;

(ב) לעניין שירות מילואים לשם מטרות שנקבעו בצו לפי סעיף 6(4) – קיים חוסר בכוח אדם בתפקידים או במקצועות שבהם נקרא חייל המילואים לשירות.

(2) צו לפי פסקה (1) יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריכו לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א) –

(1) אורכו של שירות מילואים למטרת תעסוקה מבצעית, כאמור בסעיף 6(3) לא יעלה על 25 ימים בכל פעם;

(2) חייל מילואים לא ייקרא לשירות מילואים למטרת תעסוקה מבצעית כאמור בסעיף 6(3) יותר מפעם אחת במהלך תקופה של שלוש שנים רצופות; ואולם רשאי השר, אם שוכנע כי קיימים צרכי ביטחון המצדיקים זאת, לקבוע בצו, באישור הוועדה, כי ניתן לקרוא לחייל מילואים למטרת תעסוקה מבצעית יותר מפעם אחת במהלך תקופה כאמור, הכל כפי שיקבע בצו; צו לפי סעיף קטן זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריכו לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), אורכו של שירות מילואים למטרת ארגון וניהול כוח אדם לפי סעיף 6(2) לא יעלה על יום אחד בכל פעם.

(ה) בכפוף להוראות סעיף זה, חייל מילואים לא ייקרא לשירות מילואים, למעט שירות כאמור בסעיף 6(2), יותר משלוש פעמים בשנה, אלא אם כן הסכים לכך בכתב.

(ו) במניין ימי שירות המילואים כאמור בסעיף זה יבואו ימי המנוחה כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948¹⁷, וכן ימים אחרים שבהם, על פי פקודות הצבא, אין לשחרר חייל מילואים משירות מילואים.

¹⁷ ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 1.

(ז) השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר דינה של תקופת שירות מילואים שהתחילה בשלהי שנה אחת והסתיימה, תוך כדי שירות רצוף, בשנה שלאחריה.

(ח) בסעיף זה, "שנה" – תקופה שמ-1 בינואר של שנה פלונית עד 31 בדצמבר של אותה שנה.

8. (א) על אף הוראות סעיפים 6 ו-7, רשאי השר, באישור הממשלה, בנסיבות חירום ולאחר ששוכנע שביטחון המדינה מחייב זאת –

(1) לקרוא, בצו, לכל חייל מילואים להתייצב לשירות מילואים כפי שנקבע בצו, במקום ובזמן שנקבעו בצו, ולשרת שירות מילואים כל זמן שהצו עומד בתוקפו;

(2) להסמיך, בצו, פוקד או מוסמך, לקרוא לחייל מילואים להתייצב ולשרת כאמור בפסקה (1).

(ב) (1) שוכנע השר, כי עקב דחיפות העניין יש לקרוא לחייל מילואים לשירות לפי סעיף קטן (א) עוד לפני שניתן לקבל את אישור הממשלה, רשאי הוא, בהסכמת ראש הממשלה, לקרוא לשירות בנסיבות חירום בלא אישור כאמור; מכהן ראש הממשלה כשר הביטחון, יתייעץ עם ממלא מקום ראש הממשלה, אם מונה.

(2) פעל השר לפי הוראות פסקה (1), יודיע על כך מיד לממשלה, והיא רשאית לאשר את הקריאה לשירות בשינויים או בלי שינויים או שלא לאשרה; אישרה הממשלה את הקריאה לשירות, יראו אותה כאילו אושרה מראש על ידי הממשלה לפי הוראות סעיף קטן (א); תוקפה של קריאה לשירות כאמור יפקע כעבור שבעה ימים מיום שניתנה, אם לא אושרה בידי הממשלה קודם לכן.

(ג) צו לפי סעיף קטן (א) או (ב) יובא על ידי השר, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-48 שעות מעת שניתן, לאישור הוועדה, אשר רשאית לאשרו, בשינויים או בלי שינויים, לא לאשרו, או להביאו לפני הכנסת; תוקפו של צו כאמור יפקע כעבור 14 ימים מיום שניתן, אם לא אושר בידי הוועדה או בידי הכנסת, קודם לכן.

9. שירות מילואים
במצב מיוחד
- (א) החליטה הממשלה, על פי המלצת השר, כי קיימים צרכים ביטחוניים חיוניים או כי התרחשה פגיעה חמורה בשלום הציבור, הנפש או הרכוש או כי קיים חשש לפגיעה חמורה כאמור (בסעיף זה – החלטה על מצב מיוחד), רשאית היא, מנימוקים שיירשמו ואם שוכנעה בשים לב לנסיבות העניין באותה עת כי אין אמצעי מתאים אחר, לאשר לשר להסמך, בצו, פוקד או מוסמך, לקרוא לחייל מילואים הנמנה עם יחידות, תפקידים או מקצועות כפי שיקבע בצו, למטרות או לתקופות החורגות מהמטרות או מהתקופות הקבועות בסעיפים 6 ו-7 (בסעיף זה – קריאה לשירות במצב מיוחד).
- (ב) תקופת תוקפה של הקריאה לשירות מיוחד לא תעלה על 25 ימים מיום שניתנה.
- (ג) הוראות סעיף 8(ב) יחולו, בשינויים המחויבים, על החלטה על מצב מיוחד בשל התרחשות פגיעה חמורה בשלום הציבור, הנפש או הרכוש.
- (ד) קריאה לשירות במצב מיוחד תובא על ידי השר, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-48 שעות מעת שניתנה, לאישור הוועדה, אשר רשאית לאשרה, בשינויים או בלי שינויים, לא לאשרה, או להביאה בפני הכנסת; תוקפה של הקריאה יפקע כעבור שבעה ימים מיום שניתנה, אם לא אושרה בידי הוועדה או בידי הכנסת, קודם לכן.
- (ה) לעניין שירות במשמר הגבול לפי סעיף 21, תהא החלטה לפי סעיף זה על פי המלצה של השר לביטחון הפנים.
10. שירות מילואים
במקום שירות סדיר
- (א) חייל מילואים שלא שירת שירות סדיר או שטרם השלים אימון צבאי ראשוני, חייב בשירות מילואים מעבר לתקופה שהוא חייב בה לפי הוראות פרק זה, למשך תקופה שלא תעלה על ארבעה חודשים.
- (ב) שירות מילואים לפי סעיף זה יהיה רצוף, ואולם רשאי מוסמך להורות כי תקופת השירות כאמור תחולק לשניים או לשלושה, באותה שנה או במספר שנים רצופות.
11. כללים לעניין שירות מילואים
- (א) כללים לעניין שירות מילואים לפי חוק זה, לרבות לעניין מתן הודעה מראש על קריאה לשירות מילואים, ייקבעו בפקודות הצבא; כן ייקבעו בפקודות הצבא זכויותיו וחובותיו של חייל מילואים בשירות מילואים.
- (ב) מידע בדבר כללים, זכויות וחובות לפי סעיף קטן (א) יובא לידיעת חייל המילואים, בדרך שיקבע השר בתקנות.

(ג) (1) נקרא חייל מילואים לשירות מילואים על ידי מוסמך, שלא על פי הכללים שנקבעו בפקודות הצבא לפי סעיף קטן (א), והובא הדבר לידיעת מוסמך, יבטל המוסמך או יתקן, לפי העניין, את קריאתו של חייל המילואים לשירות מילואים.

(2) תוקנה הקריאה לשירות מילואים של חייל מילואים, יתייצב חייל המילואים לשירות מילואים, כאמור בקריאה המתוקנת.

(ד) (1) לא קיבל חייל מילואים הודעה על תיקון או ביטול הקריאה לשירות מילואים, כאמור בסעיף קטן (ג), חייב חייל המילואים להתייצב לשירות המילואים שאליו נקרא.

(2) חייל מילואים שהתייצב לפי הוראות פסקה (1), לא ישרת שירות מילואים, אלא אם כן תוקנה קריאתו וכאמור בקריאה המתוקנת, או אם נמסר לו כי מוסמך אישר כי קריאתו נעשתה על פי הכללים.

12. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 62 ו-66, קיבל עובד צו קריאה לשירות מילואים, יודיע על כך ככל האפשר בנסיבות העניין ובתוך זמן סביר מיום קבלת הצו, לבעל המפעל, לממונה עליו במפעל, או לאחראי על כוח אדם במפעל, ואם הוא עובד של קבלן כוח אדם – לממונה עליו או לאחראי על כוח אדם, אצל המעסיק בפועל או אצל קבלן כוח האדם.

(ב) לא היה העובד מועסק במפעל במועד שקיבל צו קריאה לשירות מילואים כאמור בסעיף זה, יודיע על קריאתו לשירות המילואים לפי הוראות סעיף זה בתוך זמן סביר לאחר תחילת עבודתו במפעל.

13. (א) השר, לאחר התייעצות עם שר החוץ, רשאי לקבוע מדינות שכניסת חיילי מילואים אליהן תהיה אסורה, מוגבלת או מותנית בתנאים.

(ב) (1) השר רשאי, בנסיבות חירום ואם שוכנע כי ביטחון המדינה מחייב זאת, או אם התקבלה החלטה על מצב מיוחד כאמור בסעיף 9, לקבוע בצו כי חייל מילואים לא ייצא לחוץ לארץ אלא לפי היתר מאת השר; היתר לפי סעיף קטן זה יכול שיהא כללי או לסוג מסוים של חיילי מילואים או לגבי חייל מילואים פלוני, בתנאים או ללא תנאים, ולרבות תנאים בדבר שהותו של בעל ההיתר בחוץ לארץ;

(2) השר רשאי לקבוע, בצו, לגבי סוג מסוים של חיילי מילואים, או לגבי חייל מילואים פלוני, כי צו לפי פסקה (1) יחול לגביו כל עוד מתקיימים תנאים שקבע.

(ג) צו שניתן לפי סעיף קטן (ב) יובא לאישור הוועדה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-48 שעות מעת שניתן; הוועדה רשאית לאשר צו כאמור, בשינויים או בלי שינויים, לא לאשרו, או להביאו בפני הכנסת; תוקפו של הצו יפקע כעבור שבעה ימים מיום שניתן, אם לא אושר בידי הוועדה או בידי הכנסת, קודם לכן.

תחולת חוק השיפוט 14. (א) חייל מילואים החייב להתייצב לשירות מילואים, רואים אותו לעניין חוק השיפוט הצבאי, כאילו היה בשירות מן הזמן שנקבע להתייצבותו בצו או בקריאה לפי חוק זה; לא התייצב, בלא צידוק מספיק, רואים אותו כאילו באותו זמן עזב את השירות שלא ברשות.

(ב) חייל מילואים שאינו בשירות שעבר אחת העבירות המנויות בסעיף 11 לחוק השיפוט הצבאי, יחול עליו חוק השיפוט הצבאי בכל הנוגע לאותה עבירה, בהתאם להוראות אותו סעיף.

הוראות לעניין דין 15. (א) לא יידון חייל מילואים בדין משמעתי על עבירה שעבר כשהוא בשירות, אלא אם כן הובא לדין משמעתי לא יאוחר מאשר תוך שלושה חודשים מגמר השירות שבו עבר את העבירה.

(ב) לא יידון חייל מילואים בדין משמעתי על עבירה שעבר שלא בשירות, אלא אם כן הובא לדין משמעתי עליה לא יאוחר מאשר תוך שנים-עשר חודשים מיום ביצוע העבירה.

(ג) לא יידון חייל מילואים בדין משמעתי אלא כשהוא בשירות ולפני מפקד שגם הוא בשירות.

הוראות לעניין 16. (א) חייל מילואים ששמו נכלל ברשימת מועמדים שאושרה לפי סעיף 63 או 64 לחוק הבחירות לכנסת, לא ישרת בשירות מילואים מיום אישור הרשימה ועד הבחירות.

(ב) חייל מילואים המשרת בשירות מילואים לא ייקח חלק בתעמולת הבחירות לכנסת או בתעמולת הבחירות לרשויות המקומיות.

(ג) חייל מילואים רשאי להצביע בקלפי מיוחדת לחיילים, בהתאם להוראות פרק ט' לחוק הבחירות לכנסת, פרק ח' לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965¹⁸, או סעיף 4א לחוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות), התשנ"ד-1994¹⁹, לפי העניין.

¹⁸ ס"ח התשכ"ה, עמ' 248.
¹⁹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 248.

(ד) הוראות חוק זה יחולו גם על חייל מילואים שהוא חבר הכנסת, ואולם הסידורים בדבר המועדים למילוי חובותיו לפי חוק זה ייקבעו על ידי ועדת הכנסת, בהתייעצות עם שר הביטחון.

17. (א) חייל מילואים שנתקבל להגא כמתנדב לפי סעיף 8 לחוק ההתגוננות האזרחית, ונקרא לשירות מילואים, לא יתייצב לשם מילוי תפקידו בהגא, ואם נקרא לשירות מילואים לאחר שהתייצב בהגא – ימלא אחר הוראות הקריאה לשירות מילואים.

הוראות לעניין מתנדבי הגא וחברים בארגון עזר

(ב) חבר ארגון עזר, כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית, שנקרא להתייצב לשירות מילואים, לא יתייצב לשם מילוי תפקידו בארגון העזר, ואם נקרא לשירות כאמור לאחר שהתייצב לשם מילוי תפקידו בארגון העזר, ימלא אחר הוראות הקריאה לשירות.

18. (א) שר הביטחון רשאי בצו, אם ראה לעשות כן מטעמים הקשורים בהיקף הכוחות הסדירים או כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל, או מטעמים הקשורים בצורכי החינוך, ההתיישבות הביטחונית או המשק הלאומי, או מטעמי משפחה או מטעמים אחרים לפטור חייל מילואים מחובת שירות מילואים לתקופה מסוימת או לחלוטין.

סמכות לפטור משירות מילואים

(ב) חיילת מילואים הרה או אם לילד תהיה פטורה מחובת שירות מילואים, לתקופה מסוימת או לחלוטין, אם ביקשה זאת.

19. (א) יוצא צבא שאינו קצין ושמלאו לו 40 שנים יהיה פטור מחובת שירות ביטחון.

פטור משירות מחמת גיל

(ב) יוצא צבא שהוא קצין ושמלאו לו 45 שנים יהיה פטור מחובת שירות ביטחון.

(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) רשאי השר לקבוע, בצו, באישור הוועדה, מקצועות או תפקידים שיוצא צבא הנמנה עמם יהיה זכאי לפטור מחובת שירות ביטחון רק אם מלאו לו 49 שנים; ואולם אם מלאו לו 40 שנים או 45 שנים, לפי העניין, לא ייקרא לשירות מילואים אלא בתפקידו או במקצועו; צו כאמור יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריך לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם.

(ד) לעניין סעיף זה, יראו יוצא צבא כמי שמלאו לו 40 שנים, 45 שנים או 49 שנים, לפי העניין, בתום השנה הקלנדרית שבה הגיע לגיל האמור.

פרק ד': התנדבות לשירות מילואים

התנדבות לשירות
מילואים 20.

(א) מי שאינו חייב בשירות מילואים לפי חוק זה רשאי להתנדב לשירות במערך המילואים, ובלבד שהגיע לגיל שבו רשאי פוקד לקרוא ליוצא צבא לשירות סדיר לפי סעיף 13 לחוק שירות ביטחון.

(ב) חייל מילואים רשאי להתנדב לשירות מילואים לתקופה נוספת מעבר לתקופה שהוא חייב בה.

(ג) חייל מילואים רשאי להתנדב לשירות מילואים למטרה שאינה אחת המטרות המנויות בסעיף 6 ובלבד שהשר שוכנע, ולעניין שירות מילואים במשמר הגבול לפי סעיף 21 – שהשר לביטחון הפנים שוכנע, כי לא יושגו מטרות השירות כנדרש אם לא ייקרא חייל המילואים לשירות מילואים לאותה מטרה.

(ד) התנדבות כאמור בסעיף זה תהא בהצהרה חתומה בידי המתנדב וטעונה אישור השר, ולעניין שירות מילואים במשמר הגבול לפי סעיף 21 – אישור השר לביטחון הפנים, אשר יינתן בכפוף להיקף מערך המילואים שנקבע לפי הוראות סעיף 3; ההצהרה תפרט את תקופת ההתנדבות.

(ה) מי שהתנדב לפי סעיף זה לשירות מילואים או לתקופת שירות מילואים נוספת חייב בשירות מילואים עד תום התקופה הנקובה בהצהרת ההתנדבות, אלא אם כן הורה השר על שחרורו במועד מוקדם יותר, או אם מסר המתנדב, במועד שנקבע לכך בתקנות, הודעה מוקדמת, בכתב, על רצונו להשתחרר.

(ו) שירות מילואים בהתנדבות לפי סעיף זה דינו כדין שירות מילואים לכל דבר ועניין.

(ז) השר רשאי לקבוע תקופות התנדבות לשירות מילואים וכללים בדבר קבלת מתנדבים לשירות מילואים ובדבר שחרורם מהשירות.

(ח) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע התנדבות של חייל מילואים –

(1) לשירות מילואים בתנאי קבע, בהתאם לכללים שייקבעו בפקודות הצבא;

(2) לשירות מילואים למטרת אימון מתנדבים ביחידות החילוץ של משטרת ישראל, ובלבד שההתנדבות כאמור אושרה בידי השר לביטחון הפנים ואינה פוגעת בשירות מילואים של חייל המילואים למטרות אחרות לפי חוק זה.

פרק ה': שירות מילואים במסגרת ביטחונית שאינה צבאית

שירות מילואים
במשמר הגבול

21.

(א) השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי להורות, בצו, כי חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים לפי הוראות חוק זה ישרת בשירות המילואים שאליו נקרא, כולו או חלקו, במשמר הגבול, הכל כאמור בצו.

(ב) לא ייקרא חייל מילואים לשירות מילואים כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן שירת שירות סדיר במשמר הגבול או אם נתן הסכמתו לכך בכתב.

(ג) נקרא חייל מילואים לשירות מילואים כאמור בסעיף קטן (א), יתייצב לשירות במשמר הגבול בהתאם לאמור בצו.

(ד) חייל מילואים, החייב להתייצב לשירות מילואים לפי סעיף זה, רואים אותו, לעניין פרק ב' לחוק המשטרה, וכן לעניין סעיפים 1ח77 עד 25ח77 לפקודת המשטרה כמי שנמנה עם כוחות משטרת ישראל מן הזמן שנקבע להתייצבותו בצו לפי סעיף קטן (א); לא התייצב, בלא צידוק מספיק, רואים אותו כאילו באותו זמן עזב את השירות שלא ברשות.

(ה) שירות מילואים במשמר הגבול לפי סעיף זה דינו כדין שירות מילואים לכל דבר ועניין.

סמכויות וחובות של 22.
המשרת שירות
מילואים במשמר
הגבול

(א) כל עוד חייל מילואים משרת שירות מילואים במשמר הגבול בהתאם לצו לפי סעיף 21, לא יראוהו, לעניין חוק השיפוט הצבאי והתקנות לפיו, כחייל כהגדרתו בסעיף 1 לאותו חוק, ואולם סעיפים 250ב ו-250ג לחוק האמור יחולו באופן שהסמכות הנתונה בהם לקצין משטרה צבאית שהוא קצין שיפוט בכיר תהא מסורה לקצין משטרה בכיר שמונה לעניין זה בידי המפקח הכללי של משטרת ישראל, וביצוע הבדיקות ייוחד במשטרת ישראל לגילוי של שימוש בסם מסוכן או החזקת סם מסוכן.

(ב) דינו של חייל מילואים המשרת שירות מילואים כאמור בסעיף קטן (א), הוא כדין שוטר בכל הנוגע לסמכויותיו וחובותיו, לרבות כללי המשמעת, וכן בכל הנוגע להוראות פרק ג' לחוק המשטרה, ואולם –

(1) לא יחולו עליו הוראות סעיף 10(2) לפקודת המשטרה בדבר הסמכות לשחררו או לפטרו, והוראות סעיפים 11 עד 13 ו-18 עד 20 וכן הפרק הרביעי, לפקודה האמורה;

(2) במהלך שירות המילואים לפי סעיף 21 לא יקבל חייל המילואים המשרת בשירות כאמור שכר ממשטרת ישראל אלא תגמולי מילואים לפי הוראות חוק הביטוח הלאומי, והוראת סעיף 286 לחוק האמור לא תחול.

שירות מילואים
ביחידות סמך של
משרד ראש
הממשלה, שתכלית
פעילותן היא
ביטחון המדינה
ותושביה

23.

(א)

(1) השר, בהתייעצות עם ראש הממשלה או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי להורות, בצו, כי חייל מילואים ישרת בשירות מילואים לפי הוראות חוק זה, כולו או חלקו, בשירות הביטחון הכללי, במוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים או ביחידת סמך אחרת של משרד ראש הממשלה שתכלית פעילותה היא ביטחון המדינה ותושביה (בסעיף זה – יחידת סמך).

(2) ראש הממשלה או מי שהוא הסמיך לכך, יפרט בצו אילו סמכויות נוספות יהיו לחייל המילואים בעת שירות המילואים ביחידת הסמך, נוסף על סמכויותיו כחייל מילואים, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(א) חייל המילואים עבר הכשרה מתאימה כפי שהורה ראש הממשלה או מי שהוא הסמיך לכך, לעניין הסמכויות המסורות לו לפי הצו;

(ב) חייל המילואים עמד בתנאי כשירות כפי שהורה ראש הממשלה או מי שהוא הסמיך לכך.

(ב)

(1) חייל מילואים שהוצב לשרת ביחידת סמך לפי הוראות סעיף קטן (א) רשאי, משהודע לו על הצבתו, להביע את התנגדותו לכך בפני הקצין שהודיע לו על כך או בפני קצין מוסמך; הודעה כאמור תימסר לא יאוחר מחודשיים מיום הצבתו כאמור, ומשעשה כן – יוצב לשירות מילואים בצבא הגנה לישראל.

(2) אין בהוראות פסקה (1) כדי לגרוע מזכותו של חייל מילואים שהוצב ביחידת סמך להגיש בקשה, בכל עת, בהתאם לפקודות הצבא, לעבור ולשרת שירות מילואים בצבא הגנה לישראל; עשה כן – תידון בקשתו ותישקל בדרך המקובלת בצבא.

(3) בסעיף קטן זה, "קצין מוסמך" – קצין צבא שהוסמך לעניין זה בידי ראש אגף משאבי אנוש בצבא הגנה לישראל.

(ג) חייל מילואים המשרת שירות מילואים לפי סעיף זה בשירות הביטחון הכללי, יהיו לו, נוסף על סמכויותיו וחובותיו כחייל מילואים, סמכויות וחובות הנתונות לעובד השירות כהגדרתו בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002²⁰, לפי הוראות השירות או נוהלי השירות כהגדרתם בחוק האמור ובהתאם לאמור בצו לפי סעיף קטן (א)(2); על חייל מילואים כאמור יחולו הוראות בעניין משמעת שחלות לפי כל דין על עובד השירות במסגרת תפקידו וביחס לסמכויות ולחובות כאמור.

(ד) חייל מילואים המשרת שירות מילואים לפי סעיף זה במוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, יהיו לו, נוסף על סמכויותיו וחובותיו כחייל מילואים, סמכויות וחובות הנתונות לעובד המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים לפי כל דין או הוראת מינהל ובהתאם לאמור בצו לפי סעיף קטן (א)(2); על חייל מילואים כאמור יחולו הוראות בעניין משמעת שחלות לפי כל דין על עובד המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים במסגרת תפקידו וביחס לסמכויות ולחובות כאמור.

(ה) חייל מילואים המשרת שירות מילואים ביחידת סמך לפי סעיף זה, יהא כפוף פיקודית למי שעומד בראש יחידת הסמך או למי שהוא הסמך לכך.

(ו) שירות מילואים לפי סעיף זה דינו כדין שירות מילואים לכל דבר ועניין.

פרק ו': תגמולים, זכויות והוקרה

24. תגמולי הביטוח הלאומי
חייל מילואים שמשרת שירות מילואים לפי חוק זה, ישולם לו תגמול בעד ימי שירותו במילואים בהתאם להוראות פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי, בשיעור כאמור בסעיף 272 לאותו החוק.

25. תגמול מיוחד לחיילי מילואים
(א) חייל מילואים זכאי, בנוסף לתגמולים אחרים שלהם הוא זכאי על פי כל דין, לתגמול מיוחד בשל שירות מילואים שביצע (בסעיף זה – תגמול מיוחד); תנאי הזכאות לתגמול המיוחד, לרבות משך תקופת שירות המילואים המזכה, וכן שיעוריו ודרכי ביצוע התשלום, ייקבעו בפקודות הצבא.

(ב) מסכום התגמול המיוחד ניתן לקזז לצבא הגנה לישראל את הסכומים שחב לו מי שזכאי לתגמול המיוחד.

(ג) על אף הוראות כל דין, לא יראו את תשלום התגמול המיוחד כהכנסה –

²⁰ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

- (1) לעניין פקודת מס הכנסה²¹ (בסעיף זה – הפקודה);
- (2) לעניין חוק הביטוח הלאומי;
- (3) לעניין חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994.²²
- (ד) הזכות לתגמול המיוחד אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא.
- תגמול נוסף 26. (א) חייל מילואים זכאי, בנוסף לתגמולים שלהם הוא זכאי על פי כל דין, לתגמול נוסף (בסעיף זה – תגמול נוסף).
- (ב) תשלום התגמול הנוסף יתבצע על ידי רשות המסים בישראל בדרך שקבע השר, בהסכמת שר האוצר.
- (ג) תנאי הזכאות לתגמול הנוסף, לרבות משך תקופת שירות המילואים המזכה, שיעור התגמול, וכן הליכי בקרה ובירור, ייקבעו בהוראות הפיקוד העליון, ובלבד שהזכאות לתשלום לחייל מילואים בכל שנה לא תעלה על סכום השווה לשתי נקודות זיכוי כהגדרתן בסעיף 33א לפקודת מס הכנסה.
- (ד) הוראות סעיף 25(ג) ו-(ד) יחולו, בשינויים המחויבים, על התגמול הנוסף.
- (1) מקבל התגמול המיוחד חייב במס הכנסה בשיעור של 25% (בסעיף זה – המס המיוחד), ללא זכות לניכוי, לקיזוז, לפטור או להפחתה כלשהם.
- (2) המשלם ינכה מתשלום התגמול המיוחד, את המס המיוחד וישלמו לפקיד השומה, כהגדרתו בפקודה, בצירוף דין וחשבון שיגיש באותו מועד.
- (3) יראו את המס המיוחד כמס הכנסה לעניין שומה, גבייה ועונשין לפי הפקודה; על ניכוי המס המיוחד יחולו הוראות לפי סעיף 164 לפקודה, כאילו היה ניכוי מס שהמשלם חייב בו.
- (4) שר האוצר רשאי, בהסכמת השר, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע סעיף קטן זה.

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
²² ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

משרת מילואים פעיל 27. (א) (1) שר הביטחון יכיר, ב-1 במאי וב-1 בנובמבר מדי שנה, בלוחם ששירת 15 ימי מילואים לפחות במהלך התקופה הקובעת ובחייל מילואים ששירת 20 ימי מילואים לפחות במהלך התקופה הקובעת, כמשרת מילואים פעיל.

(2) לעניין זה, "התקופה הקובעת" –

(א) לגבי הכרה שניתנה ב-1 במאי – תקופה של עד 3 שנים שהסתיימה ב-31 בדצמבר שקדם לאותו מועד;

(ב) לגבי הכרה שניתנה ב-1 בנובמבר – תקופה של עד 3 שנים שהסתיימה ב-30 ביוני שקדם לאותו מועד.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לעניין מי שטרם חלפו 3 שנים ממועד שחרורו משירות סדיר, יכיר שר הביטחון במי ששירת 14 ימי מילואים לפחות במהלך התקופה הקובעת, ולעניין הגדרת "התקופה הקובעת", בכל מקום, במקום "3 שנים" יקראו "שנתיים".

(ג) הכרה כמשרת מילואים פעיל תעמוד בתוקף למשך שלוש שנים.

קרן סיוע למשרתי מילואים 28. (א) מוקמת בזה קרן סיוע למשרתי מילואים.

(ב) חברי הנהלת הקרן יהיו:

(1) עובד משרד הביטחון שימנה שר הביטחון, והוא יהיה היושב ראש;

(2) עובד משרד האוצר שימנה שר האוצר;

(3) עובד משרד המשפטים שימנה שר המשפטים;

(ג) תקציב הקרן לא יפחת מ-200 מיליון שקלים חדשים לשנה; סכום זה יעודכן מדי שנה, בהתאם לשיעור עליית השכר הממוצע, כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי, בשנה שקדמה לה.

נקודות זיכוי והטבות מס 29. (א) חייל מילואים ששירת עד 30 ימי מילואים בשנה יהיה זכאי לנקודת זיכוי כהגדרתה בסעיף 33א לפקודת מס הכנסה, וחייל מילואים ששירת למעלה מ-30 ימי מילואים בשנה יהיה זכאי לשתי נקודות זיכוי כאמור.

(ב) חייל מילואים יהיה פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בגין שירותו.

(ג) חייל מילואים שזכאי למענק לפי חוק הגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח-2007²³ יהיה זכאי לקבלת המענק בגין התקופה בה שירת במילואים, בסכום שהיה זכאי לו ערב תחילת שירות המילואים, אף אם התגמולים שקיבל לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי היו גבוהים מהשכר שעל בסיסו הוענק לו המענק כאמור.

(ד) משרת מילואים פעיל יהיה פטור ממס בגין משיכת תשלומי מעביד מקרן השתלמות ובגין משיכה מקרן השתלמות מעצמאים, אף בטרם חלפו התקופות המנויות בסעיף 9(א16)(א) או 9(ב16)(א) לפקודת מס הכנסה, לפי העניין.

דמי אבטלה למשרת 30. על אף האמור בסעיפים 167 ו-168 לחוק הביטוח הלאומי, דמי האבטלה של מילואים פעיל יהיו בשיעור של 100% מהשכר היומי הממוצע.

התאמות לסטודנטים המשרתים במילואים 31. (א) מוסד להשכלה גבוהה יקבע הוראות בדבר התאמות שיינתנו לסטודנטים המשרתים שירות מילואים ולסטודנטים הורים שבני זוגם משרתים במילואים, בהתאם להוראות סעיף 19א לחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007²⁴.

(ב) מוסד להשכלה גבוהה רשאי להקל את תנאי הקבלה לשם קידום נגישות של מועמדים ששירתו בשירות מילואים, בהתחשב באופי השירות, תקופתו וסמיכותו למועד הקבלה ללימודים, ובפרט בשירות כלוחם.

(ג) בסעיף זה, "מוסד להשכלה גבוהה" – מוסד כהגדרתו בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007.

השתתפות במימון שכר לימוד 32. (א) משרת מילואים פעיל יהיה זכאי למימון שכר הלימוד השנתי במוסד להשכלה גבוהה או במוסד לאומנות, מטעם קרן "ממדים ללימודים" כהגדרתה בסעיף 1א7 לחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994²⁵ (להלן – חוק קליטת חיילים משוחררים).

(ב) הוראות סעיף 1א7 לחוק קליטת חיילים משוחררים יחולו על מימון שכר הלימוד לפי סעיף זה, למעט סעיף קטן (ד) בסעיף האמור, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) תקופת מימוש הזכאות תעמוד על חמש שנים;

²³ ס"ח התשס"ח, עמ' 84.

²⁴ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

²⁵ ס"ח התשנ"ד, עמ' 132.

(2) חייל מילואים יהיה זכאי לקבל מימון לשכר הלימוד גם ללימודי תואר שני, למשך שלוש שנים לכל היותר.

(ג) מי שהיה זכאי להשתתפות במימון שכר הלימוד לפי סעיף 1א7 לחוק קליטת חיילים משוחררים בשנה מסוימת, לא יהיה זכאי להשתתפות במימון שכר הלימוד לפי סעיף זה באותה שנה.

סיוע לעצמאים 33. (א) בסעיף זה, "עצמאי" – כהגדרתו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז–2016²⁶.

(ב) מוקמת בזה קרן סיוע לחיילי מילואים עצמאים; חברי הנהלת הקרן יהיו:

(1) עובד משרד הביטחון שימנה השר, והוא יהיה היושב ראש;

(2) עובד משרד האוצר שימנה שר האוצר;

(3) עובד משרד המשפטים שימנה שר המשפטים;

(4) עובד הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים שימנה שר הכלכלה והתעשייה;

(5) נציג ציבור שהיה משרת מילואים פעיל, וכבר אינו חייל מילואים, שימנה השר.

(ג) תקציב הקרן ייקבע בתחום פעולה נפרד בסעיף תקציב משרד הביטחון בחוק התקציב השנתי.

(ד) הנהלת הקרן תקבע את סדרי עבודתה.

(ה) מבלי לגרוע מהוראות פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי, חייל מילואים שהוא עצמאי יהיה זכאי לפיצוי מהקרן לסיוע לחיילי מילואים עצמאים בגין ירידה בהכנסות עסק בבעלותו או שהוא שותף בו, במהלך שירות המילואים שלו, בהיקף ובתנאים שקבע השר, באישור הוועדה.

(ו) הקרן לסיוע לחיילי מילואים עצמאים תסייע במימון תכנית ליווי עסקי לחייל מילואים עצמאי ששירת תקופה שקבע השר, באישור הוועדה.

(ז) על אף האמור בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975²⁷, עסק בבעלות חייל מילואים, או שחייל המילואים שותף בו, יהיה פטור מתשלום מס ערך מוסף במהלך תקופה שבה חייל המילואים משרת בשירות מילואים לפי סעיף 8 או 9.

²⁶ ס"ח התשע"ז, עמ' 217.
²⁷ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

34. קבלה לעבודה בשירות המדינה
- (א) למשרת מילואים פעיל תינתן קדימות בקבלה לעבודה בשירות המדינה.
- (ב) נציב שירות המדינה יקבע הוראות בדבר הסדרים מיטיבים בקבלה לשירות המדינה של מועמדים שהם משרתי מילואים פעילים.
- (ג) נציב שירות המדינה יגיש לוועדה אחת לשנה דוח ובו יפרט, לגבי שירות המדינה כולו ולגבי כל משרד או יחידה בשירות המדינה, את כל אלה:
- (1) מספר משרתי המילואים הפעילים שהתקבלו לעבודה בשנה הקודמת ושיעורם ביחס לכלל העובדים שהתקבלו לעבודה באותה שנה;
- (2) מספר משרתי המילואים הפעילים ושיעורם ביחס לכלל העובדים.
35. הכרה בשירות מילואים לצורכי ותק
- (א) בסעיף זה, "שנת ותק במילואים" – תקופת שירות מצטברת של 261 ימים.
- (ב) נקבעה לפי כל דין או הסכם זכות תעסוקתית המבוססת על ותק, יראו בכל שנת ותק של חייל מילואים כשנת ותק לעניין אותה זכות.
- (ג) נקבע לפי כל דין, הסכם או מכרז תנאי סף לקבלה למשרה המבוססת על ותק, יראו בכל שנת ותק של חייל מילואים כשנת ותק לעניין אותו תנאי סף.
36. הכרה בשירות מילואים לצורכי גמול השתלמות
- שירות מילואים יוכר לצורכי גמול השתלמות הניתן לעובד לפי כל דין או הסכם, בהיקף כמפורט להלן:
- (1) שירות מילואים של 10 עד 30 ימי מילואים יוכר כ-25% מהיקף השעות הנדרש לשם קבלת גמול ההשתלמות;
- (2) שירות מילואים של 31 עד 45 ימי מילואים יוכר כ-50% מהיקף השעות הנדרש לשם קבלת גמול ההשתלמות;
- (3) שירות מילואים של 46 ימי מילואים ומעלה יוכר כ-75% מהיקף השעות הנדרש לשם קבלת גמול ההשתלמות.
37. שירותים רפואיים
- מבלי לגרוע מהוראות חוק הנכים, חייל מילואים יהיה זכאי לטיפול פסיכולוגי, טיפול בהפרעות דחק פוסט-טראומתיות, טיפול פיזיותרפי ובדיקה רפואית תקופתית, בהיקף ובתנאים שיקבע השר, באישור הוועדה.
38. הנחות למשרתי מילואים
- (א) משרת מילואים פעיל יהיה זכאי להנחה בתשלום אגרה, מס, היטל או תשלום המשולמים למוסד ממוסדות המדינה או לרשות מקומית, בשיעור של 15% או בשיעור אחר שקבע שר האוצר, באישור הוועדה.

(ב) משרת מילואים פעיל יהיה זכאי להנחה בתשלום דמי נסיעה בתחבורה ציבורית ובתשלום אגרות כהגדרתן בחוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה-1995²⁸ ובחוק כבישי אגרה (מנהרות הכרמל), התשנ"ה-1995²⁹, בשיעורים שקבע שר התחבורה והבטיחות בדרכים, באישור הוועדה.

(ג) למשרת מילואים פעיל תינתן עדיפות בכל תוכנית ממשלתית או עירונית המקצה דיור במחיר מוזל.

(א) ניתנה הטבה לפי חוק זה לחייל מילואים, תינתן הטבה בשיעור של מחצית ממנה לבן זוגו. 39. סיוע לבני משפחה של חייל מילואים

(ב) נקרא חייל מילואים לשירות, יהיה זכאי בן זוגו ליום חופש נוסף בגין כל עשרה ימי מילואים, בנוסף על כל ימי החופש שהוא זכאי להם לפי כל דין, הסכם או חוזה.

(ג) (1) משרד החינוך יפעיל מערך מעונות יום לפעוטות של חיילי מילואים ומערך צהרונים וקייטנות ציבוריות לילדים של חיילי מילואים.

(2) חייל מילואים שהוא הורה לפעוט זכאי לשלוח את ילדו למעון יום לפעוטות כאמור בפסקת משנה (1), ללא עלות.

(3) חייל מילואים שהוא הורה לילד יהיה זכאי לשלוח את ילדו לצהרון או לקייטנה ציבורית כאמור בפסקת משנה (1), ללא עלות.

(4) בסעיף קטן זה –

"ילד" – כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949³⁰;

"מעון יום לפעוטות", "פעוט" – כהגדרתם בחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018;

"צהרון" – כהגדרתו בחוק לפיקוח על הפעלת צהרונים, התשע"ז-2017;

"קייטנה ציבורית" – כהגדרתה בחוק הפיקוח על מחירי קייטנות ציבוריות, התשע"ז-2017.

(ד) משרד הביטחון יפעיל קו חם לתמיכה נפשית בבני משפחה של חייל מילואים.

²⁸ ס"ח התשנ"ה, עמ' 490.

²⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 493.

³⁰ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

(ה) (1) נקרא חייל מילואים לשירות מילואים, ינפיק משרד הביטחון תו זכאות לפטור מתור בגין כל 14 ימי שירות.

(2) בן זוג של חייל מילואים רשאי להשתמש פעם אחת בכל תו כאמור בפסקה (1).

40. הטבות למעסיקים של חיילי מילואים מעסיק של משרת מילואים פעיל יהיה זכאי להנחה במס חברות כמשמעותו בסעיף 126 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]; שר האוצר, באישור הוועדה, יקבע את שיעור ההנחה האמורה על בסיס שיעור משרתי המילואים הפעילים המועסקים על ידי מעסיק מבין כלל המועסקים על ידו.

41. הוראות לעניין הוצאה לפועל לא יבוצעו או הבאה או צו מאסר לפי חוק ההוצאה לפועל, נגד חייב המשרת בשירות מילואים.

42. תגמול והוקרה לחיילי מילואים – הבחנה מותרת בלי לגרוע מהוראות פרק זה, רשאים הממשלה וכן כל גוף ציבורי לקיים פעולות או לקבוע הוראות שיש בהן כדי לתגמל חיילי מילואים או להביע הוקרה כלפיהם, בהתחשב בין השאר, במספר הימים ששירתו בשירות מילואים, במשך התקופה בה שירתו בשירות מילואים, ברציפות שירות המילואים לאורך השנים, בטיבה של ההטבה שתינתן להם לפי פעולה או הוראה כאמור ובהיקפה; פעולה או הוראה כאמור שהיא סבירה ומידתית לא תיחשב הפליה אסורה; לעניין זה, "גוף ציבורי" – גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]³¹.

43. ועדת שרים לעניין מערך המילואים (א) הממשלה תמנה ועדת שרים לעניין מערך המילואים, שבראשה יעמוד ראש הממשלה או השר כפי שיורה ראש הממשלה, ושתפקידה לבחון, בשם הממשלה, את כלל ההיבטים הנוגעים למערך המילואים, לרבות זכויותיהם של חיילי המילואים וחובותיהם והדרכים לתגמולם בתחומים שונים.

(ב) ועדת השרים לעניין מערך המילואים תביא לאישור הממשלה הצעות לתגמול ולהעדפת חיילי מילואים בתחומים כלכליים וחברתיים, על בסיס תקציבם של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

(ג) ועדת השרים לעניין מערך המילואים תמסור לממשלה, אחת לשנה, דיווח על עבודתה; דיווח כאמור יימסר לוועדה.

44. יום הוקרה למערך המילואים יום הוקרה למערך המילואים יצוין מדי שנה, ביום י"ח באייר או במועד סמוך לו כפי שתורה ועדת השרים לעניין מערך המילואים, בהתאם להוראות שתורה ועדת השרים האמורה.

³¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

45. אות הוקרה לחיילי מילואים ותיקים
מדי שנה, ביום ההוקרה למערך המילואים, יעניק השר אות הוקרה לחיילי מילואים ותיקים; השר, באישור הוועדה, יקבע את תנאי הזכאות לאות ההוקרה.

פרק ז': זכויות עובדים המשרתים במילואים

סימן א': איסור הפליה

46. איסור הפליה (א) לא יפלה מעביד בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת שירות מילואים שלהם, של בני זוגם או של הורהו האחר של ילדם, ובכלל זה, קריאתם לשירות מילואים או שירותם הצפוי בשירות מילואים, לרבות מחמת תדירותו או משכו, בכל אחד מאלה:

- (1) קבלה לעבודה;
- (2) תנאי עבודה;
- (3) קידום בעבודה;
- (4) הכשרה או השתלמות מקצועית;
- (5) פיטורים או פיצויי פיטורים;
- (6) הטבות ותשלומים הניתנים לעובד בקשר לפרישה מעבודה;

בסעיף קטן זה, "ילד" – כהגדרתו בסעיף 64.

(ב) (1) לא יפלה מעסיק בפועל בין עובדים של קבלן כוח אדם המועסקים אצלו, וכן לא יפלה בין מועמדים לעבודה אצלו שהופנו אליו על ידי קבלן כוח אדם בכל הקשור לקבלה לעבודה, להפסקת עבודה ולתנאים במקום העבודה, והכל מחמת הטעמים המפורטים בסעיף קטן (א).

(2) מעסיק בפועל לא יציע לקבלן כוח אדם, לא יבקש ולא ידרוש ממנו להפלות כאמור בסעיף קטן (א) בין קבלן כוח אדם המועסקים אצל המעסיק בפועל או בין המועמדים לעבודה.

(3) הוראות סעיף קטן זה באות להוסיף על האיסור החל על פי הוראות סעיף קטן (א) על קבלן כוח אדם כמעביד.

(ג) לעניין סעיפים קטנים (א) ו-(ב) רואים כהפליה גם קביעת תנאים שלא ממין העניין.

47. לשם תיקון הפליה האסורה לפי סעיף 46(א)(2), לא יהא מעביד רשאי לגרוע מזכויותיו של עובד אחר או לשנות את מצבו לרעה.

48. הגנה על מתלונן (א) לא יפגע מעביד בעובד בעניינים המנויים בסעיף 46 מחמת תלונה או תביעה של העובד לעניין סימן זה או מחמת שסייע לעובד אחר בקשר לתלונה או לתביעה לפי סימן זה.
- (ב) במשפט פלילי או אזרחי בשל הפרת סעיף קטן (א) תהא זו הגנה אם פעולת המעביד ננקטה בשל תלונת שווא או סיוע לגבי תלונת שווא שנעשו בזדון ובידיעה שהתלונה היא תלונת שווא.
49. מודעות בדבר הצעת עבודה מעביד או הזקוק לעובד, לא יפרסם מודעה בדבר הצעת עבודה או שליחה להכשרה מקצועית שיש בה משום הפליה על פי הוראות סעיף 46.
50. נטל ההוכחה (א) בתובענה של דורש עבודה או של עובד בשל הפרת הוראות סעיף 46, תהא חובת ההוכחה על המעביד כי פעל שלא בניגוד להוראות סעיף 46 –
- (1) לעניין קבלה לעבודה, קידום בעבודה, תנאי עבודה, שליחה להכשרה או השתלמות מקצועית, או תשלום פיצויי פיטורים – אם קבע המעביד לגביהם תנאים או כישורים, ודורש העבודה או העובד, לפי העניין, הוכיחו כי נתקיימו בהם התנאים או הכישורים האמורים ;
- (2) לעניין פיטורים מהעבודה – אם הוכיח העובד שלא היתה בהתנהגותו או במעשיו סיבה לפיטוריו.
- (ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), בתובענה של עובד או של דורש עבודה בשל הפרת הוראות סעיף 46, תהא חובת ההוכחה על הנתבע כי פעל שלא בניגוד להוראות הסעיף האמור, אם הוכח כי דרש, במישרין או בעקיפין, מעובד או מדורש עבודה, מידע בנושא שהפליה בשלו אסורה מחמת הטעמים המפורטים בסעיף 46(א).
51. סמכות שיפוט לבית הדין לעבודה תהא סמכות ייחודית לדון בהליך אזרחי בשל הפרת הוראות חוק זה, והוא רשאי –
- (1) לפסוק פיצויים אף אם לא נגרם נזק של ממון בשיעור שייראה לו בנסיבות העניין ;

(2) ליתן צו מניעה או צו עשה, אם ראה שהענקת פיצויים בלבד לא תהא צודקת; בבואו להוציא צו כאמור יביא בית הדין בחשבון, בין היתר, את השפעת הצו על יחסי העבודה במקום העבודה ואת האפשרות שעובד אחר ייפגע, ולגבי פיטורים הנובעים מצמצומים בעבודה גם את הוראותיו של הסכם קיבוצי החל על הצדדים. הוראות סעיף קטן זה כוחן יפה על אף האמור בסעיף 3(2) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970³².

52. שכר מולן קבע בית הדין לעבודה בתובענה של עובד לפי חוק זה, כי מגיעים לעובד הפרשי שכר עבודה או פיצויי פיטורים יהיה, לעניין חוק הגנת השכר, המועד לתשלומם – היום השמיני שלאחר מתן פסק הדין ו"היום הקובע", לעניין הפרשי שכר עבודה – היום התשיעי שלאחר מועד התשלום כאמור.

53. זכות תביעה תובענות בשל הפרת הוראות חוק זה יכול שיוגשו בידי –

(1) העובד;

(2) ארגון העובדים היציג באותו מקום עבודה, ובאין ארגון עובדים כאמור – ארגון העובדים שהעובד חבר בו;

(3) ארגון העוסק בזכויותיו של מי שאסור להפלותו לפי הוראות סעיף 46, ובלבד שהעובד הסכים לכך.

54. זכות התערבות בתובענות בשל הפרת הוראות סימן זה רשאי בית הדין לעבודה לתת לארגון העוסק בזכויותיו של מי שאסור להפלותו לפי הוראות סעיף 46 להשמיע את דברו, בדרך שיוורה.

55. התיישנות לא יזדקק בית הדין לעבודה לתביעה אזרחית בשל הפרת הוראות סימן זה שהוגשה לאחר שחלפו שלוש שנים מיום שנוצרה העילה.

56. עונשין (א) העובר על הוראות סעיפים 46, 48 או 49, דינו – כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(ב) בעבירה על הוראת סעיף 49 לא יישא באחריות פלילית אלא המעביד או הזקוק לעובד.

(ג) בהליך פלילי בשל עבירה על הוראות סעיף 46, חזקה כי הנאשם עבר על הוראות הסעיף האמור, אם דרש, במישרין או בעקיפין, מעובד או מדורש עבודה, מידע בנושא שהפליה בשלו אסורה מחמת הטעמים המפורטים בסעיף 46(א), אלא אם כן הוכיח הנאשם אחרת.

³² ס"ח התשל"א, עמ' 16.

57. אחריות אישית בעבירות של חבר בני אדם
נעברה עבירה לפי סימן זה בידי חבר-בני-אדם, רואים כאחראי לה גם כל שותף – למעט שותף מוגבל – או פקיד אחראי של אותו חבר, ואפשר להביאו לדין כאילו הוא עבר את העבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט את כל האמצעים הנאותים למניעתה.
58. דין המדינה
לעניין סימן זה דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר.
59. הרחבת תחולה
הוראות לפי סעיפים 47, 48, ו-50 יחולו, לעניין מעביד, עובד ודורש עבודה, בשינויים המחויבים, ולפי העניין, גם על מעסיק בפועל, על עובד של קבלן כוח אדם המועסק אצל מעסיק בפועל, ועל מועמד להעסקה כאמור.
60. איתחולה
(א) לעניין סעיף 46 אין רואים כהפליה העדפה של עובד שהוא בן משפחתו של המעביד, ובתאגיד – בן משפחתו של בעל השליטה בו; לעניין זה –
"בן משפחה" – בן זוג, הורה, ילד, נכד, אח, אחות או בני זוגם של אלה;
"בעל שליטה בתאגיד" – מי שבידו או ביחד עם בני משפחתו שליטה ישירה או עקיפה בעסקיו וניהולו של התאגיד.
- (ב) הוראות סימן זה לא יחולו לגבי עובד המועסק שלא לצורך עסקו או משלח ידו של מעבידו.
- (ג) הוראות סימן זה לא יחולו על אדם המעסיק פחות משישה עובדים; לעניין מניין העובדים לפי סעיף קטן זה, יימנה גם עובד של קבלן כוח אדם המועסק אצל אותו אדם.
- (ד) הוראות סעיפים 50(ב) ו-56(ג) לא יחולו על נתבע או נאשם, לפי העניין, אם המידע נדרש כאמור באותם סעיפים לשם אחד מאלה:
- (1) מילוי אחר הוראות נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה לפי סעיפים 18 ו-18א לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה;
- (2) מילוי אחר הוראה לפי כל חוק לעניין ייצוג הולם או העדפה מתקנת למי שנמנה עם קבוצה מסוימת;
- (3) פעולה בהתאם לתכנית לקידום שוויון בעבודה שמעביד פועל לפיה, או שמשדר ממשלתי אישר או שהוא מממן באופן מלא או חלקי, הכוללת הוראות בדבר העדפה מתקנת בקבלה לעבודה או בקידום בעבודה של מי שנמנה עם קבוצה מסוימת.

סימן ב': דין שירות מילואים

- רציפות בעבודה 61. (א) היעדרותו של עובד מעבודתו, לרגל שירות מילואים, לא תיראה כהפסקה ברציפות עבודתו במפעל.
- (ב) ימים ששירת עובד בשירות מילואים לא יובאו במניין ימי החופשה לפי חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.³³

סימן ג': איסור פיטורים

- איסור פיטורים 62. (א) לא יפטר בעל מפעל עובד בשל שירותו במילואים, קריאתו לשירות מילואים או שירותו הצפוי בשירות מילואים, לרבות בשל תדירותו או משכו (בחוק זה – פיטורים בשל שירות מילואים), ואם פיטור – בטלים הפיטורים.
- (ב) לא יפטר בעל מפעל עובד בתקופת היותו בשירות מילואים אלא בהיתר מאת ועדת התעסוקה; ולעניין שירות מילואים העולה על יומיים רצופים, לא יפטרו ולא יפגע בהיקף ההכנסה או המשרה שלו בלא היתר כאמור גם בתקופה של שישים ימים לאחר תום שירות המילואים, ואם שירת למעלה משלושים ימים בשנה – בתקופה של תשעים ימים לאחר תום שירות המילואים כאמור;
- לא תיתן הוועדה היתר לפי סעיף זה, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו שבשלהם יש להתיר את הפיטורים או את הפגיעה כאמור, ורק אם הוכיח בעל המפעל כי הפיטורים או הפגיעה המבוקשים אינם בשל שירות המילואים; הוועדה תיתן את החלטתה, ככל הניתן, לאחר שתובא לפניו תגובת העובד; לעניין פרק זה, "פגיעה" בהכנסה, למעט –
- (1) פגיעה בהכנסה החלה במקום העבודה מכוח דין או הסכם קיבוצי;
- (2) פגיעה ברכיב השכר המשולם לעובד בהתאם לתפוקת עבודתו, ובלבד שהפגיעה בתפוקת עבודתו לא נגרמה מסיבות התלויות במעסיק.
- (ג) במניין ימי ההודעה המוקדמת לפיטורים, לא יבואו התקופות המפורטות בסעיף קטן (ג).
- (ד) בהליך לפני ועדת התעסוקה, על בעל המפעל הראיה שהפיטורים כאמור בסעיף קטן (א), היו בשל טעם שאינו שירותו של העובד במילואים.
- (ה) בפרק זה, "פיטורים" – לרבות אי חידוש חוזה עבודה לתקופה קצובה, שהוא אחד מאלה:

³³ ס"ח התשי"א, עמ' 234.

- (1) חוזה עבודה לתקופה קצובה של שנים עשר חודשים או יותר ;
- (2) חוזה עבודה לתקופה קצובה הפחותה משנים עשר חודשים, שהאריך או שחידש העסקה קודמת של העובד שהיתה סמוך לפני תחילת תוקפו של החוזה.

עונשין

63. בעל מפעל המפטר עובד או הפוגע בהיקף המשרה או בהכנסה שלו, בלא היתר, בניגוד להוראות סעיף 62(ב), דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

64. הגנה על בני זוג של משרתים במילואים (א) בסעיף זה ובסעיף 65, "ילד" – מי שטרם מלאו לו 14 שנים, וכן תלמיד עם צרכים מיוחדים כהגדרתו בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988³⁴.

(ב) לא יפטר מעסיק עובד בשל שירותו במילואים של בן זוגו או הורהו האחר של ילדו, בשל קריאתו לשירות מילואים או בשל שירותו הצפוי בשירות מילואים, לרבות בשל תדירות שירות המילואים או משכו, ואם פיטרו – בטלים הפיטורים; לעניין זה יחולו הוראות סעיף 62(ד), בשינויים המחויבים.

(ג) במידע הנמסר לחיילים בשירות מילואים בדבר זכויותיהם לפי סעיף 11(ב) ובמידע המפורסם באתר האינטרנט של צבא הגנה לישראל לפי סעיף 115 ייכלל גם מידע לעניין הזכויות הניתנות לפי הוראות סעיף זה לבני זוגם של המשרתים במילואים או להורהו האחר של ילדם.

(ד) לעניין סעיף זה, דין המדינה כדין כל מעסיק אחר.

(ה) (1) לא יפטר מעסיק עובד שעזמו ילד ולא יוציא לחופשה ללא תשלום עובד כאמור בתקופת שירותו במילואים של בן זוגו או הורהו האחר של ילדו או בתקופה של 14 ימים לאחר תום שירות המילואים אלא בהיתר מאת ועדת התעסוקה, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(א) שירות המילואים הוא בנסיבות חירום לפי סעיף 8 או שמשכו בפועל או משכו הצפוי הוא 21 ימים רצופים לפחות;

(ב) העובד הודיע למעסיק בכתב לגבי שירות המילואים לא יאוחר משלושה ימי עבודה מהמועד שבו המעסיק הודיע לעובד על הכוונה לפטרו או להוציא את העובד לחופשה ללא תשלום.

³⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

(2) הוראות פסקה (1) יחולו גם על עובד שהוא אומן, ובידו אישור מנחה אומנה המעיד כי בתקופה האמורה באותה פסקה מתגורר אצלו ילד לפי חוק אומנה לילדים; לעניין זה – "אומן" ו"מנחה אומנה" – כהגדרתם בחוק אומנה לילדים; "חוק אומנה לילדים" – חוק אומנה לילדים, התשע"ו–2016³⁵;

(3) לעניין זה, "הוצאה לחופשה ללא תשלום" – הוצאת עובד לחופשה ללא תשלום, לרבות הארכת חופשה כאמור, לתקופה שהיא אחת מאלה:

(א) תקופה בלתי מוגבלת;

(ב) תקופה רצופה של 30 ימים לפחות;

(ג) תקופה של פחות מ-30 ימים, ובלבד שבמהלך החודשיים שקדמו לאותה חופשה שהה העובד בחופשה ללא תשלום, וסך התקופות של חופשות ללא תשלום כאמור הוא 30 ימים לפחות.

(ו) ועדת התעסוקה לא תיתן היתר לפיטורי העובד אלא לאחר שנתנה לעובד הזדמנות לטעון את טענותיו, ולאחר שהמעסיק הוכיח שהפיטורים אינם בקשר לשירותו במילואים של בן הזוג של העובד או של הורה האחר של ילדו או להיעדרות העובד או לאי-ביצוע העבודה עקב כך.

(ז) ועדת התעסוקה לא תיתן היתר להוצאת העובד לחופשה ללא תשלום כהגדרתה בסעיף קטן (ה)(3) אלא לאחר שנתנה לעובד הזדמנות לטעון את טענותיו והתקיים אחד מאלה:

(1) המעסיק הוכיח שההוצאה לחופשה ללא תשלום אינה קשורה לשירותו במילואים של בן הזוג של העובד או של הורה האחר של ילדו או להיעדרות העובד או לאי-ביצוע העבודה עקב כך, ובלבד שהוועדה מצאה כי ההוצאה לחופשה ללא תשלום נעשתה בהסכמת העובד;

(2) הוועדה מצאה כי העובד מעוניין לצאת לחופשה ללא תשלום אף אם היא בקשר לשירות המילואים כאמור בפסקה (1), והמעסיק והעובד הסכימו להוצאה לחופשה ללא תשלום כאמור.

(ח) במניין ימי ההודעה המוקדמת לפיטורים שניתנה בתקופת שירות מילואים של בן זוגו של העובד או הורה האחר של ילדו כאמור בסעיף קטן (ה)(1)(א), לא תבוא תקופת שירות המילואים האמורה.

³⁵ ס"ח התשע"ו, עמ' 586.

(ט) היעדרות עובד מהעבודה בתקופה שבה בן זוגו או הורהו האחר של ילדו משרת בשירות מילואים כמשמעותו בסעיף קטן (ה)(1)(א), לא תיראה כהפסקה ברציפות עבודתו ולא תפגע בזכויות התלויות בוותק של העובד אצל מעסיקו.

(י) הוראות סעיף זה לא יחולו על מי שנקרא לשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז–1967³⁶.

הכשרות מקצועיות 65. (א) עובד שפוטר בשל שירות מילואים שלו, של בן זוגו או של הורהו האחר של ילדו יהיה זכאי להכשרה מקצועית במימון המדינה, בהיקף ובתנאים שיקבע השר, באישור הוועדה.

(ב) השר יקבע, באישור הוועדה, הוראות לעניין פיצוי מעסיקים בגין הכשרה מחדש של עובדים בשל שירות מילואים.

חובותיו של מעסיק 66. (א) לעניין עובד של קבלן כוח אדם, יחולו הוראות אלה: בפועל

(1) מעסיק בפועל לא יגרום לפיטוריו של עובד בניגוד להוראות פרק זה;

(2) קבעה ועדת תעסוקה כי התובע פוטר בניגוד להוראות פרק זה –

(א) חזקה היא כי המעסיק בפועל הוא שגרם לפיטוריו כאמור.

(ב) צו להעסקה, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, יינתן נגד קבלן כוח האדם והמעסיק בפועל, אלא אם כן קבעה הוועדה אחרת.

(ג) צו לפיצויים, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, יינתן נגד המעסיק בפועל, אלא אם כן מצאה הוועדה כי התקיים אחד מאלה:

(1) קבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה והמעסיק בפועל לא גרם לפיטורים כאמור; התקיים האמור בפסקה זו, יינתן הצו לפיצויים נגד קבלן כוח האדם;

³⁶ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.

(2) קבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה וגם המעסיק בפועל גרם לפיטוריו כאמור; צו לפיצויים לעניין פסקה זו יינתן, לפי הוראות סעיפים 68(ד)(2) ו-74(א)(1) לפי העניין, נגד המעסיק בפועל ונגד קבלן כוח האדם, בהתאם לחלוקת האחריות ביניהם כפי שתקבע ועדת התעסוקה.

(ב) הוראות סעיף זה לעניין מעסיק בפועל יחולו, בשינויים המחויבים, גם על פגיעה בהיקף משרה או בהכנסה של עובד של קבלן כוח אדם בניגוד להוראות סעיף 62(ב).

(ג) הוראות סעיף זה באות להוסיף על החובות והאיסורים החלים על קבלן כוח אדם כבעל מפעל לפי חוק זה.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו על פיטורים או גרימת פיטורים לפי העניין של קבלן כוח אדם, בתום התקופה הקבועה בסעיף 12(א) או (ב) לחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996³⁷, אלא אם כן קבעה ועדת התעסוקה אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ה) בסעיף זה –

"גרם לפיטוריו", לעניין מעסיק בפועל – הביא לכך שקבלן כוח האדם פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה;

"פיטורים" – כהגדרתם בסעיף 62(ה) וכן הפסקת עבודה, זמנית או קבועה.

ועדות תעסוקה 67. ועדת תעסוקה שהוקמה לפי חוק החיילים המשוחררים, תשמש גם כוועדה תעסוקה לצורך סימן זה.

סמכויות ועדת תעסוקה 68. (א) אדם הטוען שסימן זה מקנה לו זכויות ושזכויותיו אלה הופרו (להלן – תובע), רשאי תוך זמן המתקבל על הדעת לפנות לוועדת תעסוקה בבקשה שתפסוק בכל עניין הנוגע לזכויותיו האמורות.

³⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.

(ב) מרכז עבודת הוועדה ישלח לנתבע, בדואר רשום או בפקסימיליה, העתק מהבקשה סמוך להגשתה, בצירוף הודעה כי הוא רשאי להגיש לוועדה את תשובתו בכתב וכי החל בתום עשרה ימים מיום משלוח העתק הבקשה לנתבע, רשאית הוועדה להפעיל את סמכויותיה לפי חוק זה אף בלא קבלת תשובתו; השר רשאי לקבוע דרכים נוספות למשלוח העתקי בקשות לפי סעיף קטן זה, וכן לקבוע נהלים למשלוח.

(ג) ועדת תעסוקה צריכה, ככל האפשר, לדון ולפסוק בכל בקשה בתוך חמישה עשר יום מיום הגשתה.

(ד) מצאה ועדת תעסוקה שבעל מפעל לא קיים חובה המוטלת עליו כלפי התובע לפי חוק זה (בסימן זה – הנתבע), תיתן אחד מאלה:

(1) בהסכמת התובע – צו המורה לנתבע לקבל או להחזיר, לפי העניין, את התובע לעבודה, בתנאים, בזמן ובמקום שתקבע (בחוק זה – צו להעסקה);

(2) צו המורה לנתבע לשלם לתובע, במועד שתקבע, פיצויים בסכום השווה לחמש פעמים שכר העבודה שהתובע קיבל או שהיה זכאי לקבל בעבור חודש העבודה שבסמוך לפני הפרת זכותו, או בסכום השווה לחמש פעמים השכר הממוצע כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי, לפי הגבוה; ואולם רשאית הוועדה להחליט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לפסוק פיצויים בסכום אחר שתקבע; לעניין חישוב שכר העבודה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיף 13³⁸ והתקנות שלפי סעיף 13 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג–1963³⁸ (בחוק זה – צו לפיצויים);

(3) צו להעסקה וצו לפיצויים, כאחד (בסימן זה – צו משולב), ואולם סכום הפיצויים בצו משולב ייקבע, על אף הוראות פסקה (2), רק בהתאם לנזק שנגרם לתובע בפועל עקב הפיטורים שלא כדין; בהערכת הנזק שנגרם לתובע לעניין צו משולב תשקול הוועדה, בין השאר, הפסד שכר עבודה, נזקים כספיים אחרים עקב הפסד השכר בזמן שחלף ממועד הפרת הזכות וכן פגיעה בשמו הטוב או במוניטין של התובע ועגמת הנפש שנגרמה לו.

³⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

(ה) נתנה ועדת תעסוקה צו מהצווים שלפי סעיף קטן (ד), תורה בו כי הנתבע יישא בהוצאות התובע בשל ההליך בסכום שקבעה; דין הוצאות שקבעה הוועדה לפי סעיף קטן זה כדין פיצויים שנקבעו לפי חוק זה.

(ו) לסכום הפיצויים וההוצאות שציוותה ועדת תעסוקה ושלא שולמו במועד, ייוספו ויהיו לחלק מהצו, הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961³⁹, וכן ריבית צמודה, כמשמעותה בחוק האמור, בכפל השיעור הקבוע בסעיף 10א(א) לחוק ההוצאה לפועל, מהמועד שנקבע בצו לתשלום ועד למועד הפירעון בפועל.

אכיפת הצווים 69. (א) צו להעסקה, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, וכן צו זמני כמשמעותו בסעיף 56, שנתנה ועדת תעסוקה, דינם לעניין סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט (בסעיף זה – הפקודה), כדין צו שניתן על ידי בית דין אזורי לעבודה; לשופט בית הדין האזורי לעבודה תהא הסמכות לפי סעיף 6 לפקודה לעניין הצווים כאמור שניתנו על ידי ועדת תעסוקה או על ידי בית הדין, ולעניין סעיף 8 לפקודה יהיו לבית הדין הארצי לעבודה, במותב של שלושה שופטים, הסמכויות של בית המשפט העליון.

(ב) עשה בית הדין שימוש בסמכותו לפי סעיף 74(א)(1), לא יעשה שימוש בסמכותו לפי הוראות סעיף זה.

זכות ערעור 70. (א) על כל החלטה ועל כל צו של ועדת תעסוקה אפשר לערער לפני בית דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969⁴⁰, בתוך 20 ימים מיום מסירת ההודעה על ההחלטה או הצו לתובע ולנתבע.

(ב) זכות הערעור ניתנת:

(1) לתובע;

(2) לנתבע;

(3) לארגון העובדים שהתובע נמנה עמו;

(4) לארגון העובדים שעמו נמנה המספר הגדול ביותר של עובדים במפעלו של הנתבע;

(5) לארגון נותני העבודה שהנתבע נמנה עמו.

³⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

⁴⁰ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.

(ג) כל מי שהיה צד להליך לפי סעיף 68 ואינו המערער יהיה משיב בערעור – למעט ועדת התעסוקה, ובערעור על החלטת ועדת תעסוקה 62(ב) או 64(ו) – גם ועדת התעסוקה; כן רשאים להצטרף כמשיבים הארגונים המפורטים בסעיף קטן (ב)(3) עד (5).

(ד) אין להתחיל בדיון בפני בית דין אזורי לפני תום תקופת הערעור, ואם הוגשו בעניין אחד יותר מערעור אחד, יאוחדו כל הערעורים הנוגעים לאותו ענין ויישמעו כאחד.

(ה) בית דין אזורי צריך, ככל האפשר, לדון ולפסוק בכל ערעור בתוך 15 יום מתום תקופת הערעור.

סמכות ועדת ערעור 71. בית דין אזורי רשאי לדחות את הערעור, או לבטל את ההחלטה או את הצו שעליו מערערים ולהחליט כל החלטה ולתת כל צו שוועדת תעסוקה מוסמכת להם.

סמכויות עזר 72. (א) לוועדת תעסוקה סמכויות כסמכויותיה של ועדת חקירה, שנתמנתה לפי חוק ועדות חקירה, התשכ"ט–1968⁴¹.

(ב) ועדות תעסוקה לא יהיו קשורות בדקדוקי דיון ובדיני ראיה, אלא יפעלו בדרך שתיראה להן כמועילה ביותר לבירור השאלות השנויות במחלוקת.

(ג) כל ועדת תעסוקה מחליטה את החלטותיה ברוב דעות; היו הדעות שקולות, תהיה ליושב ראש הוועדה דעה מכרעת.

(ד) כל ועדת תעסוקה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בחוק זה ובתקנות שיותקנו על פיו.

(ה) (1) ועדת תעסוקה רשאית בכל עת עד לסיום ההליך לפנייה, לבקשת התובע או ביזמתה, לצוות על הנתבע, בצו, להחזיר את התובע לעבודתו אצל הנתבע; צו לפי פסקה זו יעמוד בתוקפו עד לסיום ההליך לפני הוועדה או עד למועד מוקדם מזה שקבעה (בחוק זה – צו זמני).

(2) צו זמני לא יינתן אלא בהתקיים כל אלה:

(א) חלף המועד למתן תשובת הנתבע לפי סעיף 68(ב);

(ב) ועדת התעסוקה סבורה, על סמך הנתונים שלפניה, כי קיים בסיס לכאורה להניח שהנתבע פיטר את התובע בניגוד להוראות חוק זה;

⁴¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

(ג) אי מתן צו זמני עלול להגדיל את נזקי התובע או להכביד על החזרת התובע לעבודה בסיום ההליך ;

(ד) לעניין צו זמני ביזמת הוועדה – התובע הסכים למתן הצו.

ניגוד עניינים
בבקשה מסוימת

73.

(א) חבר ועדת תעסוקה לא ידון בבקשה מסוימת, אם הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר ועדת התעסוקה לבין עניין אחר שלו ; לעניין זה –

”עניין אחר” – לרבות עניין של קרוב של חבר ועדת התעסוקה או עניין של גוף שחבר ועדת התעסוקה, או קרובו, הם מנהלים או עובדים אחראים בו, או ענין של גוף שיש להם בו חלק – בהון המניות, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות הצבעה ;

”קרוב” – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר ועדת תעסוקה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יראו ניגוד עניינים אם הוא נובע מהוראת סעיף 20(ג) לחוק החילים המשוחררים ולפיה חבר ועדת תעסוקה יתמנה מתוך ציבור של בעלי עניין או השתייכות מסוימים.

(ג) נתברר לחבר ועדת תעסוקה שהוא מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, יודיע על כך לחברי הוועדה האחרים, ואם החל הדיון – גם לבעלי הדין, ויימנע מלהשתתף בדיון באותה בקשה.

(ד) התעורר אצל חבר ועדת תעסוקה ספק בשאלה אם הוא מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, או טען אחד מבעלי הדין שחבר ועדת תעסוקה מנוע כאמור, תחליט בדבר ועדת התעסוקה לרבות אותו חבר ותנמק את החלטתה.

(ה) לא תישמע טענה של בעל דין כי חבר ועדת תעסוקה מנוע מלהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, אלא אם כן נטענה בתחילת הדיון או מיד לאחר שנודעה לבעל דין עילת ניגוד עניינים.

(ו) נמנע מחבר ועדת תעסוקה להמשיך ולהשתתף בדיון בבקשה מסוימת בשל ניגוד עניינים, ימלא את מקומו לצורך המשך הדיון באותה בקשה חבר ועדה אחר הנמנה עם אותו ציבור, מהמפורטים בסעיף 52(ג), שאליו משתייך החבר המנוע מלהשתתף כאמור.

אי-קיום צו
להעסקה

74.

(א)

(1) נתנה ועדת תעסוקה או נתן בית הדין האזורי לעבודה, צו להעסקה לפי סעיף 68(ד) או סעיף 71, לפי העניין, בין בצו יחיד ובין בצו משולב, והנתבע לא קיים את הצו, רשאי בית הדין האזורי לעבודה, לפי בקשת התובע, לחייב את הנתבע, נוסף על פסיקת הוצאות ההליך, לשלם לתובע פיצויים בסכום מוגדל, אשר לא יפחת מפי אחד וחצי מהשיעור הקבוע בסעיף 68(ד)(2) רישה, אלא אם כן יחליט בית הדין, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לפסוק פיצויים בסכום אחר שיקבע; בהחלטת בית הדין ייקבע המועד לתשלום; דין פיצויים לפי פסקה זו כדין פיצויים לפי סעיף 68(ד).

(2) עשה בית הדין שימוש בסמכותו לפי סעיף 69, לא יעשה שימוש בסמכותו לפי סעיף זה אלא אם כן חלפו 30 ימים מן היום שבו נעשה שימוש בסמכות לפי סעיף 69 ובית הדין קבע כי הנתבע לא קיים את הצו.

(ב) בסעיף זה, "לא קיים את הצו" – לא קיימו במלואו או בחלקו או קיימו שלא בתום לב.

(ג) אין להגיש בקשה לבית הדין האזורי לעבודה לפי סעיף זה על אי-קיום צו של ועדת תעסוקה, אלא לאחר שחלפה תקופת הערעור על הצו, או – אם הוגש ערעור – לאחר שניתנה החלטה בערעור או לאחר שהמערער חזר בו מערעורו.

דין המוחזר לעבודה 75. תובע שנתקבל לעבודה בתוקף צו שניתן על ידי ועדת תעסוקה או בית דין אזורי, דינו כאילו נתקבל לעבודה בהתאם להוראות חוק זה החלות עליו.

סמכות בית המשפט 76. לא ייתבע אדם לדין בבית משפט, בין לדין אזרחי ובין לדין פלילי, בקשר לכל חובה שמוטלת עליו לפי סימן זה, מלבד במקרים שהדבר הורשה במפורש בחוק זה או בתקנות שיותקנו על פיו.

זכות קדימה 77. דין פיצויים והוצאות שתצווה ועדת תעסוקה, או שיצווה בית הדין, לשלם לתובע לפי חוק זה כדין שכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר, לעניין דין קדימה לכל שאר החובות בפירוק או בפשיטת רגל לפי כל דין.

ראיות 78. (א) תעודה חתומה בידי רשות צבאית מוסמכת המעידה שאדם שירת בשירות מילואים והמפרטת את תאריכי השירות, תשמש בכל דיון על פי סימן זה ראיה חותכת על תכנה.

(ב) מסמך שנראה מתוכו כי הוא העתק מהחלטה או מצו של ועדת תעסוקה, מאושר כהעתק נכון על ידי השר או על ידי מי שהוסמך על ידיו לכך, ישמש בכל דיון ראיה על ההחלטה או הצו כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ג) אם בתביעה אזרחית או פלילית הנובעת מאי-קיום צו של ועדת תעסוקה או של בית דין אזורי בערעור לפי סימן זה יוכח שניתן צו כאמור נגד אדם ששמו כשם הנתבע או הנאשם, יראו את הצו כאילו ניתן נגד הנתבע או הנאשם, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

שמירת זכויות 79. הוראות סימן זה –

(1) לא יפגעו בכל חוק, נוהג או חוזה, קיבוצי או אחר, הנוגע לתנאי הפיטורים וההתפטרות של עובדים ולזכויותיהם בקשר לכך;

(2) באות להוסיף על זכויות הקשורות בעבודה, ולא יפורשו כפוגעות בכל חוק, נוהג או חוזה עבודה קיבוצי או אחר, או כגורעות מהם;

(3) לא יפגעו בזכותו של העובד לתבוע פיצוי לפי סעיף 68(ד)(2) או (3) בשל נזק שנגרם לו עקב הפרת זכות מזכויותיו לפי חוק זה, שנגרם, שהתגבש או שנודע לו עליו לאחר החלטת ועדת התעסוקה או בית הדין, לפי המאוחר.

מפקח לעניין אכיפה 80. למפקח שמונה לפי סעיף 18 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, יהיו נתונות הסמכויות לפי הסעיף האמור, גם לעניין פיטורי עובד או פגיעה בהיקף המשרה שלו או בהכנסתו, בלא היתר מאת ועדת התעסוקה כאמור בסעיף 62.

פרק ח': הארכת מועדים

הגדרות 81. בפרק זה –

"רשות ציבורית" – כל אחד מאלה:

(1) הממשלה, משרדי הממשלה, יחידותיהם ויחידות הסמך שלהם;

(2) בית משפט או בית דין;

(3) רשות מקומית או חברה עירונית;

(4) תאגיד שהוקם בחוק;

(5) חברה ממשלתית וחברה-בת ממשלתית כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁴², וכן כל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר שהממשלה משתתפת בהנהלתם;

(6) תאגיד שקיבל מהמדינה או מרשות מקומית זיכיון או רישיון לספק שירות או מוצר;

"שירות חירום" – שירות מילואים לפי סעיף 8 או 9;

⁴² ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

"תשלום" – לרבות מס, אגרה או היטל.

82. הארכת מועדים (א) נקרא חייל מילואים לשירות חירום, והוא חייב בתשלום לרשות ציבורית או בעשיית פעולה כלפי רשות ציבורית, במועד שחל בתקופת שירות החירום או בתקופה של עד 30 ימים מיום ששוחרר משירות החירום, יראו את המועד כמוארך עד תום שלושים ימים לאחר שחרורו משירות החירום.

(ב) נקבעה תקופה לעשיית פעולה שהיא נמשכת לפי טיבה, יחולו הוראות סעיף קטן (א) על מועד תחילתה של אותה תקופה.

(ג) הארכת מועדים לפי סעיף זה תחול לגבי מועד שנקבע –

(1) בחיקוק או על פיו ;

(2) בפסק דין או בהחלטה אחרת של בית משפט, של בית דין או של גוף או אדם אחרים בעלי סמכויות שיפוטיות או מעין-שיפוטיות על פי דין ;

(3) בחוזה, לרבות שטר חליפין ושטר חוב.

(ד) הוארך לפי סעיף זה המועד לקיומו של חיוב שנקבע בחוזה – ובכלל זה שטר חליפין ושטר חוב – תחול ההארכה גם לגבי –

(1) מי שערב לחיוב או מי שהתחייבותו נועדה להבטיח את קיומו של החיוב, או לשפות או לפצות אדם על אי-קיומו של החיוב ;

(2) בן זוגו של החייב האחראי לחיוב יחד עמו.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על מועד לפעולה לפי חוזה שנכרת בזמן שהאדם החייב או הרשאי לעשותה היה בשירות חירום.

83. ריבית תשלום שמועד פרעונו הוארך מכוח סעיף 82 ונקבע שהוא נושא ריבית, לא יעלה שיעור הריבית בתקופת ההארכה על השיעור שחל על התקופה עד למועד הפרעון המקורי, ואם נקבע כאמור שיעור ריבית שאינו קצוב – לא יעלה על השיעור שקבע לכך שר האוצר, בהתייעצות עם השר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, בצו ; צו כאמור יכול שיהיה כללי או לסוגי תשלומים.

84. הארכת רישיונות רישיון שניתן על פי חיקוק וביום שעמד תקפו לפקוע או בתוך 30 הימים שלפני כן שירת בעל הרישיון שירות חירום, יוארך תקפו עד תום 60 ימים לאחר ששוחרר בעלו משירות החירום.

85. דין שבויים ושאיירי נופלים (א) לגבי מי שנפל בשבי האויב תהיה הארכת המועד לפי סעיפים 82 ו-84 עד תום תשעים ימים לאחר שחזר מן השבי, והוא אף אם חדל שירותו לפני כן מהיות שירות חירום.

- (ב) נפטר החייב בהיותו בשירות חירום, תהיה ההארכה לפי סעיף 82(ד) (2) למשך 90 ימים מיום פטירתו של החייב או מהיום שבו ניתן אישור הפטירה לפי חוק רישום פטירות חיילים, הכל לפי המאוחר.
- (ג) ההארכה לפי חוק זה תחול אף על עזבון של מי שנפטר בהיותו בשירות חירום, למשך 90 ימים מיום פטירתו של החייב או מהיום שבו ניתן אישור הפטירה לפי חוק רישום פטירות חיילים, הכל לפי המאוחר.
86. דין שירות חוזר מי שחדל להיות בשירות חירום ובתוך שלושים ימים שירת שירות מילואים, יראו את שירותו, לענין פרק זה, כאילו היה שירות חירום רצוף.
87. דין תאגיד הוראות פרק זה יחולו גם על שותפות ועל חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודת מס הכנסה אם השליטה בחברה או ב-50% לפחות מנכסי השותפות היא בידי מי שמשרת שירות חירום.
88. שמירת דינים הוראות פרק זה באו להוסיף על כל דין אחר ולא לגרוע ממנו.

פרק ט': קצבאות

89. הגדרות בפרק זה –
- "דרגת נכות" – דרגת נכות שנקבעה לפי חוק הנכים ;
- "דרגת נכות תפקודית" – דרגת נכות שקבעה ועדת רפואית לפי הוראות סעיף 93(ג) ;
- "חוק הפיקוח על קופות גמל" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005⁴³ ;
- "חוק משפחות החיילים" – חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950⁴⁴ ;
- "חוק שירות הקבע" – חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985⁴⁵ ;
- "חייל מילואים זכאי" – חייל מילואים שהתקיימו בו הוראות סעיף 90 ;
- "חייל מילואים נכה" – חייל מילואים שנקבעה לו דרגת נכות בהתאם להוראות לפי חוק הנכים, ובלבד שהשירות כאמור בהגדרה "נכות" בחוק האמור היה שירות מילואים ;

⁴³ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

⁴⁴ ס"ח התש"י, עמ' 162.

⁴⁵ ס"ח התשמ"ה, עמ' 139.

"חייל מילואים שנספה" – חייל שנספה במערכה כהגדרתו בחוק משפחות החיילים, ובלבד שהשירות כאמור באותה ההגדרה היה שירות מילואים;

"ממונה" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק שירות הקבע;

"קופת ביטוח", לעניין עמית שכיר – כהגדרתה בחוק הפיקוח על קופות גמל לרבות פוליסת ביטוח עתי בשל אבדן כושר עבודה הנרכש כהשלמה לקופת ביטוח, ולעניין עמית עצמאי – כהגדרתה בחוק האמור לעניין הזכויות הנובעות מתשלומים לקופת הביטוח אשר בעבורם היה העמית העצמאי זכאי לניכוי לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], לרבות פוליסת ביטוח עתי כאמור;

"קופת גמל" – קופת גמל לקצבה, קופת גמל לתגמולים או קופת ביטוח וכן גמלאות פרישה המשולמות על פי חוק או על פי הסכם עבודה קיבוצי;

"קופת גמל לתגמולים", לעניין עמית שכיר – כהגדרתה בחוק הפיקוח על קופות גמל ולעניין עמית עצמאי – כהגדרתה בחוק האמור לעניין הזכויות הנובעות מתשלומים לקופת הגמל אשר בעבורם היה העמית העצמאי זכאי לניכוי לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש];

"קצבה מקופת גמל" – כל תשלום חודשי, המשתלם באופן שוטף בידי קופת גמל לחייל מילואים זכאי או לשאירים זכאים לפי חוק זה, לרבות קצבה חודשית שהוונה וסכום הוני, קיים או עתידי, לפי ערכו החודשי בהתאם לכללי היוון שיקבע הממונה;

"קצבה משלימה" – כמשמעותה בסעיף 95;

"שאירים" – כמשמעותם בסעיף 21 לחוק שירות הקבע;

"שאירים זכאים" – שאירים שהתקיימו בהם הוראות סעיף 91;

"תקנות שירות הקבע" – תקנות שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) (כללים ומבחנים לקביעת דרגת נכות), התשנ"א–1990.

90. זכאות חייל מילואים לקצבה (א) חייל מילואים נכה, שהתקיימו לגביו כל הוראות סעיף קטן זה, זכאי לקצבה:

(1) דרגת הנכות שנקבעה לו לפי חוק הנכים עולה על 19 אחוזים וועדה רפואית קבעה לו דרגת נכות תפקודית העולה על 19 אחוזים, וכל עוד דרגות הנכות שנקבעו לו עולות על 19 אחוזים;

(2) הוא לא היה עמית בקופת גמל במועד קרות האירוע שבשלו הוכר כנכה לפי חוק הנכים, או שאינו זכאי לקצבה מקופת גמל, שבה היה עמית כאמור.

(ב) נוסף על חייל מילואים נכה כמשמעותו בסעיף קטן (א), זכאי לקצבה חייל מילואים נכה, שהתקיימו לגביו כל הוראות סעיף קטן זה:

(1) דרגת הנכות שנקבעה לו לפי חוק הנכים אינה עולה על 19 אחוזים, אולם ועדת חריגים קבעה כי קיימים טעמים הקשורים באבדן כושר השתכרותו המצדיקים הפנייתו לוועדה רפואית לשם קביעת דרגת נכותו התפקודית לפי חוק זה; קבעה ועדת חריגים כאמור, יראו אותו, לענין חוק זה, כאילו דרגת הנכות שלו לפי חוק הנכים היא 20 אחוזים, וכל עוד מתקיימים בו הטעמים האמורים;

(2) הוועדה הרפואית קבעה לחייל המילואים הנכה כמשמעותו בפסקה (1) דרגת נכות תפקודית העולה על 19 אחוזים וכל עוד קיימים הטעמים האמורים בפסקה (1) ודרגת הנכות התפקודית שנקבעה לו עולה על 19 אחוזים;

(3) הוא לא היה עמית בקופת גמל במועד קרות האירוע שבשלו הוכר כנכה לפי חוק הנכים, או שאינו זכאי לקצבה מקופת גמל, שבה היה עמית כאמור;

(4) בסעיף קטן זה, "ועדת חריגים" – ועדה בת שלושה חברים וזה הרכבה:

(א) רופא מומחה ברפואה תעסוקתית או רופא מומחה ברפואה פיסיקלית ושיקום שימנה השר, והוא יהיה היושב ראש;

(ב) רופא שימנה שר הבריאות והוא מומחה בתחום נכותו של חייל המילואים הנכה;

(ג) רופא מומחה כאמור בפסקת משנה (ב) שתמנה ההסתדרות הרפואית.

זכות שאירים לקצבה 91. שאירים של חייל מילואים שנספה, שהתקיימו לגביהם כל הוראות סעיף זה, זכאים לקצבה:

(1) הם שאירים שהוכרו כדין כזכאים לתגמולים לפי חוק משפחות החיילים;

(2) חייל המילואים שנספה לא היה עמית בקופת גמל ערב מותו, או שהשאיירים אינם זכאים לקצבה מקופת גמל.

המשכורת הקובעת 92. (א) "המשכורת הקובעת", לגבי חייל מילואים זכאי או לגבי שאירים – מהי זכאים – הגבוה מבין אלה:

(1) שכר העבודה הרגיל של עובד או ההכנסה הממוצעת של עובד עצמאי לפי סעיף 273 לחוק הביטוח הלאומי, לפי העניין, שהגיעו לחייל המילואים הנכה או לחייל המילואים הנספה במועד האירוע שבשלו הוכר כנכה לפי חוק הנכים, או ערב מותו, לפי העניין, כשהוא מוכפל בשלושים;

(2) השכר הממוצע, כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי, במועד האירוע שבשלו הוכר חייל המילואים כנכה לפי חוק הנכים, או ערב מותו של חייל מילואים נספה, לפי העניין.

(ב) המשכורת הקובעת תעודכן לפי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

שיעור הקצבה 93. (א) הקצבה שתשולם לחייל מילואים זכאי תהיה בשיעור של עשרים אחוזים ממשכורתו הקובעת, בצירוף שלושה פרומיל ממנה לכל אחוז מדרגת נכותו התפקודית.

(ב) הקצבה שתשולם לשאיירים זכאים תהיה כאמור בסעיפים 22, 23 ו-26 עד 30 לחוק שירות הקבע, בשינויים המחויבים מהוראות חוק זה.

(ג) ועדה רפואית תקבע את דרגת נכותו התפקודית של חייל מילואים שנקבעה לו דרגת נכות לפי הוראות סעיף 90.

(ד) הכללים והמבחנים לקביעת דרגת נכות, החלים על ועדה רפואית לפי חוק שירות הקבע ותקנות שירות הקבע, יחולו על הוועדה הרפואית בקביעת דרגת נכות תפקודית לפי חוק זה, בכפוף לשינויים האלה:

(1) ההגדרה "פוסק רפואי", תהיה: "פוסק רפואי" – רופא מורשה כמשמעותו בפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976⁴⁶, ששמו כלול ברשימת פוסקים רפואיים שקבע השר או מי שהוא הסמיכו לכך, בהתאם להוראות שבתוספת;

(2) דרגת הנכות תהיה כהגדרתה לפי חוק זה.

⁴⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 30, עמ' 594.

(ה) ועדה רפואית רשאית, מנימוקים שיירשמו על ידה, לגבי מקרה חריג שתקבע ומטעמים של אבדן השתכרות בפועל של חייל מילואים זכאי, לסטות מהוראות סעיף קטן (ד) בדרך של קביעת דרגת נכות תפקודית גדולה ביותר ממחצית מדרגת הנכות שנקבעה לאותו חייל מילואים לפי חוק הנכים; קביעה כאמור תהיה לתקופה שתקבע הוועדה הרפואית ושלא תעלה על שנה; הוועדה הרפואית רשאית להאריך את התקופה האמורה ובלבד שכל הארכה לא תעלה על שנה, והיא רשאית, בכל עת, לשנות דרגת נכות תפקודית חריגה שנקבעה לפי הוראות סעיף קטן זה.

(ו) (1) נגרמה לחייל המילואים הזכאי נכות המזכה אותו בזכויות לפי חוק זה ובשל כך נפגעה משכורתו הקובעת לפי סעיף 92 ומצא הממונה, כי השתכרותו בפועל לאחר הפגיעה והתגמולים המשתלמים לו לפי חוק הנכים בצירוף הקצבה המשולמת לפי חוק זה או הקצבה המשלימה בצירוף הקצבה מקופת גמל, פחותים באופן משמעותי לגביו ממשכורתו הקובעת לפי סעיף 92, רשאי הממונה, לאחר שנועץ בוועדה הרפואית ומנימוקים שיירשמו, לקבוע לו שיעור קצבה העולה על האמור בסעיף קטן (א) ובלבד, שבכל מקרה השיעור הכולל המרבי לעניין סעיף זה, לא יעלה על 70 אחוזים ממשכורתו הקובעת.

(2) קביעת הממונה לפי סעיף קטן זה תהיה לתקופה שיקבע ובלבד שלא תעלה על שנה, ורשאי הוא לשנות את קביעתו אם התגלו עובדות חדשות או עובדות שלא היו ידועות לו בעת קבלת ההחלטה, או להאריך את התקופה האמורה לתקופות נוספות, ובלבד שכל תקופה לא תעלה על שנה.

ניכויים 94. על אף הוראות סעיף 93 על קצבה המשולמת לפי חוק זה יחולו הוראות סעיפים 14(ד), 31, 32 ו-33 לחוק שירות הקבע, בשינויים המחויבים מהוראות חוק זה.

קצבה משלימה לחייל מילואים נכה ולשאיירי חייל מילואים שנספה שאינם זכאים לקצבה 95. (א) על אף הוראות סעיפים 90, 91 ו-93 קיבלו חייל המילואים הנכה או שאיריו של חייל המילואים הנספה קצבה מקופת גמל, במלואה או בחלקה, עקב הנכות או עקב הפטירה של חייל המילואים, ומצא הממונה כי התקיימו התנאים הקבועים בסעיף 90(א) או 90(ב) ו-92, או בסעיף 91(1) – לפי העניין, וכי גובה הקצבה מקופת הגמל נמוך מגובה הקצבה, שהיתה משולמת לפי הוראות חוק זה אם חייל המילואים או שאיריו לא היו זכאים לקצבה מקופת גמל – תשולם לחייל המילואים או לשאיריו קצבה משלימה, בשיעור ההפרש שבין הקצבה שלה היו זכאים החייל או השאירים לפי חוק זה לבין הקצבה מקופת הגמל.

(ב) תביעה לפי סעיף זה תוגש לפי הוראות סעיף 98, בשינויים המחויבים לפי העניין.

96. (א) גובה הקצבה המשולמת לחייל מילואים נכה לפי סעיפים 3 ו-6(א) או הקצבה המשלימה המשולמת לפי סעיף 8(א), לא יעלה על שיעור התגמול ליום לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי, שהגיע לחייל המילואים הנכה במועד האירוע שבשלו הוכר כנכה לפי חוק הנכים, כשהוא מוכפל בשלושים, כפול שיעור הקצבה בהתאם לסעיף 6(א) אשר לו זכאי חייל מילואים נכה.

(ב) גובה הקצבה המשולמת לשאיריו של חייל מילואים שנספה, לפי סעיפים 4 ו-6(ב) או הקצבה המשלימה המשולמת לפי סעיף 8(א), לא יעלה על שיעור התגמול ליום לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי, שהגיע לחייל המילואים הנספה ערב מותו, כשהוא מוכפל בשלושים, כפול שיעור הקצבה בהתאם לסעיף 22 לחוק שירות הקבע.

(ג) ניכויים והפחתות מקצבת הנכות או מקצבת השאירים כאמור בסעיפים 6(ב) ו-7, יבוצעו לאחר שהוחלה על הקצבאות התקרה לפי סעיף קטן (א) או (ב), לפי העניין.

97. (א) מצא הממונה כי חייל מילואים נכה שהיה עמית בקופת גמל או שאירים של חייל מילואים נספה שהיה עמית בקופת גמל, מקיימים את התנאים המפורטים בסעיף 90(א)(1) או 90(ב)(1) ו-2(2) או בסעיף 91(1) – לפי העניין, אך אינם זכאים לקצבה בשל הוראות סעיף 90(א)(2) או 90(ב)(3), או סעיף 91(2) – לפי העניין, או שהם זכאים לקצבה מקופת גמל בהתאם לסעיף 95 אך טרם קיבלו תשלומים מקופת הגמל, ישולמו, לחייל המילואים או לשאיריו, מקדמות; בפקודות הצבא ייקבעו הוראות, לרבות כללים ומבחנים בדבר תשלום המקדמות, לרבות שיעורן, על חשבון תשלומים המגיעים להם מקופת הגמל.

(ב) תנאי לתשלום מקדמות על ידי הממונה הוא, שחייל המילואים הנכה או השאירים של חייל מילואים שנספה הגישו לקופת הגמל שבה היה חייל המילואים עמית, תביעה לקצבה מקופת גמל בשל הנכות או הפטירה, לפי העניין.

(ג) המקדמות ישולמו עד לקבלת החלטה בדבר תשלום קצבה מקופת הגמל או עד למועד תשלום קצבה לפי חוק זה, לפי המוקדם, ובלבד שלא ישולמו מקדמות בעד תקופה העולה על שישה חודשים ממועד תחילת תשלומם, אלא אם כן האריך הממונה את התקופה מטעמים מיוחדים שיפרט.

(ד) גובה המקדמות לא יעלה על גובה הקצבה שהיתה מגיעה לחייל המילואים או לשאירים, אילו חייל המילואים לא היה עמית בקופת גמל.

(ה) תביעה לתשלום מקדמות תוגש לפי הוראות סעיף 98 בשינויים המחויבים.

(ו) (1) המקבל לפי סעיף זה תשלומים ששולמו ביתר, חייב להחזירם, לפי דרישת הממונה, ואם לא החזירם בתקופה שקבע הממונה רשאי הוא לקזזם כנגד קצבה המשולמת לפי חוק זה לרבות קצבה משלימה, כנגד תגמולים לפי חוק הנכים או כנגד תגמולים לפי חוק משפחות חיילים, או לגבותם מסכומים העומדים לזכות המקבל, לרבות מקופת גמל, וזאת, על אף האמור בכל דין ובכל חוזה.

(2) הוראות, לרבות כללים ומבחנים, בעניין גביית תשלומים ששולמו ביתר לפי סעיף זה ייקבעו בפקודות הצבא.

(ז) בסעיף זה, "תשלומים ששולמו ביתר" – תשלומים ששולמו כמקדמות על חשבון התשלומים מקופת גמל, לרבות תשלומי מקדמות העודפים על התשלומים המשולמים לפי סעיף 95 לחייל מילואים או לשאירים של חייל מילואים הזכאים לתשלומים לפיו, הכל לפי העניין וכפי שייקבע בפקודות הצבא.

סדרי תביעה 98. (א) השר ימנה את הממונה כממונה על תשלום הקצבאות לפי חוק זה; הודעה על מינוי הממונה ועל מענו תפורסם ברשומות.

(ב) הוראות סעיפים 44 עד 52 לחוק שירות הקבע יחולו לעניין חוק זה, בשינויים המחויבים לפי העניין.

סדרי תשלום 99. הוראות סעיפים 53 עד 67 לחוק שירות הקבע יחולו לעניין חוק זה בשינויים המחויבים, ואולם בסעיף 55, במקום הסיפה החל במילים "ארבעה חודשים" יקראו את המילה "שנתיים".

מועד תשלום קצבת 100. על אף האמור בסעיף 99, קצבת שאירים תשולם ביום הראשון של כל חודש, החל בחודש הראשון שאחרי החודש שבו נולדה העילה לקצבה, והתשלום הראשון יהיה בעד החודש שבו נולדה העילה לקצבה.

חובת סיוע 101. (א) הזכאי לקצבה, לרבות לקצבה משלימה או למקדמה, לפי חוק זה, חייב להושיט כל עזרה ולנקוט כל פעולה כדי לסייע לממונה, ולמנהל התביעות כמשמעותו בסעיף 103 (בחוק זה – מנהל התביעות), בהפעלת סמכויותיהם לפי חוק זה ולא לעשות כל פעולה העלולה לפגוע בהפעלה התקינה של סמכויות הממונה ומנהל התביעות או למנוע את מימושו.

(ב) עבר הזכאי לקצבה לרבות לקצבה משלימה או למקדמה, לפי חוק זה, על איסור לפי סעיף קטן (א), או לא עשה את המוטל עליו לפיו, רשאי הממונה לשלול ממנו את הזכות לקצבה, לקצבה משלימה או למקדמה – כולה או מקצתה.

(ג) שילמה המדינה תשלומים לפי חוק זה בשל אירוע המשמש עילה גם לתשלום קצבה מקופת גמל, רשאי הממונה או מנהל התביעות, לתבוע מקופת הגמל פיצוי על גמלה ששילם או שהוא עתיד לשלמה, עד לגובה הקצבה שחייבת בה קופת הגמל.

102. (א) בכפוף להוראות סעיף 97(ו), תשלומים לפי חוק זה אינם ניתנים לקיזוז לפי כל דין ולפי כל חוזה, לרבות חוזה שנחתם טרם כניסתו של חוק זה לתוקף, ולרבות תקנון קופת גמל כאמור.

(ב) הזכות לקצבה, לקצבה משלימה, למקדמה או למענק הוני למקרה מוות לפי חוק זה לא תהווה עילה להפחתתם, להקטנתם או לשלילתם של קצבה מקופת גמל או של כל תשלום אחר מקופת גמל, לרבות מקופת גמל שהוקמה טרם כניסתו של חוק זה לתוקף.

103. (א) המדינה תהיה רשאית לרכוש כיסוי ביטוחי לכיסוי תשלומי קצבאות לחיילי מילואים זכאים ולשאירים זכאים, וכן לכיסוי תשלומי קצבאות משלימות ומקדמות ומענק הוני למקרה מוות.

(ב) רכשה המדינה כיסוי ביטוחי כאמור, ימנה השר מנהל תביעות אשר יפעל לקבלת תגמולי הביטוח בשל תביעות שהגישו לממונה חייל מילואים זכאי, שאירים זכאים, חייל מילואים נכה הזכאי לקצבה משלימה, שאירי חייל מילואים שנספה הזכאים לקצבה משלימה או הזכאים למענק הוני למקרה מוות.

(ג) הממונה יודיע על התביעות שהוגשו כאמור בסעיף קטן (ב) למנהל התביעות; דרכי ההודעה ייקבעו על ידי השר.

(ד) הכיסוי הביטוחי יכול שיכלול לעניין תשלומי הקצבאות, לרבות לפרקי זמן, תנאי קצבאות שונים מאלה המפורטים בחוק זה (בסעיף זה – תנאי הקצבאות השונים); גרעו תנאי הקצבאות השונים מהזכויות לפי חוק זה, יחולו הוראות סעיף 95, בשינויים המחויבים לפי העניין; הוסיפו תנאי הקצבאות השונים על ההוראות הקבועות בעניין זה בחוק זה, לא יהיה בכך כדי לחייב את המדינה לפי חוק זה.

קיזוז

מימון

מענק הוני למקרה 104. (א) נוסף על התשלומים לפי חוק זה, ישלם הממונה לבני משפחתו של חייל מילואים שנספה מענק הוני בהתאם לכללים ובשיעורים שיקבע השר (בחוק מוות זה – מענק הוני למקרה מוות). לעניין זה, "בן משפחה" – כל אחד מאלה:

(1) בן זוג, כמשמעותו בסעיף 21(1) לחוק שירות הקבע;

(2) הורה;

(3) ילד, לרבות ילד חורג וילד מאומץ;

(4) אדם אחר שהממונה מצא, על פי הכללים שנקבעו לפי הוראות סעיף זה, כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים תשלום מענק הוני למקרה מוות לאותו אדם.

(ב) (1) בסעיף קטן זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, או ילד כמשמעותו בסעיף קטן (א)(3) של חייל מילואים שנספה;

"המועד הקובע" – מועד פרסומו של חוק תשלום קצבאות לחיילי מילואים ולבני משפחותיהם (תיקון מס' 4), התשע"ב–2011;

"התקופה המזכה" – התקופה שמיום ה' באייר התש"ח (14 במאי 1948) עד יום י"ב בטבת התשנ"ט (31 בדצמבר 1998);

(2) הותיר אחריו חייל מילואים שנספה, שמתקיים לגביו אחד מאלה, בן משפחה במועד פטירתו, ישלם הממונה לבן המשפחה של החייל, על פי בקשה בכתב שיגיש לממונה, מענק בסכום של 100,000 שקלים חדשים (בסעיף קטן זה – מענק הוני), בהתאם להוראות סעיף קטן זה:

(א) הוא נספה בתקופה המזכה;

(ב) הוא חייל מילואים נכה שנפגע בתקופה המזכה ונפטר לאחריה.

(3) בקשה לקבלת מענק הוני תוגש לממונה לא יאוחר מתום שנתיים מיום ט' בניסן התשע"ב (1 באפריל 2012) או ממועד פטירתו של החייל, לפי המאוחר; הממונה רשאי, במקרים חריגים ומטעמים שיירשמו, להאריך את התקופה להגשת הבקשה בתקופה שיקבע; לא יודקק הממונה לבקשה לקבלת מענק הוני שהוגשה לאחר שחלפה התקופה כאמור.

(4) מענק הוני ישולם לבן המשפחה של חייל מילואים שנספה, כמפורט להלן, לפי העניין:

(א) הותיר אחריו החייל, במועד פטירתו, בן זוג – ישולם המענק לבן הזוג בלבד; לא הותיר אחריו החייל בן זוג, או שבן הזוג נפטר לפני המועד לתשלום המענק, כולו או חלקו – ישולם המענק או חלקו שטרם שולם, לפי העניין, להורי החייל בלבד; לא הותיר אחריו החייל, במועד פטירתו, הורים, או שההורים נפטרו לפני המועד לתשלום המענק, כולו או חלקו – ישולם המענק או חלקו שטרם שולם, לפי העניין, לילדו של החייל; לא הותיר אחריו החייל, במועד פטירתו, ילד או שהילד נפטר לפני המועד לתשלום המענק, כולו או חלקו – לא ישולם המענק או חלקו שטרם שולם, לפי העניין.

(ב) הותיר אחריו החייל יותר מהורה אחד, יותר מבן זוג אחד או יותר מילד אחד – יחלקו ביניהם ההורים, בני הזוג או הילדים, בהתאמה, את המענק בשווה.

(5) המענק ההוני ישולם לבן המשפחה של חייל המילואים שנספה, כאמור בפסקה (4), באופן הזה:

(א) נפטר החייל במועד הקובע או אחריו – ישולם המענק ההוני בתשלום אחד;

(ב) נפטר החייל לפני המועד הקובע – ישולם המענק ההוני בשני תשלומים שווים: התשלום הראשון ישולם בתוך 45 ימים מהיום שבו הוגשה הבקשה כנדרש, והתשלום השני ישולם בתוך שנה מיום הגשת הבקשה כאמור, ואולם לגבי בקשות שהוגשו לממונה כנדרש עד ליום ז' בשבט התשע"ב (31 בינואר 2012), ישולם התשלום השני עד ליום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012); הממונה רשאי במקרים חריגים ומטעמים שיירשמו, לדחות את מועד תשלום המענק לפי פסקה זו.

(6) המענק ההוני ישולם לפי סכומו המעודכן ביום התשלום; סכום המענק ההוני כאמור בפסקה (2), יתעדכן ב-1 בכל חודש (בסעיף קטן זה – יום העדכון), החל ביום כ"א בשבט התשע"ג (1 בפברואר 2013), בהתאם לשיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013); לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(7) שולם מענק בשל פטירת חייל מילואים, מכוח ההסדר שהורה עליו השר לתשלום מענק למשפחות חיילי מילואים אנשי צוות אוויר שנספו, לא ישולם מענק לפי הוראות סעיף קטן זה בשל פטירת אותו חייל.

(8) הזכות לקבלת מענק הוני לפי סעיף קטן זה היא אישית ואינה ניתנת להעברה, לשעבוד, לעיקול או להורשה, בכל דרך שהיא.

הוראות מעבר 105. (א) בסעיף זה –

"זכאי לפי פוליסה" – חייל מילואים זכאי או שאיר זכאי שהוכרו ככאלה לאחר פרסומו של חוק זה אשר התחילו לקבל זכויות כספיות ערב תחילתו של חוק זה וכל עוד הם מקבלים זכויות כספיות;

"זכויות כספיות" – תגמולי ביטוח חיים (סיכון) בסכום הוני ותגמולי ביטוח קצבת שאירים בשל מקרה מוות שאירע בשירות מילואים עקב אותו שירות, או תגמולי ביטוח אבדן כושר עבודה, בשל מקרה ביטוח שאירע בשירות מילואים עקב אותו שירות, והכל לעניין פוליסות ביטוח שרכשה המדינה.

(ב) לא תשולם קצבה לפי חוק זה לזכאי לפי פוליסה אשר הזכויות הכספיות המוענקות לו שוות או עולות על הקצבה או המענק שהיה מקבל לפי הוראות חוק זה, אילו לא היה מקבל זכויות כספיות; קיבל זכאי לפי הפוליסה זכויות כספיות בשיעור נמוך מהמגיע לו לפי הוראות חוק זה תשולם לו קצבה משלימה לפי הוראות סעיף 95.

106. פרק זה, למעט סעיף 86(ב), יחול, בכפוף להוראות סעיף 105, על חייל מילואים זכאי ושאיר זכאי, שהוכרו לפי הוראות חוק זה, לפי העניין, בשל נכות או פטירה, שאירעה ביום י"ג בטבת התשנ"ט (1 בינואר 1999) או לאחריו.

תחולה

פרק י': הוראות שונות

107. זמן השירות (א) חייל מילואים אשר בהיותו בשירות מילואים היה כלוא בשל עבירה במילואים לנעדר מן השירות לפי פסק דין של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, או לפי פסק של קצין שיפוט בכיר, וכן אדם שנעדר מן השירות שלא כדין או שנעדר ברשות שהושגה בטענות כוזבות והורשע על כך כדין, ואם היתה לו זכות ערעור – לא ערער על ההרשעה או שערעורו על ההרשעה נדחה, אין רואים את תקופת כליאתו ואת תקופת היעדרותו, לעניין חישוב זמן השירות, כתקופה שבה מילא חובת שירות מילואים, אלא אם כן הורה בית הדין הצבאי, בית המשפט או קצין השיפוט הבכיר, לפי העניין, הוראה אחרת; לעניין זה, "קצין שיפוט בכיר" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי.
- (ב) לעניין סעיף זה, יראו כתקופת כליאה תקופה שבה אדם –
- (1) נשא עונש מאסר או מחבוש בפועל;
 - (2) נשא עונש מאסר בעבודת שירות לפי חוק העונשין, או בעבודה צבאית לפי חוק השיפוט הצבאי;
 - (3) הוחזק במוסד סגור לפי סימן ז' בפרק ו' לחוק העונשין.
108. זכויות מבצעים (א) לעניין ביצוע של חייל מילואים שנעשה במהלך שירותו ועקב אותו שירותו, יהיו זכויות המבצע ב-15 השנים הראשונות שלאחר הביצוע נתונות למדינה, וב-35 השנים שלאחר מכן – לחייל המילואים.
- (ב) בסעיף זה –
- "ביצוע", "מבצע" – כהגדרתם בחוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;⁴⁷
- "זכויות המבצע" – הזכויות הנתונות למבצע לפי חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984.⁴⁸
109. הטלת חובות שלא השר רשאי, באישור הוועדה, להטיל בתקנות חובות על חיילי מילואים שעה שאינם בשירות, אם תכלית חובות אלה להבטיח את פעולתו התקינה של צבא הגנה לישראל ולשמור על רכושו שנמסר לחיילי מילואים כאמור.
110. אצילת סמכויות השר רשאי לאצול לאדם אחר את הסמכויות הנתונות בידיו לפי סעיפים 20(ג) עד (ה), 21 ו-23; הודעה על אצילת סמכויות לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.
111. עונשין חייל מילואים העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שנתיים:

⁴⁷ ס"ח התשמ"ד, עמ' 157.
⁴⁸ ס"ח התשמ"ד, עמ' 157.

- (1) לא התייצב לשירות מילואים או שלא שירת שירות מילואים, בניגוד לצו שניתן לפי סעיפים 5(ב), 8(א), 9 או 21 ;
- (2) יצא לחוץ לארץ, בניגוד להוראות לפי סעיף 13.
112. דין צוויים (א) צו לפי חוק זה, למעט צו לפי סעיפים 6(4) או 7(ב), יכול להיות אישי, כללי או לסוג מסוים, ואין חובה לפרסמו ברשומות ; צו לפי סעיפים 6(4) או 7(ב) יכול להיות כללי או לסוג מסוים.
- (ב) סעיפים 63 ו-71(ג) עד (ז) לחוק שירות ביטחון יחולו, בשינויים המחויבים, על צו לפי חוק זה.
113. שמירת דינים הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות חוק שירות ביטחון הנוגעות לשירות ביטחון, ואין בהן כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר העוסק בשירות מילואים, לרבות חוק השיפוט הצבאי, חוקי השיקום וחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה.
114. דיווח לוועדה (א) השר יגיש לוועדה –
- (1) בתחילת כל שנה דין וחשבון על התגמולים שחולקו לחיילי מילואים בשנה הקודמת מכוח סעיפים 24 ו-25 ;
- (2) לקראת סוף שנה דין וחשבון ובו נתונים על מספר ימי המילואים הצפויים בשנה הבאה, הפעילות שאותה אמור לבצע מערך המילואים בשנה הבאה וניצול ימי המילואים בשנה הקודמת, לרבות השוואה בין מספר ימי המילואים אשר תוכננו לשנה הקודמת לבין מספר ימי המילואים שבוצעו בפועל באותה שנה.
- (ב) הוועדה תקיים מדי שישה חודשים דיון בעניינים המוסדרים בחוק זה, בהשתתפות השר והרמטכ"ל.
115. פרסום באינטרנט (א) ראש אגף כוח אדם בצה"ל יפרסם באתר האינטרנט של צבא הגנה לישראל את תוכנם של כל החיקוקים, פקודות הצבא והכללים שעניינם שירות מילואים, בעברית, בערבית וברוסית, לרבות –
- (1) זכויות וחובות של חייל מילואים בשירות מילואים ;
- (2) מתן הודעה מראש על הקריאה לשירות מילואים ;
- (3) הוראות לעניין מספר הימים המרבי שבהם ישרת חייל מילואים בשירות מילואים בכל שנה ;
- (4) תנאי הזכאות לתגמול המיוחד, לרבות משך תקופת שירות המילואים המזכה בתגמול, שיעורו ודרכי ביצוע התשלום ;

(5) תנאי הזכאות לתגמול הנוסף, לרבות משך תקופת שירות המילואים המזכה בתגמול, שיעורו, דרכי ביצוע התשלום והליכי בקרה ובירור לגביהם;

(6) תנאי הזכאות לתגמול לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי.

(ב) אתר אינטרנט כאמור בסעיף קטן (א) יעודכן באופן שוטף, בהתאם לשינויים בחיקוקים, בפקודות הצבא או בכללים, לפי העניין.

(ג) בצו קריאה לשירות מילואים תצוין כתובת אתר האינטרנט כאמור בסעיף קטן (א).

116. ביצוע ותקנות (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, ככל שלא נקבע בחוק זה שר אחר שממונה על התקנתן.

(ב) תקנות לעניין פרק ח' יותקנו בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור הוועדה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), תקנות לפי סימן א' בפרק ז' יותקנו על ידי שר הכלכלה.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), תקנות סדרי דין בהליכים לפי סימן ג' בפרק ז' יותקנו על ידי שר המשפטים.

117. חובת התקנת תקנות ראשונות לפי ההגדרה "משרת מילואים פעיל" ולפי סעיפים 33, 37, 38, 40, 45 ו-65 יובאו לאישור הוועדה בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

118. הוראות מעבר חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008⁴⁹, ערב תחילתו של חוק זה, יראו אותו כאילו נקרא לשירות מילואים לפי חוק זה, והוראות חוק זה יחולו עליו.

פרק י"א: ביטול חוקים ותיקונים עקיפים

119. ביטול חוקים החוקים המפורטים להלן – בטלים:

(1) חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008⁵⁰;

(2) חוק הארכת מועדים, התשל"ה-1974⁵¹;

⁴⁹ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

⁵⁰ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

⁵¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 38.

(3) חוק תשלום קצבאות לחיילי מילואים ולבני משפחותיהם, התשס"ב–
2002.⁵²

תיקון חוק שירות ביטחון 120. בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו–1986⁵³ –
ביטחון

(1) בסעיף 1 –

(א) במקום ההגדרה "חוק שירות המילואים" יבוא:

"חוק שירות המילואים" – חוק שירות המילואים, התשפ"ה–
2025;";

(ב) בהגדרה "יוצא צבא", במקום "לפי סעיף 36א" יבוא "לפי סעיף
19 לחוק שירות המילואים";

(2) בסעיף 36(2), במקום "לתקופה מסוימת או לחלוטין" יבוא "בהתאם
להוראות סעיף 18 לחוק שירות המילואים";

(3) במקום סעיף 36א יבוא:

"פטור 36א. יוצא צבא שמלאו לו ארבעים שנים ויוצא צבא שהוא
מחמת קצין שמלאו לו ארבעים וחמש שנים יהיו פטורים מחובת
גיל שירות ביטחון, בכפוף להוראות סעיף 19 לחוק שירות
המילואים.";

(4) בסעיף 39(א), במקום "ביטחון" יבוא "סדיר".

תיקון חוק החיילים המשוחררים 121. בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט–1949⁵⁴ –
המשוחררים
(החזרה לעבודה)

(1) בסעיף 21(ג)(2), המילים "ולגבי תובע שפוטר בניגוד להוראות סעיף
41א – פיצויים בסכום האמור או בסכום השווה לחמש פעמים השכר הממוצע
כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995⁵⁵,
לפי הגבוה מהם" – יימחקו;

(2) בסעיף 23(ב1), המילים "ובערעור על החלטת ועדת תעסוקה לפי סעיף
41א(ב) – גם ועדת התעסוקה" – יימחקו;

(3) סעיפים 41א עד 41ג וסעיף 45א – בטלים.

⁵² ס"ח התשס"ב, עמ' 400.

⁵³ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

⁵⁴ ס"ח התש"ט, עמ' 13.

⁵⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

תיקון חוק הבחירות 122. בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969⁵⁶, בסעיף 56, סעיף קטן לכנסת (ד) – בטל.

תיקון חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח–1988⁵⁷ – בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח–1988⁵⁷ – בעבודה

(1) בסעיף 2(א) –

(א) ברישה, המילים "או שירות במילואים שלהם, של בני זוגם או של הורה האחר של ילדם, ובכלל זה קריאתם לשירות מילואים או השירות הצפוי בשירות מילואים, לרבות מחמת תדירותו או משכו" – יימחקו;

(ב) הסיפה החל במילים "בסעיף קטן זה" – תימחק;

(2) בתוספת –

(א) בפרט 5, במקום "סעיפים 41, 41א, 2א41 ו-41ב" יבוא "סעיף 41";

(ב) בסופה יבוא:

"12. סימן א' וסעיפים 62, 64 ו-66 בפרק ז' לחוק שירות המילואים, התשפ"ה–2025".

תיקון חוק בית הדין 124. בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט–1969⁵⁸, בתוספת השנייה, בסופה יבוא:

"פרק ז' לחוק שירות המילואים, התשפ"ה–2025".

תיקון חוק העבירות 125. בחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו–1985⁵⁹, בסופה יבוא:

"סימן א' בפרק ז' לחוק שירות המילואים, התשפ"ה–2025".

תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי 126. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994⁶⁰, בסעיף 14 –

(1) בסעיף קטן (ד)(2), פסקה (ו) – תימחק;

(2) בסעיף קטן (ז), במקום "סעיף 351(יא)(ג2)" יבוא "סעיפים 350(א)(10) או 351(יא)(ג2)".

⁵⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

⁵⁷ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

⁵⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.

⁵⁹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 31.

⁶⁰ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

תיקון חוק הביטוח 127. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995⁶¹ –
הלאומי

(1) בסעיף 270, בהגדרה "התגמול המזערי", במקום "68%" יבוא "95%";

(2) בסעיף 273, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) (1) שכר העבודה הרגיל לעובד לעניין סעיף 272, הוא סכום ההכנסה בעד רבע השנה שקדם ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים (בסעיף זה – רבע השנה), חל פיצוי לאחר חודש שבתקופת רבע השנה, תוגדל ההכנסה בעד אותו חודש בשיעור הפיצוי שחל לאחריו ועד סיום תקופת השירות;

(2) ההכנסה הממוצעת ולעובד עצמאי לעניין סעיף 272 היא ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח בעד רבע השנה שקדם ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים או ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח בעד רבע השנה בשנתיים שקדמו ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים, לפי הגבוה מביניהן;

(3) סכום ההכנסה המתקבל כאמור בפסקה (1) או (2) יחולק ב-90.90%";

(3) בסעיף 350(א) –

(א) בפסקה (1), המילים "או פרק י"ב" – יימחקו;

(ב) בסופו יבוא:

"(10) תגמול לפי פרק י"ב".

תיקון חוק תובענות 128. בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו–2006⁶², בתוספת השנייה, בפרט (1)8, בסופו יבוא "או לפי סימן א' בפרק ז' לחוק שירות המילואים, התשפ"ה–2025".

תיקון חוק להגברת 129. בחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב–2011, בתוספת השנייה, האכיפה של דיני העבודה בחלק ב', בפרט (14), במקום "סעיף 41א(ב) לחוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט–1949" יבוא "סעיף 62(ב) לחוק שירות המילואים, התשפ"ה–2025".

⁶¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
⁶² ס"ח התשס"ו, עמ' 264.

תיקון חוק שירות 130. בחוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967⁶³ – עבודה בשעת חירום

(1) בסעיף 1, במקום ההגדרה "חוק שירות המילואים" יבוא:

"חוק שירות המילואים" – חוק שירות המילואים, התשפ"ה-2025; "

(2) בסעיף 24 –

(א) האמור בו יסומן "(א)", ובו פסקה (3) – תימחק;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) לעניין חוק שירות המילואים, דין שירות עבודה של מגויס-חוץ כדין שירות מילואים כהגדרתו בחוק האמור, לעניין איסור הפיטורים, וכן לעניין רציפות העבודה".

תוספת

(סעיף 93(ד)(1))

1. ברשימת הפוסקים הרפואיים לא ייכלל רופא שעלול להימצא בניגוד ענינים בשל קשר מיוחד עם חברת הביטוח; לעניין זה יראו, בין השאר, רופא שהוא עובד של חברת הביטוח או רופא שלמעלה מ-15 אחוזים מסך כל הכנסותיו הם מחברת הביטוח, כמי שעלול להימצא בניגוד ענינים כאמור; לעניין תוספת זו, "חברת הביטוח" – חברת ביטוח שנתנה כיסוי ביטוחי לכיסויי תשלומי קצבאות לחיילי מילואים זכאים לרבות חברת ביטוח אם וחברה אחות שלה, כמשמעותן בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001, ולרבות כל חברה בת וחברה מסונפת שלה כמשמעותן בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁶⁴;

2. רופא הכלול ברשימת הפוסקים הרפואיים כאמור בסעיף 93(ד)(1) ושאינו פוסק רפואי כהגדרתו בסעיף 1 לתקנות שירות הקבע, ימסור בדרך שתקבע בתקנות אישור רואה חשבון המעיד כי סך כל הכנסותיו מכל סוג שהוא מחברת הביטוח, בכל אחת משתי שנות העסקים הקודמות, לא עלה על 15 אחוזים מסך כל הכנסותיו כאמור באותה שנה;

3. השר יעדכן את רשימת הפוסקים הרפואיים אחת לשנה.

⁶³ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.
⁶⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

דברי הסבר

למרות חקיקתו של חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, לפני 17 שנים, זכויותיהם וחובותיהם של חיילי וחיילות מילואים מפוזרות עדיין על פני מספר לא מבוטל של חוקים, כגון חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 (להלן – החוק המקורי), חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949, וחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955. זאת, על אף חשיבותו הרבה של מערך המילואים כחלק בלתי נפרד מצבא הגנה לישראל, והישענותו של הצבא לצורכי ביטחון המדינה, ובכלל זה תרומתם הרבה והייחודית של המשרתים במערך זה.

מתקפת הטרור בכ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ומלחמת חרבות ברזל, הנמשכת עד עצם היום הזה, הבהירו ביתר שאת את הצורך האקוטי במערך מילואים מקיף ומקצועי, ובו בזמן חשפו את הפערים הרבים הקיימים כיום בחוק ובפרט השאיפה להקנות זכויות והטבות נוספות לאותם אנשים הלוקחים חלק במערך המילואים ונושאים בעול הכבד של הגנה על מדינת ישראל.

בהצעת החוק מוצע להסדיר באופן כולל את מערך המילואים בצבא הגנה לישראל, לרבות בעניין הגדרת המבנה שלו והיקפו, חובת השירות במערך ואופני שירות נוספים כמו התנדבות ובמסגרות שאינן צבאיות, מתן תגמולים, זכויות, הוקרה ואף קצבאות במקרה שחייל נספה או נפצע, לבטל חוקים ולבצע תיקונים עקיפים בחוקים אחרים.

משכך, מרבית סעיפי הצעת החוק כונסו במסגרת העברה מלאה מהחוקים הרלוונטיים או הועתקו מהם, כך שהם נשארו בנוסחם גם בחוק ממנו נשאבו, הואיל והם מהווים חלק מהסדר כולל בחוק בו היו מלכתחילה. מעבר לכך, בחלק מהסעיפים הוכנסו עדכונים והתאמות, שנועדו להגדיל את התגמולים, ההוקרה והסיוע לחיילי המילואים ולבני משפחותיהם, וכן להעמיק את הבקרה על כשירות מערך המילואים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

מספר פנימי : 2225190

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת משה טור פז
יאיר לפיד

פ/25/5317

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון – סיוע טיפולי לבוגרי השירות הצבאי), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 45א. 1. בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו–1986¹, אחרי סעיף 45 יבוא :

"זכאות למפגשים 45א. יוצא צבא ששירת כלוחם בשירותו הסדיר יהיה עם פסיכולוג זכאי למפגשים ללא תשלום עם פסיכולוג לאחר תום שירותו; בסעיף זה, "לוחם" – כהגדרתו בפקודות הצבא."

דבר ה ס ב ר

בשנים האחרונות גוברת ההכרה הציבורית בצורך בתמיכה נפשית לחיילים קרביים בעקבות שירותם. הצעה זו מבקשת להעניק לכל חייל ששירת בתפקיד לוחם זכאות לתמיכה רגשית אשר תינתן לאורך מספר שנים לאחר שחרורו על ידי איש טיפול מוסמך.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת משה טור פז (פ/24/2181) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת משה טור פז ויאיר לפיד (פ/25/1663); הוסרה מסדר היום ביום י"ט בחשוון התשפ"ה (20 בנובמבר 2024)).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' בטבת התשפ"ה (06.01.2025)

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	אלעזר שטרן
		גדי איזנקוט
		יולי יואל אדלשטיין
		מאיר כהן
		משה סעדה
		דן אילוז
		אריאל קלנר
		מיקי לוי
		רם בן ברק
		יואב סגלוביץ'
		מיכאל מרדכי ביטון
		עמית הלוי
		מתן כהנא
		לימור סון הר מלך
		אורית פרקש הכהן
		רון כץ
		דבי ביטון
		שלי טל מירון
		משה טור פז
		בועז טופרובסקי
		בועז ביסמוט
		טלי גוטליב
		אושר שקלים
		צגה מלקו
		אופיר כץ
		אליהו רביבו
		ניסים ואטורי
		מירב בן ארי

5704/25/פ

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון – חבלה שאינה חבלת שירות בזמן מלחמה),

התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 1 1. בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט–1959 [נוסח משולב]¹, בסעיף 1, בהגדרה "נכות", בפסקה (1), אחרי "בשירות קבע" יבוא "למעט בתקופת הכרזה על מלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה"².

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

² ס"ח התשס"א, עמ' 158.

תיקון חוק משפחות 2. בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950³, בהגדרה "חייל שנספה במערכה" ו"נספה" (1), אחרי "בשירות קבע" יבוא "למעט בתקופת הכרזה על מלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה"⁴. (שיקום)

דבר הסבר

מאז אוקטובר 2023 מדינת ישראל נמצאת במלחמה שבמהלכה נפצעו הרבה חיילים וחיילות, שחלקם חזרו לשרת וחלקם נמצאים בשיקום בבתי החולים או בבית לאחר פציעה קשה. פציעות החיילים עשויות להיגרם ממגוון סיבות החל מלחימה ועד תאונות דרכים או תאונות אחרות. בעקבות המלצות הוועדה הציבורית לבחינת זכויות לסיוע מאגפי השיקום – ועדת גורן, הועבר בשנת 2017 הטיפול לגבי חיילים משרתי קבע ומקביליהם בכוחות הביטחון, בנכויות או במוות שנגרמו שלא בעקבות חבלת שירות או מחלת שירות, לאחריות המוסד לביטוח לאומי. בשל כך שבמהלך המלחמה אירועי הפציעה או המוות נגרמו מסיבות מגוונות, מוצע לקבוע כי בתקופה שבה הוכרז על מלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, יטופלו גם האירועים הנובעים מחבלה שאינה חבלת שירות על ידי משרד הביטחון לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב].

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

³ ס"ח התשי"ז, עמ' 162.
⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

מספר פנימי : 2230356

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	משה סעדה
		אלמוג כהן
		ניסים ואטורי
		אוהד טל
		מישל בוסקילה
		בועז ביסמוט
		מיכל מרים וולדיגר
		אריאל קלנר
		משה סולומון
		עמית הלוי
		אביחי אברהם בוארון
		אופיר כץ
		לימור סון הר מלך
		יצחק קרויזר
		משה פסל
		דן אילוז

5710/25/פ

הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון – בדיקה או חקירה לפני העמדה לדין בעת לחימה), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 251 א.1. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955¹, אחרי סעיף 251 יבוא :

"בדיקה או חקירה 251 א. (א) הכריזה הממשלה על מצב מלחמתי לא לפני העמדה לדין תיפתח בדיקה או חקירה בנוגע לתלונה על עבירה בעת לחימה שבוצעה אגב פעילות מבצעית או כחלק ממנה, אלא לאחר תום המצב המלחמתי, למעט אם אישר זאת ראש המטה הכללי או קצין אחר בתפקיד מבצעי בדרגת אלוף שהוסמך לכך מטעמו; לעניין

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

סעיף זה, "מצב מלחמתי" – הכרזה על מלחמה או נקיטת פעולה צבאית משמעותית כאמור בסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על עבירות לפי סעיפים 43 עד 47 ועל עבירות לפי סעיפים 300, 301א, 304, 345, 346 ו-347 לחוק העונשין, התשל"ז–1977.²

דברי הסבר

המלחמה שפרצה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) העמידה את לוחמי צבא ההגנה לישראל בסדיר ובמילואים, במציאות קשה וכבדה, של חודשי שירות רבים בתנאי לחימה, בעזה, בלבנון, בסוריה וביהודה והשומרון, תוך חיכוך עם לוחמי אויב ואוכלוסייה אזרחית. בתקופת לחימה ממושכת כל כך, בייחוד כאשר הדבר כרוך בחיכוך עם אוכלוסייה אזרחית, יתכן כי תעלנה תלונות שונות כנגד חיילים על מעשים שנעשו במסגרת תפקידם. כך, מוצאים את עצמם חיילים, שנלחמו חודשים ארוכים על הגנת המדינה, נתונים בחקירה ובמעצר, על תלונות שאין כל דחיפות לטפל בהן בשעת המלחמה. ישנה חובה לאזן בין הדרישה לקיים את הוראות הדין ולנהוג ביושר גם בשעת מלחמה, לבין הצורך הראשון במעלה של הגנה על המדינה ולחימה באויבים. אנו שומעים לא אחת, על חיילים בסדיר ובמילואים, החוששים לבצע את משימתם הצבאית באופן מיטבי, עקב חששם מהעמדה לדין, הנובע ממשפטנות יתר שאינה מבינה ואינה לוקחת בחשבון את מצבי הקיצון בהם נתונים חיילים בעת לחימה. לפיכך מוצע, כי בעת הכרזה על מצב מלחמתי, קרי הכרזה על מלחמה או נקיטת פעולה צבאית משמעותית כאמור בסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, לא תיפתח בדיקה או חקירה כנגד חייל עד שיתיים המצב המלחמתי, אלא אם כן אישר זאת ראש המטה הכללי או קצין בתפקיד מבצעי בדרגת אלוף שהוסמך לכך מטעמו. וזאת, כדי ששיקולים צבאיים ומבצעיים בעת מצב מלחמתי, יוכלו לקבל ביטוי בקביעה אם לפתוח בבדיקה או בחקירה כאמור, על ידי בדיקה פרטנית של מקרים ספציפיים. עוד מוצע להחריג מספר עבירות חמורות במיוחד, כך שבמקרה שלהן כן תיפתח בדיקה או חקירה בו במקום וללא צורך באישור מראש המטה הכללי או קצין שהוסמך מטעמו כאמור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

מספר פנימי : 2220735

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

4776/25/פ

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – הפחתה בדמי ביטוח בריאות לתושבי הפריפריה),

התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 14 בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994¹, בסעיף 14, אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(יא) מבוטח שהוא תושב מחוז הצפון או הדרום חייב בתשלום דמי ביטוח בריאות בשיעור של 50% מהסכום שעליו לשלם לפי הוראות סעיף זה; בסעיף קטן זה, "מחוז הצפון" או "מחוז הדרום" – כמשמעותם בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם, שבתוקף מזמן לזמן לפי סעיף 3 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח–1948."

דברי הסבר

סעיף 14 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), קובע חובת תשלום דמי ביטוח עבור ביטוח בריאות ממלכתי, וכן הוראות לעניין חישוב דמי הביטוח. חוק ביטוח בריאות ממלכתי חוקק כדי לאפשר טיפול רפואי שווה לכל אזרחי המדינה, ונקבע בו כי ביטוח הבריאות יהיה מושתת על עקרונות של שוויון. בשנים האחרונות אנו עדים לפערים הולכים וגדלים בין תושבי המרכז ובין תושבי הפריפריה, בקבלת שירותי בריאות. כתוצאה ממצב השירותים הרפואיים הניתנים למבוטחים במחוז הצפון והדרום, שיעורי התמותה בקרב תושבי הפריפריה גבוהים משיעורי התמותה של תושבי המרכז. יוצא כי תושבי המרכז מקבלים תמורה גבוהה יותר מתושבי הפריפריה, על אף שכולם משלמים דמי בריאות בשיעור זהה. לפיכך, עד אשר יצומצמו הפערים בין שירותי הבריאות הניתנים לתושבי המרכז ובין אלו הניתנים לתושבי מחוז הצפון והדרום, מוצע לקבוע כי תושבי הפריפריה יחויבו בתשלום דמי ביטוח בריאות בשיעור של 50% מהסכום שהם צריכים לשלם לפי החוק כיום. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/24/209) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת אימאן חטיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1420), על ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון (פ/25/2998), על ידי חבר הכנסת ואליד אלהואשלה (פ/25/3273) ועל ידי חבר הכנסת משה סולומון (פ/25/3979).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז בתמוז התשפ"ד (22.07.2024)

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

מספר פנימי : 2221325

הכנסת העשרים וחמש**יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו**

4905/25/פ

הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה–2024**פרק א': מטרת החוק**

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה להנציח את זכרה של גולדה מאיר ולהקים מרכז שינציח לדורות את פועלה ומורשתה של גולדה מאיר.

פרק ב': פרשנות

2. הגדרות בחוק זה –
 "הארכיון" – ארכיון המרכז;
 "האתר" – אתר ההנצחה לזכר גולדה מאיר;
 "הגנז", "חומר ארכיוני" ו"מוסד ממוסדות המדינה" – כהגדרתם בחוק הארכיונים, התשט"ו–1955¹ (להלן – חוק הארכיונים);
 "המוזאון" – מוזאון גולדה מאיר כמשמעותו בסעיף 22;
 "המרכז" – מרכז גולדה מאיר לחקר החברה בישראל;
 "השר" – ראש הממשלה או שר שייקבע על ידו לעניין חוק זה.

פרק ג': המוסדות

3. קיום מוסדות יוקם מרכז להנצחת זכרה של גולדה מאיר, לחקר נשים והעצמתן ולחקר החברה וזכויות חברתיות בישראל, קשרי החוץ של ישראל בעבר ובהווה, העלייה והקשר עם יהדות התפוצות; המרכז יכלול את האתר, המכון, הארכיון והמוזאון.

סימן א': המרכז

4. מעמד המרכז (א) המרכז יהיה תאגיד.

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

(ב) המרכז יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958² [נוסח משולב].

המועצה 5. (א) למרכז תהיה מועצה בת עשרים ותשעה חברים, שימנה השר, ואלה חבריה :

(1) עובד הרשות לקידום מעמד האישה כמשמעותה בחוק הרשות לקידום מעמד האישה, התשנ"ח-1998³, לפי המלצת ראש הממשלה ;

(2) עובד נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות כהגדרתה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁴, לפי המלצת הנציב כהגדרתו בחוק האמור ;

(3) עובד משרד החוץ לפי המלצת שר החוץ ;

(4) שני עובדי משרדי ממשלה הפועלים בתחומי המחקר של המרכז, לפי המלצת השרים הממונים על המשרדים ;

(5) עובד משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ועובד המוסד לביטוח לאומי מבין העובדים הבכירים במשרד ובמוסד לפי המלצת שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ;

(6) הגנן ;

(7) חמישה אנשי הסגל האקדמי במוסדות מוכרים בארץ, מתחום מדעי הרוח, החברה או המשפטים ומהם לפחות אחד מתחום לימודי המגדר ;

(8) שני נציגים של הרשות המקומית, שהמרכז פועל בתחומה, שאחד מהם הוא ראש הרשות המקומית ובהם לפחות אישה אחת ;

(9) חמישה נציגי העמותה "מכון גולדה מאיר למנהיגות וחברה (ע"ר)", ובהם לפחות שתי נשים ;

(10) נציג המועצה לאתרי הנצחה לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998⁵ ;

(11) נציג המועצה לעניין הנצחת זכרם של מי שנשאו את משרת נשיא

² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 171.

⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

המדינה או ראש הממשלה, לפי חוק הנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה, התשמ"ו-1986⁶;

(12) שבעה נציגי ציבור, מתוכם לפחות שני נציגים מארגונים העוסקים בזכויותיו של מי שאסור להפלותו לפי הוראות סעיף 2 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988⁷, ולפחות שני נציגי ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים.

(ב) בהרכב המועצה יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

יושב ראש המועצה 6. המועצה תמנה מבין חבריה, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.

תפקידי המועצה 7. תפקידי המועצה –

(1) לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז;

(2) לקבל דוחות על פעילות המרכז מהוועד המנהל;

(3) לאשר את תקציב המרכז.

סדרי עבודת המועצה 8. (א) המועצה תתכנס פעם אחת בשנה לפחות.

(ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

(ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בתקנות.

הוועד המנהל 9. (א) השר ימנה מבין חברי המועצה ועד מנהל של תשעה חברים, ובלבד שהם –

(1) חבר מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(1) עד (4);

(2) חבר מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(5);

(3) הגנז;

(4) שני חברים מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(7);

(5) שני חברים מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(9);

⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 243.
⁷ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

- (6) נציג ציבור מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(12);
- (7) נציג הרשות המקומית מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(8).
- (ב) הוועד המנהל ימנה מבין חבריו, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.
- (ג) בהרכב הוועד המנהל יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.
10. תפקידי הוועד המנהל – תפקידי הוועד המנהל –
- (1) להתוות את קווי הפעולה של המרכז ;
- (2) לאשר את תקציב המרכז שהוכן על ידי ראש המרכז ולהביאו לאישור המועצה ;
- (3) לפקח על ביצוע קווי הפעולה של המרכז ועל תכניותיו ;
- (4) לדון בדינים וחשבונות שהמבקר הפנימי של המרכז יגיש לו ולקבוע מסקנות.
11. פיזור הוועד המנהל – (א) ראה השר כי הוועד המנהל אינו ממלא את תפקידו באופן נאות, יתרה בוועד המנהל בהודעה בכתב שישלח ליושב ראש הוועד המנהל, כי אם בתוך זמן שיקבע לא ימלא הוועד המנהל את המוטל עליו כפי שפירט השר בדרישתו, יפזר את הוועד המנהל.
- (ב) לא מילא הוועד המנהל את שהוטל עליו כאמור בסעיף קטן (א), בתוך המועד שקבע השר בהודעתו, רשאי השר להורות על פיזור הוועד המנהל.
12. כינון ועד מנהל חדש – התפטר הוועד המנהל או החליט השר לפזרו כאמור בסעיף 11, ימונה ועד מנהל חדש, בדרך הקבועה בסעיף 9, בתוך שלושים ימים מיום ההתפטרות או הפיזור, לפי העניין.
13. הוצאות וגמול – חבר המועצה וחבר הוועד המנהל לא יקבלו מהמרכז שכר בעד שירותיהם, אך חבר הוועד המנהל יהיה זכאי לגמול עבור השתתפותו בישיבות הוועד המנהל וכן להחזר הוצאות שהוציא במילוי תפקידו בשיעורים שיקבע השר, באישור שר האוצר.
14. תקופת כהונה – חבר המועצה יתמנה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש לתקופות כהונה נוספות.
15. פקיעת הכהונה – חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום כהונתו באחת מאלה :

- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ;
- (2) הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה ;
- (3) חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג במועצה.
16. העברה מכהונה השר רשאי, לאחר שנועץ ביושב ראש המועצה או ביושב ראש הוועד המנהל, לפי העניין, להעביר חבר המועצה או חבר הוועד המנהל מכהונתם לפני תום תקופת כהונתם אם נבצר מהם, דרך קבע, למלא את תפקידם.
17. תוקף פעולות קיומם של המועצה או של הוועד המנהל, סמכויותיהם ותוקף החלטותיהם לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריהם או מחמת ליקוי במינויים או בהמשך כהונתם.
18. ראש המרכז (א) המועצה, באישור השר, תמנה את ראש המרכז. (ב) ראש המרכז ימונה לתקופה של חמש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש, באישור השר, לתקופת כהונה נוספת.
19. תפקידי ראש המרכז תפקידי ראש המרכז –
- (1) ניהול המרכז – האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון ;
- (2) יישום החלטות הוועד המנהל ;
- (3) הכנת תכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי והבאתם לאישור הוועד המנהל ;
- (4) דיווח לוועד המנהל על פעילויות המרכז – האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון.
20. תנאי העסקתו של ראש המרכז ותנאי העסקתו של ראש המרכז ופקיעת כהונתו (א) הוועד המנהל, באישור השר ובהתייעצות עם שר האוצר, יקבע את שכרו ותנאי העסקתו של ראש המרכז.
- (ב) ראש המרכז יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה :
- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר וליושב ראש המועצה ;
- (2) המועצה החליטה על הפסקת כהונתו ברוב של שני שלישים לפחות מכלל חבריה ;

(3) הורשע או הוגש נגדו כתב אישום, בשל עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כראש המרכז.

מבקר פנימי 21. למרכז ימונה מבקר פנימי אשר יפעל בהתאם להוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992⁸; המבקר הפנימי יגיש לוועד המנהל דין וחשבון על ממצאיו.

סימן ב': האתר

הקמת האתר ותכולתו 22. המרכז יקים אתר הנצחה שיכלול תערוכה מתמדת של מוצגים המעלה את זכר חייה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר, ובכלל זה מוזאון שבו יוצגו תולדות חייה, המאבק להקמת המדינה, שנות עיצובה והמאורעות המרכזיים בתולדותיה.

פעילויות לציבור 23. אתר ההנצחה יהיה פתוח לציבור ויתקיימו בו, באופן סדיר, פעילויות הנצחה, פעילויות מוזאלייות ופעולות חינוך והסברה, הקשורות בפועלה ובמורשתה של גולדה מאיר.

ועדה חינוכית 24. (א) הוועד המנהל, לאחר התייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה חינוכית בת שבעה חברים שתורכב מאנשים מתחום החינוך, העבודה והרווחה, נציג הרשות המקומית שבתחומה פועל המרכז, ונציגי ציבור אחרים.

(ב) הוועדה החינוכית תמנה מבין חבריה, את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.

(ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

(ד) בהרכב הוועדה החינוכית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

תפקידי הוועדה החינוכית 25. הוועדה החינוכית תייעץ לראש המרכז לגבי פעילויות שיתקיימו באתר, לרבות סוגן ותוכן.

סימן ג': המכון

הקמת המכון ומטרתו 26. המרכז יקים מכון למחקר; המכון יפעל להעמקת הידע ולהעשרתו בכל הקשור להיסטוריה, למדיניות, לחברה ולרווחה, לעבודה ולכלכלה של מדינת ישראל, להעצמת נשים, לקשרי החוץ של ישראל בעבר ובהווה, לעלייה ולקשר עם יהדות התפוצות, תוך שימת דגש על חזונה, פועלה ומורשתה של גולדה

⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

מאיר.

- פעילות המכון 27. המכון יקיים פעילויות אקדמיות לקידום מטרות חוק זה, לרבות – קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, הרצאות פומביות וכנסים בהשתתפות חוקרים.
- ספרייה 28. המכון יקיים ויפעיל ספריית מחקר ועיון, שתתמחה בתחומים האמורים בסעיף 26.
- פרסומים 29. המכון יפרסם מחקרים בתחומי פעילותו.
- הוועדה המדעית 30. (א) הוועד המנהל, בהתייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה מדעית שתורכב משבעה חברים, שהם בעלי מעמד בתחומי המחקר וההוראה במוסדות מוכרים בארץ, ומשני נציגים של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים; בהרכב הוועדה המדעית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.
- (ב) הוועדה המדעית תמנה מבין חבריה, את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.
- (ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.
- תפקידי הוועדה 31. (א) הוועדה המדעית תאשר תכניות פעולה והצעות שיוגשו לה על ידי ראש המרכז, לרבות הצעות להעסקת חוקרים ולביצוע מחקרים.
- (ב) הוועדה המדעית תייעץ לראש המכון, בכל עניין הנוגע לפעילותו האקדמית של המכון.
- הפסקת כהונה 32. הוראות סעיפים 15 ו-16 יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חברי הוועדה המדעית.

סימן ד': הארכיון

- הקמת הארכיון 33. המרכז יקים ארכיון; הארכיון יהיה חלק מארכיון המדינה והוראות חוק הארכיונים יחולו עליו.
- הטיפול בחומר הארכיוני 34. (א) הטיפול בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלה האישי של גולדה מאיר, יהיה נתון לארכיון.
- (ב) השר, לאחר התייעצות עם הגנז ועם ראש המרכז, יקבע בתקנות את סוגי החומר הארכיוני הנמצא בארכיון המדינה או במוסד ממוסדותיה, אשר יועבר לארכיון.
- (ג) חומר ארכיוני כאמור בסעיף קטן (ב) יועבר לארכיון, כמקור או בהעתק, באופן שיורה הגנז.

ממונה על הארכיון 35. הממונה על הארכיון יתמנה בידי ראש המרכז, באישור הגנז, ויקבל את ההוראות וההנחיות בתחום המקצועי מהגנז.

פרק ד': יום גולדה מאיר

יום גולדה מאיר 36. (א) אחת לשנה, ביום ח' בכסלו, יום פטירתה של גולדה מאיר, יקוים יום גולדה מאיר; ביום זה –

(1) יתקיים טקס זיכרון ממלכתי בקבר גולדה מאיר בהר הרצל בירושלים;

(2) במחנות צה"ל ובבתי הספר יוקדש זמן ללימוד פועלה וחזונה הציוני של גולדה מאיר;

(3) יתקיים בירושלים כנס לזכרה של גולדה מאיר; הכנס יאורגן על ידי המרכז; בכנס יידונו נושאים מעולם הציונות ברוח חזונה של גולדה מאיר.

(ב) הכנסת תקיים דיון מיוחד לציון יום גולדה מאיר במועדו או במועד סמוך.

(ג) חל ח' בכסלו בשבת, יקוים יום גולדה מאיר ביום א' שלאחריו.

פרק ה': פעולות חינוכיות-ערכיות ומלגות

פעולות 37. מוסדות המדינה, צה"ל ובתי הספר יקיימו פעולות חינוכיות-ערכיות לקידום מטרותיו של חוק זה, לרבות קיום טקסים ופעולות חינוכיות ביום גולדה מאיר.

מלגות 38. משרד החינוך יקצה מלגות לימודים במסגרת חלוקת מלגות על ידי המשרד, לצורך מחקר בנושאים הקשורים לפועלה ולחזונה הציוני של גולדה מאיר, לפי כללים שיקבע שר החינוך.

פרק ו': הוראות כלליות

ניגוד עניינים 39. (א) חבר המועצה, חבר הוועד המנהל, חבר ועדה או עובד המרכז (בסעיף זה – חבר) יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא העלול לגרום לו להימצא במצב כאמור, גם מחוץ לישיבות.

(ב) התברר לחבר כי נושא הנדון בישיבה או המטופל על ידיו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה, ליושב ראש הוועדה או לראש המרכז, לפי העניין.

(ג) לעניין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.

(ד) בסעיף זה –

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

"קרוב" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר.

מקרקעין 40. המדינה תעמיד לרשות המרכז את המקרקעין הדרושים לפעילותו, כפי שתקבע הממשלה או שר שתסמך לכך.

מימון 41. הקמת המרכז תמומן מכספי תרומות; פעילות המרכז תמומן, בכפוף להוראות סעיף 42, מתקציב המדינה כפי הדרוש להוצאות קיומו, החזקתו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו, ומתרומות ומהכנסות שיהיו למרכז.

תקציב 42. (א) המועצה תאשר הצעת תקציב שנתי ותגישה לשר האוצר לשם אישורו; התקציב טעון אישור שר האוצר.

(ב) שנת תקציב המרכז תהיה כשנת תקציב המדינה.

פטור ממסים 43. (א) לעניין פקודת מס הכנסה⁹, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 9(2) לפקודה האמורה, ולעניין חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961¹⁰, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 39(6) לחוק האמור, וכל נכסי המרכז יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום חובה אחר, המשתלמים לרשות מקומית.

(ב) פטור ממסים לפי סעיף זה לא יחול על נכסים המשמשים למטרות מסחריות.

עובדים 44. תנאי העסקתם של עובדי המרכז יהיו כשל עובדי המדינה בתפקידים מקבילים, בשינויים ובתיאומים שיקבע השר בהסכמת שר האוצר ועל פי המלצת המועצה.

איסור העברת 45. (א) המרכז לא יהא רשאי למכור או להעביר בדרך אחרת נכס שבבעלותו,

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
¹⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 100.

נכסים

למעט נכסים שפרטים לגביהם, לרבות סוגם ושווים, נקבעו בתקנות, אלא באישור השר.

(ב) המרכז לא יהא רשאי למשכן נכס שברשותו או להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור השר; לעניין זה, "להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים" – לרבות שכירות המקנה זכות לחדשה, להאריכה או שכירות לתקופה נוספת שבהצטרפות לתקופות השכירות הקודמות עולות יחד על עשר שנים.

(ג) המרכז לא ייטול הלוואה העולה על סכום שקבע השר בתקנות, אלא באישור השר ושר האוצר.

ביצוע ותקנות 46. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות סדרי העבודה של המועצה והוועד המנהל.

דברי הסבר

המחוקק כבר הכיר במספר חוקים בצורך בהנצחת זכרון, פועלן ומורשתן של דמויות היסטוריות שעיצבו את תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל ואת מדינת ישראל, כצורך חינוכי ולאומי. אחת הדמויות האלה הייתה, ללא ספק, גולדה מאיר (מאירסון), שחייה ופועלה שלובים בתקומת היישוב בארץ ישראל ובמדינת ישראל. תרומתה של גולדה מאיר למדינת ישראל נוגעת בתחומים רבים והיא רבה ומכרעת. בין השאר, הייתה גולדה מאיר ממקימותיה וממובילותיה של הסתדרות הפועלות הציוניות שלימים הפכה לתנועת נעמת ושלוחותיה בארה"ב (pioneer women), שימשה כשרה בממשלות ישראל והובילה את מהפכת הרווחה במדינת ישראל, שמטרתה הייתה ליצור ביטחון סוציאלי לתושבי ישראל, ולהביא לשיפור רמת החיים, העבודה והבריאות של תושבי המדינה ללא הבדל לאום, עדה ומין, ואשר במסגרתה הוקם המוסד לביטוח לאומי. גולדה מאיר הייתה מבכירות הדוברות הישראליות בתפוצות וגייסה הון רב שהיה הכרחי למלחמת העצמאות של ישראל. גולדה מאיר הייתה ראש הממשלה האשה היחידה עד היום בשבעים ושש שנותיה של מדינת ישראל.

על כן, מוצע להקים את מרכז גולדה מאיר לחקר החברה בישראל, אשר יפעל כתאגיד סטטוטורי. המרכז יעסוק בהנצחת זכרה של גולדה מאיר, בחקר נשים, החברה וזכויות חברתיות בישראל. המרכז יקים אתר הנצחה שיכלול תערוכה מתמדת של מוצגים, המעלה את זכר חייה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר, ובכלל זה מוזיאון שבו יוצגו תולדות חייה, המאבק להקמת המדינה, שנות עיצובה והמאורעות המרכזיים בתולדותיה. באתר יתקיימו פעילויות הנצחה, פעילויות מוזיאליות ופעולות חינוך והסברה הקשורות בפועלה ובמורשתה של גולדה מאיר. המרכז יקים מכון מחקר אשר יפעל להעמקת הידע ולהעשרתו בכל הקשור להיסטוריה, למדיניות, לחברה ולרווחה, לעבודה ולכלכלה של מדינת ישראל, תוך שימת דגש על חזונה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר. כמו כן, המרכז יקים ארכיון שיטפל בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלה האישי של גולדה מאיר.

כן מוצע לקבוע את יום גולדה מאיר, שיחול מדי שנה ביום ח' בכסלו, יום פטירתה של גולדה מאיר, שבו יקום טקס זיכרון ממלכתי בקברה של גולדה מאיר בהר הרצל; יוקדש זמן ללימוד פועלה וחזונה הציוני במחנות צה"ל ובבתי הספר; ויתקיים בירושלים כנס לזכרה. הצעת החוק נכתבה בסיוע נעמת. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/1267/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי כנסת (פ/2359/25).

הצעת החוק זהה לפ/2359/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בתשרי התשפ"ה (28.10.2024)

מספר פנימי : 2226614

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
מיכל מרים וולדיגר
יונתן מישרקי
צבי ידידיה סוכות
אליהו ברוכי
אביחי אברהם בוארון
יוסף טייב
מיכאל מרדכי ביטון
דן אילוז
משה רוט
אלי דלל
אוהד טל

5337/25/פ

הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון – איסור הפליה מחמת מוגבלות), התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 4 1. בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007¹, בסעיף 4 –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מין" יבוא "מין, מוגבלות";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "או לאום" יבוא "לאום, מוגבלות, או מידע רפואי";

(3) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), ניתן לבקש מסטודנט מידע רפואי או מידע אודות מוגבלותו ובלבד שהמידע נדרש בתום הליך הקבלה, לצורך מתן התאמות בלימודים, והוא ניתן בהסכמת המועמד או הסטודנט, לפי העניין.

(ה) בסעיף זה –

¹ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

"מוגבלות" – לקות כמשמעותה בהגדרה "אדם עם מוגבלות"
שבסעיף 5 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות,
התשנ"ח-1998²;

"מידע רפואי" – כהגדרתו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-
1996³;"

דברי הסבר

מידע רפואי נחשב למידע אינטימי ורגיש במיוחד, אשר חשיפתו כרוכה לעיתים קרובות במבוכה ובתחושה קשה של חדירה לפרטיות. החקיקה הקיימת מכירה בזכותם של אנשים לפרטיות בכל הנוגע למידע רפואי אישי, זכות שעוגנה בזכות חוקתית בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. בנוסף, לאור רגישותו הרבה של המידע הרפואי, מטילה החקיקה שורה של חובות והגבלות על מי שמחזיקים מידע רפואי אישי, כולל ענישה בשל הפרת חובת השמירה על סודיות רפואית. למרות זאת, במציאות הקיימת נדרשים סטודנטים רבים, כעניין שבשגרה, לוותר על הסודיות הרפואית שלהם, ולכאורה להסכים לחשיפת המידע הרפואי אודותיהם בדרכים שונות, כתנאי קבלה ללימודים או להכשרה מעשית, ובכלל זה מילוי שאלון רפואי, דרישה להנפקת אישורים רפואיים שונים, חתימה על כתב ויתור סודיות רפואית. מצב זה הופך את מסירת המידע הרפואי לאילוץ ולא לפעולה הנעשית מתוך הסכמה חופשית. חשיפת המידע גוררת בעקבותיה לא אחת הפליית האנשים על רקע מצב בריאותי.

מי שנפגעים במיוחד הם אנשים עם מוגבלויות בלתי נראות, שחשיפת המידע הרפואי שלהם, למעשה חושפת את המוגבלות שלהם. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – החוק), אמנם אוסר על הפליה מחמת מוגבלות, אך מכיוון שעל פי רב מדובר על הפליה סמויה, קשה מאד להתמודד איתה ולהוכיח אותה.

חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007, אוסר על הפליה מטעמים עדתיים, ארץ מוצא, רקע חברתי-כלכלי, דת, לאום וכדומה, אולם אינו מתייחס למצב בריאותי או למוגבלות.

הצעה זו באה לתקן את המצב הקיים ולהגן על זכותם לפרטיות של מועמדים ללימודים באקדמיה ושל סטודנטים, בכל הנוגע למצבם הבריאותי ולמנוע הפליה על רקע מצב בריאותי או מוגבלות. ההצעה קובעת לראשונה איסור הפליה גם מחמת מצב בריאותי לצד איסור דרישת מידע רפואי או מידע לגבי מוגבלותו של אדם.

כמו כן, מוצע כי טופסי הרישום ללימודים לא יכללו חובה לספק מידע על מצב בריאותי או על מוגבלות. בצד זאת מוצע כי ניתן יהיה לבקש מידע אודות מצבו הבריאותי של סטודנט או מוגבלותו לצורך מתן ההתאמות המחויבות מתוקף החוק, וזאת בהסכמת הסטודנט ואם הדבר נעשה לאחר קבלתו ללימודים.

הצעת החוק הוכנה בסיוע ארגון בזכות – המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ה (13.01.2025)

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

מספר פנימי: 2199917

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מרב מיכאלי

2023/25/פ

הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון – אימוץ על ידי הורה יחיד), התשפ"ג–2023

1. החלפת סעיף 3 בחוק אימוץ ילדים, התשמ"א–1981¹, במקום סעיף 3 יבוא:

"כשירות המאמץ 3. כל אדם רשאי לאמץ ילד, בין אם כיחיד ובין אם לאו."

דברי הסבר

סעיף 3 לחוק אימוץ ילדים, התשמ"א–1981, קובע את כשירות המאמצים. מאמצים כשירים הם רק "איש ואשתו", דבר הפוגע בכל מי שאינם עונות ועונים להגדרת "איש ואשתו", מכל סיבה שהיא. במקרה של יחידים המבקשים לאמץ, החוק מפנה את שיקול הדעת לבית המשפט באופן מחמיר מאשר נקבע לגבי "איש ואישה". בשל המצב החוקי כיום נאלצים זוגות ויחידים, שכשירותם להיות הורים והורות מאמצים גבוהה אך אינם נופלים תחת הגדרת "איש ואישה", לפנות לאימוץ בחוץ לארץ או לחילופין להמתין זמן ממושך ועל פי רוב להיענות בסירוב על ידי הרשויות הממונות. לפיכך, מוצע לבטל את ההתייחסות המפלה בין אלו המבקשות והמבקשים לאמץ, מתוך הבנה שטובת הילד והילדה אינה בהכרח זוג הורים הטרוסקסואלי נשוי בלבד, אלא הורה או הורים בעלי יכולות הורות מיטביות. יצוין כי ישראל חריגה בעניין זה בין מדינות המערב, ובמדינות רבות כגון שבדיה, הולנד, אנגליה ומדינות נוספות, לא ניתנת עדיפות להורים נשואים בתהליך אימוץ, ויחידים יכולים לאמץ כל עוד הם נמצאים כשירים על ידי הרשויות הרלוונטיות.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי הכנסת (998/24/פ) ועל ידי חבר הכנסת מוסי רז (1084/24/פ). הצעת החוק זהה לפ/1084/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ג (30.01.2023)

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 293.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין

פ/25/3128

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – שיעור ההטבה לפי הסכם בדבר גמלת ניידות), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 406. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹, בסעיף 406(א), בסופו יבוא:

"(6) נקבע בהסכם בדבר גמלת ניידות כי אדם זכאי להטבה לפי אותו הסכם, יהיה זכאי אותו אדם להטבה בשיעור מלוא עלות הרכב, ובכלל זה השתתפות במלוא עלות הרכישה וההתקנה של אבזרים מיוחדים, מתקן הרמה לכיסא גלגלים לרכב ואבזרים ברכבו הפרטי של אדם כאמור."

דברי הסבר

ההסכם בדבר גמלת הניידות שנחתם בין ממשלת ישראל ובין המוסד לביטוח לאומי (להלן – ההסכם) קובע, בין יתר סעיפיו, את התנאים שבהם זכאי אדם עם מוגבלות בניידות לקבל הלוואה מאת המוסד לביטוח לאומי כדי לרכוש רכב המתאים למוגבלות בניידות של אותו אדם. ההלוואה האמורה ניתנת לאדם עם מוגבלות בניידות לשם מימון, מלא או חלקי, של המסים החלים על הרכב ושיעורה משתנה בהתאם לאחוזי הנכות של האדם ואם לאותו אדם יש או אין רישיון נהיגה. שיעור ההלוואה העומדת נע, בהתאם לאמות המידה הקבועות בהסכם, בין 40%-ל-100% מעלות הרכב. ביתרת עלות הרכב, אם יש כזו, נושא האדם עם המוגבלות בניידות מכיסו הפרטי. מדובר בהוצאה של עשרות אלפי שקלים חדשים שלרוב האנשים עם מוגבלות אין יכולת לממן עצמאית, גם אם הם מקבלים גמלת ניידות וגם אם הם עובדים.

התוצאה הבלתי נמנעת היא שאדם עם מוגבלות בניידות נותר חסר יכולת כלכלית לרכוש רכב, גם לאחר ההלוואה האמורה, וכך נפגעת זכותו להשתלב בחברה. לפיכך, מוצע לקבוע שהמדינה תשתתף במלוא עלות הרכב לאדם עם מוגבלות, לרבות עלות התאמות הנגישות הנדרשות לאדם, והכל בכפוף ליתר התנאים שבהסכם, הן ביחס לזכאות לקבלת מלוא ההשתתפות בעלות הרכב וההתאמות והן ביחס להשבת ההלוואה במקרה שהאדם עם המוגבלות בניידות מפר את התנאים הקבועים בהסכם.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת יעקב ליצמן (פ/19/2257), על שולחן הכנסת העשרים ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת ישראל אייכלר (פ/20/3743 ; פ/24/520) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ישראל אייכלר (פ/25/1828) ועל ידי חבר הכנסת ואליד אלהואשלה (פ/25/2546).

הצעת החוק זהה לפ/24/520 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בניסן התשפ"ג (29.03.2023)

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

הכנסת העשרים וחמש**יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה**

5107/25/פ

**הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון – משפחה מלווה ליתומים בגירים),
התשפ"ה–2024**

1. תיקון סעיף 7 בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970¹, בסעיף 7, אחרי סעיף קטן (ט) יבוא:

"(י) משפחה אשר מלווה, תומכת ומסייעת ליתום משני הוריו, שנפטר כתוצאה מפגיעת איבה או שאחד מהם נפטר כתוצאה מפגיעת איבה, ומלאו לו 18 שנים, תהיה זכאית לתשלום חודשי בסכום של 2,500 שקלים חדשים וכן לסיוע במימון טיפול נפשי, בתקופה שבה היא מלווה את היתום וכל עוד לא מלאו ליתום 35 שנים והוא לא נישא; הזכאות לפי סעיף קטן זה תהיה למשפחה מלווה אחת, לפי בחירת היתום."

דברי הסבר

בטבח הנורא של כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) נרצחו משפחות שלמות בידי מרצחי חמאס וצעירים רבים שאינם קטינים נותרו יתומים משני הוריהם. בישראל, צעירים רבים סמוכים על שולחן הוריהם וזקוקים לסיוע כלכלי משמעותי גם לאחר גיל 18. התגמול שמקבלים יתומים בגירים אינו מספיק לכל צורכיהם ובמקרים רבים קרובי המשפחה של אותם יתומים או משפחות אחרות "מאמצים" אותם לחיק המשפחה. משפחות אלו מתפקדות כמשפחות מלוות עבור אותם צעירים בהיבטים רבים, ובין היתר סיוע כלכלי, תמיכה רגשית ותפקודית ומתן קורת גג. מתן סיוע כלכלי למשפחות המלוות הוא משמעותי על מנת שלא יצטרכו לבחור בין תמיכה ביתומים צעירים שעולמם חרב עליהם לבין קריסה כלכלית.

לפיכך, מוצע לקבוע כי משפחה אשר מלווה, תומכת ומסייעת ליתום משני הוריו, שנפטר כתוצאה מפגיעת איבה או שאחד מהם נפטר כתוצאה מפגיעת איבה, ומלאו לו 18 שנים, תהיה זכאית לתשלום חודשי בסכום של 2,500 שקלים חדשים וכן לסיוע במימון טיפול נפשי, בתקופה שבה היא מלווה את היתום וכל עוד לא מלאו ליתום 35 שנים והוא לא נישא. הזכאות לקבלת תשלום תהיה למשפחה מלווה אחת, לפי בחירת היתום.

הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת נעמה לזימי (5076/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/5076/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בכסלו התשפ"ה (02.12.2024)

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

מספר פנימי : 2225560

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה סולומון

5316/25/פ

הצעת חוק הגנת השכר (תיקון – תלוש שכר אחיד בשירות המדינה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 33 בחוק הגנת השכר, התשי"ח–1958¹, בסעיף 33, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) שר העבודה, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה כמשמעותו בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959², יקבע תלוש שכר אחיד במבנה ובמראה לכלל העובדים בשירות המדינה, ובלבד שפרטי השכר בו יכללו את כל הפרטים המנויים בתוספת."

2. תחולה תקנות ראשונות לפי סעיף 33(ב) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה יותקנו תוך ארבעה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

דבר הסבר

תלוש שכר הוא מסמך מרכזי המבטא את פרטי השכר שמשלם המעסיק לעובד ומפרט את כל רכיבי התגמול לו זכאי העובד. תלוש שכר ברור, אחיד ושקוף הוא לא רק כלי טכני לתיעוד תשלומים, אלא גם ביטוי של מחויבות המעסיק להגינות, שקיפות וכיבוד זכויות העובדים ומאפשר להם להבין כיצד מחושב שכרם, לרבות מרכיבי הבסיס, תוספות, ניכויים והפרשות סוציאליות. שקיפות זו מחזקת את האמון בין העובדים למעסיק ומונעת אי-הבנות ותחושת קיפוח. בנוסף, תלוש שכר ברור מפחית טעויות חישוב ומונע ניצול עובדים במודע או שלא במודע. הוא מספק לעובד תמונה מלאה על זכויותיו הכספיות, כגון שעות נוספות, ימי חופשה, דמי הבראה והפרשות לפנסיה.

כאשר כל העובדים מקבלים תלוש שכר אחיד, קל יותר לוודא שהם זוכים לתנאים שווים בהתאם לחוק, לתקנות ולחוזי ההעסקה. הדבר תורם ליצירת תרבות ארגונית הוגנת, שבה אין פערים סמויים או אפליה בשכר. כמו כן, תלוש שכר ברור הוא כלי חינוכי המאפשר לעובדים להבין את הזכויות המגיעות להם לפי חוק, כגון דמי מחלה, דמי הבראה והפרשות לקופת גמל. הבנה זו מעודדת מעורבות פעילה של העובד בשמירה על זכויותיו. תלוש שכר אחיד ופשוט מפשט את מלאכת הפיקוח והאכיפה מצד הרשויות, ארגוני העובדים והעובדים עצמם. הוא מאפשר לזהות במהירות חריגות, ליקויים או פגיעות בזכויות

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

² ס"ח התשי"ט, עמ' 279.

העובדים.

מעסיק שמציג תלוש שכר ברור ומקיים שקיפות כלפי עובדיו מראה מחויבות להגינות ולניהול תקין. אמון זה מגביר את שביעות הרצון של העובדים, מחזק את הקשר בין העובד לארגון ותורם לפרודוקטיביות. בעולם העבודה המודרני, שבו שכר מורכב משילוב של רכיבים (בסיס, בונוסים, שעות נוספות ועוד), תלוש ברור ואחיד מסייע לעובדים לנווט בקלות בין הרכיבים ולתכנן את חייהם הכלכליים. לסיכום, מדובר בכלי מרכזי לקידום שקיפות, הוגנות ושוויון בעבודה. הוא לא רק ממלא תפקיד תיעודי אלא מהווה אמצעי לשמירה על זכויות העובדים, להגברת אמונם במעסיק ולהבטחת מערכת יחסי עבודה יציבה, תקינה ומוסרית.

לפיכך מוצע לקבוע, לגבי עובדי המדינה בשלב התחלתי, כי שר העבודה, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה יתקין תקנות שבהן יקבע הוראות לעניין תלוש שכר אחיד לכלל עובדי שירות המדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' בטבת התשפ"ה (06.01.2025)

מספר פנימי : 2221049

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ולדימיר בליאק

5008/25/פ

הצעת חוק עוסק בכלכלת הפלטפורמה, התשפ"ה–2024

הגדרות

1. בחוק זה –

"התקשרות" – התקשרות בין מפעילה לעוסק המרשה לו לקבל הצעות למתן שירות באמצעות הפלטפורמה ומחייבת את המפעילה לשלם לו תמורה בעדן;

"זמן מתן השירות" – משך הזמן בו העוסק מבצע בפועל את השירות;

"המפעילה" – חברה כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט–1991¹, או תאגיד אחר שהתאגד כדין וכשיר לפעול ככזה בישראל, המפעילים את פלטפורמת השירותים הדיגיטלית;

"עוסק" – יחיד, או חברה שהכנסתה נובעת מפעילות של יחיד שהוא בעל המניות היחיד בה, הרשומים כעוסק כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1952², שהתקשר עם המפעילה בהתקשרות המרשה לו לקבל הצעות לספק שירות על גבי פלטפורמת השירותים הדיגיטלית שהיא מפעילה, ולקבל מהמפעילה את התמורה בעד מתן השירות;

"פלטפורמת שירותים דיגיטלית" – מרחב מקוון המציע לעוסקים הפועלים על גביו הזדמנות לספק שירות, ומנהל רישום על מתן השירות באמצעותה;

"השירות" – השירות אותו מספק העוסק על גבי פלטפורמת השירותים הדיגיטלית בהתאם להתקשרות;

¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.
² ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

"תמורה" – הסכום הכולל שמקבל העוסק מן המפעילה עבור השירות במהלך תקופת התשלום המוסכמת, למעט תשר;

"תמורה שעתית ממוצעת" – הסכום המתקבל מחלוקת התמורה ששולמה לעוסק, במספר השעות שבהן ניתן השירות באותה תקופת תשלום מוסכמת;

"תקופת התשלום המוסכמת" – התקופה שבעדה משולמת התמורה לעוסק כפי שנקבעה בהתקשרות, ואינה עולה על חודש קלנדרי;

"תשר" – כל תמורה שמקבל העוסק בקשר לביצוע השירות, שלא מידי המפעילה, והיא מעבר לתמורה המוגדרת על ידי המפעילה.

תחולה 2. הוראות חוק זה יחולו רק על עוסק שלגבי ההתקשרות שבינו ובין המפעילה מתקיימים כל התנאים האלה:

(1) העוסק אינו מחויב לקבל על עצמו לבצע שירות במועדים או בהיקפים מסוימים על גבי פלטפורמת השירותים הדיגיטלית של המפעילה;

(2) העוסק רשאי להתקשר עם גופים אחרים שאינם המפעילה למתן השירות;

(3) העוסק אינו מחויב לקבל על עצמו הצעה מסוימת למתן שירות על גבי פלטפורמת השירותים הדיגיטלית של המפעילה כתנאי להמשך מתן הרשאה לספק שירות על גבי הפלטפורמה.

העדר יחסי עבודה 3. אין בהתקשרות של העוסק עם המפעילה לצורך קבלת הרשאה לקבל הצעות לספק שירות על גבי פלטפורמת השירותים הדיגיטלית שאותה היא מפעילה, כדי להקים יחסי עבודה בין הצדדים להתקשרות, לכל דבר ועניין, והצדדים לא יחויבו בכל חובה אשר היו חבים זה לזה, מתוקף כל דין, לו היו ביניהם יחסי עבודה.

תמורה מינימאלית 4. על אף האמור בכל הסכם בין העוסק למפעילה, התמורה השעתית הממוצעת שעוסק זכאי לה מהמפעילה, לא תפחת מסך השווה לשכר המינימום לשעה, כהגדרתו בחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.³

³ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

5. החלת חקיקה
הוראות החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998⁴, הוראות סעיף 8 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁵, והוראות סעיף 2 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988⁶, החלות לעניין מעסיק כלפי עובדו או דורש עבודה, יחולו על המפעילה כלפי העוסק, בשינויים המחויבים.
6. הכשרת בטיחות
סמוך לאחר תחילת ההתקשרות בין המפעילה לבין העוסק, העוסק יעבור הדרכה מטעם המפעילה בדבר מניעת סיכונים הכרוכים במתן השירות והגנה מפניהם; העוסק יעבור הדרכה חוזרת כאמור אחת לשנה לפחות. ההדרכה יכולה להתבצע באופן מקוון או פיזי, בהתאם להחלטת המפעילה.
7. הגבלת זמן מתן השירותים
המפעילה לא תציע לעוסק לספק שירות כאשר זמן מתן השירות על ידי העוסק באותה יממה עלה על 12 שעות.
8. הודעה על סיום התקשרות
מפעילה המבקשת להפסיק התקשרותה עם עוסק תיתן לו הודעה מראש בת שבעה ימים טרם הפסקת ההתקשרות, וזאת לאחר שתינתן לו הזדמנות הוגנת להשמיע את טענותיו בהתאם לנוהל שתכין המפעילה; סעיף זה לא יחול במקרים בהם ישנן נסיבות מיוחדות המצדיקות את סיום פעילות העוסק לאלתר.
9. מועד לתשלום התמורה
התמורה תשולם לעוסק על ידי המפעילה בתוך שבעה ימים מתום תקופת התשלום המוסכמת, אלא אם כן הוסכם בין הצדדים אחרת בכתב במסגרת ההתקשרות.
10. ביצוע
שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה.
11. תחילה
תחילתו של חוק זה ביום

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות התפתח בעולם בכלל ובישראל בפרט, מודל כלכלי חדש המתבסס על שימוש בפלטפורמות מקוונות המחברות בין צדדים המבקשים לספק שירות או מוצר למי שמבקשים לצרוך אותם. מודל זה, המכונה "כלכלת הפלטפורמה", צבר תאוצה והפך לתופעה חברתית ניכרת, העומדת לפתחם של מקבלי ההחלטות בזירה הציבורית והמשפטית כאחד. כלכלת הפלטפורמה הגדילה באופן משמעותי את היעילות והפרייון במקומות בהם היא מתקיימת, הביאה לשיפור רמת השירות וכן להנגשת שורה ארוכה של שירותים ומוצרים לכלל הציבור. לכלכלת הפלטפורמה יש גם השפעות רחבות על שוק התעסוקה, והיא תורמת לגיוון, לגמישות וליכולת העמידה של שוק התעסוקה בעולם. בצד היתרונות הגדולים למקבלי השירות בכלכלת הפלטפורמה, ישנם יתרונות משמעותיים גם לעוסקים בכלכלת הפלטפורמה: מודל זה מאפשר לעוסקים בו גמישות חסרת תקדים.

⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

⁶ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

* המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

יכולת הבחירה והגמישות בהגדרת הזמינות לעבודה, היקף העבודה, תזמון העבודה, ויכולת השהיית העבודה באופן אוטונומי לחלוטין, הפכו מודל פעילות זה למודל שהביקוש אליו עולה ושהוא אטרקטיבי בעבור אוכלוסיות רבות ומגוונות. שינויים אלו ומגמה זו יצרו בשטח מציאות חדשה ובה הקטגוריות הישנות של "עצמאי" ו"שכיר" אינן נותנות מסגרת הולמת אשר מבטיחה מחד את שימור יתרונות המודל הכלכלי ומאידך מסדירה רשת ביטחון ראויה לעוסקים בכלכלת הפלטפורמה.

לאורך השנים, בהעדר הסדרה בחקיקה, פותחו בפסיקה המבחנים לקיומם של יחסי עבודה, תוך הבחנה בין קיום יחסי עבודה לבין מתכונות אחרות של התקשרות. לאורך השנים נמתחה ביקורת על המבחנים אשר פותחו בפסיקה, ביקורת אשר התעצמה בשנים האחרונות, וזאת לאור התמורות המשמעותיות, כולל טכנולוגיה וחדשנות, המתרחשות בעולם התעסוקה. כך, נסיקתה של כלכלת הפלטפורמות בשנים האחרונות לימדה כי ההבחנות המסורתיות בין עובד שכיר לבין קבלן עצמאי, אשר פותחו בעיקרן על ידי בתי הדין לעבודה, ונבחנות בכל מקרה ומקרה לפי נסיבותיו, אינן נותנות מענה הולם לעוסקים בכלכלת הפלטפורמות ולחברות המפעילות את הפלטפורמה.

בהתאם, המצב המשפטי הנוהג עלול להוביל לסיווג שגוי, אשר יפגע קודם כל ברצון העוסקים העצמאיים וביכולות הגמישות והניהול העצמית שלהם לפרנסה ראויה. לצד זאת תיפגע גם היכולת של מפעילת הפלטפורמה לפעול לתווך באופן גמיש ויעיל בין הצרכן לעוסק, על שלל היתרונות המאקרו כלכליים למשק שנושאת עימה פעילות זו.

לפיכך, על מנת למצות את כלל היתרונות של כלכלת הפלטפורמה בישראל ובראשן התמיכה בעסקים קטנים ובינוניים, גיוון שוק התעסוקה ושמירה על עצמאות והרצון של העוסקים בכלכלת הפלטפורמה מוצע לקבוע כי לעוסקים יוענקו הגנות שונות, תובטח להם תמורה מינימאלית, תהיה הגנה על שעות מתן השירות, תידרש הדרכה בעניין בטיחות וכן תינתן הודעה מוקדמת ויבוצע שימוע לפני הפסקת ההתקשרות ותינתן הגנה מפני הטרדה מינית ואפליה ובצד זה ייקבע כי לא יתקיימו יחסי עבודה. כמו כן תימנע פגיעה בעצמאותם של העוסקים להחליט על היקף פעולתם במסגרת הפלטפורמה ובאפשרותם לתת את השירות גם במסגרות אחרות, בין מפעילות הפלטפורמה לבין העוסקים. כל זאת לצד שמירה על עקרונות היסוד של פעילות המפעילות, לרבות גמישות, אוטונומיה וניהול עצמי, מהם נהנים המשתמשים בפלטפורמה.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת משה פסל ודן אילוז (5007/25/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' בחשוון התשפ"ה (11.11.2024)

מספר פנימי : 2226882

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת גלית דיסטל אטבריאן

5585/25/פ

הצעת חוק לשינוי מתכונת השידור הציבורי ולהסדרת שידורי רדיו ארציים (תיקוני חקיקה),

התשפ"ה–2025

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה להפריט את החלקים בתאגיד השידור הישראלי אשר עוסקים בחדשות ואקטואליה בשפה העברית, ולמקד את פעילותו של התאגיד בהפקות מקור, ביצירה ישראלית, בחדשות ואקטואליה מצומצמות בשפות שאינן עברית, בהנגשת שידורי ספורט וכדומה.

פרק א': הפסקת העיסוק בחדשות ואקטואליה בתאגיד השידור הישראלי

2. תיקון חוק השידור הציבורי הישראלי, התשע"ד–2014 – בחוק השידור הציבורי הישראלי, התשע"ד–2014 –

(1) בסעיף 1, ההגדרה "ועדת האיתור" – תימחק;

(2) בסעיף 7(ג), במקום "ובכלל זה בשפה הערבית" יבוא "שאינם בשפה העברית";

(3) בסעיף 8, בסופו יבוא "ולא יעסוק בתחום החדשות והאקטואליה בשפה העברית";

(4) במקום סעיף 9 יבוא:

9. "מועצת תאגיד השידור הישראלי הממשלה, לפי המלצת השר, תמנה לתאגיד השידור הישראלי מועצה בת 12 חברים, ובהם לפחות שש נשים ולפחות חבר אחד הנמנה עם האוכלוסייה הערבית, לרבות האוכלוסייה הדרוזית והצ'רקסית; על מינוי חברי המועצה, הרכב המועצה ותקופת כהונתם של חבריה יחולו,

¹ ס"ח התשע"ד, עמ' 778.

בשינויים המחויבים, הוראות סעיפים 7 עד 9 לחוק
הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990.²

(5) בסעיף 14, המילים "בהמלצת ועדת האיתור או לפי הצעתה" –
יימחקו ;

(6) בסעיף 15(א), במקום פסקה (3) יבוא :

"(3) נעדר חבר המועצה ללא סיבה סבירה משלוש ישיבות רצופות של
המועצה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה בשנה אחת, רשאי השר,
לאחר התייעצות עם יושב ראש המועצה, להעבירו מכהונתו בהודעה
בכתב;" ;

(7) פרק ד' – בטל ;

(8) פרק ו' – בטל ;

(9) בסעיף 63 –

(א) בסעיף קטן (ב) –

(1) בפסקה (1), בסופה יבוא "שיכלול לפחות 6 שעות שידור
בשפה הערבית במהלך היממה" ;

(2) פסקה (3) – תימחק ;

(ב) בסעיף קטן (ג)(1), המילים "ויכללו שידורי חדשות ותכניות
בענייני היום" – יימחקו ;

(ג) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "ובלבד שלא יעסקו בחדשות
ובענייני היום" ;

(10) בסעיף 64(א), בסופו יבוא "ובלבד שלא יעסקו בחדשות ובענייני היום" ;

(11) בסעיף 67(ג) –

(א) בפסקה (1), במקום הקטע החל במילים "ורשאי הוא לגבות"
יבוא "ובלבד שהתעריפים שיהיה רשאי לגבות לפי סעיף קטן זה ישקפו
את עלויות התפעול השוטף של העמדת החומר שנשמר ותועד לפי סעיף
קטן זה לעיון הציבור, בלבד ; התעריפים ייקבעו בידי המועצה, באישור
השר ויפורסמו באתר האינטרנט של תאגיד השידור הישראלי" ;

² ס"ח התש"ן, עמ' 59.

(ב) בפסקה (2), במקום "108 ו-122" יבוא "108, 122", או ערב תחילתו של חוק לשינוי מתכונת השידור הציבורי ולהסדרת שידורי רדיו ארציים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025";

(12) בסעיף 70 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "רשאי" יבוא "אינו רשאי";

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

(13) בסעיף 72 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "רשאי" יבוא "אינו רשאי" ובסופו יבוא "ובכלל זה לא ישדר הודעות חסות בערוץ הטלוויזיה לילדים ונוער ולא יאפשר חלוקת פרסים, בכסף או בשווה כסף, מטעם גוף מסחרי בשידורים אלה";

(ב) סעיפים קטנים (ב) עד (ד) – בטלי;

(14) בסעיף 75, הקטע החל במילים "על שידור" עד "והודעות" – יימחק;

(15) בסעיף 76, הקטע החל במילים "תשדירי" עד המילים "הודעות חסות" – יימחק;

(16) סעיף 77 – בטל;

(17) בסעיף 78 –

(א) בסעיף קטן (ב), המילים "של תשדירי פרסומת והודעות", "והודעות חסות" – יימחקו;

(ב) בסעיף קטן (ג)(2), המילים "ולקדם את התחרות בתחום הפרסומת בשידורים" – יימחקו;

(18) בסעיף 80, בהגדרה "הסכום הכולל" –

(א) בפסקה (3), במקום "ואילך" יבוא "ועד שנת 2024";

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) בשנת 2025 ואילך – 500 מיליון שקלים חדשים.";

(19) בסעיף 85(ב), בסופו יבוא "ובלבד שתאגיד השידור הישראלי לא ישדר ביותר מ-5 תדרים, ולא ישדר בהם שידורי חדשות ושידורים בענייני היום בשפה העברית.";

(20) אחרי סעיף 98 יבוא :

"הפרטת שידורי 98א. (א) בתוך חודשיים מיום תחילתו של חוק זה, יפרסם משרד התקשורת, מכרז פומבי לבחירת רשת ב' בעל רישיון לשידורי רדיו ארצי שיפעיל את שידורי רשת ב' בשיטה האנלוגית בכיסוי ארצי.

(ב) בעל הרישיון לשידורי רדיו ארצי שנבחר לפי סעיף קטן (ב) יחל בשידוריו ביום הפסקת שידורי רשת ב' כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) לא נבחר זוכה במכרז כאמור בסעיף קטן (ב) בתוך שישה חודשים מיום פרסום המכרז, יופסקו שידורי רשת ב'.

(ד) מועצת הרשות השנייה תפקח באופן שוטף על בעל הרישיון לשידורי רדיו ארצי שנבחר כאמור בסעיף קטן (ב), ועל שידוריו יחולו ההוראות לפי חוק הרשות השנייה, החלות על בעל רישיון לשידור רדיו כהגדרתו בחוק האמור; ואולם, מועצת הרשות השנייה רשאית לקבוע בכללים הוראות שונות לעניין שידורי בעל הרישיון לשידורי רדיו ארצי, ובכלל זה סייגים לתחולת הוראות חוק הרשות השנייה החלות על בעל הרישיון ועל שידוריו כאמור.

(ה) בעל הרישיון לשידורי רדיו ארצי שנבחר כאמור בסעיף קטן (ב) רשאי לכלול בשידוריו תשדירי פרסומת, הודעות חסות ותשדירי שירות, בכפוף לכללים שתקבע לעניין זה מועצת הרשות השנייה." ;

(21) בתוספת –

(א) פרטים 2(1)(ב) עד (2) – יימחקו ;

(ב) במקום פרט 3 יבוא :

"מימון שידורי 3. התאגיד לא יוציא הוצאות על חדשות ואקטואליה
חדשות ותכניות בעברית לא בדרך של הפקות קנויות ולא בדרך של
בענייני היום הפקה עצמית, לא ברדיו, לא בטלוויזיה ולא
באינטרנט." ;

(ג) פרט 5 – יימחק.

פרק ב': הסדרת שידורי רדיו מסחריים ארציים

תיקון חוק הרשות 3. בחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990³, אחרי סעיף 80 יבוא :
השנייה לטלוויזיה
ורדיו

"סימן ד': שידורי רדיו ארציים

הגדרות 80א. בסימן זה –

"אפיק רדיו" – תדר רדיו ברוחב סרט של 150
קה"ץ בתחום שבין 87.5 מה"ץ עד 108
מה"ץ ;

"בעל זיקה" – אחד מאלה :

(1) מי שהוא בעל השפעה ניכרת בבעל רישיון
לשידורי רדיו מסחריים ;

(2) מי שבעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים
הוא בעל השפעה ניכרת בו ;

(3) מי שבעל השפעה ניכרת בו הוא גם בעל
השפעה ניכרת בבעל רישיון לשידורי רדיו
מסחריים ;

"שידורי אקטואליה" – שידורי דיבור העוסקים
בענייני היום ובכלל כך בנושאי פוליטיקה,
ביטחון, כלכלה, ספורט ;

"שידורי דיבור" – תוכן קולי המועבר באפיק רדיו
במהלך יממה שהם דיבור בהיקף של לפחות
70% מזמן השידור בין השעות 6:00 עד
23:00 ;

³ ס"ח התש"ן, עמ' 59.

"שידורי מוסיקה" – תוכן קולי המועבר באפיק רדיו במהלך יממה שהם מנגינה או זימרה, בהיקף של לפחות 70% מזמן השידור בין השעות 6:00 עד 23:00 ;

"שידורי רדיו" – שידורי מוסיקה או שידורי דיבור או שידורים משולבים ;

"שידורים משולבים" – תוכן קולי המועבר באפיק רדיו שהם לא שידורי דיבור או שידורי מוסיקה.

מתן רישיון הפעלת 80ב. (א) על אף האמור בחוק זה ובכל דין, המועצה רדיו ארצי תעניק רישיונות לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור.

(ב) לא ישדר בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור, אלא בהתאם לתנאי הרישיון שקיבל מהמועצה.

(ג) המועצה תעניק רישיונות לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור באמצעות מכרז שיקיים משרד התקשורת.

(ד) המועצה לא תיתן רישיון נוסף לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור למי שהוא בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור.

(ה) בקביעת תנאי המכרז על ידי משרד התקשורת, יפעל המשרד לקידום התחרות בשוק שידורי הרדיו המסחריים לציבור.

(ו) לזוכה במכרז יוקצו לכל היותר 3 תדרים, לפי ההליך הקבוע בפקודת הטלגרף האלחוטי.

(ז) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות פקודת הטלגרף האלחוטי.

(ח) תקופת תוקפו של רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור יהיה עשר שנים; בתום תקופת הרישיון רשאית המועצה להאריכה בתקופה של עד חמש שנים נוספות אם השתכנעה כי קיימים טעמים הנדסיים או טכנולוגיים המצדיקים זאת.

(ט) המועצה לא תעניק רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים הכוללים שידורי מוסיקה בלבד למי שהוא אחד מאלה:

(1) הוא אינו תאגיד שהתאגד ונרשם בישראל לצורך קבלת הרישיון או תאגיד שהתאגד מחוץ לישראל ונרשם כחברת חוץ לצורך קבלת הרישיון לפי סעיף 346 לחוק החברות, התשנ"ט–1999.⁴

(2) הוא תאגיד שאחת ממטרותיו או מפעולותיו העיקריות היא רכישת אמצעי פרסום;

(3) הוא תאגיד בעל זיקה לגורם כאמור בפסקאות (1) ו-(2);

(4) הוא מצוי בהליכי חדלות פירעון כהגדרתם בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח–2018,⁵ או בהליכי פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם–1980;⁶

(5) הוא תאגיד שהחליט על פירוקו מרצון או שבית המשפט מינה לו כונס נכסים או ציווה על פירוקו.

(י) המועצה לא תעניק רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים הכוללים שידורי דיבור או שידורים משולבים למי שהוא אחד מאלה:

⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

⁵ ס"ח התשע"ח, עמ' 310.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

- (1) הוא אינו תאגיד הרשום בישראל;
- (2) מרכז עסקיו אינו בישראל;
- (3) הוא מחזיק גם בעיתון וגם באתר אינטרנט חדשותי, או תאגיד בעל זיקה לגורם שמחזיק בשניהם;
- (4) הוא תאגיד שאחת ממטרותיו או מפעולותיו העיקריות היא רכישת אמצעי פרסום לרבות זמן שידורי תשדירי פרסומת למחזיקים באמצעי שליטה בו, או תאגיד בעל זיקה לגורם כאמור;
- (5) הוא תאגיד, מנהלו או אדם שהוא בעל ענין בו, שהורשע בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה ונסיבותיה, לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, אין הוא ראוי להירשם במרשם כאמור;
- (6) הוא מצוי בהליכי חדלות פירעון כהגדרתם בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח–2018, או בהליכי פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס–1980;
- (7) הוא תאגיד שהחליט על פירוקו מרצון או שבית המשפט מינה לו כונס נכסים או ציווה על פירוקו.
- תוכן אחד לבעל רישיון 80ג. בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור ישדר תוכן אחד בכלל האפיקים שהקצה לו הגורם המוסמך.
- בעלויות צולבות 80ד. (א) בעל זיקה לבעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור הכולל שידורי מוסיקה לא יוכל להיות בעל זיקה ברישיון אחר לשידורי רדיו מסחריים לציבור הכולל שידורי מוסיקה או שידורים משולבים.

(ב) בעל זיקה לבעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור הכולל שידורי דיבור לא יוכל להיות בעל זיקה ברישיון אחר לשידורי רדיו מסחריים לציבור הכולל שידורי דיבור או שידורים משולבים.

הגבלות בהעברת בעלות ברישיון (א) רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור אינו ניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול שלא הותרו במפורש בהוראות הרישיון; העברה של הרישיון טעונה אישור של המועצה.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א) יושב ראש המועצה רשאי לבטל רישיונו של מי שעשה אחד מאלה:

(1) מי שלא החל בשידוריו בהתאם לתנאי רישיונו לפי חוק זה או הפסיקם לפרק זמן של חודשיים;

(2) מי שהפר את הוראות סעיף קטן (א).

חובת שידור 180. בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור יחל לשדר שידורי רדיו בתוך חודשיים מיום קבלת הרישיון.

חובת כיסוי 180. בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור שהגורם המוסמך הקצה לו שלושה אפיקים ישדר שידורי רדיו שיקלטו ב-90 אחוזים משטח מדינת ישראל והאזור כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז-1967⁷, כפי שהוארך תוקפן ותוקן נוסחן, מזמן לזמן.

שידור תכנים אסורים 180. המועצה תקבע בכללים איסור לשדר תכנים קוליים כמפורט להלן, שיחול על שידורי רדיו של בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים לציבור:

⁷ ק"ת התשכ"ז, עמ' 2741; ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; התשפ"ג, עמ' 10.

- (1) תכנים שיש בהם תועבה כמשמעותה בחוק העונשין ;
- (2) תכנים שיש בהם הסתה לגזענות, כהגדרתה בסעיף 144א לחוק העונשין ;
- (3) תכנים שיש בהם הסתה לאלימות, כמשמעותה בסעיף 144ד2 לחוק העונשין ;
- (4) תכנים שיש בהם פרסום מסית כהגדרתו בסעיף 144ד2 לחוק העונשין ;
- (5) תעמולה מפלגתית, למעט תעמולת בחירות המותרת על פי דין ;
- (6) תכנים בנושאי מיסיונריות.

תכני חדשות 80ט. בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים, מדויקים, מהימנים ומאוזנים המשדר שידורי חדשות, ישדר שידורי חדשות מדויקים, מהימנים ומאוזנים, ולא יבוטאו בהם עמדותיהם ודעותיהם הפרטיות של מנהליו ובעלי מניותיו.

איסור אספקת תוכן 80י. בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים ארציים, שיווקי בידי בעל המשדר שידורי חדשות, לא ישדר תוכן שיווקי, בין רישיון המשדר בתמורה ובין שלא בתמורה. חדשות

אתיקה בחדשות 80יא. המועצה תקבע בכללים או ברישיונות, לפי העניין, הוראות שיחולו על ספקי החדשות לעניין אתיקה בחדשות בנושאים הבאים :

- (1) מניעת ניגוד עניינים ;
- (2) מניעת התקשרויות שעשויות להשפיע על טיב הסיקור החדשותי ;
- (3) גילוי נאות הנדרש מטעם מגישים, פרשנים ועיתונאים ;
- (4) מניעת הטעיה בדיווח חדשותי ;
- (5) פנייה לקבלת תגובה לדיווח חדשותי מבעוד מועד ;

(6) פרסום שמות חשודים ונפגעי עבירה ;

(7) פרסום תיקוני טעויות בדיווחים חדשתיים והתנצלויות.

הגבלות על תכנים 80יב. המועצה תקבע בכללים הגבלות על תוכן שידורי הכוללים מוצרים מזיקים ותוכן שיווקי רדיו של בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור בעניינים אלה :

(1) מוצרים מזיקים ;

(2) תוכן שיווקי בתכנים המיועדים לילדים.

פרסומות 80יג. (א) בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור רשאי לשדר בשידורי הרדיו שלו שידורי פרסומות תמורת תשלום בסכום שהוא יקבע.

(ב) המועצה רשאית לקבוע בכללים זמן שידור מירבי לשידורי פרסומות בשידוריו של בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור.

משדרי התרמה 80יד. המועצה תקבע כללים בדבר שידורי רדיו שהם שידורים הקוראים לציבור, במישרין או בעקיפין, לתרום למוסד ציבורי כסף או שווה כסף לרבות משדר על אודות מוסד ציבורי המבקש תרומה כאמור ובכלל כך שידורי רדיו שהם פרסומות לצורך כך ; לעניין סעיף זה, "מוסד ציבורי" – כהגדרתו בסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה⁸.

שידורים בחירום 80טו. במקרי חירום או מטעמים של ביטחון המדינה, רשאית המועצה להורות בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור לשדר הודעות מטעם הממשלה, המשטרה, המטה הכללי של צבא ההגנה לישראל או פיקוד העורף.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

הגבלות לעניין 80טז. (א) בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור
שיתופי פעולה בין המשדר בשלושה אפיקים לא יוכל לשדר תוכן
בעלי רישיונות שידורים של בעל רישיון אחר לשידורי רדיו
לשידורי רדיו מסחריים לציבור המשדר בשלושה אפיקים.
ארציים

(ב) בעל רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור
יוכל לשדר תוכן שידורים של בעל רישיון אחר
לשידורי רדיו מסחריים לציבור המשדר בפחות
משלושה אפיקים, בהיקף שלא יעלה על 30% מזמן
השידור בין השעות 00:00 ל-23:00.

דרישת מידע כללית 80יז. (א) יושב ראש המועצה או עובד הרשות שיושב
ראש המועצה הסמיך לכך, רשאי לדרוש מבעל
רישיון לשידורי רדיו מסחריים לציבור, למסור לו,
במועד, במתכונת ובאופן שיורה, כל מידע הנחוץ
לשם הפעלת סמכויות יושב ראש המועצה או
המועצה לפי חקיקת התכנים המסחריים, או כדי
להקל על ביצוע, וכן לשם קידום אסדרה בתחום
שידורי הרדיו לציבור.

(ב) השר או עובד משרד התקשורת שהשר
הסמיכו לכך, רשאי לדרוש מהגופים המנויים
בסעיף קטן (א), למסור לו, במועד, במתכונת
ובאופן שיורה, כל מידע הנחוץ לשם הפעלת
סמכויות השר לפי חוק זה, או כדי להקל על
ביצוע, וכן לשם קידום אסדרה בתחום שידורי
הרדיו.

דבריו הסבר

תאגיד השידור הישראלי (להלן – תאגיד השידור) החל בשידוריו בשנת 2017 במקום רשות השידור,
במסגרת רפורמה משמעותית בשידור הציבורי בישראל. במסגרת תאגיד השידור פועלים ערוצי טלוויזיה,
תחנות רדיו ומערכת דיגיטל ענפה. אין ספק כי מדובר בשיפור משמעותי לעומת שידורי רשות השידור.
תקציב תאגיד השידור מורכב משני מקורות: תקציב ממשלתי קבוע בחוק וצמוד למדד, ותקציב
המתבסס על גביית אגרת רדיו לרכב. תקציב זה עומד על סך של כ-800 מיליון שקלים. מדובר בסכום
גבוה במיוחד, שאפילו המאמינים בחשיבותו של שידור ציבורי נפעמים מהיקפו.
בעידן של טלוויזיה רב-ערוצית, הנותנת התייחסות מגוונת ופרטנית לכל חלק באוכלוסייה, ובעידן של

אינטרנט בנגישות גבוהה במיוחד, הטענה שנדרש שידור ציבורי בתחום החדשות והאקטואליה כדי לתת מענה לרב תרבותיות הקיימת בישראל – אינה רלוונטית יותר. בנוסף, על אף תקציב גדול במיוחד, תאגיד השידור לא מציע תכנים רב-גוניים ייחודיים, ויעידו על כך אחוזי צפייה נמוכים במיוחד בתכניו.

יוזמי הצעת החוק סבורים, כי אין כל סיבה שאזרחי ישראל ימשיכו לממן מכיסם, במישרין באמצעות אגרת הרישוי ובעקיפין באמצעות תקציב ממשלתי נדיב, את השידור המיותר הזה בתחום החדשות והאקטואליה בעברית.

מטרת הצעת החוק היא להגביר את התחרות בשוק התקשורת ולעודד שוק חופשי בתחום זה. ביטול השידור הציבורי בישראל בתחום החדשות והאקטואליה בעברית, יהיה שלב ראשון בדרך למימוש מטרות אלה.

לפיכך, מוצע להפריט את שידורי הרדיו של רשת ב' שמופעלים כיום על ידי התאגיד. לפי המוצע, משרד התקשורת יפרסם מכרז לבחירת הגורם שיפעיל את שידורי הרדיו של רשת ב' ויקבל רישיון לשידורי רדיו ארציים בהתאם להוראות חוק הרשות השנייה, התש"ן-1990 (להלן – חוק הרשות השנייה). אם לא ייבחר בעל רישיון שיפעיל את ערוצי הטלוויזיה שהפעיל תאגיד השידור, מוצע לסגור את התחנה.

בהתאם לכך, מוצעים תיקונים בחוק הרשות השנייה המאפשרים תחנות רדיו ארציות פרטיות מסחריות, דבר שלא היה קיים עד עכשיו על מנת לאפשר את הפרטת רשת ב ועל מנת לאפשר שימוש ארצי בתדרים שמתפנים מהתאגיד עקב צמצום התחנות. כך שיהיו עוד תחנות רדיו ארציות פרטיות מסחריות מלבד ההפרטה של רשת ב'.

בנוסף, מוצע לבטל את מנגנון הבחירה של מועצת התאגיד, המסורבל ביותר ולהשוותו למנגנון הבחירה ברשות השנייה.

הצעת החוק כולה באה לקבוע שתאגיד השידור יעסוק אך ורק בהפקות מקור, יצירה ישראלית וענייני מורשת, תרבות וחדשות ואקטואליה מצומצמות ברדיו בלבד בשפות שאינן עברית.

ערוץ 11 של התאגיד בטלוויזיה יהיה בית ליצירה ישראלית בלבד שאינה כוללת בשום צורה הפקות בנושא חדשות ואקטואליה. כמו גם בחינוכית לילדים ונוער. כמו כן, מוצע להשאיר מקסימום 5 תחנות רדיו לתאגיד.

לאחר התיקון, תקציב התאגיד יעמוד בסכום כולל של 500 מיליון שקלים חדשים בשנה, חסכון של כ-150 מיליון שקלים חדשים לתקציב המדינה, לאור כך שרוב ההוצאות על חדשות ואקטואליה בעברית מבוטלות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ג' באדר התשפ"ה (03.03.2025)

מספר פנימי : 2224864

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת אביחי אברהם בוארון
ששון ששי גואטה
משה פסל
ארז מלול

5455/25/פ

הצעת חוק לצמצום הריכוזיות בענף הפרסום במדיה, התשפ"ה–2025

- מטרה 1. מטרת חוק זה לצמצם את הריכוזיות בענף הפרסום באמצעי התקשורת ולהגביר בו את התחרותיות.
- הגדרות 2. בחוק זה –
"אמצעי שליטה" – כל אחד מאלה:
(1) זכות הצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;
(2) זכות למנות דירקטור או מנהל כללי של חברה, ובתאגיד שאינו חברה – בעלי תפקידים דומים;
(3) זכות להשתתף ברווחי התאגיד;
(4) זכות לחלק ביתרת נכסי התאגיד, לאחר סילוק חובותיו בעת פירוקו;
"במישרין או בעקיפין" – לרבות ביחד עם אחרים הפועלים בשיתוף פעולה ביניהם לפי הסכם בכתב או בעל-פה ולרבות מכוח החזקה או רכישה בידי שלוח או נאמן, חברת נאמנות או חברת רישומים, או באמצעות תאגיד שלוב אחד או יותר של מי מכל אלה, או בדרך אחרת;
"בעל עניין" – מי שמחזיק בחמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה, ולעניין מינוי דירקטור, די בעצם הזכות למנות דירקטור אחד;
"החזקה" או "רכישה", לעניין אמצעי שליטה בתאגיד – בין במישרין ובין בעקיפין; לעניין זה –
(1) כשמדובר בהחזקה או ברכישה בידי תאגיד, יראו תאגיד, בעל ענין בו ותאגיד שלוב של מי מהם, כאחד;

- (2) כשמדובר בהחזקה או ברכישה בידי יחיד, יראו יחיד, קרובו ותאגיד שלוב של מי מהם, כאחד ;
- (3) החזקה באמצעות תאגיד שלוב תחושב לפי המפורט להלן :
- (א) לבעל שליטה בתאגיד השלוב ייוחסו מלוא אמצעי השליטה שמחזיק התאגיד השלוב ;
- (ב) למי שאינו בעל שליטה בתאגיד השלוב, ייוחסו אמצעי השליטה שמחזיק התאגיד השלוב לפי שיעור אחזקותיו של אותו אדם בתאגיד השלוב ;
- (4) כשמדובר בהחזקה של אדם באמצעי שליטה בתאגיד, באמצעות תאגיד אחר בו התאגיד הוא בעל עניין ;
- "זמן האזנת שיא", בשידורי רדיו – בין השעות 07:00 עד 11:00 ובין השעות 17:00 עד 19:00 ;
- "זמן פרסום" – כל אחד מאלה :

- (1) זמן השידור הכולל של תשדירי פרסומת בטלוויזיה אצל מורשה לשידורים ;
- (2) זמן השידור הכולל של תשדירי פרסומת ברדיו אצל מורשה לשידורים או אצל תאגיד השידור ;
- "זמן צפיית שיא", בשידורי טלוויזיה – בין השעות 18:30 עד 23:30 ;
- "זמן שידור תשדירי פרסומת" – משך הזמן שבו מורשה לשידורים משדר תשדירי פרסומת ;
- "מורשה לשידורים" – כמשמעותו בחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990¹ ;
- "רכש מדיה" – רכש של כל אחד מאלה :

- (1) זמן שידור בשידורי טלוויזיה ;
- (2) זמן שידור בשידורי רדיו ;
- (3) שטח פרסום בעיתון ;

¹ ס"ח התש"ן, עמ' 59.

"תאגיד השידור" – תאגיד השידור הציבורי כמשמעותו בחוק השידור הציבורי הישראלי, התשע"ד–2014;²

"תאגיד שלוב" – כמשמעותו בחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן–1990;

"תשדיר פרסומת" – כמשמעותו בפרק ו' לחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן–1990;

"השר" – שר התקשורת.

פרסום נתוני זמן
הפרסום של כלל
מורשי השידורים

3. מורשה לשידורים יעביר לשר ב-1 בכל חודש דוח נתונים בדבר זמן הפרסום אותו הקצה בחודש הקודם; השר יפרסם לציבור, בתוך שבוע לכל היותר, נתונים בדבר זמן הפרסום שכל המורשים לשידורים הקצו בחודש הקודם.

הגבלה על רכש
מדיה

4. (א) לא יבצע אדם, במישרין או בעקיפין, רכש מדיה בשידורי טלוויזיה, בשיעור העולה על עשרים אחוזים מזמן הפרסום הכולל של כל המורשים לשידורים בזמני צפיית שיא בחודש הקודם, וחמישה עשר אחוזים מזמן הפרסום הכולל של כל המורשים לשידורים, בזמנים שאינם זמני צפיית שיא בחודש הקודם, ולא יחזיק במישרין או בעקיפין, בזכויות לרכישת מדיה העולות על השיעורים שנקבעו בחוק זה.

(ב) לא יבצע אדם, במישרין או בעקיפין, רכש מדיה בשידורי רדיו, בשיעור העולה על עשרים וחמישה אחוזים מזמן הפרסום הכולל של כל המורשים לשידורים ותאגיד השידור בזמני האזנת שיא בחודש הקודם, ועשרים אחוזים מזמן הפרסום הכולל של כל המורשים לשידורים ותאגיד השידור, בזמנים שאינם זמני האזנת שיא בחודש הקודם, ולא יחזיק במישרין או בעקיפין, בזכויות לרכישת מדיה העולות על השיעורים שנקבעו בחוק זה.

(ג) הפעיל מורשה לשידורים או תאגיד השידור, במישרין או בעקיפין, אתר באינטרנט, או החזיק מורשה לשידורים או תאגיד השידור אמצעי שליטה, במישרין או בעקיפין, באתר באינטרנט או הפעיל בעל ענין במורשה לשידורים אתר באינטרנט, יחולו הוראות אלה:

² ס"ח התשע"ד, עמ' 778.

(1) אם שיעור רכישת המדיה אצל אותו מורשה שידורים בטלוויזיה על ידי רוכש המדיה הוא עשרה אחוזים או יותר בזמני צפיית שיא או חמישה עשר אחוזים בזמנים שאינם זמני צפיית שיא בחודש הקודם, לא ימכור מורשה לשידורים לרוכש המדיה שטחי פרסום באתר אינטרנט, ששווים עולה על שבעה אחוזים מכלל הכנסותיו בחודש הקודם;

(2) אם שיעור רכישת המדיה אצל אותו מורשה לשידורים ברדיו או תאגיד השידור על ידי רוכש המדיה הוא עשרים אחוזים או יותר מזמן הפרסום הכולל בחודש הקודם, לא ימכור מורשה לשידורים לרוכש המדיה שטחי פרסום באתר אינטרנט, ששווים עולה על עשרה אחוזים מכלל הכנסותיו בחודש הקודם.

- מינוי ממונה וסמכויותיו 5. (א) השר ימנה ממונה מבין עובדי משרדו לעניין חוק זה.
- (ב) הממונה ינהל רישום שיפורטו בו שם רוכש המדיה, סוג הרכש, שם המורשה לשידורים, היקף הרכש והסכום ששולם בעד הרכישה.
- (ג) הממונה יברר פניות ציבור לעניין חוק זה, לרבות לעניין הפרת הוראות החוק על ידי אדם שביצע רכש מדיה.
- חובת דיווח 6. אדם המבצע רכש מדיה ידווח לשר אחת לשנה, ועד יום 30 בינואר בשנה העוקבת, על היקף המדיה הנרכש על ידו בשנה החולפת.
- עונשין 7. המבצע רכש מדיה בניגוד להוראות סעיף 4, דינו קנס פי עשרה מהקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977³; הייתה העבירה עבירה נמשכת, רשאי בית המשפט להטיל קנס נוסף בסכום של פי עשרה מהקנס כאמור בסעיף 61(ג) לחוק האמור, לכל חודש שבו נמשכת העבירה.
- אחריות נושא משרה בתאגיד 8. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 4 לחוק זה, על ידי התאגיד או עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – מחצית הקנס כאמור בסעיף 7; בסעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד ושותף.
- (ב) הורשע תאגיד בעבירה לפי סעיף 4, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו לפי הסעיף האמור, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

9. הטלת עיצום כספי 9. על הפרת הוראות סעיף 6 לחוק זה בידי אדם שביצע רכש מדיה, יטיל הממונה עיצום כספי בסכום של 10,000 שקלים חדשים.
10. ביצוע ותקנות 10. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
11. תחילה 11. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
12. הוראות מעבר 12. החזיק אדם ערב יום התחילה בזכויות לרכישת מדיה בשיעור העולה על המותר על פי חוק זה, ימכור או יעביר את השיעור העודף, לא יאוחר מתום 12 חודשים מיום התחילה.

דברי הסבר

כלי התקשורת (עיתונות כתובה, טלוויזיה, רדיו ואתרי אינטרנט) הם אמצעים חשובים למימוש זכויות היסוד במדינה דמוקרטית. לתחרות סבירה בענף הפרסום יש חשיבות רבה במימוש זכויות יסוד ובהבטחת מגוון של מקורות מידע. התמורה שגופי השידור השונים מקבלים עבור מכירת זמן שידור הפרסומות, היא זו אשר מאפשרת יצירת תוכן מקורי ומימון של הפקות מקוריות. הגבלת היכולת לשלוט, באופן מעשי, על ענף הפרסום, תאפשר את גיוון מקורות המידע, תעודד יצירה ישראלית ותגרום לחלוקת משאבים צודקת והגונה יותר בחברה הישראלית. על כן, רגולציה בתחום זה היא חיונית לאור האינטרס הציבורי בקיום ענף חדשות, רעיונות ודעות מגוון ופתוח בחברה דמוקרטית.

כיום ענף הפרסום מבוסס על חמש חברות רכש מדיה עיקריות בבעלות משרדי פרסום, כאשר אחת מהן מחזיקה בנתח שוק של כשליש מענף זה, והיתר מתחלק בין ארבעת החברות האחרות. תוצאה אחת של ריכוזיות זו היא שמרבית זמן שידור הפרסום נרכש על ידי חברות רכש המדיה, במחירים נמוכים במיוחד, אשר פוגעים בערוצי השידור כולם, ובעיקר בערוצי השידור הקטנים, אשר אצלם ממעטות חברות המדיה לרכוש זמן שידור. זהו השיקול הכלכלי.

תוצאה נוספת היא שחברות רכש המדיה רוכשות זמן שידור בערוצי השידור הגדולים במחירים נמוכים במיוחד, כך שאין להן אינטרס לרכוש זמן שידור בערוצים האחרים. כך, מרבית המפרסמים זוכים לחשיפה רק בקרב האוכלוסייה שצופה בערוצים אלה, בעוד שיתר האוכלוסייה לא נחשפת לפרסומות וממילא ערוצים אלו אינם יכולים לממן הפקה של יצירות מקור ושוק רעיונות חופשי. נוצרת הדרה של אוכלוסיות שלמות שממעטות לצפות בערוצים אלה, וביניהן – האוכלוסייה הערבית, האוכלוסייה הדתית לאומית, אלו שאינם דוברי עברית ועוד. זהו השיקול הציבורי.

יתירה מזו, בין חברות רכש המדיה לבין גופי השידור השונים נוצרים יחסים כמעט סימביוטיים, כאשר גוף השידור תלוי לפרנסתו בגוף רכש המדיה וגוף רכש המדיה מקדם את רעיונותיו באמצעות גוף השידור. יוצא מן האמור, ששוק הרעיונות בישראל מושפע במידה רבה ומאחורי הקלעים על ידי גופי רכש מדיה, אשר מצליחים להפעיל שליטה אפקטיבית על גופי השידור השונים עקב התלות הכלכלית שנוצרה. מוצע לקבוע איסור פלילי על אדם לבצע רכש מדיה, בהיקף חודשי העולה על השיעורים מהזמן לשידור תשדירי פרסומת שהקצו כלל המורשים לשידורים בחודש הקודם, כפי שייקבע בחוק המוצע (להלן – זמן הפרסום), אשר העובר עליו דינו קנס כמפורט בחוק המוצע. עוד מוצע לקבוע כי שר

התקשורת יפרסם נתונים בתחילת כל חודש בדבר זמן הפרסום בחודש שקדם לכך. בנוסף, מוצע לאסור על מורשה לשידורים המפעיל אתר אינטרנט למכור שטחי פרסום באתר אינטרנט כאמור, ששווים עולה על השווי הקבוע בחוק המוצע, למפרסם שביצע רכש מדיה בשיעורים המפורטים בחוק המוצע. כמו כן, מוצע לחייב אדם המבצע רכש מדיה לדווח לשר התקשורת אחת לשנה על היקף המדיה הנרכש על ידו. על אדם שלא מילא חובה זו יוטל עיצום כספי. ככל שיתקדמו הליכי החקיקה של הצעת חוק זו, יגובשו הוראות משלימות לעניין הטלת עיצום כספי כאמור, כמקובל בחקיקה המסדירה סמכויות להטלת עיצומים כספיים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ה (03.02.2025)

מספר פנימי : 2229768

הכנסת העשרים וחמש

**יוזמים: חברי הכנסת רון כץ
ינון אזולאי**

5732/25/פ

**הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח ובהזמנה בבית האוכל,
התשפ"ה-2025**

הגדרות

1. בחוק זה –

"בית אוכל" – בית עסק שבו מכינים ומגישים מזון המיועד לאכילה דרך כלל במקום העסק או למשלוח לצרכן, ובסמוך למועד הכנתו, ובכלל זה בית קפה, מסעדה, מזנון ועסק של מזון מהיר;
"הסדר" ו"הממונה" – כהגדרתם בחוק התחרות;
"חוק התחרות" – חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988¹;

"ספק שירותי שילוח ומכירה" – עוסק המספק שירותי הזמנה מרחוק של מזון מבית אוכל באמצעים מקוונים ושילוחו לצרכן.

איסור על חובת

2.

ספק שירותי שילוח ומכירה לא יתקשר עם בית אוכל בהסדר הקובע מחיר אחיד למזון שמוכר בית האוכל באמצעות הספק האמור ולמזון שנמכר בבית האוכל עצמו.

אכיפה

3.

(א) התקשר ספק שירותי שילוח ומכירה בהסדר כאמור בסעיף 2, יהיה רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בסכום שלא יעלה על 1,155,570 שקלים חדשים; היה המפר תאגיד והיה לו, בשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור מכירות בסכום העולה על 10 מיליון שקלים חדשים, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור המכירות כאמור, ובלבד שסכום העיצום הכספי לא יעלה על 46,222,830 שקלים חדשים.

(ב) על הטלת עיצום כספי לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 50 עד 55 לחוק התחרות, בשינויים המחויבים.

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

4. החוק מחייב הוראות חוק זה יחולו על אף כל ויתור או הסכם נוגד.
5. שמירת דינים הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות לפי חוק התחרות, ולא לגרוע מהן.
6. ביצוע ותקנות שר הכלכלה והתעשייה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

דבר היסבר

בשנים האחרונות, חלה עלייה משמעותית בשימוש בשירותי משלוחי מזון, המאפשרים לצרכנים להזמין ארוחות ממסעדות באמצעות ספקים המפעילים פלטפורמות מקוונות. פלטפורמות אלו מתווכות בין הצרכן למסעדה ומספקות שירותי הזמנה ומשלוח. חלק מהספקים האמורים מחייבים את המסעדות לקבוע מחירים זהים למזון שנמכר על ידם, הן להזמנות במשלוח והן לשיבה במסעדה. דרישה זו אינה מתחשבת בעלויות הנוספות הכרוכות במשלוח, כגון עמלות המשלוח לספקים אלו ועלויות לוגיסטיות, ומגבילה את יכולת המסעדות לתמחר את מוצריהן בהתאם לעלויות השונות.

מטרת החוק המוצע היא לאפשר למסעדות לקבוע מחירים שונים להזמנות במשלוח ולישיבה במסעדה, בהתאם לעלויות הכרוכות בכל ערוץ מכירה, ובכך לשמור על רווחיותן ולהציע לצרכנים מחירים הוגנים. מוצע לקבוע שהספקים המפעילים את הפלטפורמות לא יורשו לחייב מסעדות לקבוע מחירים זהים להזמנות במשלוח ולישיבה במסעדה ובכך יינתן חופש למסעדות לתמחר את מוצריהן בהתאם לעלויות השונות. הממונה על התחרות יהיה רשאי להטיל עיצום כספי בסכום שלא יעלה על 1,155,570 שקלים חדשים על ספק שהפר איסור זה. הממונה יהיה רשאי להטיל על ספק שמחזור מכירותיו השנתי עולה על 10 מיליון שקלים חדשים עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור מכירותיו, עד לסכום של 46,222,830 שקלים חדשים.

החוק המוצע נועד לתקן את חוסר האיזון הקיים בין הפלטפורמות למסעדות, להגן על זכויות המסעדות והצרכנים ולהבטיח תחרות הוגנת בשוק המשלוחים. הצעת חוק זו תאפשר למסעדות גמישות בתמחור מוצריהן, תשפר את ניהול קשרי הלקוחות ותחזק את התחרות בשוק המשלוחים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

מספר פנימי : 2222055

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת אביחי אברהם בוארון
משה פסל
ארז מלול
משה גפני
ינון אזולאי

פ/25/4955

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – ביטול עמלת שורה ודמי משמרת), התשפ"ה–2024

הוספת סעיף 4י9 1. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹, לאחר סעיף 3י9 יבוא :
"ביטול גביית עמלת 4י9. על אף האמור בכל דין או הסכם –
שורה ודמי משמרת

(1) תאגיד בנקאי לא יגבה מלקוח עמלה או כל תשלום אחר עבור ביצוע או רישום פעולות פיננסיות באמצעות פקיד, לרבות באמצעות מוקד טלפוני מאויש, או בערוץ ישיר, שאינו בממשק ישיר עם פקיד, בחשבונו של הלקוח, לרבות עבור ביצוע או רישום של זיכוי, חיוב, הפקדה או משיכה בחשבון, העברה או הפקדה לחשבון אחר, רישום פעולות בניירות ערך כמשמעותם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968², רישום ריביות, רישום דיבידנדים או כל פעולה אחרת המתועדת בחשבון ;

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.
² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(2) תאגיד בנקאי לא יגבה מלקוח עמלה או כל תשלום אחר עבור שמירה, אחסון או ניהול של ניירות ערך כמשמעותם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, בין אם הנכסים מוחזקים בצורה פיזית או אלקטרונית, ובין אם הם מנוהלים בישראל או מחוץ לה."

דברי הסבר

חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, מגדיר את חובותיהם של גופים פיננסיים לרבות תאגידים בנקאיים בנוגע למתן שירותים ללקוחותיהם. פרק ב' לחוק עוסק בפיקוח על העמלות אותם גובים תאגידים בנקאיים מלקוחותיהם, כאשר נוסף על כך נקבעה בסעיף 1א9 לחוק הוראה מיוחדת המגבילה את גבייתתה של עמלת פירעון מוקדם של הלוואה לדור.

יודגש כי בשנים האחרונות הבנקים בישראל צוברים רווחי עתק במיליארדי שקלים חדשים בשנה, הגבוהים אף מהרווח הממוצע של הבנקים בארה"ב, וכי קיימים לבנקים בישראל אפיקי רווח מרובים מלבד גביית עמלות שכבר אינן מותאמות לתקופתנו. רווחי הבנקים מועצמים כאשר הבנקים סוגרים סניפים רבים, ומצמצמים כוח אדם, בעוד הרוב המוחלט של הפעולות נעשות כיום בצורה אוטומטית ואלקטרונית.

אשר על כן, במסגרת הצעת חוק זו מוצע להרחיב את המסגרת האוסרת גבייתן של עמלות שונות, שהינן שריד היסטורי מהתקופה שקדמה למהפכה האלקטרונית בת ימינו, במסגרתה בנקים היו שומרים ומנהלים באופן פיזי ניירות ערך וכן מהתקופה בה גופים פיננסיים היו רושמים באופן פיזי פעולות שונות שנעשו בחשבון הלקוח.

כפועל יוצא מכך, מוצע לאסור את גבייתתה של "עמלת השורה". עמלה זו היא עמלה הנגבית לכאורה על כל פעולה, כלומר על כל "שורה" המתועדת בחשבון הבנק, בין אם מדובר בפעולה בערוץ ישיר ובין אם מדובר בפעולה על ידי פקיד, אשר בימינו ממילא נעשית לרוב אף היא באופן ממוחשב.

כך, בכל פעם שמתועדת פעולת זיכוי, חיוב, הפקדה או משיכה בחשבון, לרבות אם מדובר בפעולות באמצעות כרטיס אשראי, אפליקציה, שיק או הרשאה לחיוב, עשויה להיגבות עמלת שורה. בדומה, גם רישום של פעולות אלקטרוניות בסיסיות אחרות בחשבון דוגמת פעולה בניירות ערך, קבלת דיבידנד, קבלת ריבית או הלוואה עשויות גם הן לכלול עמלה המוטלת על הלקוח בגין פעולה ממוחשבת פשוטה. לפיכך, ברור שמדובר בעמלות מיותרות שהיו שייכות לימים עברו בהם הניירת הייתה מודפסת ובהם הבנקים העסיקו מערכת פקידים ענפה אשר הדפיסו וביצעו פיזית את הפעולות ומכאן שהייתה להן עלות ברורה.

כמו כן, מוצע לבטל את עמלת "דמי המשמרת". עמלה זו היא עמלה שנגבית על ידי בנק על שמירה, אחסון או ניהול של ניירות ערך כמשמעותם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. שם העמלה הוא שריד היסטורי לתקופה בה בנקים שמרו על ניירות ערך פיזיים בכספת והעמלה היוותה תשלום על שירות השמירה. כיום רוב ניירות הערך הם דיגיטליים, ולפיכך כיום מדובר בעמלה המשולמת ללא תכלית אמיתית מלבד יצירת רווח נוסף לתאגידים הבנקאיים ואף מבלי שניתן שירות מהותי ללקוח.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בתשרי התשפ"ה (28.10.2024)

מספר פנימי : 2219104

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת לימור סון הר מלך

4734/25/פ

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – סירוב בלתי סביר למתן שירות בנקאי בשל הטלת עיצומים מצד מדינה זרה), התשפ"ד–2024

תיקון סעיף 2 1. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹, בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), סירוב לתת ללקוח כל שירות כאמור בסעיף קטן (א) בשל הטלת עיצומים על אותו לקוח מצד מדינה זרה או חבר מדינות זרות, דינו כדין סירוב בלתי סביר לתת שירות; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו אם נקבע במפורש במסגרת הטלת העיצומים כאמור על ידי מדינה זרה או חבר מדינות זרות, כי מתן השירות בישראל מהווה הפרה של אותם עיצומים."

דברי הסבר

בשנים האחרונות אנו עדים לשימוש הולך וגובר של מדינות זרות ושל גופים בינלאומיים (כגון האיחוד האירופי) בסנקציות כלכליות כאמצעי להשגת מטרות פוליטיות שונות (להלן – סנקציות פוליטיות). הסנקציות הללו כוללות מגוון של כלים שונים. אחד הכלים שבהם נעשה שימוש הוא יצירת "רשימה שחורה" של גורמים (אנשים פרטיים וארגונים), שעל הנכללים בה מוטלות מגבלות כלכליות, לעיתים מרחיקות לכת, בין השאר, הקפאת נכסים ואיסור התקשרות בעסקאות עם מושא הסנקציה. החל מפברואר 2022, עם הרחבת פלישתה של רוסיה לאוקראינה, נעשה שימוש נרחב בכלי זה של הסנקציות הפוליטיות בניסיון להשפיע על מדיניות הממשל הרוסי, וזאת באמצעות הטלת סנקציות על גורמים שונים, בעלי הון, שלהם זיקה לרוסיה (בניהם גם אזרחים ישראלים רבים). בתקופה האחרונה, מדינות שונות, בהן ארצות הברית, בריטניה וצרפת, עושות שימוש בסנקציות פוליטיות בניסיון להשפיע על המדיניות של ממשלת ישראל ביהודה ושומרון. כך, הוטלו סנקציות על אזרחים ישראלים תושבי יהודה ושומרון, ואף נשקלה האפשרות להטיל סנקציות על שרים בממשלת ישראל, על גוד נצח יהודה בצבא ההגנה לישראל, על גורמים במשטרת ישראל ועוד, והכל על מנת לכפות שינוי במדיניותה של ממשלת ישראל.

מדובר במדרון חלקלק ומסוכן, אשר מהווה תקדים להטלת סנקציות בעתיד גם כנגד כוחות הביטחון, משטרה, צבא ושירות הביטחון הכללי, שכן יש מדינות שיש להן אינטרס משיקולים פוליטיים כאלה

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

ואחרים לטעון שכוחות הביטחון הישראלים פעלו שלא על פי הדין הבינלאומי. לא מן הנמנע כי השלב הבא יכלול סנקציות על הפרקליט הצבאי הראשי, ועל היועצת המשפטית לממשלה על שנתנו אישור לביצוע מבצעים צבאיים כאלה ואחרים.

ככלל, תחולתן של הסנקציות הפוליטיות היא טריטוריאלית, במובן זה שהן חלות בשטחה של המדינה שקבעה את משטר הסנקציות, ואילו תחולתן האקס-טריטוריאליות מוגבלות לפעולות שמעורבים בהן גורמים בעלי זיקה למדינה שקבעה את משטר הסנקציות (למשל סנקציות בריטיות יאסרו פעילות של הגורם המוכרז בבריטניה עצמה וכן קשרים של גורמים בריטים עם הגורם המוכרז). לעומת זאת כלל אין לסנקציות הפוליטיות תחולה אקס-טריטוריאלית על גורמים שאינם קשורים למדינה שהטילה את אותן סנקציות.

התאגידים הבנקאיים בישראל מאמצים את משטרי הסנקציות הפוליטיות, וזאת כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים שלהם. בשל תאבון סיכון נמוך של התאגידים הבנקאיים בישראל ורצון לשמור על מוניטין חיובי בזירה הכלכלית הבינלאומית, חלק מהתאגידים הבנקאיים מאמצים את משטרי הסנקציות של המדינות הזרות באופן גורף, עד כדי חסימה מוחלטת של חשבונות בנק של גורמים ישראלים עליהם הוטלה סנקציה פוליטית, וזאת גם אם הסנקציה עצמה אינה קובצת צעד קיצוני כחסימת חשבון בנק מלאה.

המשמעות היא שנמנע מאזרחי ישראל ששםם נכלל ברשימת סנקציות כלשהי, שירות בסיס חיוני שהוא חלק מזכויות היסוד של האזרח. זכות הקניין של לקוחות כאמור נפגעת באופן חמור, והכל בשל סנקציות של מדינות זרות, שנועדו לקדם מטרות פוליטיות של אותן מדינות זרות, ולא אומצו על ידי ממשלת ישראל או כנסת ישראל.

כך נמנע מאזרחים ישראלים לבצע פעולות בנקאיות שמשטרי הסנקציות הזרים כלל לא התכוונו לחול עליהם, כגון העברות כספים בתוך ישראל ובמטבע ישראלי, בין גורמים ישראלים או בין גורמים ישראלים לגורמים זרים שאין להם קשר למדינה שהטילו את הסנקציות.

לאור האמור, יש צורך להבהיר שסנקציות שהטילה מדינה זרה לא יוכלו בשום אופן לשמש עילה למניעת שירות בנקאי, כאשר הפעולה שמתבקש לבצע בחשבון הבנק של הלקוח לא מהווה הפרה ישירה של הסנקציות הזרות שהוטלו. יש לציין כי תאגיד בנקאי יוכל לסרב לבצע פעולה בשל חשד להלבנת הון או למימון טרור כפי הקבוע כיום, או מכל סיבה אחרת המצדיקה סירוב לתת שירות בנקאי על פי הדין. ואולם, עצם הכללתו של לקוח ברשימת סנקציות פוליטיות של מדינה זרה, לא תאפשר לתאגיד בנקאי לחסום בצורה אוטומטית ובאופן גורף את פעילותו הבנקאית של אותו לקוח, ומכאן שהכללתו של הלקוח ברשימת הסנקציות כאמור, לא תהפוך אוטומטית את הסירוב להעניק לו שירות בנקאי לסירוב סביר לפי החוק.

תיקון זה יבטיח את האיזון הראוי בין שמירה על האינטרסים של התאגידים הבנקאיים, על הצורך של תאגידים כאמור לבצע ניהול סיכונים תקין לבין זכויותיהם של לקוחות התאגידים הבנקאיים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט' בתמוז התשפ"ד (15.07.2024)

מספר פנימי : 2229920

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
יוליה מלינובסקי
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
שרון ניר
חמד עמאר

5671/25/פ

הצעת חוק להגדרת רצועת עזה כאזור עוין ואיסור יחסי מסחר, התשפ"ה–2025

מטרה	1.	מטרתו של חוק זה היא לקבוע את מעמדה של רצועת עזה כאזור עוין, ולאסור על קיום יחסי מסחר עמה, לשם הגנה על ביטחון המדינה ומניעת תמיכה כלכלית בגורמי טרור הפועלים בה.
הגדרות	2.	בחוק זה –
"מסחר" – לרבות העברת סחורות, שירותים, כספים, נכסים ופעילות כלכלית אחרת;
"הפקודה" – פקודת המסחר עם האויב, 1939 ¹ .
רצועת עזה כאזור עוין	3.	רצועת עזה מוגדרת בזאת כאזור עוין למדינת ישראל לעניין כל דין.
איסור מסחר	4.	(א) חל איסור על קיום יחסי מסחר, במישרין או בעקיפין, בין כל אדם או גוף במדינת ישראל לבין כל אדם או גוף הפועל ברצועת עזה.
(ב) האיסור הקבוע בסעיף זה יחול גם על יחסי מסחר המתקיימים באמצעות צד שלישי.
החלת הוראות הפקודה	5.	(א) רצועת עזה היא ארץ אויב כהגדרתה בפקודה, וכלל הוראות הפקודה יחולו עליה.

¹ ע"ר 1939, תוס' 1, עמ' (ע) 79, (א) 95.

(ב) עונשים וסנקציות הקבועים בפקודה יחולו על הפרת הוראות חוק זה.

דבר הסבר

מטרת הצעת החוק היא להכיר ברצועת עזה כאזור עויין למדינת ישראל ולאסור על קיום יחסי מסחר עם גורמים הפועלים בה לשם הגנה על ביטחון המדינה ומניעת תמיכה כלכלית בגורמי טרור שמקורם ברצועת עזה, אשר מהווים איום מתמשך על יציבותה וביטחונה של מדינת ישראל. לפי נתונים עדכניים שפורסמו על ידי מתאם פעולות הממשלה בשטחים באוגוסט 2024, חמאס שולט ברצועת עזה וצבר הון של כ-4 מיליארד שקלים חדשים מאז פרוץ המלחמה, תוך מעורבות בסחר בלתי חוקי. החל מאירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), כ-30% מהסחורות שנכנסו לרצועה הן ממסחר פרטי, בנוסף לסיוע ההומניטרי שנכנס לרצועה. עובדה מוגמרת היא כי חמאס שולט באופן מלא על כל הנעשה ברצועה, לרבות על הסיוע ההומניטרי והמסחר הפרטי שנכנס לתוכה וגובה עליהם באופן אוטומטי דמי חסות.

לאור האינטרס הלאומי בהיפרדותה של מדינת ישראל מרצועת עזה, יש לאסור כל מגע עמה, לרבות כל פעילות מסחרית, שכן הכספים המשמשים את חמאס מהווים מנוע עיקרי למימון טרור ולהסלמת האיום הביטחוני על מדינת ישראל. בהתאם לכך, הצעת חוק זו אוסרת על קיום כל סוג של יחסי מסחר, במישרין או בעקיפין, עם כל אדם או גוף הפועל ברצועת עזה, ובכלל זה התקשרויות דרך צדדים שלישיים. כמו כן, הצעת החוק מחילה את הוראות פקודת המסחר עם האויב, 1939, על רצועת עזה, כך שכל הסנקציות והעונשים הקבועים בה יחולו במקרה של הפרת הוראות חוק זה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר התשפ"ה (24.03.2025)

מספר פנימי: 2231609

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת עפ"י עבד
מיכאל מרדכי ביטון

פ/25/5866

הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 24 – הוראת שעה) (תיקון – הארכת הוראת השעה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 1 בחוק חובת המכרזים (תיקון מס' 24 – הוראת שעה), התשע"ה–2015¹, בסעיף 1, במקום "שמונה שנים" יבוא "13 שנים".
2. תחילתו של חוק זה ביום כ' בתמוז התשפ"ה (16 ביולי 2025).

דברי הסבר

התיקון המוצע נועד להאריך בחמש שנים נוספות את עקרון העדפת תוצרת הארץ ברכישות טקסטיל במכרזי כוחות הביטחון. העדפה כאמור מבוססת על התפיסה שביסוד החקיקה האמריקאית, המעודדת את התעשייה המקומית האמריקאית להשתתף ברכישות של הממשל הפדראלי בארצות הברית, באמצעות ה-Buy American Act וחוקים נוספים (בזכות חקיקה זאת נשמרת למשל תעשיית הטקסטיל האמריקאית בצפון קרוליינה ובדרום קרוליינה, מדינות שבהן הטקסטיל הוא אחד מעמודי התווך התעשייתיים והתעסוקתיים).

העדפה של תוצרת מקומית בתחום רכש ממשלתי היא כלי כלכלי רב עוצמה, שיש בו כדי לקדם את התעשייה המקומית ואת המשק בכללותו, ולייצר מקומות תעסוקה בעלות נמוכה ביותר. זהו כלי מקובל ביותר בכל מקום שבו אין סתירה בינו ובין הסכמי הסחר הבין-לאומיים. כוחות הביטחון, כידוע, מוחרגים מהסכמי סחר אלה.

עד כניסתו לתוקף של חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 24 – הוראת שעה), התשע"ה–2015 (להלן – הוראת השעה), למרבה האבסורד, התעשייה הישראלית הופלתה לרעה אפילו לעומת ארצות הברית (ולא רק לעומת מדינות עולם שלישי, שם עלות העבודה זולה במיוחד) בכל הנוגע לטובין מסוג טקסטיל, כפי שפורטו בתקנה 3א שהותקנה מכוח הוראת השעה.

בתחום הטקסטיל בישראל מפעלים רבים נמצאים על סף קריסה ואלפי עובדי טקסטיל עומדים בפני סכנת פיטורין, בין היתר בשל בחירת משרדים ממשלתיים לרכוש טקסטיל בייבוא מסין ומארצות

¹ ס"ח התשעה, עמ' 197.

אחרות במקום לייצר בארץ. יש להדגיש כי בתחום זה אין כל מוביליות תעסוקתית, ומי שמפוטר, מעבר לטרגדיה האישית הכרוכה בכך וכריתת מטה לחמה של משפחה, הופך גם לנטל כלכלי על כתפי המדינה במקום לכלכל את משפחתו בכבוד. מדיניות זאת אינה הגיונית, מוסרית או כלכלית.

בעבר, היצרנים הישראלים מצאו עצמם במבוי סתום: בלי אפשרות להתחרות בארצם שלהם עם תוצרת סין ומדינות נוספות, שם שכר העבודה הוא שכר נמוך מאד, ואף בלי אפשרות להתחרות עם תוצרת אמריקאית, שם שכר העבודה גבוה מהשכר בישראל. במדיניות זו גזרה ממשלת ישראל את דינם של המפעלים הישראלים להיסגר.

בסוף שנת 2010 הועבר תיקון לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב–1992, המקנה לממשלה סמכות להתקין תקנות להעדפת תוצרת הארץ גם בתחום הטקסטיל ברכישות כוחות הביטחון. תיקון זה נקבע כהוראת שעה לשנתיים. התיקון יצר באחת כ-1000 מקומות עבודה, בעיקר במתפרות ובמפעלים בערי פיתוח, בקרב מיעוטים ובכפרים דרוזיים. לדוגמא, מפעל סלטקס בקריית שמונה, מפעל מק"ט ספורט בבית ג'אן ומפעל אקספורט ארז בשדרות. מפעלים אלו מספקים מעטפת כלכלית יציבה עבור עובדות מהעדה הדרוזית, אשר בעליהן ובני משפחתם משרתים במקביל בכוחות הביטחון, בייחוד בעת הזו בצל המלחמה המתמשכת.

בחודש יולי 2015 נחקקה הוראת השעה לחמש שנים ובה נקבעה סמכות להתקין תקנות להעדפת תוצרת הארץ בתחום הטקסטיל ברכישות כוחות הביטחון בחוק חובת המכרזים. לאחר מכן בשנת 2020 הוארכה הוראת השעה בשלוש שנים נוספות, עם אופציה להארכה בעוד שנתיים על ידי צו של שר האוצר. מוצע בזאת להאריך את הוראת השעה לתקופה של חמש שנים נוספות. הארכת הוראת השעה תעניק לתעשייה הישראלית מקצת מההגנה שמעניק החוק האמריקאי לתעשייה שם ותאפשר ליצרנים הישראלים להתמודד, בתנאים סבירים, במכרזים לאספקת מוצרי טקסטיל של משרד הביטחון והמשרד לביטחון הפנים.

בימים אלו בצל המלחמה ובעומק המשבר הכלכלי הנגזר ממנה חשוב לייצר עוגנים שישמרו על הייצור המקומי, במיוחד כאשר תוצרתו נרכשת על ידי ממשלת ישראל ומשרדה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח באייר התשפ"ה (26.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת יעקב אשר
משה גפני
אורי מקלב

פ/904/25

הצעת חוק מענק לבניית מרחב מוגן, התשפ"ג–2022

הגדרות

1. בחוק זה –

"המס" – מס ערך מוסף כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1976¹;
"מיגון תקני" – מיגון שנבנה בהתאם לדיון, לרבות לפי חוק התכנון והבנייה,
התשכ"ה–1965², כפי שחל במועד הבנייה;
"מרחב מוגן" ו"מרחב מוגן דירתי" – כהגדרתם בסעיף 71א לחוק המקרקעין,
התשכ"ט–1969³;

2. זכאות למענק עבור
בניית מרחב מוגן

בעל מקרקעין שבנה מרחב מוגן, מרחב מוגן דירתי או מיגון תקני, במבנה
המיועד למגורים שבו לא היה קיים מרחב מוגן או מיגון תקני כאמור, יהיה
זכאי למענק מאוצר המדינה בסכום גובה המס ששולם בעד בניית המרחב
המוגן או המיגון התקני.

3. ביצוע ותקנות

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הכספים של
הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.

דבר ה ס ב ר

עד שנת 1992 הסתמכה תפיסת ההגנה של העורך במדינת ישראל על מקלטים. תפיסה זו שונתה
בעקבות מלחמת המפרץ, שבה נפלו טילים על ריכוזי אוכלוסין במרכז הארץ ונוכח הזמן הקצר שנותר
באותם מקרים לתפוס מחסה.
את מקומו של המקלט בכל בניין מגורים תפס הממ"ד, שהוא מרחב מוגן דירתי. בהתאם, כל בנייה
חדשה חויבה על פי חוק בבניית ממ"ד במקום מקלט.
בפועל נוצר מצב שבו בעלים של דירות שנבנו קודם לשינוי זה נאלצים לבנות את המרחב המוגן
הפרטי על חשבונם.

¹ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.
² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.
³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

אין לפגוע באזרח בשל שינוי בתפיסת הגנת העורף, ואין הצדקה שהשלטונות יפיקו תועלת מס, מכך שאזרח בונה מרחב מוגן להגנת משפחתו מכספו הפרטי.

לפיכך, מוצע להעניק מענק בגובה מס הערך המוסף ששולם עבור בניית מרחב מוגן או מיגון תקני בדירה שאין בה מרחב מוגן או מיגון תקני. מענק זה יוזיל בצורה משמעותית את עלות הקמת המרחב המוגן.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברי הכנסת יעקב אשר ומשה גפני (פ/1901/24).

הצעת החוק זהה לפ/1901/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בטבת התשפ"ג (26.12.2022)

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 164) (שינוי גודל מרחב מוגן דירתי), התשפ"ה-2025*

1. תיקון סעיף 63 בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 63(א), בהגדרה "דירות קטנות", במקום הסיפה החל במילים "הוא כפי" יבוא "לא עולה על 80 מ"ר".
2. תיקון סעיף 145ב1 בסעיף 145ב1(ה) לחוק העיקרי, המילים "באזור עימות" - יימחקו.
3. תיקון סעיף 151 בסעיף 151(ג)(2) לחוק העיקרי -
 - (1) בכל מקום, המילים "באזור עימות" - יימחקו;
 - (2) אחרי "חדר רחצה" יבוא "וכן תוספת של עד 3 מ"ר של שטח רצפה";
 - (3) ההגדרה "אזור עימות" - תימחק.
4. תיקון סעיף 200 בסעיף 200(ב) לחוק העיקרי, המילים "באזור עימות" - יימחקו.
5. תיקון התוספת השלישית בתוספת השלישית לחוק העיקרי, בסעיף 19(ג)(9), המילים "באזור עימות" - יימחקו.
6. תיקון חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 149 והוראת שעה), התשפ"ד-2023² -
 - (1) בסעיף 11 -

ד ב ר י ה ס ב ר

במרחבים מוגנים, ובכלל זה זמינות של חדרי שירותים והספקת מים, נקבעו בתיקון מס' 149 הוראות גם לעניין זה. נקבע כי באזורי עימות גם תוספת של עד 3 מ"ר להקמת חדר שירותים או חדר רחצה סמוכים למרחב המוגן (להלן - שטח נוסף) לא תיחשב כסטייה מתוכנית. תמ"א המיגון תוקנה בהתאמה לתיקון זה. אזור עימות הוגדר בסעיף 151(ג)(2) לחוק כך: "מקום, או יישוב שנמצא כולו או חלקו, בטווח של עד 9 קילומטרים מגבול לבנון או סוריה או עד 7 קילומטרים מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה". גם בנוגע להוספת השטח הנוסף, נקבע בתיקון מס' 149 כי אישור תוכנית שמטרתה היחידה היא קביעת הוראות לעניין השטח הנוסף לא תקים עילת תביעה לפיצויים לפי סעיף 197 לחוק ולא תחייב בתשלום היטל השבחה.

בשל השתנות אופי האיומים הביטחוניים מאז אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) והשהייה הממושכת במרחבים מוגנים ברחבי הארץ, ולא רק באזורי עימות מובהקים, מוצע להרחיב את תחולת ההסדר שנקבע בתיקון מס' 149 לעניין תוספת שטח לצורך חדר שירותים או חדר רחצה, לרבות ההוראות לעניין תשלום פיצויים ופטור מהיטל השבחה והליכי הרישוי המקוצרים, לכל רחבי המדינה.

כמו כן, מוצע לקבוע כי גם תוספת שלא תעלה על 3 מ"ר מעל השטח הקבוע לפי חוק הג"א שלא נועדה להקמת חדר שירותים או חדר רחצה, לא תיחשב כסטייה מתוכנית. הדבר יאפשר הקמת מרחבים מוגנים דירתיים מרווחים יותר, המתאימים לשהייה ממושכת של כמה נפשות. גם על שטח

סעיף 151 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן - החוק), קובע כי תוספת שטח בנייה לצורך הקמת מרחב מוגן לא תיחשב כסטייה מתוכנית, ובלבד שהשטח הנוסף אינו עולה על השטח שנקבע לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן - חוק הג"א). על הוספת שטח כאמור חלות מגבלות נוספות הקבועות בחוק ובתוכניות החלות על המגרש, לרבות קווי בניין, תכנית וכדומה.

לנוכח ההכרה בנחיצותם של מרחבים מוגנים בעורף, ובפרט מרחבים מוגנים דירתיים (ממ"דים), אושרה בפברואר 2024 תוכנית מתאר ארצית למיגון (להלן - תמ"א המיגון). החלה בכל רחבי המדינה. בתמ"א זו תוקנו הוראות כל התוכניות המפורטות לעניין קווי בניין, תכנית וגובה בנוגע למרחבים מוגנים כך שלאחר אישורה אפשר להקים מרחבים מוגנים בפטור מהיתר, בהליך רישוי מקוצר או בהליך רישוי רגיל, ואין צורך בקבלת הקלה לפי סעיף 149 לחוק כפי שהיה נהוג בעבר. במהלך משלים, תוקן החוק ונקבע בו כי אישור תוכנית שמטרתה היחידה היא קביעת הוראות לבניית מרחב מוגן או חדר עם שיפורי מיגון במבנה קיים, כשטח שלא יעלה על השטח שנקבע לפי חוק הג"א, לא תקים עילת תביעה לפיצויים לפי סעיף 197 לחוק ולא תחייב בתשלום היטל השבחה (חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 149 והוראת שעה, התשפ"ד-2023) (להלן - תיקון מס' 149)).

כמו כן, בעקבות לקחי מלחמת חרבות ברזל, שבמהלכה הודגשה חשיבות ההיערכות לשהייה ממושכת

* הצעת חוק מס' פ/4940/25 (מספר פנימי: 2222182); הועברה לוועדה ביום י' בכסלו התשפ"ה (11 בדצמבר 2024).

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307; התשפ"ה, עמ' 532.

² ס"ח התשפ"ה, עמ' 256.

- (א) במקום כותרת השוליים יבוא "תיקון סעיפים 145 ו-145ג";
- (ב) במקום הרישה יבוא "בחוק העיקרי -";
- (ג) בפסקה (1), המתקנת את סעיף 145ב(א)(2) לחוק העיקרי, אחרי "התשי"א-1951" יבוא "וכן שטח נוסף כמשמעותו בסעיף 151(ג)(2)";
- (2) סעיף 12 - בטל.
7. (א) הוראות סעיף 200 לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יחולו על תוכנית כאמור באותו סעיף שהופקדה ביום תחילתו של חוק זה (להלן - יום התחילה) או לאחריו; לעניין זה, יראו הליך לפי סעיף 106(ב) לחוק העיקרי כהפקדה.
- (ב) הוראות סעיף 19(ב)(9) בתוספת השלישית לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יחולו על תוכנית כאמור באותו סעיף שאושרה ביום התחילה או לאחריו.
8. (א) הוראות בתקנות לפי החוק העיקרי, כנוסחן ביום התחילה, החלות על שטח נוסף באזור עימות כהגדרתו בסעיף 151(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותן כאילו הן חלות על שטח נוסף כמשמעותו בסעיף האמור, כנוסחו בחוק זה.
- (ב) הוראות בתוכנית כאמור בסעיף 19(ב)(9) בתוספת השלישית לחוק העיקרי החלות על שטח נוסף באזור עימות לפי אותה תוכנית, יראו אותן כאילו הן חלות על שטח נוסף כמשמעותו בסעיף 151(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

האזרחית, התשי"א-1951, לפי סעיף 145ג כנוסחו בחוק זה שביצעו החל בתקופת הוראת השעה, יחולו הוראות הסעיף האמור כנוסחו בחוק זה אף אם בתום תקופת הוראת השעה טרם הסתיימו העבודות.

לעניין תחולת ההסדר המוצע, מוצע לקבוע כי לגבי פיצויים, הוא יחול רק על תוכנית שהופקדה ביום תחילתו או לאחריו, ולגבי פטור מהיטל השבחה - רק לגבי תוכנית שאושרה ביום תחילתו או לאחריו (סעיף 7).

כדי להבטיח את האפשרות להקים מרחבים מוגנים, לרבות תוספות כמוצע, ללא צורך בקבלת הקלה או אישור תוכנית נוספת, מוצע להחיל הוראות של תקנות שהותקנו לעניין הקמת חדרי שירותים והוראות של תמ"א המיגון המתייחסות לתוספת חדרי שירותים באזורי עימות בכל רחבי המדינה. אם תמ"א המיגון תתקן במקביל להליך חקיקת הצעת החוק בהליך התכנוני המקובל, יתייתר הצורך בהחלת ההוראות באמצעות חקיקה ראשית (סעיף 8).

לבסוף, מוצע לתקן את ההגדרה "דירה קטנה" שבסעיף 63 לחוק, המפנה לתקנות לפי סעיף 147(ב) לחוק שאינן עוד בתוקף, ולהגדיר דירה קטנה כדירה ששטח הבנייה הכולל שלה אינו עולה על 80 מ"ר (סעיף 1).

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת אם להחיל את ההסדר המוצע לעניין תוספת השטח על דירות ששטחן הכולל עולה על 80 מ"ר.

יוזם: חבר הכנסת ארז מלול

זה יחולו ההוראות כאמור לעניין תשלום פיצויים ופטור מהיטל השבחה והליכי רישוי מקוצרים (סעיפים 2 עד 5).

בתיקון מס' 149 נקבע כהוראת שעה כי בקשות להיתר למרחב מוגן דירתי בשטח הקבוע לפי חוק הג"א יידונו בהליך רישוי מקוצר, אף אם יש בהן השפעה מהותית על חזותו של הבניין, כל עוד אין בכך השפעה מהותית על הסביבה, וכי הקמת מרחב מוגן במבנה ציבורי כפטור מהיתר תתאפשר אף אם ההשפעה על חזות הבניין אינה מעטה, ובלבד שההשפעה על הסביבה היא מעטה. מוצע להפוך הוראות אלה להוראת קבע. עוד מוצע לקבוע כי האפשרות להליך רישוי מקוצר בתנאים כאמור תחול גם לעניין השטח הנוסף, הן לגבי התוספת של עד 3 מ"ר להקמת חדר השירותים או חדר הרחצה והן לגבי התוספת של עד 3 מ"ר מעבר לכך (סעיף 6). עם קביעת הוראת השעה כהוראת קבע יתייתר הצורך בהוראת המעבר שנקבעה בסעיף 12 לתיקון מס' 149, שזה נוסחה:

"(א) על בקשה להיתר בהליך רישוי בדרך מקוצרת להקמת מרחב מוגן במבנה קיים בשטח שלא יעלה על השטח שנקבע לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, לפי סעיף 145ב לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, שנקלטה בתקופת הוראת השעה, יחולו הוראות הסעיף האמור כנוסחו בחוק זה אף אם בתום תקופת הוראת השעה טרם הסתיימה הקמת המרחב המוגן כאמור.

(ב) על עבודות להקמת מרחב מוגן במבנה קיים בשטח שלא יעלה על השטח שנקבע לפי חוק ההתגוננות

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 1471/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 08.12.2024 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 19.12.2024 ומספרה הוא 2579(חק/1471).

2579(חק/1471). הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - שינוי גודל מרחב מוגן דירתי), התשפ"ה-2024 של חה"כ ארז מלול (פ/4940)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, זאב אלקין וגב' לוטם הכהן.

(פה אחד)

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 66 בתקנון לעבודת הממשלה – לתמוך בקריאה הטרומית בלבד בהצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - שינוי גודל מרחב מוגן דירתי), התשפ"ה-2024 של חה"כ ארז מלול (פ/4940) כפוף לתנאים הבאים:

1. הצעת החוק תקודם בהסכמה עם משרדי הפנים והאוצר ובתיאום עם משרדי המשפטים והביטחון.
2. הצעת החוק תוחזר לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה לפני הקריאה הראשונה.
3. הצעת החוק תחול רק על הקמת מבנה מגורים חדש ולא תוספת למבנה קיים, רק כאשר יש תוכנית מפורטת מאושרת על המגרש אשר אושרה טרם תחילת התיקון, תוספת הבנייה תתאפשר בכפוף להתאמה להוראות התכנית החלה בשטח ועד תוספת של 4 מ"ר ברוטו בלבד וישמש להוספת חדר שירותים ורחצה.

הערה

מספר פנימי : 2217182
מספר סימוכין : 2025-000908
**נספח מס' כ-1122/א'
(פ/4592/25)**

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 162 – הוראת שעה), התשפ"ה–2025

הצעת חוק זו נדונה בכנסת בקריאה הראשונה ביום כ"א באייר התשפ"ה
(19 במאי 2025), והועברה לוועדת הפנים והגנת הסביבה.

הצעת החוק מוגשת – בצירוף הסתייגויות – לקריאה השנייה ולקריאה
השלישית ביום ט"ו בסיוון התשפ"ה (11 ביוני 2025).

להצעת החוק הוגשו בקשות רשות דיבור.

יוזם: חבר הכנסת אריאל קלנר

הצעת חוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית

מספר פנימי : 2217182
מספר סימוכין : 2025-000908
נספח מס' כ-1122/א'
(פ/25/4592)

חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 162 – הוראת שעה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 62א – בתקופה של חמש שנים מיום פרסומו של חוק זה (להלן – תקופת הוראת השעה) יקראו את חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965¹ (להלן – החוק העיקרי), כך שבסעיף 62א –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (25) יבוא :

"(26) שינוי ייעודה של קרקע בתחום יישוב קיים הנמצאת בתחומה של מועצה אזורית במחוז הצפון או במחוז הדרום, לקרקע המיועדת למגורים ולשימושים הנדרשים בעיקר ובמישרין לתוספת יחידות דיור ובכלל זה לצורכי ציבור (בפסקה זו – שימושים נלווים למגורים), ותוספת שטח כולל המותר לבנייה למגורים או לשימושים נלווים למגורים במגרשים המיועדים למגורים או שייעודם שונה לפי פסקה זו (בפסקה זו – שטח כולל), ובלבד שהתקיימו כל אלה :

(א) על שטח התוכנית חלה תוכנית כוללנית, אולם בתקופה של 30 חודשים מיום תחילתו של חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 162 – הוראת שעה), התשפ"ה–2025², יקראו את פסקת משנה זו כך שבסופה יבוא "או שהתקבלה חוות דעתו של מתכנן המחוז התומכת בקידום התוכנית המוצעת טרם הפקדתה, ואם התקבלה החלטה לשינוי התוכנית המוצעת לאחר קיום הליך לפי סעיף 106(ב) – גם טרם אישור התוכנית; לא הועברה חוות דעת מנומקת של מתכנן המחוז בתוך 60 ימים ממועד פניית הוועדה המקומית לקבלה, יראו כאילו התקבלה חוות דעתו התומכת בקידום התוכנית;";

(ב) התוכנית חלה בתחום שטח המיועד לפיתוח בתוכנית מיתאר מחוזית, אם נקבע כזה;

(ג) שטח הקרקע שייעודה ישונה לפי פסקה זו לא יעלה על 20 דונם בכל יישוב;

(ד) השטח הכולל שיתווסף לפי פסקה זו לא יעלה על 5,000 מ"ר בכל יישוב;

(ה) (1) מספר יחידות הדיור שיתווספו לפי פסקה זו לא יעלה על 40 יחידות דיור חדשות בכל יישוב, ובתוכנית ייקבע כי לפחות 30% מהן יהיו דירות קטנות ששטח הבנייה הכולל שלהן לא יעלה על 80 מ"ר.

(2) על אף האמור בפסקת משנה (1), הוועדה המקומית רשאית, בהחלטה מנומקת, לאשר תוכנית אף אם שיעור הדירות הקטנות הכלולות בה קטן מ-30%, אם נוכח מאפייני היישוב שבתחומו נכלל שטח התוכנית או קיומו של מלאי מספיק של דירות קטנות אין צורך או הצדקה לייעד קרקע לדירות קטנות כאמור.

(3) על אף האמור בפסקאות משנה (1) ו-(2), קבעה תוכנית מיתאר ארצית הוראות שונות לעניין דירות קטנות בתחום יישוב שבמועצה אזורית, יחולו הוראות תוכנית המיתאר הארצית."

(2) בסעיף קטן (א1), אחרי פסקה (14) יבוא:

"(15) שינוי ייעוד ותוספת שטח כולל מותר לבנייה בהתאם להוראות פסקה (26) שבסעיף קטן (א), למעט פסקת משנה (א) שבה:"

(3) בסעיף קטן (ד1), במקום "(17) ו-(18)(ב)" יבוא "(17), (18)(ב) ו-(26)".

2. הוראות מעבר (א) תוכנית שהוגשה למוסד התכנון שערב יום תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה), הסמכות לגביה הייתה נתונה לוועדה מחוזית לתכנון ובנייה (להלן – ועדה מחוזית), ולפי הוראות החוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, תהיה הסמכות לגביה נתונה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה (להלן – ועדה מקומית), ויחולו לגביה הוראות אלה:

(1) אם הוועדה המחוזית הפקידה את התוכנית לפני יום התחילה – תמשיך הסמכות לעניין אותה תוכנית להיות נתונה לוועדה האמורה;

(2) אם ביום התחילה טרם הפקידה הוועדה המחוזית את התוכנית תעביר את הדיון בתוכנית לוועדה המקומית, והוועדה המקומית תמשיך לדון בתוכנית מאותו שלב.

(ב) החליטה ועדה מקומית, בתקופת הוראת השעה, להפקיד תוכנית שהסמכות לגביה הייתה נתונה לוועדה כאמור לפי הוראות החוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, תמשיך הסמכות לעניין אותה תוכנית להיות נתונה לוועדה האמורה גם לאחר תום תקופת הוראת השעה.

מספר פנימי : 2217182
נספח מס' כ-1122/א'
(פ/25/4592)

הסתייגויות ובקשות רשות דיבור

להצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 162 – הוראת שעה), התשפ"ה–2025

* הערה : אם תתקבל הסתייגות המצריכה זאת, ימוספרו יתר הוראות החוק ויתוקנו ההפניות אליהן בהתאם.

להלן שמות חברי הכנסת המסתייגים לפי קבוצות :

- קבוצת יש עתיד – חברי הכנסת יאיר לפיד, מאיר כהן, קארין אלהרר, מירב כהן, אלעזר שטרן, מיקי לוי, מירב בן ארי, רם בן ברק, יואב סגלוביץ', בועז טופרובסקי, מיכל שיר סגמן, יוראי להב הרצנו, ולדימיר בליאק, רון כץ, מטי צרפתי הרכבי, טטיאנה מזרסקי, יסמין פרידמן, דבי ביטון, משה טור פז, סימון דוידסון, נאור שירי, שלי טל מירון, ירון לוי

הסתייגויות

לסעיף 1

קבוצת יש עתיד מציעה :

1. ברישה, במקום "חמש שנים יבוא" ארבע שנים".
2. בפסקה (1), בפסקה (26)(א) המוצעת, במקום הקטע החל במילים "על שטח התוכנית חלה תוכנית כוללנית" ועד המילים "יבוא" או שהתקבלה" יבוא "התקבלה".
3. בפסקה (1), בפסקה (26)(א) המוצעת, במקום "60 ימים" יבוא "90 ימים".
4. בפסקה (1), בפסקה (26)(ב) המוצעת, אחרי "בתוכנית מיתאר מחוזית" יבוא "או בתוכנית מתאר מקומית או בתוכנית מפורטת".
5. בפסקה (1), בפסקה (26)(ה) המוצעת, אחרי "בהחלטה מנומקת" יבוא "מבוססת נתונים ופרטים".
6. בפסקה (1), בפסקה (26)(ה)(1) המוצעת, בסופה יבוא "בלבד".
7. פסקה (2) – תימחק.
8. אחרי פסקה (3) יבוא :
 "(4) תוכניות מפורטות שהוחלט להפקידן, ניתן יהיה לגזור מתוכן שטח לתוכנית לפי סעיף זה לצורך קידום מהיר של היצע מגורים."

לסעיף 2

אין הסתייגויות

בקשות רשות דיבור

חברי הכנסת אריאל קלנר, אביגדור ליברמן, עודד פורר, יבגני סובה, שרון ניר, יוליה מלינובסקי, חמד עמאר

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 1368/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 10.11.2024 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 21.11.2024 ומספרה הוא 2447(חק/1368).

2447(חק/1368). הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - הארכת הסמכות של ועדות מקומיות בגליל ובנגב), התשפ"ד-2024 של חה"כ אריאל קלנר (פ/4592)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, שלמה קרעי, עמיחי שיקלי ונציגי מנהל התכנון, אגף התקציבים ומשרד הבינוי והשיכון.

(פה אחד)

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 66 בתקנון לעבודת הממשלה, לתמוך בקריאה הטרומית בהצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - הארכת הסמכות של ועדות מקומיות בגליל ובנגב), התשפ"ד-2024 של חה"כ אריאל קלנר (פ/4592) כפוף לתנאים האלה:

א. המשך הליכי החקיקה יקודמו בהסכמת משרדי הפנים, האוצר ובתיאום עם משרד הבינוי והשיכון.

ב. הצעת החוק תוחזר לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה לפני הקריאה הראשונה.

הערה

מספר פנימי : 2225758

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	אביחי אברהם בוארון
		ששון ששי גואטה
		יעקב אשר
		ארז מלול
		שלום דנינו
		יצחק קרויזר
		מישל בוסקילה
		חוה אתי עטייה
		אריאל קלנר
		דוד ביטן
		צגה מלקו
		אוהד טל
		משה פסל
		צביקה פוגל
		חנוך דב מלביצקי
		ניסים ואטורי

5556/25/פ

הצעת חוק הגנה על בתי תפילה ותיקים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה–2025

מטרה	1.	מטרתו של חוק זה היא שמירה על אופיים ופעילותם של בתי תפילה ותיקים כמקומות קדושים אשר יש לשמר את קיומם ופעילותם כפי שפעלו במשך עשרות שנים, תוך שמירה על מנהגי המקום, חופש הדת והפולחן.
תיקון פקודת העיריות	2.	בפקודת העיריות ¹ , אחרי סעיף 188 יבוא :
		"מקרקעין שבהם 188א. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 188, עירייה לא בית תפילה ותיק תחליט על שינוי שימוש במקרקעין, לרבות

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

הפסקת שימוש או שינוי בתנאי השימוש או אופי השימוש במקרקעין שבהם בית תפילה ותיק המשמש כבית תפילה עבור קהילת מתפללים ארבעים שנים לפחות (להלן – בית תפילה ותיק) אלא באישורי השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

(ב) התקיימו כל אלה בתום תקופת הסכם או הרשאת שימוש לבית תפילה ותיק, יחודשו ההסכם או ההרשאה כאמור, לפי העניין, באותם התנאים –

(1) במקום קיימת קהילת מתפללים ;

(2) קהילת המתפללים היא אותה הקהילה שמולה בוצע ההסכם המקורי או שלה ניתנה ההקצאה המקורית או הרשאת השימוש המקורית ;

(3) הקהילה לא הפרה בהפרה יסודית את תנאי ההסכם או הרשאת השימוש המקוריים ; לעניין זה לא יראו הפרה כאמור שתוקנה תוך זמן סביר מעת שנשלחה הודעה על ההפרה כהפרה יסודית של ההסכם.

(ג) בית תפילה ותיק אשר לא קיים לגביו הסכם שימוש או שלא ניתנה לגביו הרשאת שימוש יראו כאילו קיים לגביו הסכם או הרשאה כאמור המאפשר שימוש למטרות תפילה או דת לקהילת המתפללים הקיימת.

(ד) בסעיף זה –

”בית תפילה” – בית כנסת או בית מדרש ;

”שינוי שימוש במקרקעין” – לרבות שינוי ממנהג המקום או אופי המקום.”

3. תיקון פקודת המועצות המקומיות², בסעיף 34א, אחרי "188", יבוא "188א".
המועצות המקומיות

4. תיקון חוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך-1960³, אחרי סעיף 2ה יבוא:
מקרקעי ישראל

"מקרקעי ישראל 12. (א) הרשות לא תחליט על שינוי שימוש שבהם בית תפילה
במקרקעין, לרבות הפסקת שימוש או שינוי בתנאי השימוש במקרקעין שבהם בית תפילה ותיק המשמש כבית תפילה עבור קהילת מתפללים ארבעים שנים לפחות (להלן – בית תפילה ותיק) אלא באישורי השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

(ב) התקיימו כל אלה בתום תקופת הסכם או הרשאת השימוש לבית תפילה ותיק, יחודשו ההסכם או ההרשאה כאמור, לפי העניין, באותם התנאים –

(1) במקום קיימת קהילת מתפללים;

(2) קהילת המתפללים היא אותה הקהילה שמולה בוצע ההסכם המקורי או שלה ניתנה ההקצאה המקורית או הרשאת השימוש המקורית;

(3) הקהילה לא הפרה בהפרה יסודית את תנאי ההסכם או הרשאת השימוש המקוריים; לעניין זה לא יראו הפרה כאמור שתוקנה תוך זמן סביר מעת שנשלחה הודעה על ההפרה כהפרה יסודית של ההסכם.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.
³ ס"ח התש"ך, עמ' 57.

(ג) בית תפילה ותיק אשר לא קיים לגביו הסכם שימוש או שלא ניתנה לגביו הרשאת שימוש יראו כאילו קיים לגביו הסכם או הרשאה כאמור המאפשר שימוש למטרות תפילה או דת לקהילת המתפללים הקיימת.

(ד) בסעיף זה –

”בית תפילה” – בית כנסת או בית מדרש ;

”שינוי שימוש במקרקעין” – לרבות שינוי ממנהג המקום או אופי המקום.”

תיקון חוק התכנון 5. בחוק התכנון והבנייה, התשכ”ה–1965⁴ – והבנייה

(1) אחרי סעיף 99 יבוא :

”שינוי ייעוד של 99א. שינוי ייעוד של קרקע שבה בנוי בית תפילה ותיק קרקע שבה בנוי בית שחלות עליו הוראות סעיף 188א לפקודת העיריות תפילה ותיק או הוספת שימושים במגרש בו בנוי בית תפילה כאמור, טעון הסכמת השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

הריסת בית תפילה 99ב. היתר להריסת בית תפילה ותיק, בין אם הוא לבית תפילה נפרד ובין אם הוא חלק מבנין או בניינים, טעון הסכמת השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.” ;

(2) אחרי סעיף 145 יבוא :

”מגיש הבקשה 145 ו בעל זכות במקרקעין או מי שקיבל הסכמה לכך מבעל זכות במקרקעין או מייצג של בית תפילה ותיק כהגדרתו בסעיף 188א לפקודת העיריות, רשאי להגיש בקשה להיתר.”

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה להסדיר את זכויות השימוש והקניין של בתי תפילה ולימודי דת שנבנו לפני עשרות שנים, חלקם לפני קום המדינה, על שטחים הרשומים כיום על שם רשויות ציבוריות (רשויות

⁴ ס”ח התשכ”ה, עמ’ 307.

מקומיות, מדינת ישראל, רשות מקרקעי ישראל, קק"ל וכד'), ושימשו את המתפללים במשך כל השנים, ללא הקצאה מסודרת או תחת הרשאת שימוש או בהסכם.

בחלק מהמקרים מדובר בבתי תפילה שהוקמו ונבנו על ידי ציבור המתפללים ובחלק המקרים גם השטחים נרכשו על ידי מתפללים, כאשר איש לא ייחס חשיבות לרישומים בעת ההיא. הנחת היסוד של כל הגורמים הרלוונטיים הייתה שבתי התפילה ישמשו למטרתם לדורי דורות.

מטרת הצעת החוק היא שמירה על המצב הקיים בשטח ועל הזכויות של קהילות המתפללים במבנים ובשטחים הנלווים להם, בהתאם לכוונות ההיסטוריות.

הצורך בחקיקה זו עלה בשנים האחרונות בנסיבות שונות. כך למשל קהילות מתפללים שביקשו לבצע בבתי התפילה שינויים המצריכים הליכי תכנון, נתקלו בקשיים. כך גם ננקטו הליכים נגד מתפללים עקב נהלי הקצאות חדשים שאינם מתיישבים עם זכויות הקניין והשימוש שהוסדרו תחת מערכות נורמטיביות אחרות ועוד.

הצעת חוק זו באה להסדיר את יחסי הקהילות עם הרשויות ואת מעמדן בשימור פעילותן כך שתמשיך להתקיים באותו אופן.

מוצע כי עירייה או רשות מקרקעי ישראל לא יוכלו להחליט על שינוי במקרקעין שבהם בית תפילה ותיק אלא באישור השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית. בנוסף מוצע שאם ישנו הסכם או ניתנה הרשאת שימוש לבית תפילה ותיק, הם יחודשו תחת התנאים המנויים. לבית תפילה ותיק אשר לא קיים לגביו הסכם שימוש או שלא ניתנה לגביו הרשאת שימוש כאמור, מוצע לראות כאילו יש לגביו הסכם שמאפשר להגשים את המטרות הדתיות של הקהילה הקיימת. בנוסף מוצע ששינוי ייעוד והריסת בית תפילה ותיק יהיו טעונים הסכמה של השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)

מספר פנימי: 2227877

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת צביקה פוגל

5527/25/פ

הצעת חוק קבלת מידע לשם זיהוי חללים ונעדרים בשל אירוע רב-נפגעים, התשפ"ה–2025

1. מטרת החוק מטרת חוק זה היא להסדיר סמכויות דרישת מידע בידי שוטר או קצין צבא הגנה לישראל והעברת מידע ביומטרי לשוטר או לקצין צבא הגנה לישראל, לצורך בירור או אימות זהות של אדם לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבו, והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים.
2. תיקון חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע–2009¹ –
- אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע

(1) בסעיף 2, לפני ההגדרה "אמצעי זיהוי ביומטריים" יבוא:

"אירוע רב-נפגעים" – כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971²; "

(2) בסעיף 3 –

(א) בסעיף קטן (ג), במקום "תמונות תווי הפנים ונתוני הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן שהוצפנו" יבוא "האמצעים והנתונים המוצפנים";

(ב) בסעיף קטן (ה), המילים "של תמונות תווי פנים ונתוני זיהוי ביומטריים שהופקו מהן" – יימחקו;

(3) בסעיף 10(א), ברישה, במקום "תמונות תווי פנים" יבוא "אמצעי זיהוי ביומטריים" והמילים "ותמונות פנים שצורפו לבקשות לפי סעיף 3א(ב)" –

¹ ס"ח התש"ע, עמ' 256.
² ס"ח התשל"א, עמ' 390.

יימחקו ;

(4) במקום סעיף 10א יבוא :

"הוראה מיוחדת 10א. (א) כל תמונות טביעות האצבע שניטלו ונתוני לעניין תמונות טביעות אצבעות הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן לפי סעיף 3, יועברו לרשות ויישמרו במאגר הביומטרי.

(ב) הרשות לא תמחק מהמאגר תמונות טביעות אצבעות ואת נתוני הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן לפי סעיף 3, השמורים בו, ולא יתקבלו בקשות למחיקה.

(ג) תמונות טביעות האצבעות שניטלו ונתוני הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן השמורים במאגר הביומטרי לפי סעיף זה, ישמשו רק לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי, בשל אירוע רב-נפגעים, בהתאם לסעיפים 20א ו-22א."

(5) אחרי סעיף 20 יבוא :

"העברת מידע 20א. (א) הרשות תעביר למשטרת ישראל, לפי מהמאגר למשטרת ישראל בשל אירוע אזרחי רב-נפגעים בקשתה, תוצאת זיהוי וכן אמצעים או נתוני ביומטריים הכלולים במאגר הביומטרי, לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי, והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים.

(ב) בקשה לפי סעיף קטן (א) תוגש בכתב, בידי שוטרים מהמחלקה לזיהוי פלילי שהוסמכו על ידי המפקח הכללי של משטרת ישראל, בהתאם לסעיף 11טו לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות חיפוש – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ז-1996 ; בבקשה יצוינו, בין השאר, כל אלה :

(1) פרטי זהותו, דרגתו ותפקידו של המבקש ;

(2) תוצאת הזיהוי, האמצעים או הנתונים הביומטריים המבוקשים.

(ג) מידע שהתקבל לפי סעיף זה יישמר, לפי העניין, בתיק חקירה משטרתי שנועד למטרת זיהוי כאמור בסעיף זה וישמש למטרה זו בלבד, במאגר לפי סימן ה' בפרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו–1996, או במאגר ייעודי מאובטח, שאינו מחובר לרשת האינטרנט.

(ד) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים." ;

(6) בכותרת סימן ד' לפרק ה', בסופה יבוא "ולצבא ההגנה לישראל" ;

(7) אחרי סעיף 22 יבוא :

"העברת מידע 22א. (א) לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, מהמאגר או מרשות האוכלוסין וההגירה לצבא ההגנה לישראל ולרשויות הביטחון בשל אירוע אזרחי רב-נפגעים יחולו הוראות אלה :

(1) הרשות תעביר לצבא הגנה לישראל (להלן – צה"ל) ולרשויות הביטחון, לפי בקשתם, תוצאת זיהוי וכן אמצעים או נתונים ביומטריים הכלולים במאגר הביומטרי, של אדם, לרבות גופה או נעדר כאמור ;

(2) רשות האוכלוסין וההגירה תעביר לצה"ל ולרשויות הביטחון, לפי בקשתם, תמונת תווי פנים השמורה בידיה של אדם,

לרבות גופה או נעדר כאמור.

(ב) (1) בקשה לפי סעיף קטן (א)(1) או (2)

תוגש בכתב, בידי קצין צה"ל או עובד רשות הביטחון, לפי העניין, שייקבע כגורם אחראי לעניין משימת האימות או בירור הזהות או האיתור כאמור, ויצוינו בה פרטי זהותו, דרגתו ותפקידו של המבקש.

(2) נוסף על האמור בסעיף קטן (א),

בבקשה לפי פסקה (1) לאותו סעיף קטן יצוינו תוצאת הזיהוי, האמצעים או הנתונים הביומטריים המבוקשים וכן המספר הייחודי כמשמעותו בתקנות לפי חוק זה אם הוא ידוע, של האדם שלגביו מבוקשים תוצאת הזיהוי או הנתונים הביומטריים כאמור.

(3) נוסף על האמור בסעיף קטן (א),

בבקשה לפי פסקה (א)(2) יצוין מספר הזהות כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק המרשם, אם הוא ידוע, של האדם שלגביו מבוקשת תמונת תווי הפנים.

(ג) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור

אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי, והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים." ;

(8) בסעיף 27, בסופו יבוא :

"(ה) על אף האמור בסעיף זה, תמונות תווי פנים אשר נשמרו על ידי רשות האוכלוסין וההגירה, ישמשו אותה לצורך ביצוע תפקידיה בזיהוי או באימות זהותו של אדם, בין בדרך של הצגה חזותית ובין באופן ממוחשב או ממוחשב בחלקו." ;

(9) אחרי סעיף 35 יבוא :

35א. (א) הרשות, משטרת ישראל, צה"ל, רשויות שמירת מידע, הביטחון ורשות האוכלוסין וההגירה, לפי העניין, חובות דיווח ונהלים יתעדו ככל הניתן את הפעולות המבוצעות על ידם לפי סעיפים 20א או 22א, לפי העניין.

(ב) משטרת ישראל, צה"ל ורשויות הביטחון –

(1) ישמרו את האמצעים או הנתונים הביומטריים שהועברו אליהם לפי סעיפים 20א או 22א, לפי העניין, באופן שיאפשר את איתורם באופן ממוכן;

(2) ידווחו לממונה על יישומים ביומטריים, לשם פיקוח, על כמות הבקשות שהוגשו לפי סעיפים 20א ו-22א וסעיף קטן (א) ולכמות הזיהויים שבוצעו בעקבות בקשות כאמור, בהתאם לנהלים לעניין אופן הדיווח ותוכנו, שייקבעו לפי סעיף קטן (ד).

(ג) ראש הרשות יקבע, בהתייעצות עם הממונה על יישומים ביומטריים, ועם משטרת ישראל, צה"ל ורשויות הביטחון, נהלים בעניין העברת המידע מהרשות לפי סעיפים 20א או 22א, לרבות דרכי העברתו.

(ד) משטרת ישראל, צה"ל ורשויות הביטחון, לפי העניין, יקבעו, בהסכמת הממונה על יישומים ביומטריים, נוהל ליישום סעיפים 20א ו-22א וסעיף קטן (א), ובכלל זה בנושאים אלה:

(1) שמירת האמצעים או הנתונים הביומטריים שהועברו אליהם לפי סעיפים 20א או 22א ומחיקתם;

(2) גורם אחראי כאמור בסעיף ו-22א;

(3) מספר האמצעים או הנתונים הביומטריים שיועברו לגבי כל בקשה.

(ה) הנהלים שייקבעו לפי סעיפים קטנים (ג)

ו-(ד) אינם טעונים פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר.

(ו) הממונה על יישומים ביומטריים יגיש לראש הממשלה, לשר הביטחון או לשר לביטחון לאומי, לפי העניין, וכן לשר ולוועדת הכנסת המשותפת, אחת לשישה חודשים, דיווח על יישום הוראות סעיפים 20א ו-22א וסעיף זה; ואולם דיווח הכולל מידע מסווג ייכלל בחלק חסוי בדיווח ופרסומו אסור; בסעיף זה "מידע מסווג" – מידע שסיווג הביטחוני נקבע בידי משטרת ישראל, צה"ל, רשויות הביטחון, הרשות ורשות האוכלוסין וההגירה, לפי העניין, כסיווג ברמת "שמור" ומעלה."

2. תיקון פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971³, אחרי סעיף 4א יבוא:

המשטרה

ב.4. "סמכות דרישת ידיעות ומסמכים בשל אירוע רב-נפגעים (א) לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר, הנדרשים בשל אירוע רב-נפגעים, רשאי שוטר לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך, לרבות מידע ביומטרי ונתוני זיהוי שהופקו מהם, מידע רפואי, מידע גנטי ודגימה ביולוגית, אם שוכנע כי הידיעה או המסמך דרושים כדי לספק זיהוי, אימות או איתור כאמור ברמת הוודאות הנדרשת; לעניין זה רשאית משטרת ישראל להסתייע בכל אדם, ובכלל זה באדם מטעם משרד הבריאות.

(ב) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר, והכול אם הם נדרשים

³ ס"ח התשל"א, עמ' 390.

בשל אירוע אזורי רב-נפגעים.

(ג) בסעיף זה –

"אירוע רב-נפגעים" – כל אחד מאלה:

(1) אירוע חירום אזורי כהגדרתו בסעיף 90א, שהשר לביטחון לאומי הכריז עליו כאירוע רב-נפגעים בשל הצורך באימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר.

(2) מלחמה או נקיטת פעולה צבאית משמעותית שהוכרז עליה לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה או פעולה צבאית אחרת הנדרשת למטרת הגנה על המדינה וביטחון הציבור, שהשר לביטחון לאומי הכריז עליה כאירוע רב-נפגעים בשל הצורך באימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבו.

"דגימה ביולוגית" – לרבות עצמות, שיער, נוזלי גוף, רקמות וסוגי תאים;

"מידע ביומטרי" – תצלום וכן טביעת אצבעות, לרבות טביעות כף יד;

"מידע גנטי" – כהגדרתו בחוק מידע גנטי, התשס"א-2000⁴;

"מידע רפואי" – כהגדרתו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996⁵;

"מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁶.

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 62.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 327.

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

3. סמכות דרישת ידיעות ומסמכים לצבא הגנה לישראל

(א) לצורך איתור נעדר שיש חשש שהוא מוחזק בידי כוחות אויב בשל אירוע רב-נפגעים, כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1977, רשאי קצין בצבא הגנה לישראל שקצין בדרגת סגן אלוף הסמך לכך לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך, לרבות מידע ביומטרי ונתוני זיהוי שהופקו מהם, מידע רפואי, מידע גנטי ודגימה ביולוגית (בסעיף זה – מידע), אם שוכנע קצין בדרגת סגן אלוף כי התקיימו כל אלה:

(1) הידיעה או המסמך מתייחסים במישרין לנעדר כאמור ברישה והם נדרשים לאיתור הנעדר כאמור;

(2) לא ניתן להשיג את הידיעה או המסמך או את המידע הגלום בהם בדחיפות הנחוצה ממקור אחר שממנו רשאי צבא הגנה לישראל לקבל.

(ב) בהפעלת הסמכות על פי סעיף קטן (א), רשאי צבא הגנה לישראל להסתייע בכל אדם, ובכלל זה באדם מטעם משרד הבריאות.

(ג) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים.

(ד) צבא הגנה לישראל יקבע נוהל ליישום סמכותו לפי סעיף קטן (א) ובכלל זה בנושאים המפורטים להלן; הנוהל אינו טעון פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר:

(1) תיעוד הפעולות שהתבצעו לפי סעיף קטן (א) לרבות ניסיונות, אם נעשו, להשיג את הידיעה, המסמך או המידע הגלום בהם ממקור אחר.

(2) אופן קבלת הידיעות והמסמכים, שמירתם, מורשי הגישה אליהם ומחיקתם.

(ה) בסעיף זה –

"דגימה ביולוגית" – לרבות עצמות, שיער, נוזלי גוף, רקמות וסוגי תאים;

"כוחות אויב" – כוחות צבאיים או צבאיים למחצה או בלתי סדירים של מדינה עוינת לישראל, ארגון עוין לישראל או מי שפועל תוך סיוע לאחד מאלה, בשליחותם או מטעמם או כדי לקדם את מטרותיהם;

"מידע ביומטרי" – תצלום וכן טביעת אצבעות, לרבות טביעות כף יד;

"מידע גנטי" – כהגדרתו בחוק מידע גנטי, התשס"א–2000;

"מידע רפואי" – כהגדרתו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו–1996;

"מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה–1995.

- ביטול חוק העברת 4. חוק העברת מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם לרבות גופה, ואיתור מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם לרבות גופה, ואיתור נעדר או שבוי, הנדרשים בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023⁷ – בטל.
- ביטול חוק העברת 4. חוק העברת מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם לרבות גופה, ואיתור נעדר או שבוי, הנדרשים בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023⁷ – בטל.

דבריו הסבר

במתקפת הטרור של ארגון חמאס שהתרחשה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) נרצחו אלפי אזרחים, לרבות אנשי כוחות הביטחון השונים, אלפים נפצעו ומאות אזרחים, לרבות חיילים, נחטפו לרצועת עזה וכמה עשרות מהם עדיין מוחזקים שם כבני ערובה. אירועים אלה העמידו את מדינת ישראל בפני אירוע חסר תקדים וצורך דחוף ומיידי בזיהוי מהיר של הנרצחים, הפצועים החטופים והנעדרים. על מנת להיערך למצב בו יתרחשו, חלילה, אירועים כאמור או אירועים דומים, כדוגמת אסון טבע, מוצע להסדיר נושא זה בחקיקה.

מאחר שטרם הותקנו תקנות לפי חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע–2009 (להלן – החוק), ועל מנת לאפשר למשטרת ישראל לקבל מידע מהמאגר הביומטרי לצורך ביצוע מלאכת הזיהוי הקשה והמורכבת של אלפי הנרצחים, הפצועים, החטופים והנעדרים, הותקנו מייד אחרי אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) תקנות שעת חירום ולאחר מכן נחקק חוק העברת מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם, לרבות גופה, ואיתור נעדר או שבוי, הנדרשים בשל פעולות האיבה או פעולות המלחמה (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2024 (להלן – הוראת השעה). הוראת השעה איפשרה למשטרת ישראל, לצה"ל ולרשויות הביטחון לקבל תוצאות זיהוי וכן אמצעים או נתונים ביומטריים הכלולים במאגר הביומטרי, וזאת לצורך משימת הזיהוי בשל פעולות המלחמה או בשל אירוע אזרחי רב-נפגעים.

⁷ ס"ח התשפ"ד, עמ' 80.

בנוסף, מאחר שעד לחקיקת הוראת השעה לא הייתה חובה להכליל במאגר הביומטרי טביעות אצבע של תושב שביקש הנפקת מסמך זיהוי או דרכון, על מנת לאפשר את מקסום כל האפשרויות לזיהוי הקורבנות, הייתה חשיבות רבה להתחיל לאגור באופן מנדטורי טביעות אצבע של תושבים וכן לא לקבל בקשות של מחיקת טביעות אצבע, שעקרונית ניתן היה להגיש עד לחקיקת הוראת השעה. לפיכך נקבע בהוראת השעה הסדר כי כל תמונות טביעות האצבע שניטלו ונתוני הזיהוי הביומטרי שהופקו מהן יישמרו במאגר הביומטרי וכי לא ניתן יהיה לבקש את מחיקתן מהמאגר. בנוסף נקבעו הסדרים נוספים הנוגעים לתיעוד פעולות, שמירת מידע וחובות דיווח, וכן הסדרים הנוגעים לסמכות דרישת ידיעות ומסמכים לצורך מלאכת הזיהוי.

תוקפה של הוראת השעה לעניין טביעות האצבע הוא עד 27 בפברואר 2025 ותוקפם של יתר סעיפי הוראת הוא עד 27 במאי 2025. משכך, ולאור הניסיון הנצבר והחשיבות הלאומית שאין עליה עוררין, הצעת חוק זו מבקשת לתת כלים לגופי הביטחון, ובראשם למשטרת ישראל, לבצע את מלאכת הזיהוי הקשה והמורכבת בעת קרות אירוע רב-נפגעים, ולעגן באופן ברור וקבוע את אפשרות העברת המידע מהמאגר הביומטרי למשטרת ישראל, צה"ל וגופי הביטחון בעת אירוע רב-נפגעים, לרבות קביעת הסדרים מאוזנים לשמירת טביעות אצבע במאגר, חובות תיעוד, שמירת מידע ודיווח וכן סמכויות לדרישות ידיעות ומסמכים לצורך זיהוי מהיר של הקורבנות.

לפי הצעת החוק, שגם מתקנת את פקודת המשטרה ואת חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע–2009, באירוע רב-נפגעים יהיה רשאי קצין בצבא הגנה לישראל שקצין בדרגת סגן אלוף הסמך לכך, או שוטר שהוסמך לכך, לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך, לרבות מידע ביומטרי ונתוני זיהוי, מידע רפואי, מידע גנטי ודגימה ביולוגית, אם שוכנע כי התקיימו הנסיבות המנויות בחוק. כאירוע רב-נפגעים לעניין זה יחשב אירוע חירום אזרחי כהגדרתו בפקודת המשטרה, שהשר לביטחון לאומי הכריז עליו ככזה בשל הצורך באימות או בירור זהותו של אדם, או מלחמה או פעולה צבאית משמעותית שהכריזה עליה הממשלה, או פעולה צבאית אחרת הנדרשת למטרת הגנה על המדינה וביטחון הציבור שהוכרזה על ידי השר לביטחון לאומי כאירוע רב-נפגעים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ט בשבט התשפ"ה (17.02.2025)

מספר פנימי : 2230413

הכנסת העשרים וחמש**יוזם: חבר הכנסת משה רוט**

5765/25/פ

הצעת חוק מדיניות שווה באכיפת החוק כלפי מפגינים, התשפ"ה–2025

מטרה	1. מטרתו של חוק זה למנוע הפליה כלפי אוכלוסיות שונות במימוש זכותן להפגין.
הגדרה	2. בחוק זה –
"מערכת אכיפת החוק" – הייעוץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה ומשטרת ישראל.
3. זכות שווה להפגין זכותו של אדם להפגין, בכפוף להוראות כל דין, תחול באופן שווה וללא הפליה, לרבות בעניינים אלה:
(1) אכיפה כלפי חסימות צירים;
(2) הפגנות מול ביתם של נבחר ציבור או עובדי ציבור;
(3) שימוש באמצעים לפיזור הפגנות;
(4) עיכוב, חקירה, מעצר או העמדה לדין בגין הפרות סדר.
דיווח לכנסת	4. אחת לחצי שנה תדווח מערכת אכיפת החוק לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת על כל אלה, בפילוח לפי אוכלוסיות ומיקום ההפגנה:
(1) כמות העיכובים, החקירות והמעצרים בקשר להפגנות, ופירוט העבירות בגין עוכבו, נחקרו ונעצרו מפגינים;
(2) כמות התיקים שנסגרו בקשר להפגנות ועילות סגירתם;
(3) כמות כתבי האישום שהוגשו בקשר להפגנות, ופירוט העבירות בגין הוגשו כתבי האישום.
סקירת מדיניות ומימושה בוועדה לביטחון לאומי	5. אחת לשנה, יופיע היועץ המשפטי לממשלה בוועדה לביטחון לאומי של הכנסת וידווח על מדיניות מערכת אכיפת החוק בענייני הפגנות ומימושה, וישיב לשאלות של חברי הוועדה, לרבות שאלות שהועברו אליו מראש באמצעות יושב ראש הוועדה.

דברי הסבר

"אכן, אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזהותו העצמית של האדם" (בג"ץ 953/87 אברהם פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, פסקה 28 לפסק דינו של השופט ברק (1988)).

הזכות להפגין ולמחות מצויה בליבת הזכויות של כל אזרח במדינה דמוקרטית. זכות זו שווה לכולם, ללא קשר לשיוך פוליטי, למוצא או לאמונה הדתית של המפגין. לצערנו הרב במשך שנים ארוכות ישנה הפליה כלפי אוכלוסיות מסוימות במימוש חופש ההפגנה, כשבולטים מכולם הם הציבור החרדי, ציבור המתגייסים והקהילה האתיופית.

בתאריך 17 בפברואר 2025 נזפה שופטת בית המשפט השלום בירושלים, אביטל מולד, בפרקליטות המדינה וקבעה כי קיימת אכיפה בררנית נגד קטינים מהמגזר החרדי. מדובר בכתב אישום שהוגש נגד קטין חרדי ששמו נאסר בפרסום. אותו הקטין הפגין נגד עבודות הרכבת הקלה בירושלים והוחלט להגיש נגדו כתב אישום בגין התקהלות אסורה. השופטת מולד ביטלה את כתב האישום, בגין אכיפה בררנית. בלשון השופטת: "לא ניתן לקבל מצב בו מתוך כלל ההפגנות שהתקיימו במדינת ישראל בשנים 2023–2022 לא הציגה המאשימה ולו כתב אישום אחד נגד קטין שהפגין באופן פאסיבי שאינו נמנה על המגזר החרדי. ודאי שלא ניתן לקבל זאת כאשר מדובר בקטין ללא עבר פלילי שהיה בן 15 וחצי בעת ביצוע העבירה" (ת"פ (שלום ירושלים) 54703-11-22 מדינת ישראל נ' פלוני (ניתן ביום 17.2.2025)).

כמון כן, יש אפליה חמורה ביחס לשימוש בכלים לפיזור הפגנות בהפגנות שמעורבים אזרחים בחזות חרדית. בהפגנות אלו המשטרה משתמשת במכונית להתזת מים לפיזור הפגנות (במכת"זית) עם בואש שמזיק לסביבה ופוגע באוכלוסייה שאינה מעורבת כלל בהפגנה. לעומת זאת, בהפגנות שנערכו ברחוב קפלן בתל אביב, המשטרה לא עשתה שימוש בכלי זה על אף חסימת כבישים ראשיים שעות רבות והתנהגות אלימה כלפי השוטרים.

גם הקהילה האתיופית נתקלה ביחס מפלה שאין הדעת סובלת. ועל רקע זה, באחרונה נחקק החוק למחיקת רישומים פליליים ומשטרתיים של יוצאי אתיופיה, התשפ"ד–2024.

הצעת החוק נועדה לקבוע מושכלות יסוד לפיהן הזכות להפגין שמורה לכולם כאחד והיחס למפגינים חייב להיות זהה לכל האוכלוסיות. כמו כן, הצעת החוק מחייבת את מערכת אכיפת החוק, קרי הייעוץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה ומשטרת ישראל, לדווח לכנסת אחת לחצי שנה, על כל העיכובים, החקירות, המעצרים, גניזת התיקים וכתבי האישום בקשר להפגנות בפירוט לפי אוכלוסיות ומיקום ההפגנה. בנוסף הצעת החוק מחייבת את היועץ המשפטי לממשלה להופיע אחת לשנה בפניי הוועדה לביטחון לאומי על מנת שהכנסת תוכל לפקח ולבקר את אופן מימוש הזכות השווה להפגין, ולדרוש דין וחשבון במידת הצורך.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת לימור סון הר מלך וקבוצת חברי הכנסת (פ/5664/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

מספר פנימי : 2228568

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת

מיכל מרים וולדיגר
יונתן מישרקי
טטיאנה מזרסקי
משה סולומון
אוהד טל
חוה אתי עטייה
ישראל אייכלר
אלי דלל
גלית דיסטל אטבריאן
צגה מלקו
פנינה תמנו

5632/25/פ

הצעת חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית) (תיקון – חקירה והעדה מותאמת למתמודדי נפש), התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 1 1. בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו–2005¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, בהגדרה "אדם עם מוגבלות נפשית", במקום "אדם עם לקות נפשית או שבשלה מוגבלת יכולתו להיחקר או למסור עדות" יבוא "כל אחד מאלה :

(1) אדם הלוקה במחלת נפש, המתבטאת בפגיעה קשה בבחינת המציאות או בהפרעה קשה במצב הרוח, לרבות סכיזופרניה, הפרעה סכיזואפקטיבית, הפרעה דו קוטבית, דיכאון רבא והפרעה דלזיונאלית;

(2) אדם עם לקות נפשית שבשלה מוגבלת יכולתו להיחקר או למסור עדות;".

¹ ס"ח ה'תשס"ו, עמ' 42.

תיקון סעיף 2	2.	בסעיף 2(ב) לחוק העיקרי, ברישה, אחרי "אדם עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית", ובכל מקום, במקום "המוגבלות השכלית" יבוא "המוגבלות".
תיקון סעיף 3	3.	בסעיף 3(ב) לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית".
תיקון סעיף 4	4.	בסעיף 4(א) לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית".
תיקון סעיף 5	5.	בסעיף 5 לחוק העיקרי, בכל מקום, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית", ואחרי "האדם עם המוגבלות השכלית" יבוא "או עם המוגבלות הנפשית".
תיקון סעיף 6	6.	בסעיף 6 לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלויות שכליות" יבוא "או עם מוגבלויות נפשיות".
תיקון סעיף 7	7.	בסעיף 7 לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית".
תיקון סעיף 8	8.	בסעיף 8 לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית".
תיקון סעיף 12	9.	בסעיף 12 לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית".
תיקון סעיף 14	10.	בסעיף 14 לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית".
תיקון סעיף 15	11.	בסעיף 15 לחוק העיקרי, אחרי "עם מוגבלות שכלית" יבוא "או עם מוגבלות נפשית".
ביטול סעיפים 16 ו-17	12.	סעיפים 16 ו-17 לחוק העיקרי – בטלים.

דברי הסבר

ביום כ"ה באלול התשפ"ב (19 בנובמבר 2024) פרסמה הסנגוריה תיעוד מזעזע ומטלטל בו מתמודד נפש נקשר בידיו וברגליו לספסל במהלך חקירה משטרתית. החוקר המשטירי סירב להיענות לבקשתו של הנחקר לעזרה והתעלם ממצבו הנפשי המעורער. קרימינליזציה של אנשים עם מוגבלות נפשית היא תופעה ידועה. מסדרונות המשטרה ובתי הסוהר

במדינת ישראל מלאים במתמודדי נפש, אשר רבים מהם מגיעים למערכת הפלילית לא בשל עבריינות מודעת, אלא בשל נסיבות חיים מורכבות שנובעות מהתמודדותם הנפשית ומהעובדה שהמדינה אינה ממלאה את חובתה לספק מענים למצבים אלה. מחסור במענים מותאמים, גם בשלב החקירה, מביא לכך שאנשים עם מוגבלות נפשית מוצאים עצמם מעורבים בהליכים פליליים ולעיתים קרובות אף נכלאים, לא בהכרח בשל עבירות חמורות, אלא בשל התנהגות המאפיינת את מצבם הנפשי. יש לציין כי במובנים רבים אין הבדל בין מוגבלות שכלית ומוגבלות נפשית, ויותר מכך – דווקא במוגבלות נפשית, הצורך בהבנת עולמו הפנימי של החשוד או העד יכולה להיות גדולה יותר.

אותם מתמודדי נפש נחקרים על ידי חוקרים שאינם מיומנים או שאינם מודעים למורכבויותיהם הנפשיות. מצב זה מוביל לא רק לטראומה ולהחמרה במצבם, אלא גם להודאות שווא ולעיוותי דין. מתמודדי נפש עלולים להגיב בחקירה באופן חריג כתוצאה ממצבם הנפשי כגון חרדה קיצונית, השתהות בתשובות, תשובות מרצות ולא בהכרח תואמות מציאות, מבוכה, פחד או חוסר יכולת להבין את השאלות המופנות אליהם.

לעיתים התנהגות כזו מתפרשת על ידי החוקר שלא הוכשר לכך, כחוסר שיתוף פעולה או כהודאה באשמה. יתר על כן, לעיתים התנהגות זו של מתמודד הנפש יוצרת אצל החוקר שלא הוכשר לכך תמונה של מסוכנות יתרה והחלטה נמהרת על כליאתו של מתמודד הנפש. בנוסף, היעדר גישה מותאמת של החוקר למתמודד הנפש עלול להפעיל עליו לחצים רגשיים או מילוליים שאינם מותאמים שיובילו להחמרת מצבו הנפשי, לחוסר שיתוף פעולה ולחילופין להודאות שווא תוך פגיעה קשה בזכותו הבסיסית של כל נחקר וקל וחומר לנחקר שהוא מתמודד נפש, ובניגוד לתכלית ההליך הפלילי המבקש לחשוף את האמת.

דוח ועדת דנציגר עמד על רגישותם המוגברת של מתמודדי נפש לסוגסטיות וללחצים שמופעלים בחקירות, דבר שמוביל לייצוג יתר שלהם בין מורשעי שווא. הצעת החוק המוצעת אינה סותרת את הצורך בליווי משפטי של הנחקר, כפי שהמליצה הוועדה, אך מוסיפה רובד משמעותי בכך שהיא מטילה חובה על החוקר עצמו להבין את עולמו של מתמודד הנפש ולחקור אותו באופן מותאם. חקירה מותאמת כזו, שמבוצעת על ידי איש מקצוע, שבמהותה מכוונת מידע ולא אשם, המשלבת הבנה של המאפיינים הייחודיים של מתמודדי נפש, תוכל להפחית באופן משמעותי את הסיכון להרשעות שווא ולהבטיח הליך הוגן.

מטרתו של התיקון המוצע להשוות בין חקירתם של אנשים עם מוגבלות שכלית לעניינם של אנשים עם מוגבלות נפשית בכך שגם אנשים עם מוגבלות נפשית יזכו לחקירה מותאמת על ידי איש מקצוע, בכל העבירות, ולא רק בעבירות ספציפיות. נדמה כי אותן הצדקות הקיימות בחוק הקיים היום, אותו מבוקש לתקן, קיימות ואף ביתר שאת אצל אוכלוסיית מתמודדי הנפש.

התיקון האמור אינו רק דרישה משפטית או מוסרית, אלא גם צורך חברתי ראשון במעלה, שיבטיח את יישום ערכי הצדק והכבוד לכל אדם במדינה יהודית ודמוקרטית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז באדר התשפ"ה (17.03.2025)

מספר פנימי : 2226372

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
אלי דלל
דן אילוז
מישל בוסקילה
דוד ביטן
קטי קטרין שטרית
מירב בן ארי
פנינה תמנו
חנוך דב מלביצקי
צגה מלקו
שלום דנינו
אביחי אברהם בוארון

5596/25/פ

הצעת חוק הגנה על קטינים (הזכות למחיקת מידע אישי), התשפ"ה–2025

- מטרת החוק 1. מטרתו של חוק זה היא להבטיח את זכותם של קטינים להגנה על פרטיהם האישיים, מתוך הכרה בחשיבות שמירת כבודם, פרטיותם וזכותם לאוטונומיה אישית.
- הגדרות 2. בחוק זה –
- "חוק הגנת הפרטיות" – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א–1981¹;
- "מאגר מידע" – כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות;
- "מידע" – כהגדרתו כהגדרת בחוק הגנת הפרטיות;
- "מפרסם" – אדם המנהל מידע אישי בפלטפורמת תוכן דיגיטלית, במאגר מידע או באתר ברשת תקשורת אלקטרונית;
- "פלטפורמת תוכן דיגיטלית" – מערכת שמשתמשת ברשת האינטרנט בכדי לאפשר אינטראקציות בין שני משתמשים או יותר;

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

"קטין" – כהגדרתו בחוק הכשרות והמשפטיות והאפוסטרופות, התשכ"ב – 1962.²

זכויות הקטין 3. קטין שפורסם מידע אודותיו בפלטפורמת תוכן דיגיטלית זכאי לדרוש מהמפרסם את הסרתו אם התקיים אחד מאלה:

(1) לא ניתנה הסכמתו לפרסום;

(2) הפרסום מתייחס למסכת עובדתית שחל לגביה שינוי נסיבות מהותי;

(3) הפרסום מתייחס למידע שעבר עיבוד בצורה שאיננה חוקית.

הליך מימוש הזכות 4. (א) בקשה להסרה כאמור בסעיף 3 הזכות תוגש על ידי הקטין או נציגו למפרסם, בפנייה על פי נוסח שיקבע בתקנות.

(ב) הוגשה למפרסם בקשה כאמור, ומתקיימים התנאים שבסעיף 3, יסיר המפרסם את המידע ויידע את מגיש הבקשה על כך בהקדם האפשרי.

(ג) המפרסם רשאי, בהחלטה מנומקת בכתב, לסרב לבקשה, אם ראה כי יש אינטרס ציבורי בהותרת הפרסום; בסעיף זה, "אינטרס ציבורי" הוא אחד מאלה:

(1) שמירה על הסדר הציבורי, בריאת הציבור, ביטחון, חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת;

(2) כאשר הפרסום נדרש למילוי תפקידו של המפרסם, לעמידה במחויבותו לפי דין או להגנה על אינטרס חוקי;

(3) כאשר המידע דרוש לעיבוד מדעי, סטטיסטי, היסטורי, אומנותי או כל שימוש אחר המשרת עניין ציבורי.

(ד) אין בחוק זה כדי לפגוע בזכותו של המבקש לפנות לבית משפט מוסמך בעניין הפרסום.

ביצוע ותקנות 5. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בהתייעצות עם שר התקשורת ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

² ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו היא להעניק לקטינים את הזכות להישכח, תוך מתן אפשרות לדרוש עדכון או מחיקה של מידע אישי מהמרחב המקוון. בשנים האחרונות, נעשו ניסיונות להסדיר את הזכות להישכח, אך אלו לא הבשילו לכדי חקיקה.

לזכות להישכח מספר הצדקות תיאורטיות: היא מאפשרת לקדם היבטים שונים של הזכות לפרטיות, לממש את הזכות לאישיות וזהות ולהתאושש מטעויות. אוכלוסייה עיקרית אשר זקוקה להגנה על פרטיה האישיים, היא אוכלוסיית בני הנוער אשר מבליט את מרבית זמנם במרחב המקוון. זאת, מבלי שהם יהיו מודעים לעקבות הדיגיטליות שנשארות אחריהם כל עוד הזכות להישכח לא תעוגן בישראל. למשל, קטין אשר סבל מבריונות, לא יוכל להתאושש מהטראומה כל עוד יהיה תיעוד והדהוד של הפגיעה בו במרחב המקוון. לא מדובר במקרה קצה, אלא בתופעה של ממש. לראיה, מוקד 105, המהווה את ערוץ הקשר של המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת, התמודד מאז הקמתו בשנת 2018 עם עשרות אלפי אירועים. בהתאם, מדינות רבות, דוגמת בריטניה, קנדה וקליפורניה מכירות בצורך להקנות לקטינים את הזכות להישכח.

ההסדר המוצע מגדיר בסעיף 3 את עילות המחיקה השונות ובהן היעדר הסכמה מלכתחילה, שינוי נסיבות מהותי ועיבוד בלתי חוקי של מידע. עילות אלה עולות בקנה אחד עם החקיקה האירופית.

בסעיף 4 המוצע מוגדר ההליך למימוש הזכות. סעיף קטן (ב) קובע כי סד הזמנים הנדרש לשם מילוי בקשת המחיקה יהיה "בהקדם האפשרי", וזאת בדומה לגישה הבריטית לפיה על המחיקה להתבצע "without undue delay". סעיף קטן (ג) מגדיר את המקרים בהם ניתן לקבוע כי אינטרס ציבורי מהווה סיבה מספקת לסירוב לבקשת מחיקה, וזאת מתוך הכרה שהזכות להישכח אינה זכות אבסולוטית אלא יש לאזנה מול שיקולים אחרים. הסעיף מטיל על המפרסם חובת הנמקה בכתב מתוך שאיפה לייצר שקיפות ולקדם תהליך קבלת החלטות משמעותי והוגן.

סעיף 5 קובע ששר המשפטים יהיה השר האחראי על ביצוע החוק נוכח האחריות הכוללת של משרד המשפטים על תחומים הנוגעים להגנת הפרטיות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באדר התשפ"ה (10.03.2025)

מספר פנימי : 2227891

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת איתמר בן גביר
יצחק שמעון וסרלאוף
לימור סון הר מלך
יצחק קרויזר

פ/25/5489

הצעת חוק-יסוד : הכנסת (תיקון – הפחתת הרוב הדרוש להפסקת חברותו של חבר הכנסת)

תיקון סעיף 42א 1. בחוק-יסוד : הכנסת, בסעיף 42א(ג)(1), במקום "90" יבוא "80".

דברי הסבר

בשנת 2016 תוקן חוק-יסוד : הכנסת (להלן – חוק היסוד), ונקבע בו כי הכנסת יכולה, לאחר הליך מיוחד, להפסיק את חברותו של אחד מחבריה ברוב של 90 חברי כנסת, אם מתקיימות שתיים מהעילות המנויות בסעיף 7א לחוק היסוד האמור – הסתה לגזענות או תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או ארגון טרור נגד מדינת ישראל.

בפעם הראשונה והיחידה בה נעשה שימוש בסעיף 42א לחוק היסוד לצורך הדחה של חבר כנסת, הרוב הדרוש לא הושג, שעה ש-86 חברי כנסת תמכו בהפסקת כהונתו של חבר הכנסת, וההליך לא צלח. יצוין כי ועדת האתיקה של הכנסת החליטה להרחיק את אותו חבר כנסת לחצי שנה מדיוני המליאה והוועדות. כעת, מוצע לתקן את הרוב הדרוש בהסדר, ולקבוע כי הוא יעמוד על 80 חברי כנסת, רוב משמעותי המבטא תמיכה של 2/3 מחברי הכנסת, אך אינו גבוה מכדי להיות בר-מימוש.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ב בשבט התשפ"ה (10.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

עמית הלוי	יוזמים :	חברי הכנסת
בועז ביסמוט		
משה סעדה		
שלום דנינו		
אוהד טל		
לימור סון הר מלך		
טלי גוטליב		
ניסים ואטורי		
משה סולומון		
חנוך דב מלביצקי		
עידן רול		
משה רוט		
זאב אלקין		
ישראל אייכלר		
אלי דלל		
ששון ששי גואטה		
דבי ביטון		
רון כץ		
חיה אתי עטייה		
צגה מלקו		
משה פסל		
קטי קטרין שטרית		
יצחק קרויזר		
צבי ידידיה סוכות		
שרן מרים השכל		
יונתן מישרקי		
דוד ביטון		
אברהם בצלאל		
מתן כהנא		
יצחק פינדרוס		
יוסף טייב		
שמחה רוטמן		
ארז מלול		
מיכאל מרדכי ביטון		
אלעזר שטרן		
אריאל קלנר		
דן אילוז		
אלמוג כהן		
אושר שקלים		

 פ/25/4020

הצעת חוק לעשיית דין במחבלי החמאס ובעוזריהם, התשפ"ד–2023

פשעים כלפי העם	1. (א) אדם שעבר עבירה שהיא אחת מאלה והוא חבר בארגון החמאס או היהודי, פשעים
כלפי האנושות	בארגון טרור אחר בחבל עזה בתקופת שלטון החמאס, או פעל תחת הנהגת
ופשעי מלחמה	ארגון החמאס, דינו – מיתה :

- (1) עשה מעשה שהוא בגדר פשע כלפי העם היהודי ;
- (2) עשה מעשה שהוא בגדר פשע כלפי האנושות ;
- (3) עשה מעשה שהוא בגדר פשע מלחמה.

(ב) בסעיף זה –

"פשע כלפי העם היהודי" – אחד מאלה, שנעשה בכוונה להשמיד את העם היהודי, השמדה גמורה או חלקית :

- (1) הריגת יהודים ;
- (2) גרימת נזק חמור ליהודים, בגוף או בנפש ;
- (3) העמדת יהודים בתנאי חיים שיש בהם כדי להביא להשמדתם הגופנית ;
- (4) השמדה או חילול של נכסים או ערכים דתיים או תרבותיים של יהודים ;
- (5) הסתה לשנאת יהודים ;

"פשע כלפי האנושות" – רצח, השמדה, שעבוד, הרעבה, חטיפה וגירוש של אוכלוסייה אזרחית, וכל מעשה לא אנושי אחר שנעשה באוכלוסייה אזרחית ; וכן רדיפה מטעמים לאומיים, גזעיים, דתיים או פוליטיים ;

"פשע מלחמה" – רצח של בני אוכלוסייה אזרחית של ארץ כבושה או בתוך ארץ כבושה, נגישתם וגירושם לשם עבודת כפייה או לשם כל מטרה אחרת ; רציחתם ונגישתם של שבויי מלחמה או של בני האדם הנמצאים בלב ים ; המתת בני ערובה ; שוד רכוש ציבורי או פרטי ; הריסה שרירותית של כרכים, ערים או כפרים ; והחרבה שאינה מוצדקת על ידי הכרח צבאי.

פשעים כלפי בני אדם נרדפים 2. אדם שעשה מעשה בארץ עוינת, או שעשה מעשה שאילו היה נעשה בשטח ישראל היה אשם בעבירה לפי אחד מסעיפים אלה לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977¹, והמעשה נעשה כלפי אדם נרדף, יואשם בעבירה לפי חוק זה ויהיה צפוי לעונש שהיה צפוי לו אילו עשה את המעשה בשטח מדינת ישראל :

- (1) סעיף 300 – רצח ;
- (2) סעיף 301א – רצח בנסיבות מחמירות ;
- (3) סעיף 309 – גרימת מוות ;
- (4) סעיף 329 – מעשים המכוונים לגרום חבלה חמורה ;

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (5) סעיף 333 – חבלה חמורה ;
- (6) סעיף 336 – שימוש ברעל מסוכן ;
- (7) סעיף 345 – אונס, עבירות מין ועבירות בלתי טבעיות ;
- (8) סעיף 348 – מעשה מגונה בכוח ;
- (9) סעיף 367 – גניבת קטין ;
- (10) סעיף 372 – חטיפת אדם כדי לרצחו ;
- (11) סעיף 374 – חטיפת אדם כדי לחבול בו חבלה חמורה ;
- (12) סעיפים 402 ו-403 – שוד וניסיון לשוד ;
- (13) סעיף 404 – דרישת נכס באיום.
- תחולה 3. אדם שעבר עבירה לפי חוק זה, מותר להעמידו לדין בישראל, אף אם הוא אזרח מדינה זרה ועבר את העבירה על שטח שאינו בריבונות מדינת ישראל.
- מעשה בית-דין 4. אדם שעבר עבירה לפי חוק זה מותר להעמידו לדין בישראל אף אם עמד כבר בחוץ לארץ לדין על מעשה העבירה, בין בפני בית דין בין-לאומי ובין בפני בית דין של מדינה זרה.
- נסיבות מקלות 5. דיני ההתיישנות הקבועים בחוק סדר הדין הפלילי לא יחולו לגבי עבירות לפי חוק זה.
- תביעה לדין 6. כתב אישום על עבירה לפי חוק זה לא יוגש אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלה.
- ראיות 7. (א) במשפט על עבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לסטות מדיני הראיות, אם הוא משוכנע שהדבר יועיל לגילוי האמת ולעשיית משפט צדק.
- (ב) כל אימת שבית המשפט מחליט לסטות לפי סעיף קטן (א) מדיני הראיות ירשום בית המשפט את הטעמים שהניעוהו להחלטתו.
- ביצוע 8. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

נוכח הזוועות האיומות ההמוניות והפשעים נגד האנושות שבוצעו על ידי החמאס ועוזריהם, כנגד אוכלוסייה חסרת ישע וחסרת מגן ובה קשישים, נשים וטף, זוועות מחרידות הזוהות באופיין לפשעי הנאצים, מוצע להחיל את הנורמות שקבעה החברה האנושית לגבי הפושעים הנאצים ולכל מי שהיה שותף בפשעים האלה נגד עמנו ונגד האנושות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)

מספר פנימי : 2203414

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת לימור סון הר מלך
יצחק קרויזר
צביקה פוגל

2974/25/פ

הצעת חוק החלת הריבונות של מדינת ישראל בחבלי יהודה והשומרון, התשפ"ג–2023

- החלת חוקי המדינה 1. המשפט, השיפוט, המינהל והריבונות של מדינת ישראל יחולו על כל מרחבי הריבונות ההתיישבות ביהודה והשומרון כמתואר בתוספת.
- ביצוע ותקנות 2. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע, לרבות בעניין הוראות מעבר והוראות בדבר המשך תוקפם של תקנות, צווים, הוראות מינהל וזכויות וחובות אשר היו בתוקף ביהודה והשומרון ערב תחילתו של חוק זה.

תוספת*

(סעיף 1)

דברי הסבר

"בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע, שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית. מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהיאחז במולדתם העתיקה, ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית. בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו.

* השטח שייכלל בתוספת ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי...

ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל; העצרת תבעה מתושבי ארץ ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה." (מתוך ההכרזה על הקמת מדינת ישראל).

לנגד עיני העם השב לציון בעת החדשה עומדות המילים האלמותיות של שמעון החשמונאי לאתנוביוס, שליחו של אנטיוכוס השביעי, אשר דרש להסגיר לממלכה הסלבקית את שטחי יהודה והשומרון, ששוחררו בידי החשמונאים: "לא ארץ נוכריה לקחנו ולא על נוכרים השתרנו, אלא על נחלת אבותינו, אשר נכבשה בידי אויבינו באחת העיתים בלי צדק. ואנחנו, כאשר היתה לנו שעת כושר, השיבנו אלינו את נחלת אבותינו".

עוד קובעת ההכרזה על הקמת מדינת ישראל כי "זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית."

על כן, בשנת ה-75 לתקומתה של מדינת ישראל, ולאחר יובל שנים לחזרתו של עם ישראל לחבלי מולדתו ההיסטורית ביהודה והשומרון מתוקף זכותו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות, מוצע כי מדינת ישראל תחיל את חוקיה ואת ריבונותה על מרחבי ההתיישבות ביהודה והשומרון, וזאת על מנת לקבע את מעמדם של מרחבים אלו כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל הריבונית.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברי הכנסת בצלאל סמוטריץ' ויואב קיש (פ/5104/20), על ידי חבר הכנסת יואב קיש וקבוצת חברי כנסת (פ/5105/20), על ידי חברי הכנסת בצלאל סמוטריץ' ויואב קיש (פ/5158/20), על שולחן הכנסת העשרים ואחת על ידי חבר הכנסת יואב קיש וקבוצת חברי הכנסת (פ/503/21) ועל שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/573/22) ועל ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/926/22).

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים ואחת ועל שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/387/21 ; פ/16/22) ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברי הכנסת מיכל שיר סגמן ומיכאל מלכיאלי (פ/228/23).

הצעת חוק זה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מיקי מכלוף זוהר (פ/211/25) ועל ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/212/25).

הצעת החוק זהה לפ/211/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בניסן התשפ"ג (27.03.2023)

מספר פנימי: 2225118

הכנסת העשרים וחמש**יוזם: חבר הכנסת אלון שוסטר**

5249/25/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – תקיפת חייל צה"ל), התשפ"ה–2024

1. תיקון כותרת סימן 1. בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בכותרת סימן ג' ג' לפרק ט', במקום "שוטרים וסוהרים" יבוא "שוטרים, סוהרים וחיילים".
2. הוספת סעיף 275ג. אחרי סעיף 275ב לחוק העיקרי יבוא:

"תקיפת חייל 275ג. התוקף חייל בנסיבות המפורטות בסעיף 273, בשינויים המחויבים, דינו – מאסר שלוש שנים; התוקף חייל בנסיבות המפורטות בסעיף 274, בשינויים המחויבים, דינו – מאסר חמש שנים; בסעיף זה, "חייל" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955."

דברי הסבר

כשנחקק חוק העונשין, התשל"ז–1977 (להלן – חוק העונשין), איש לא העלה על דעתו שבמדינת ישראל חיילי צבא הגנה לישראל יותקפו בידי אזרחי ותושבי ישראל. האתוס של העם היהודי והכבוד שרכשו אזרחי ישראל כלפי החיילות והחיילים שמגנים עליהם בגופם מפני אויבי המדינה, הותירו את המושג "תקיפת חייל" כמושג שלא נתפס כאפשרי. משום כך, בחוק העונשין ההגדרה "חייל" נכללה תחת ההגדרה "עובד ציבור".

בשל כך, גם כאשר המחוקק החריג את עבירות "תקיפת שוטר", "תקיפת קטין או חסר ישע" ו"תקיפת זקן" מעבירת התקיפה הכללית, בחר שלא לייחד עבירה לתקיפה של חייל.

בתקופה האחרונה, התופעה של תקיפת חיילי צבא ההגנה לישראל הפכה לנפוצה יותר ויותר. בקרב אזרחי ישראל יש זרמים קיצוניים שאינם מוכנים לקבל את הימצאותם של חיילים בקרבתם או בסביבת מגוריהם. גם אם החיילים לא נמצאים במקום מתוקף תפקידם אלא רק עוברים בו כדי לשוב לביתם, אותם קיצוניים תוקפים אותם, ומפגינים כלפיהם אלימות קשה.

על כן, מוצע לייחד עבירה של "תקיפת חייל" משאר עבירות התקיפה. הבחנה זו נועדה לשמר ערך עליון במדינת ישראל – הקובע כי צבא ההגנה לישראל הוא צבא העם. יש לחבק את החיילים אשר עושים לילות כימים במשימותיהם להגן על המדינה, ויש להוקיע את אלו המנסים לפגוע בהם.

עוד מוצע, להבחין בין "תקיפת חייל" ובין "תקיפת חייל בנסיבות מחמירות", כשם שחוק העונשין מבחין בין מקרים של תקיפת שוטר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ב בכסלו התשפ"ה (23.12.2024)

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

מספר פנימי : 2199310

הכנסת העשרים וחמש**יוזם: חבר הכנסת צביקה פוגל**

פ/25/1784

הצעת חוק חסינות כוחות הביטחון באירועים מבצעיים, התשפ"ג–2023

מטרה 1. חוק זה מטרתו לקבוע כי לאנשי כוחות הביטחון תהיה חסינות בשל פעולות שביצעו במסגרת מילוי תפקידם, בעת פעילות מבצעית או פעילות נגד מעשה טרור.

הגדרות 2. בחוק זה –

"איש כוחות הביטחון" – כל אחד מאלה:

(1) חייל כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955¹ (להלן – חוק השיפוט הצבאי);

(2) עובד שירות הביטחון הכללי;

(3) שוטר כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971² או חבר המשמר כמשמעותו בסעיף 49ג לפקודה האמורה;

(4) איש משמר הכנסת כהגדרתו בחוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח–1968³;

(5) מתנדב בשירות הלאומי אזרחי או בשירות האזרחי שהוצב לשירות במשטרת ישראל או בשירות הביטחון הכללי;

(6) מי שעובד, משרת או מתנדב בגוף ביטחוני אחר כפי שקבע השר בצו;

"הוועדה" – ועדה שהוקמה לפי סעיף 4;

"חקירה" ו"חשוד" – כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב–2002⁴;

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 197.

⁴ ס"ח התשס"ב, עמ' 468.

"מעשה טרור" – כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016⁵;

"פעילות מבצעית" – לרבות אימון;

"תחקיר" – כהגדרתו בסעיף 539א לחוק השיפוט הצבאי או בסעיף 102 לחוק המשטרה, התשס"ו–2006⁶ או כמשמעותו בסעיף 17 לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב–2002⁷, לפי העניין;
"השר" – שר הביטחון.

3. חסינות במילוי התפקיד (א) על אף האמור בכל דין, איש כוחות הביטחון לא יישא באחריות פלילית, לא ייחקר כחשוד ויהיה חסין בפני כל פעולה משפטית בשל פעולה שביצע או פקודה שנתן במסגרת מילוי תפקידו אגב פעילות מבצעית וכחלק ממנה או לשם עיכוב או מניעה של ביצוע מעשה טרור, כולו או חלקו.

(ב) חסינותו של איש כוחות הביטחון תעמוד לו גם לאחר סיום העסקתו, שירותו או התנדבותו, לפי העניין.

4. ועדה לבחינת הסרת החסינות (א) השר ימנה ועדה לבחינת הסרת החסינות מאיש כוחות הביטחון (להלן – ועדה לבחינת הסרת החסינות), ואלה יהיו חבריה:

(1) קצין במילואים או בדימוס בדרגת אלוף, והוא יהיה היושב ראש;

(2) שופט בדימוס של בית המשפט המחוזי;

(3) קצין בדרגת אלוף משנה, המשרת ביחידה קרבית בצבא הגנה לישראל;

(4) קצין משטרה בדימוס בדרגת תת ניצב;

(5) אדם שניהן כסגן פרקליט הצבאי הראשי.

(ב) חבר הוועדה יתמנה לתקופה של שלוש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות כאמור.

5. סמכויות הוועדה לבחינת הסרת החסינות פנה הפרקליט הצבאי הראשי או היועץ המשפטי לממשלה לוועדה בבקשה להסרת חסינות של איש כוחות הביטחון, רשאית הוועדה להחליט על הסרת החסינות כאמור, אם נמצא כי הפעולה שבוצעה או הפקודה שניתנה נעשתה בזדון או שלא בתום לב.

⁵ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

⁶ ס"ח התשס"ו, עמ' 130.

⁷ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

סדרי דין

6. (א) הוועדה תנהל פרוטוקול של דיוניה; הפרוטוקולים וההחלטות של הוועדה יהיו חסויים.

(ב) הוועדה רשאית לזמן אדם לבוא בפניה ככל שהדבר דרוש למילוי תפקידה.

(ג) על אף האמור בכל דין, חומר תחקיר יימסר לידי הוועדה, לפי בקשתה, בנוגע לאירוע מסוים או בנוגע לסוגי אירועים, ככל שהדבר דרוש למילוי תפקידה.

(ד) ההחלטה בדבר הסרת החסינות לאיש כוחות הביטחון תועבר לידי השר, ראש הממשלה או השר לביטחון הפנים, לפי העניין (להלן – השר הממונה), בתוך שלושה חודשים מיום שהתקבלה פנייה לוועדה כאמור בסעיף 5; יושב ראש הוועדה רשאי לבקש מהשר הממונה ארכה של עד שלושה חודשים למסירת ההחלטה כאמור.

ועדת ערר

7.

(א) הפרקליט הצבאי הראשי, היועץ המשפטי לממשלה או איש כוחות הביטחון שעניינו נדון בוועדה לבחינת הסרת החסינות, רשאים לערער, בפני ועדת ערר שימנה השר, ואלה יהיו חבריה:

(1) קצין במילואים או בדימוס בדרגת אלוף, והוא יהיה היושב ראש;

(2) שני שופטים בדימוס של בית המשפט העליון;

(3) שני קצינים בדרגת תת אלוף, המשרתים ביחידה קרבית בצבא הגנה לישראל;

(4) קצין משטרה בדימוס בדרגת ניצב;

(5) אדם שכהן כפרקליט הצבאי הראשי.

(ב) חבר הוועדה יתמנה לתקופה של חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות כאמור.

(ג) הוראות סעיף 6 יחולו, בשינויים המחויבים, על ועדת הערר.

תחילה ותחולה

8.

(א) תחילתו של חוק זה 30 ימים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

(ב) הוראות חוק זה לא יחולו על פעולה שבוצעה או פקודה שניתנה לפני יום התחילה.

דברי הסבר

מדינת ישראל נאבקת באמצעים רבים במניעה, הרתעה ובמלחמה בטרור. בעת האחרונה נחקק חוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016, שהרחיב את גבולות הגדרת הטרור ונתן בידי הרשויות השונות אמצעי הרתעתי ומשפטי מתקדם למלחמה בטרור. למרות הכלים המצויים בידי הרשויות השונות, נראה כי חומת המגן האנושית – חיילי צה"ל ומפקדיו, שוטרי משטרת ישראל ושאר כוחות הביטחון, נשארו חשופים לאישומים פליליים ולדיונים משפטיים, שבהם מתייחסים אליהם כאחרוני הפושעים ולא מייחסים חשיבות לכך, שמדובר באנשי כוחות הביטחון, המחרפים נפשם יום ביומם בכדי להגן על אזרחי מדינת ישראל, תוך סיכון חייהם וחיי חבריהם.

ברור ומוסכם כי על אנשי כוחות הביטחון להיות נחשבים במשימתם ועליהם לבצע כל משימה, מורכבת ככל שתהיה, ללא דופי. עם זאת, פעמים רבות, מורכבות המשימות מעמידה אותם במצבים מורכבים, לא רק מבצעית, כי אם ערכית, ושאלות של דילמות לחימה, מוסר לחימה וטוהר הנשק צצות תוך כדי אירועים מבצעיים. איש כוחות הביטחון המצוי ב"ערפל קרב" בעת תפעול אירוע טרור או אירוע מבצעי, נמצא בתנאי אי ודאות ולחץ רב, כשאחריות רבה מוטלת על כתפיו במציאת מענה מיידי. סיטואציה זו עשויה ליצור מצבים כמעט בלתי אפשריים, שבהם יתקשה הלוחם להכריע בצורה מושלמת. כך לעיתים, עם שוך הקרבות, מוצא עצמו לוחם נבון, נוכח חקירות ואישומים פליליים בשל תפקודו וקבלת ההחלטות השגויות שקיבל במהלך האירוע. אימת דין זו יוצרת אצל חיילים את התחושה כי הם חייבים עורך דין שילוה אותם ביציאתם לפעולות מבצעיות או בבואם לנסות למנוע או לעכב אירוע טרור, מצב זה פוגע קשות במוטיבציה של המשרתים בשרות הביטחון.

חיילי צה"ל הופכים להיות משותקים בביצוע משימותיהם מפחד אימת הדין, כפי שחזו חברי ועדת וינוגרד לפני כ-10 שנים: "לעתים יש חשש כי אימת המשפט הבינלאומי (או סכנת העמדה לדין פלילי או צבאי) תשתק חיילים מפני ביצוע משימותיהם ומפני פעולה שתאפשר מימוש של המשימה. גם חשש כזה קיים בישראל, וחשוב לבחון דרכים על מנת להבטיח שלוחמים ומפקדים לא ישתקו בפעולה מבצעית." כלומר, תפקוד לוחמים במהלך אירוע מבצעי, עלול להיות לוקה בחסר עד כדי סיכון חייהם וחיי חבריהם, כל זאת, בשל חששם מביצוע טעות או פעולה העלולה להתפרש כאסורה או לא נכונה, שתובא ותידון בפני ערכאה משפטית.

לא ניתן להשלים עם מצב שבו איש כוחות הביטחון המסיים למלא את תפקידו באירוע מבצעי או באירוע טרור, מובל באזיקים מזירת האירוע. כפועל יוצא, לא ניתן להשלים עם מצב בו אנשי כוחות הביטחון נחקרים בחקירות ממושכות תוך עינוי דינם, כאשר ההחלטות בענייניהם מתקבלות על ידי משפטנים ולא על ידי קצינים בכירים בעלי ניסיון קרבי וידע אודות הדינמיקה המתפתחת בשדה הקרב, ושחוו אירועים דומים לאילו שעברו אנשי כוחות הביטחון. היטיב לבטא זאת האלוף במילואים עוזי דיין, בעדות שנתן במהלך משפטו של החייל אלאור אזריה: "אירועים שהתרחשו במגרש המבצעי, אסור לגלגל אותם למגרש המשפטי..."

נוכח האמור, כדי לאפשר לכוחות הביטחון לבצע את משימותיהם ללא חשש מאימת הדין, באופן שלא יסכנו את עצמם ואת חבריהם, הצעת חוק זו נועדה להעניק לכוחות הביטחון חסינות בפני כל פעולה משפטית על פעולות שבוצעו במהלך פעילות מבצעית או פעילות נגד מעשה טרור. החסינות תוענק רק

ללוחמים ולמפקדים מאנשי כוחות הביטחון שהיו מעורבים באירוע מבצעי או אירוע טרור, ואינה כוללת חסינות כאשר מתעורר חשד לעבירות כגון: גניבה, ביזה, השחתת ציוד, לקיחת שוחד, התעללות, השפלות ואלימות כלפי עובדי אורח בלתי מעורבים.

כמו כן, החסינות תחול על איש כוחות ביטחון המעורב באירוע כאמור, אך תהיה ניתנת להסרה על ידי ועדה לבחינת הסרת החסינות, ששר הביטחון ימנה את חבריה, ותפקידה יהיה לבחון בקשות להסרת החסינות במקרים בהם התעורר חשד כי איש כוחות הביטחון פעל בחוסר תום לב או בזדון. כמו כן, תוקם ועדת ערר שאליה ניתן יהיה לערור על החלטות שהתקבלו בוועדה לבחינת הסרת החסינות. כך למעשה יבוצע איזון ראוי בין הרצון להעניק גיבוי לכוחות הביטחון בהתמודדותם המבצעית המורכבת, ובין חשש מניצול ההסדר הקיים בהצעת החוק לשם ביצוע מעשים פסולים. אף על פי כן, קיימת תקווה שאנשי כוחות הביטחון לא ייצטרכו לעשות שימוש בחסינות שהצעת החוק נועדה להעניק להם, ושימים שקטים יבואו על מדינת ישראל.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברי הכנסת שולי מועלם ורוברט אילטוב (פ/5178/20) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מאי גולן (פ/196/25) ועל ידי חבר הכנסת חנוך דב מלביצקי (פ/718/25).

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת איתמר בן גביר וקבוצת חברי הכנסת (פ/2963/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/193/25) ועל ידי חבר הכנסת ניסים ואטורי (פ/1265/25).

הצעת החוק זהה לפ/196/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בשבט התשפ"ג (23.01.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
בועז טופורובסקי
מירב בן ארי
רם בן ברק
מיכל שיר סגמן
יוראי להב הרצנו
ולדימיר בליאק
רון כץ
מטי צרפתי הרכבי
טטיאנה מזרסקי
יסמין פרידמן
דבי ביטון
משה טור פז
סימון דוידסון
נאור שירי

1033/25/פ

הצעת חוק נישואים אזרחיים, התשפ"ג–2022

הגדרות

1. בחוק זה –

"בית המשפט" – בית המשפט לענייני משפחה;

"בני זוג" – שני בני אדם;

"בקשה להתרת נישואים אזרחיים" – פתיחת הליך בבית המשפט בבקשה להתרת נישואים אזרחיים שנעשתה על פי חוק זה, לרבות בקשה ליישוב סכסוך בין בני זוג לפי תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד–1984,¹ או מנגנון אחר ליישוב סכסוכים ששר המשפטים יקבע בתקנות; "ברית זוגיות" – הסכם שנערך לפי חוק זה לחיות יחד כבני זוג ולקיים חיי משפחה ומשק בית משותפים; "דין אישי" – הדין הדתי החל על תושבי ישראל מכוח סימנים 47, 51, 52, 54,

¹ חוקי אי, כרך ג', עמ' (ע) 2738, (א) 2569.

55 לדבר המלך במועצה של ארץ ישראל, 1922 עד 1947 וחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג-1953;²

"הסכם ממון" – הסכם ממון לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973;³

"יחידת הסיוע" – כמשמעותה בסעיף 5 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995;⁴

"נשוי על פי דין אישי" – מי שנישא על פי דינו האישי ויש צורך בגירושין או בביטול נישואיו בבית דין דתי כדי להתיר נישואין אלה;

"רישום זוגיות" או "מרשם זוגיות" – רישום רשמי ארצי של בני זוג שבאו בברית הזוגיות, המתנהל לפי חוק זה;

"תושב" – אזרח ישראלי לפי חוק האזרחות, התשי"ב-1952,⁵ או מי שנתנו לו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, התשי"א-1950,⁶ או מי שניתן לו רישיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952,⁷ המתגורר בישראל;

"השר" – שר המשפטים.

התקשרות בין בני 2. בני זוג שהסכימו לבוא בברית הזוגיות רשאים להירשם במרשם הזוגיות אם זוג התקיימו בהם תנאים אלה:

- (1) מלאו לכל אחד מהם 18 שנים;
- (2) לפחות אחד מבני הזוג הוא תושב מדינת ישראל;
- (3) הם אינם קרובי משפחה; לעניין זה, "קרוב משפחה" – בנים והוריהם, אחים, סבים ונכדיהם או ניניהם, דודים ואחייניהם או בניהם; לעניין זה דין מי שנשוי או רשום כנשוי במרשם האוכלוסין, או רשום כבן זוג במרשם הזוגיות לאותו קרוב משפחה – כדין קרוב משפחה, וכן דין מאומץ או מאמץ של אחד מאלה כדין קרוב משפחה;
- (4) איש מהם אינו נשוי לאחר, אינו רשום כנשוי לאחר או רשום כבן זוג לאחר במרשם אוכלוסין או במרשם זוגיות – בישראל או במדינת חוץ;
- (5) הם אינם נשואים זה לזה על פי הדין האישי;

² ס"ח התשי"ג, עמ' 186.

³ ס"ח התשל"ג, עמ' 267.

⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 393.

⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 146.

⁶ ס"ח התשי"א, עמ' 159.

⁷ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

(6) היה אחד מבני הזוג פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס – בית המשפט אישר כי הוא מסוגל לתת הסכמה מדעת לבוא בברית הזוגיות.

מינוי רשם זוגיות 3. (א) השר ימנה אדם הכשיר להתמנות לשופט בבית המשפט, לרשם זוגיות, ורשאי הוא למנות כמה רשמי זוגיות אם מצא לנכון לעשות כן; מינה השר כמה רשמי זוגיות, ימנה אחד מהם לרשם זוגיות ראשי.

(ב) רשם הזוגיות ינהל את מרשם הזוגיות; מינה השר כמה רשמי זוגיות, ינהל רשם הזוגיות הראשי את מרשם הזוגיות ויפקח על פעולתם של רשמי הזוגיות.

(ג) לצורך מילוי תפקידו יהיו לרשם הזוגיות סמכויות חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט–1968.⁸

בקשה לעריכת נישואים אזרחיים ולרישום במרשם הזוגיות 4. (א) בני זוג המבקשים לערוך ברית זוגיות בפני רשם הזוגיות ולהירשם במרשם הזוגיות, יגישו לרשם הזוגיות בקשה לכך (להלן – הבקשה לרישום); בקשה כאמור תוגש כמפורט בתוספת הראשונה, בצירוף תצהיר של בני הזוג כי מתקיימים בהם כל התנאים הקבועים בחוק זה; בני הזוג רשאים לצרף לבקשה לרישום בקשה לאימות הסכם ממון.

(ב) רשם הזוגיות יבחן תוך 14 ימים מהיום שבו הוגשה הבקשה, את עמידת המבקשים בתנאי הרישום ויהיה רשאי לשם כך לבצע בדיקות מטעמו וכן לדרוש ראיות נוספות.

(ג) מצא רשם הזוגיות כי הבקשה לרישום לא הוגשה בהתאם להוראות חוק זה, ובכלל זה כי לא מתקיים בה אחד מהתנאים שבסעיף 2, ידחה את הבקשה לרישום וימסור הודעה על כך לבני הזוג.

(ד) מצא רשם הזוגיות כי הבקשה לרישום הוגשה בהתאם להוראות חוק זה, יפרסם ברבים הודעה על הבקשה באתר האינטרנט של משרד המשפטים.

התנגדות בציבור לרישום במרשם הזוגיות 5. (א) כל אדם רשאי להגיש לרשם הזוגיות, בתוך 30 ימים מהיום שבו פורסמה הודעה לציבור לפי סעיף 4(ד), התנגדות לבקשה לרישום, בשל כך שלא התקיימו התנאים האמורים בסעיף 2; הוגשה לרשם הזוגיות התנגדות, ימציא העתק ממנה לבני הזוג, ורשאים הם להשיב להתנגדות, בתוך 45 ימים.

(ב) הוגשה התנגדות לפי הוראות סעיף קטן (א), יבחן רשם הזוגיות את ההתנגדות ויחליט אם לדחותה או לקבלה; החליט רשם הזוגיות לדחות את ההתנגדות, ימשיך בהליכי הרישום במרשם הזוגיות לפי הוראות סעיפים 6 או 7, לפי העניין; קיבל רשם הזוגיות את ההתנגדות, ידחה את הבקשה לרישום לפי סעיף 4(ג).

⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

- (ג) התנגדות לפי סעיף קטן (א) תוגש בטופס לפי התוספת השלישית.
6. עריכת ברית הזוגיות ורישום במרשם הזוגיות
- (א) לא נדחתה הבקשה לרישום לפי סעיף 4(ג), יזמין רשם הזוגיות את בני הזוג להתייצב לפניו לבוא בברית הזוגיות.
- (ב) התייצבו בני הזוג לפני רשם הזוגיות, יסביר להם את משמעות ברית הזוגיות ותוצאותיה; בני הזוג יצהירו לפני רשם הזוגיות כי התקיימו בהם התנאים הקבועים בחוק זה וכי הם מסכימים לבוא בברית הזוגיות.
- (ג) נוכח רשם הזוגיות כי התקיימו בהם התנאים הקבועים בחוק זה ושכל אחד מהם מוכן לבוא בברית הזוגיות בהסכמה חופשית ומרצון ובהבינו את משמעותיה ותוצאותיה, יחתמו לפניו בני הזוג על הסכם ברית הזוגיות בנוסח כמפורט בתוספת השנייה, ורשם הזוגיות יקיים את ההסכם בחתימתו.
- (ד) רשם הזוגיות ירשום במרשם הזוגיות את פרטי בני הזוג על פי התוספת הרביעית, ואם בני זוג באו בברית הזוגיות לפי סעיף 7(א) ירשום את מועד רישומם במרשם הזוגיות במדינת החוץ, לפי העניין; העתק מן הרישום יישלח לבני הזוג ולפקיד הרישום לפי סעיף 15 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה – 1965 (להלן – חוק מרשם האוכלוסין).
- (ה) אין ברישום במרשם הזוגיות כשלעצמו כדי להוות נישואין על פי הדין האישי.
7. רישום בני זוג שנרשמו במרשם הזוגיות של מדינת חוץ
- (א) בני זוג שנישאו במדינת חוץ או שנרשמו במרשם זוגיות של מדינת חוץ ושהתקיימו בהם התנאים האמורים בסעיף 2, רשאים להגיש לרשם הזוגיות בקשה לפי סעיף 4(א) לבקשה תצורף גם תעודת הנישואין או רישום הזוגיות במדינת החוץ כשהיא מאומתת על פי דרישות רשם הזוגיות.
- (ב) לא הוגשה או נדחתה התנגדות לבקשה לפי סעיף 5 ומצא רשם הזוגיות כי מתקיימות בה הוראות חוק זה, ירשום את פרטי בני הזוג במרשם הזוגיות בהתאם לסעיף 6(ד), ולא יחולו לגביהם הוראות סעיף 6(א) עד (ג).
8. הדין החל על בני זוג
- (א) בכפוף להוראות סעיף זה –
- (1) דין בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות לפי הוראות חוק זה, כדין בני זוג נשואים;
- (2) דין בני זוג שרישומם במרשם הזוגיות נמחק, כדין בני זוג שנישואיהם הותרו;
- (3) דין אדם שבן זוגו נפטר בעת שהיה רשום כבן זוגו במרשם הזוגיות, כדין אלמן.
- (ב) הוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג–1973 (בסעיף זה – חוק

יחסי ממון), יחולו על בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בלי לגרוע מהוראות סעיף 2 לחוק יחסי ממון, הסכם ממון בין בני זוג הבאים בברית הזוגיות יכול שיאומת גם בידי רשם הזוגיות בעת הרישום במרשם הזוגיות לפי הוראות סעיף 6, וזאת לאחר שנוכח כי בני הזוג עשו את ההסכם בהסכמה חופשית וכי הם מבינים את משמעותו ותוצאותיו; אומת ההסכם ממון בידי רשם הזוגיות, דינו לכל דבר ועניין, פרט לערעור, כדין פסק דין של בית המשפט.

(ג) בן זוג הרשום במרשם זוגיות חייב במזונות בן זוגו, וכן במזונות ילדיו הקטינים והילדים הקטינים של בן זוגו, ויחולו על מזונות אלה סעיפים 1, 2 ו-3א עד 20 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט-1959.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו לעניין זכויות וחובות על פי הדין האישי.

מחיקה מן המרשם 9. (א) רשם הזוגיות ימחק בני זוג ממרשם הזוגיות באחד מן המקרים האלה:

(1) אחד מבני הזוג נפטר;

(2) בית משפט נתן פסק דין חלוט המתיר את ברית הזוגיות לפי הוראות סעיף 11; לעניין זה יראו את המועד שבו פסק הדין הפך לחלוט, כמועד המחיקה;

(3) התקבלה הודעה לפי סעיף 4א לפקודת הנישואין והגירושין (רישום), ולפיה בני הזוג נישאו זה לזו;

(4) בית משפט מוסמך או רשות מוסמכת אחרת במדינת חוץ נתנו פסק דין או החלטה המורים על מחיקת בני הזוג ממרשם זוגיות, כל זאת בכפוף לאמור בחוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958.⁹

(ב) בקשת מחיקה על פי סעיף קטן (א), תוגש בטופס לפי התוספת החמישית.

(ג) מחק רשם הזוגיות את בני הזוג ממרשם הזוגיות לפי הוראות סעיף זה, ישלח אישור על המחיקה לבני הזוג ולפקיד הרישום לפי סעיף 15 לחוק מרשם האוכלוסין.

(ד) בני זוג שנמחקו ממרשם הזוגיות, יהיו פנויים להינשא או לבוא בברית זוגיות ממועד המחיקה.

10. בית המשפט המוסמך לענייני משפחה תהא סמכות ייחודית לדון בעניינים שלפי חוק זה.

11. (א) בני זוג או בן זוג המעוניינים בהתרת ברית זוגיות רשאים להגיש בקשה

⁹ ס"ח התשי"ח, עמ' 68.

(ב) הוגשה לבית משפט בקשה להתרת ברית זוגיות לפי הוראות סעיף קטן (א), ייתן בית המשפט פסק דין המתיר את ברית הזוגיות באחד מאלה:

(1) בני הזוג הגיעו להסכמה להתיר את ברית הזוגיות; בני זוג שהגיעו להסכמה כאמור רשאים להגיש גם בקשה לאישור הסכם המסדיר את כלל העניינים הקשורים בהתרת ברית הזוגיות, לרבות יחסי ממון, אפוטרופסות ילדים, משמורתם ומזונותיהם (להלן – הסכם התרה); בית המשפט רשאי, לאחר שנוכח כי בני הזוג עשו את ההסכם בהסכמה חופשית וכי הם מבינים את משמעותו ותוצאותיו, לאשר את הסכם ההתרה ולאישור יהא תוקף של פסק דין;

(2) בני הזוג לא הגיעו להסכמה להתיר את ברית הזוגיות כאמור בפסקה (1) בתוך שישה חודשים מיום שהוגשה הבקשה להתרת ברית זוגיות ואחד מבני הזוג הודיע לבית המשפט כי הוא מעוניין בהתרת ברית הזוגיות; ואולם רשאי בית המשפט לעכב את מתן פסק הדין אם מצא כי הדבר נחוץ על מנת להגן על טובתם של בני הזוג או של ילדיהם או מטעמים מיוחדים אחרים שיירשמו; בלי לגרוע מהאמור, במקרה שבו הוכח בפני בית המשפט כי בני הזוג נשואים, רשאי בית המשפט להורות לצד המבקש התרת ברית הזוגיות לשתף פעולה להתרת קשר הנישואים כתנאי להתרת ברית הזוגיות;

(3) חלפה חצי שנה מיום הגשת הבקשה להתרת ברית הזוגיות ולא ניתן היה לאתר את בן הזוג ולהמציא לו את הבקשה.

(ג) הוגשה בקשה בהסכמה על פי סעיף קטן (ב)(1), והיה לפחות אחד מבני הזוג פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס, ייתן בית המשפט פסק דין המתיר את ברית הזוגיות לאחר שנוכח כי פסול הדין או מי שמונה לו אפוטרופוס מסוגל להבין בדבר וכי כל אחד מבני הזוג הסכים להתרת ברית הזוגיות בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותה ותוצאותיה.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), רשאי בית המשפט לתת פסק דין המתיר את ברית הזוגיות גם בהתקיים אחד מאלה:

(1) ברית הזוגיות והרישום נעשו למראית עין;

(2) הרישום במרשם הזוגיות נעשה על יסוד מידע כוזב או שגוי;

(3) בית המשפט נוכח כי לא ניתן לקבל את הסכמת בן הזוג להתרת ברית הזוגיות מחמת ליקוי נפשי או שכלי שבשל בן הזוג אינו מסוגל להבין את משמעות התרת ברית הזוגיות ותוצאותיה.

(ה) הוגשה בקשה להתרת ברית זוגיות לפי סעיף קטן (א), רשאי בית

המשפט להורות לבני הזוג לפנות ליחידת הסיוע על מנת שתסייע להם בשיקום הקשר או בתכנון הליך ההתרה.

12. ערעור על החלטת הרשם
כל אחד מהמפורטים בפסקאות שלהלן רשאי לערער לבית המשפט על החלטת הרשם כמפורט בפסקאות שלהלן:

(1) בן זוג שהגיש בקשה לרישום – על החלטת הרשם לדחות את בקשתו לפי סעיפים 4(ג) או 5(ב);

(2) אדם שהגיש התנגדות לפי סעיף 5 – על החלטת הרשם לרשום את בני הזוג במרשם הזוגיות לפי סעיף 6;

(3) בן הזוג הרשום במרשם הזוגיות או שנמחק ממרשם הזוגיות – על החלטת הרשם שניתנה לגביו לפי סעיף 9(א).

13. איסור התניה
אין להתנות על הוראות חוק זה.

14. שמירת דינים
אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בדיני נישואין וגירושין ובסמכות השיפוט של בתי הדין הדתיים לפי כל דין.

15. שמירת זכויות
אין בחוק זה כדי לשנות זכויות של בני זוג אשר נרכשו לפני יום תחילתו אלא אם כן הסכימו בני הזוג אחרת בכתב.

16. ביצוע ותקנות
(א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, ובכלל זה תקנות בעניינים אלה:

(1) סדרי הדין בפני בית המשפט והרשם;

(2) אגרות בעד הגשת בקשה לרישום במרשם הזוגיות או בקשה למחיקת רישום כאמור.

17. דיון רישום במרשם הזוגיות לחסרי דת
(א) מי שהיה רשום במרשם הזוגיות מכוח חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010¹⁰ (להלן – חוק ברית הזוגיות לחסרי דת), ורישומו היה תקף ביום תחילתו של חוק זה, יועבר רישומו למרשם הזוגיות על פי חוק זה מיום תחילת החוק; הועבר הרישום, יחולו על הנרשם כל הוראות חוק זה.

(ב) הועבר רישום בהתאם לסעיף קטן (א), יהיה מועד רישום של בני הזוג המועד שבו נרשמו במרשם הזוגיות על פי חוק ברית הזוגיות לחסרי דת.

18. תקנות ראשונות
תקנות ראשונות לפי סעיף 16 יותקנו בתוך ארבעה חודשים מיום פרסום החוק.

19. תחילה
תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

20. ביטול חוק ברית
חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010¹¹ – בטל.

¹⁰ ס"ח התש"ע, עמ' 428.
¹¹ ס"ח התש"ע, עמ' 428.

הזוגיות לחסרי דת

21. תיקון חוק מרשם האוכלוסין
בחק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965¹² –
- (1) סעיף 2(א), במקום "בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2012" יבוא "בחוק נישואים אזרחיים, התש"ף-2020";
- (2) בסעיף 15(א), במקום "בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2012" יבוא "בחוק נישואים אזרחיים, התש"ף-2020";
- (3) בסעיף 31(7), במקום "חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2012" יבוא "בחוק נישואים אזרחיים, התש"ף-2020".
22. תיקון חוק משפחות חד-הוריות
בחוק משפחות חד-הוריות, התשנ"ב-1992¹³, בסעיף 1, בפסקה (1), אחרי "אינו נשוי" יבוא "או רשום כבן זוג לפי חוק נישואים אזרחיים, התש"ף-2020".
23. תיקון פקודת הנישואין והגירושין (רישום)
בפקודת הנישואין והגירושין (רישום)¹⁴, בסעיף 4א, במקום "בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010" יבוא "בחוק נישואים אזרחיים, התש"ף-2020".

תוספת ראשונה

(סעיף 4(א))

בקשה לערוך ברית זוגיות ולהירשם במרשם הזוגיות

פרטי המבקש/ת:

שם פרטי ושם משפחה לרבות שמות קודמים _____

שם פרטי ושם משפחה בשפת ארץ המוצא _____

מס פר זהות _____

שמות פרטיים ושמות משפחה של הורי המבקש/ת

מצב אישי _____

ארץ המוצא _____

כתובת המגורים _____

כתובת למשלוח דואר _____

מספר טלפון (בית) _____ (נייד) _____

כתובת דואר אלקטרוני _____

פרטי המבקש/ת:

¹² ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

¹³ ס"ח התשנ"ב, עמ' 147.

¹⁴ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 876, (א) 903.

שם פרטי ושם משפחה לרבות שמות קודמים _____

שם פרטי ושם משפחה בשפת ארץ המוצא _____

מספר זהות _____

שמות פרטיים ושמות משפחה של הורי המבקש/ת _____

מצב אישי _____

ארץ המוצא _____

כתובת המגורים _____

כתובת למשלוח דואר _____

מספר טלפון (בית) _____ (נייד) _____

כתובת דואר אלקטרוני _____

בקשה ותצהיר

אנו הח"מ מבקשים לבוא בברית זוגיות בפני רשם הזוגיות ולהירשם במרשם הזוגיות. אנו מצהירים כי כל התנאים הקבועים בחוק ברית הזוגיות האזרחית, התש"ף-2019, לרבות המפורטים להלן מתקיימים לגבי כל אחד או אחת מאתנו :

(1) אנו בני 18 שנים לפחות ;

(2) אנו : [סמך/ני במקום המתאים ; אם קיים שוני בין בני הזוג, יש לציין זאת] _____ אזרחים ישראלים ;

_____ בעלי אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, התש"י-1950 ;

_____ בעלי רישיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 ;

(3) איננו קרובי משפחה (קרובי משפחה יחשבו בנים והוריהם, אחים, סבים ונכדיהם או ניניהם, דודים ואחייניהם או בניהם ; לעניין זה דין מי שנשוי או רשום כבן זוג במרשם הזוגיות לאותו קרוב משפחה – כדין קרוב משפחה, וכן דין מאומץ או מאמץ של אחד מאלה כדין קרוב משפחה) ;

(4) איננו נשואים זה/ו לזה/ו על פי הדין האישי החל עלינו ;

(5) איש מאתנו אינו נשוי לאחר, אינו רשום במרשם האוכלוסין כרשום לאחר ואינו רשום כבן זוג של אחר במרשם הזוגיות או במרשם דומה המתנהל על פי דין במדינה אחרת ;

(6) [סמך/ני במקום המתאים] :

_____ איננו פסולי דין ולא מונה לאיש מאתנו אפוטרופוס

_____ למבקש/ת _____ מונה אפוטרופוס

פרטי האפוטרופוס :

שם _____

מספר זהות _____

כתובת למשלוח דואר _____

מספר טלפון (בית) _____ (נייד) _____

כתובת דואר אלקטרוני _____

חתימת המבקש/ת

חתימת המבקש/ת

תצהיר האפטרופוס :

אני החתום/ה מטה מאשר/ת כי למיטב ידיעתי התקיימו במבקש/ת
התנאים הקבועים בחוק נישואים אזרחיים, התש"ף-
2020.

חתימת האפטרופוס

אישור

אני הח"מ _____ (עו"ד / בעל תפקיד אחר המוסמך לאשר תצהיר לפי
פקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א-1971) מאשר/ת כי היום _____
הופיעו בפני המבקש/ת המוכר/ת לי אישית / שזיהיתי אותה/ה על פי ת"ז
מס' _____ והמבקש/ת המוכר/ת לי אישית / שזיהיתי אותה/ה על פי
ת"ז מס' _____ [והאפטרופוס _____ המוכר/ת לי
אישית / שזיהיתי אותה/ה על פי ת"ז מס' _____], ולאחר שהזהרתי
אותם כי עליהם להצהיר את האמת וכי יהיו צפויים לעונשים הקבועים בחוק
אם לא יעשו כן, הצהירו על נכונות הצהרתם דלעיל וחתמו עליה בפני.

חתימת עוה"ד / בעל תפקיד אחר

מצורפים לבקשה זו :

שלושה תצלומי פנים עדכניים של כל אחד מבני הזוג ;
למי שנולד מחוץ לישראל – תעודת לידה [אם היא אינה כתובה באנגלית או
בערבית – יצורף תרגום מאושר לעברית];
לבני זוג המעוניינים באימות הסכם ממון בעת הרישום – נוסח הסכם הממון,
אם קיים בעת הגשת הבקשה ולגבי הסכם ממון הכתוב בשפה אחרת, גם
תרגום מאושר לעברית של ההסכם ;
אם אישר בית המשפט לפסול דין או למי שמונה לו אפטרופוס, לבוא בברית
הזוגיות לפי סעיף 6(2) לחוק – העתק מאושר של החלטת בית המשפט וצו
מינוי אפטרופוס.

תוספת שנייה

(סעיף 6(ג))

הסכם ברית הזוגיות האזרחית

[למילוי בפני הרשם]

אנו הח"מ מצהירים על הסכמתנו לבוא בברית הזוגיות, לחיות יחד כבני זוג

ולקיים חיי משפחה ומשק בית משותפים, וכי מתקיימים בנו כל התנאים הקבועים בחוק נישואים אזרחיים, התש"ף-2020. הצהרתנו זו ניתנת בהסכמה חופשית ומדעת, ובהבינו את משמעותה ותוצאותיה.

חתימת המבקש/ת

חתימת המבקש/ת

אישור הרשם

היום _____ הופיעו בפניי בני הזוג המבקשים ולאחר שזיהיתי את המבקש/ת על פי ת"ז מס' _____ ואת המבקש/ת על פי ת"ז מס' _____, ונוכחתי כי בני הזוג נתנו את הצהרתם בהסכמה חופשית ומדעת ובהבינם את משמעותה ותוצאותיה, אני מאשר את הצהרתם.

חתימת הרשם

תוספת שלישית

(סעיף 5(ג))

התנגדות לרישום במרשם הזוגיות

פרטי המתנגד/ת:

שם _____

מספר זהות _____

כתובת למשלוח דואר _____

מספר טלפון (בית) _____ (נייד) _____

כתובת דואר אלקטרוני _____

הקשר למבקש/ת (אם קיים) _____

נימוקי ההתנגדות:

חתימת המתנגד/ת

תוספת רביעית

(סעיף 6(ד))

רשם הזוגיות ירשום במרשם הזוגיות את הפרטים הבאים במרשם הזוגיות:

שמות בני הזוג (שם פרטי ושם משפחה);

שמות ההורים של בני הזוג;

תאריך הלידה של בני הזוג ומקומה;

מין בני הזוג ;

אזרחות בני הזוג, של עכשיו ושקדמו ;

תאריך החתימה על הסכם ברית הזוגיות ;

מקום החתימה על הסכם ברית הזוגיות ;

מען בני הזוג ;

כתובת למשלוח דואר כמשמעותה בחוק עדכון כתובות, התש"ס-2005¹⁵ ככל שנמסרה על כך הודעה.

תוספת חמישית

(סעיף 9(ב))

בקשה למחיקה ממרשם הזוגיות לפי סעיף 9(ב) לחוק

פרטי המבקש/ת :

שם _____

מספר זהות _____

שמות פרטיים ושמות משפחה של ההורי המבקש/ת _____

כתובת המגורים _____

כתובת למשלוח דואר _____

מספר טלפון (בית) _____ (נייד) _____

כתובת דואר אלקטרוני _____

פרטי המבקש/ת :

שם _____

מספר זהות _____

שמות פרטיים ושמות משפחה של ההורי המבקש/ת _____

כתובת המגורים _____

כתובת למשלוח דואר _____

מספר טלפון (בית) _____ (נייד) _____

כתובת דואר אלקטרוני _____

בקשה [סמן במקום המתאים]

אני/אנו הח"מ מבקש/ת/ים למחוק את רישומי/נו ממרשם הזוגיות מהטעם
הבא :

___ פטירת בת/בן זוגי (מצ"ב תעודת פטירה) ;

___ בית משפט לענייני משפחה נתן פסק דין חלוט המתיר את ברית הזוגיות
(מצ"ב פסק

דין) ;

___ נישאנו זו לזה (מצ"ב תעודת נישואין).

¹⁵ ס"ח התשס"ה, עמ' 998.

דברי הסבר

כיום במדינת ישראל הדרך היחידה ליצור מסגרת משפחתית מוכרת על פי חוק היא בהתאם לדין הדתי, בהתאמה לדתם של בני הזוג. מציאות זו פוגעת פגיעה קשה בזכויות היסוד של האדם ומונעת מזוגות רבים את האפשרות למסד חיי משפחה במסגרת משפטית-אזרחית מוכרת על פי חוק. זוגות אלה, שאינם מעוניינים או יכולים למסד את חיי משפחתם על פי הדין הדתי, מוצאים את עצמם ללא חלופה אזרחית. יתרה מכך, זוגות אלה נאלצים לשאת בהוצאות כלכליות כבדות הכרוכות בנישואים מחוץ למדינה ואף מאבדים את החוויה היסודית של מיסוד הזוגיות שלהם במדינה בה הם חיים, בשפתם, בתרבותם ובלוויית משפחתם וחבריהם.

מצוקה זו הובילה למגמה הולכת וגוברת של פיתוח מסלולים עוקפים לנישואין הדתיים הכוללים, בין היתר, את הרחבת מוסד ה"ידועים בציבור" בישראל ואת העלייה הגבוהה במספר הבוחרים להינשא בנישואים אזרחיים מחוץ למדינת ישראל. כך, בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2011 דווח למרשם האוכלוסין על 8,995 זוגות שערכו נישואים בחו"ל, בהם לפחות אחד מבני הזוג רשום במרשם האוכלוסין. 70% מקרב הרשומים במרשם האוכלוסין שדיווחו בשנת 2011 כי נישאו בחו"ל הם יהודים. כמו כן, על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מספר הזוגות היהודים החיים יחד בלי להינשא זה לזו עלה פי 2.5 בשנת 2011 בהשוואה לשנת 2000.

מסלולים אלה יוצרים פגיעה קשה בזכויות היסוד של בני הזוג משום שהם כוללים פתרונות נקודתיים וחלקיים בלבד, ואינם מבטיחים ודאות משפטית ויציבות למערכת היחסים בין בני הזוג, בשונה מזוגות שנישאו בנישואין דתיים. יתרה מכך, היעדרה של מערכת אזרחית מוכרת ופיתוחה של תופעת ה"ידועים בציבור", המאפשרת לבני זוג נשואים לחיות בנפרד ובאופן קבוע עם בני זוג אחרים בלי שהותר קשר ההתחייבות ביניהם, עלולה להציב מכשולים הלכתיים לדורות הבאים. במציאות בישראל, היעדרו של מסלול חלופי למסגרת הדתית מביא להעמקת הקרעים שבין הציבור שומר המצוות ובין זה שאינו ולהתרחקות של רבים מהמסורת הדתית.

מטרתה של הצעת חוק זו היא לאפשר לכל מי שחפץ בכך לקיים חיי משפחה במסגרת משפטית-אזרחית מוכרת על פי חוק. הצעת החוק נועדה ליצור מוסד משפטי-אזרחי חדש במדינת ישראל אשר יתקיים לצד מוסד הנישואין הדתי, בלי לפגוע במעמדם או באופיים של הנישואין והגירושין הדתיים.

מוסד הנישואים האזרחיים אינו מבקש לקרוא תיגר על המסד הדתי, להתחרות או להתנגש בו, אלא להיות קשוב ולכבד את חירותם של אלה שאין ביכולתם או ברצונם למסד את חיי משפחתם באופן דתי, לעשות זאת באופן אחר תוך מתן תוקף משפטי-אזרחי להחלטתם. ברית זוגיות זו תהווה מסלול מקביל אשר יחיל על בני הזוג שיבחרו בו את מלוא הזכויות והחובות האזרחיות החלות על בני זוג נשואים. זאת, בלי שבני הזוג ייחשבו כנשואים על פי הדין הדתי.

אותן זכויות וחובות יחולו על זוגות שבחרו במסלול של נישואים אזרחיים מכוח רישומם במרשם מיוחד, אשר ינוהל באמצעות רשמים שימונו על ידי שר המשפטים, לאחר שנמצאו כשירים להתמנות כשופטים בבית משפט לענייני משפחה.

הצעת החוק קובעת מנגנונים אזרחיים בכל הנוגע לעריכת ברית הזוגיות, למילוי הבקשה לנישואים אזרחיים ולתנאי הכשירות שצריכים להתקיים אצל בני הזוג. כמו כן, קובעת ההצעה מנגנונים העוסקים בהתרה של הנישואים האזרחיים ומחיקתם של בני הזוג מהמרשם.

הצעת החוק מגלמת בתוכה הצעת פשרה אשר מבוססת על הצעות חוק רבות שהוצגו לאורך השנים על ידי גורמים שונים – הן מהמגזר הדתי והן מהמגזר החילוני – ומבטאת ניסיון לדו-שיח החותר ליצור מציאות המאפשרת הגשמתן של זכויות יסוד תוך מתן כבוד הדדי לתפישות הערכיות השונות. לאור האמור, יש להניח כי מוסד ברית הזוגיות אף יצליח להוביל לחיזוק מוסד הנישואין הדתי שכן בהינתן חלופה אזרחית למיסוד הקשר הזוגי, זוג שיבחר בנישואין דתיים יעשה כן ברצון חופשי ובלב שלם. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת עידן רול וקבוצת חברי הכנסת (פ/1127/24).

הצעת החוק זהה לפ/1127/24 ולפיכך לא נבדקה על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בטבת התשפ"ג (26.12.2022)

מספר פנימי: 2197950

הכנסת העשרים וחמש**יוזם: חבר הכנסת ניסים ואטורי**

565/25/פ

הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – כשירות מיוחדת), התשפ"ג–2022

1. תיקון סעיף 18ג. בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה–1975¹, בסעיף 18ג(א), במקום "עסקית או פוליטית" יבוא "או עסקית".

דברי הסבר

אדם הרוצה להגיש מועמדותו לכהונת דירקטור, יושב ראש דירקטוריון מטעם המדינה, מנהל כללי בחברה ממשלתית, בחברה מעורבת או בחברת בת ממשלתית וכן לכהונת חבר מועצה, יושב ראש מועצה או מנהל כללי בתאגיד, נדרש למלא שאלון הכולל בסעיף 8 שאלה על אודות כישוריו המיוחדים ושמיתבסס על סעיף 18ג(א) לחוק החברות הממשלתיות התשל"ה–1975.

על המועמד להצהיר שאין לו כל זיקה אישית, עסקית או פוליטית לאחד משרי הממשלה, אחרת הוועדה לבדיקת מינויים לא תוכל להמליץ על מינויו. למרות הסייג בסעיף זה, שקובע כי אם נמצא שלאותו מועמד, על אף הזיקה הפוליטית לאחד משרי הממשלה, יש כישורים מיוחדים, ובהתאם ניתן למנותו לתפקיד ולהתעלם מזיקה זו, פירש בית המשפט העליון את המושג "כישורים מיוחדים" בצורה מחמירה. ניתן לראות זאת בדבריו של השופט אור כי "מועמד בעל זיקה לשר כשיר לעבור את תנאי הסף של "כישורים מיוחדים" או "כשירות מיוחדת" רק אם בשל כישוריו המיוחדים משקלה הסגולי של תרומתו לחברה צפויה להיות כה מכרעת, עד כי הדבר מצדיק לקחת את הסיכון הטבוע במינויו בשל קשריו עם שר משרי מהממשלה" (בג"צ 932/99 התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' יו"ר הוועדה לבדיקת מינויים, פ"ד נג(3) 784,769).

על כן, תיקון זה נועד לתקן עוול של שנים רבות אשר פוגע בחופש העיסוק ובשוויון של מועמד שהוא פעיל פוליטי ומגיש מועמדות לאחד מהתפקידים האמורים, ולאפשר לו גישה להגשת מכרזים לתפקידים אלו בתפקידים ציבוריים.

כפועל יוצא מתיקון החוק יתוקן גם הסעיף בשאלון, וכך מועמד לתפקיד שהוא פעיל פוליטי לא ייאלץ להצהיר על כך.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת קרן ברק (604/24/פ) ועל ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (2943/24/פ) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (411/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/604/24 ולאפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בכסלו התשפ"ג (19.12.2022)

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק העונשין (תיקון מס'...) (אסון טבע, מלחמה ומצב חירום), התשפ"ה-2024

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

סימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – החוק) עניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. סעיף 40ט שבחוק, כולל רשימה של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה שעל בית המשפט לשקול בבואו לגזור את עונשו של הנאשם. בין השאר, עליו לשקול את הנסיבות המנויות בסעיף 40ט(א) לחוק, שקשורות לביצוע העבירה, לקולה ולחומרה, לצד נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, אשר נקבעו בסעיף 40טא לחוק. נסיבות אלו מאפשרות לבית המשפט להעריך במקרה הנתון לפניו את חומרת מעשה העבירה שבוצע על נסיבותיו, ולקבוע את מתחם העונש ההולם באותו ענין.

מוצע להוסיף לסעיף 40ט לחוק נסיבה שעניינה במצב שבו העבירה נעשתה תוך ניצול התרחשות או ניצול תוצאותיהם של מצבים שהם מצבי חירום קיצוניים במהותם, דוגמת אסון טבע, מלחמה או מצב חירום. התיקון המוצע יאפשר לתת משקל בגזירת הדין לעובדה שביצוע העבירה נעשה תוך ניצול מצב שבו הציבור מתמודד עם אירוע אסון או מצב חירום במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם.

ג. עיקרי החוק המוצע

מוצע לתקן את סעיף 40ט(א) לחוק כך שלנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, אשר מפורטות בסעיף זה תתווסף נסיבה שעניינה ביצוע העבירה תוך ניצול התרחשותם של אירוע טבע חריג, מצב מלחמה או מצב חירום אחר או תוך ניצול תוצאותיהם. כמו-כן מוצע לתקן את סעיף 40ט(ב) לחוק באופן שיובהר כי בית המשפט יתחשב בקיומה של הנסיבה המוצעת האמורה, אם סבר כי נסיבות אלה מגבירות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם.

ד. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

חוק העונשין יתוקן בהתאם למוצע.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות

אחרות

אין השפעה.

ו. הופץ תזכיר ביום ה' באלול התשפ"ד (8.9.2024)

התקבלו הערות מעטות לתזכיר. לאחר בחינתן, לא נמצא כי יש מקום לשינוי תוכן הצעת החוק.

ז. עמדת מנהל מערך ייעוץ וחקיקה והמשנה ליועצת המשפטית לממשלה – אין מניעה משפטית

לקידום הצעת החוק.

להלן נוסח טיוטת החוק המוצע ודברי הסבר:

מתפרסמת בזה טיוטת חוק מטעם משרד המשפטים:

טיוטת חוק העונשין (תיקון מס'...) (אסון טבע, מלחמה ומצב חירום), התשפ"ה-2024

תיקון סעיף 40ט	1.	בחוק העונשין, התשל"ז-1977 ¹ , בסעיף 40ט -
	(1)	בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (11), יבוא:
		"(12) העבירה בוצעה תוך ניצול התרחשותם של אירוע טבע חריג, מצב מלחמה או מצב חירום אחר או תוך ניצול תוצאותיהם.";
	(2)	בסעיף קטן (ב), במקום "בסעיף קטן (א)(10) ו-(11)" יבוא "בסעיף קטן (א)(10) עד (12)".

דבריו הסבר

סעיף 1 עניינו של סימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – החוק), הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. סעיף 40ט שבו, כולל רשימה של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה שעל בית המשפט לשקול בבואו לגזור את עונשו של הנאשם. בין השאר, עליו לשקול את הנסיבות המנויות בסעיף 40ט(א) לחוק, שקשורות לביצוע העבירה, לקולה ולחומרה, לצד נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, אשר נקבעו בסעיף 40יא לחוק. נסיבות אלו מאפשרות לבית המשפט להעריך במקרה הנתון לפניו את חומרת מעשה העבירה שבוצע על נסיבותיו, ולקבוע את מתחם העונש ההולם באותו ענין.

מוצע להוסיף לסעיף 40ט לחוק נסיבה שעניינה במצב שבו העבירה נעשתה תוך ניצול התרחשותם או ניצול תוצאותיהם של מצבים שהם מצבי חירום קיצוניים במהותם, דוגמת אסון טבע, מלחמה או מצב חירום. למצב שבו מתמודדת המדינה עם אסון טבע, אירוע חירום או מצב מלחמה, בכל המדינה או בחלק ממנה, יש השלכות נכבדות על שגרת חייו של הציבור. כך, למשל, במצבים מעין אלו אנשים נאלצים לעיתים לעזוב את בתיהם ורכושם במהירות לצורך פינוי, רשויות המדינה נדרשות בראש ובראשונה להתמודדות עם האסון עצמו, ומצבים אלו מועדים לפורענות מבחינת ניצולם על ידי עבריינים כדי לבצע עבירות באזור או במתחם שבו אירע האסון, או שמושפע במישרין מתוצאותיו.

יובהר כי מדובר במצבים שיש להם השלכה רחבה וקיצונית על הציבור הרחב. כך למשל, אירועי טבע קיצוניים דוגמת רעידת אדמה או צונאמי, אירוע שריפה רחב היקף המחייב פינוי ישובים, דוגמת השריפה ביערות הכרמל בשנת 2010, או מתקפת הטרור רחבת ההיקף מרצועת עזה על מדינת ישראל שהחלה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) והביאה להכרזה על מבצע חרבות ברזל. כך לדוגמה, עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ארעו מקרים של גניבת רכוש, בין השאר קרואן, אוהלים ושולחנות מתקפלים, משטח מסיבת "הנובה" בקיבוץ רעים שננטשו לאחר שמשתתפי המסיבה נאלצו לנוס על נפשם, נרצחו או נחטפו, ולמרות הפיכת האזור לשטח צבאי סגור.

הנסיבה המחמירה אינה מתאימה למקרים שבהם נוצל אסון אישי או שמדובר בעבירה שביצועה נעשה תוך ניצול התרחשותו של אירוע שתוצאותיו קשות, אך השלכותיו תחומות בהיקפן והוא אינו מחייב התנהלות השמורה למצבי חירום או אסון רחבי היקף.

על רקע זה מוצע כאמור לתקן את החוק, באופן שנסיבות כאמור של ביצוע עבירה ישקלו בעת גזירת העונש. התיקון המוצע יאפשר לתת משקל לעובדה שביצוע העבירה נעשה תוך ניצול מצב שבו הציבור מתמודד עם אירוע אסון או מצב חירום במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם.

יובהר כי גם בהתאם לנוסח הנוכחי של החוק רשאי בית המשפט לקחת בחשבון נסיבות נוספות, שאינן מוזכרות בסעיפים 40ט ו-40יא לחוק, ולכן ניתן לשקול בגזירת הדין גם נסיבות המפורטות בהצעת חוק זו.

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשפ"ד, עמ' 756.

יחד עם זאת, נראה כי ישנה הצדקה לקביעת נסיבה ספציפית ומפורשת בחוק בהקשר זה, שתבטא את מימד הניצול החמור והפסול שבביצוע עבירה במצבי קיצון רחבי היקף וייחודיים מעין אלה שהוזכרו מעלה, מעבר לחומרה שבעצם ביצוע העבירה. נסיבה זו מתכתבת עם נסיבות אחרות הקבועות בסעיף 40ט, דוגמת סעיף קטן (א)(11) "ניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה". כן נכללה נסיבה כאמור בהצעת החוק הממשלתית להבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה (הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92)(הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשס"ו-2006, ה"ח הממשלה 446).

בשים לב לחומרה שיש בניצול מצב חירום לביצוע עבירות, מוצע שלא לתחום את ההסדר המוצע לסוג של עבירות. קביעת נסיבה מחמירה כמוצע תספק בכך מענה לקשת רחבה יותר של מקרים שיתכן בהם ניצול של מצבי חירום מסוגים שונים לצורך ביצוע עבירות.

כמו-כן מוצע לתקן את סעיף 40ט(ב) לחוק באופן שיובהר כי בית המשפט יתחשב בקיומה של הנסיבה המוצעת בסעיף 40ט(א)(12), אם סבר כי נסיבות אלה מגבירות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם.

מוגש על ידי שר המשפטים

כ"ו בסיון התשפ"ה
22 ביוני 2025

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי) (תיקון מס' 4), התשפ"ה-2025.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

על מנת לאפשר לשירות בתי הסוהר לתת מענה למעצרים הרבים בשל פעילות כוחות הביטחון מתחילת מבצע "חרבות ברזל", ביום ג' בחשוון התשפ"ד (18 באוקטובר 2023), אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי), התשפ"ד-2023 (להלן – הוראת השעה).

במסגרת הוראת השעה, נקבע הסדר בסעיף 19 כ לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן – הפקודה), המאפשר לשר לביטחון לאומי (להלן – השר), בהמלצת נציב בתי הסוהר ובהסכמת ראש הממשלה ושר הביטחון, להכריז על מצב חירום כליאתי אם שוכנע כי בשל המצב הביטחוני השורר במדינה, שבשלו הכריז שר הביטחון 'מצב מיוחד בעורף', יש צורך במקומות כליאה נוספים באופן מיידי או שקיימת סבירות גבוהה כי יהיה צורך כאמור, וכי לא ניתן לקיים את הוראות הדין לעניין שטח מחיה מזערי או את ההוראות לעניין זכאות למיטה לפי סעיף 11ב(ג)(2) לפקודה או לפי סעיף 9(ב)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996. משמעות ההכרזה כי ניתן יהיה להלין עצורים ואסירים תוך חריגה מהוראות הדין לעניין שטח מחיה, וככל שיידרש, אף להלין שלא על מיטה תוך חריגה מהוראות הדין לעניין זכאות למיטה (בהתאם להוראות הוראת השעה). תוקפה של הוראת השעה נקבע תחילה לתקופה של 3 חודשים, עד יום ח' בשבט התשפ"ד (18 בינואר 2024).

במשך כל התקופה מתחילת חרבות ברזל ועד עתה, לנוכח העלייה המשמעותית והמתמשכת במספר הכלואים המוחזקים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, הוארך תוקפה של הוראת השעה, מעת לעת, עד יום ו' באב תשפ"ה (31 ביולי 2025), תוך שבוצעו תיקונים בהוראת השעה.

כעת, בהתאם לנתונים המעודכנים שהתקבלו משירות בתי הסוהר, מצבת הכלואים במתקני הכליאה מוסיפה לגדול, כך שמתחילת המלחמה ועד ליום כ"ז באייר התשפ"ה (25 במאי 2025) נוספו למעלה מ-7,080 כלואים סך הכול, ועמדה, נכון ליום כ"ז באייר התשפ"ה (25 במאי 2025) על 23,434 כלואים.

המשרד לביטחון לאומי ושירות בתי הסוהר פעלו ופועלים כל העת לקידום צעדים ופעולות להגדלת מספר מקומות הכליאה ולהרחבת מרחב המחיה במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, הן מכוח החלטות הממשלה בנושא והן באמצעות צעדי בינוי של אלפי מקומות כליאה נוספים, חלקם הושלמו זה מכבר וחלקם נמצאים בשלבים שונים של תהליכי בינוי.

ואולם, בעת הזו, אין בפעולות המקודמות בכדי לתת מענה לעלייה המשמעותית, המהירה והחדה במספר הכלואים לנוכח המעצרים הרבים בחרבות ברזל. בעקבות האמור, לנוכח העלייה המשמעותית במספר הכלואים המוחזקים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, כמפורט לעיל, ובשים לב לכך שלהערכת גורמי הביטחון צפויים מעצרים נוספים בתקופה הקרובה, וכדי לאפשר לשירות בתי הסוהר לקלוט עצורים נוספים ובכך לתת מענה לגורמי הביטחון, מוצע במסגרת הצעת החוק להאריך את תוקפה של הוראת השעה עד יום י"ג בניסן התשפ"ו (31 במרץ 2026).

בנוסף, נוכח מספר הכלואים המוחזקים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, ובשים לב לכך שמגמת העלייה עודנה נמשכת, וכדי לאפשר המשך קליטת עצורים במיתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר ולתת מענה לגורמי הביטחון, מוצע להאריך גם את תוקפה של ההכרזה על מצב חירום כליאתי בחודשיים נוספים, קרי עד יום ח' בתשרי התשפ"ו (30 בספטמבר 2025).

ג. עיקרי החוק המוצע

במסגרת הצעת החוק מוצע להאריך את תוקפה של הוראת השעה בעניין מצב חירום כליאתי עד ליום 31.3.2026 וכן את תוקפה של ההכרזה על מצב חירום כליאתי בחודשיים נוספים, קרי עד ליום 30.9.2025.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

הארכת הוראת השעה בעניין מצב חירום כליאתי.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

אין השפעה

ו. השפעת החוק המוצע על תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המינהלי

אין השפעה

ז. הערות של משרדי ממשלה ורשויות ציבוריות אחרות

הצעת החוק גובשה בתיאום עם ייעוץ וחקיקה. תזכיר החוק הופץ להערות הציבור ביום 5.6.2025 לתקופה מקוצרת, עד ליום 19.6.2025 בשעה 23:59, באישור המשנה ליועצת המשפטית לממשלה. התקבלו הערות הסניגוריה הציבורית לעניין ההסדר המוצע בתיקון. ההערות נבחנו והוחלט, בשים לב למצב החירום והצורך במתן מענה לגורמי הביטחון, שלא לערוך שינויים.

להלן נוסח החוק המוצע**הצעת חוק מטעם הממשלה:**

טיוטת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי) (תיקון מס' 4), התשפ"ה-2025

1.	תיקון סעיף 1 בחוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי), התשפ"ד-2023 ¹ (להלן – הוראת השעה), בסעיף 1, ברישה, במקום "יו" באב התשפ"ה (31 ביולי 2025) יבוא "י"ג בניסן התשפ"ו (31 במרץ 2026)".	1	תיקון סעיף 1
2.	הכרזה שניתנה לפני תחילתו של חוק זה לפי סעיף 19כ לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 ² , כנוסחו בהוראת השעה, מוארכת ותמשיך לעמוד בתוקפה עד יום ח' בתשרי התשפ"ו (30 בספטמבר 2025).	2.	הוראת מעבר

דבר הסבר

כללי מתחילת הלחימה במסגרת מבצע "חרבות ברזל" (להלן – חרבות ברזל) פועלים כוחות הביטחון בעצימות גבוהה מאוד לשמירה על שלום הציבור וביטחונו. פעולות אלו כוללות לצד הלחימה ברצועת עזה, מבצעים צבאיים רבים, חוזרים ונשנים, באזור יהודה ושומרון לשם מעצם של פעילי טרור במטרה לסכל

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 6; התשפ"ה, עמ' 148.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459; ס"ח התשפ"ה, עמ' 252.

הוצאת פיגועי טרור נוספים מזירה זו. במסגרת זו, בוצעו ומבוצעים מעצרים רבים ומספר הכלואים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר עלה באלפי כלואים נוספים, מרביתם עצורים ביטחוניים, בתוך פרק זמן של כמה חודשים, באופן שהצריך קידום צעדים מידיים שיאפשרו את החזקת הכלואים הרבים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר.

לנוכח האמור, כדי לאפשר לשירות בתי הסוהר לתת מענה למעצרים הרבים בשל פעילות כוחות הביטחון ובהינתן פסקי הדין של בית המשפט בבג"ץ 1892/14 האגודה לזכויות האזרח ואח' נ' השר לביטחון הפנים ואח' (נבו, 13.6.2017) בעניין שטח מחיה לעצורים ואסירים ובבג"ץ 4634/04 רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים (נבו 12.02.2007) בעניין מיטה לכל אסיר ולצד הוראות הדין, הוחלט לפעול לקידום תיקון חקיקה שיאפשר את המשך קליטת העצורים הרבים, תוך חריגה מהוראות לעניין שטח מחיה ולעניין הלנה על מיטה. בהמשך לכך ביום ג' בחשוון התשפ"ד (18 באוקטובר 2023), אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי), התשפ"ד-2023 (להלן – הוראת השעה).

במסגרת הוראת השעה, נקבע הסדר בסעיף 19 כ לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן – הפקודה), המאפשר לשר לביטחון לאומי (להלן – השר), בהמלצת נציב בתי הסוהר ובהסכמת ראש הממשלה ושר הביטחון, להכריז על מצב חירום כליאתי אם שוכנע כי בשל המצב הביטחוני השורר במדינה, שבשלו הכריז שר הביטחון 'מצב מיוחד בעורף', יש צורך במקומות כליאה נוספים באופן מיידי או שקיימת סבירות גבוהה כי יהיה צורך כאמור, וכי לא ניתן לקיים את הוראות הדין לעניין שטח מחיה מזערי או את ההוראות לעניין זכאות למיטה לפי סעיף 11(ב)(2) לפקודה או לפי סעיף 9(ב)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996. משמעות ההכרזה כי ניתן יהיה להלין עצורים ואסירים תוך חריגה מהוראות הדין לעניין שטח מחיה, וככל שיידרש, אף להלין שלא על מיטה תוך חריגה מהוראות הדין לעניין זכאות למיטה (בהתאם להוראות הוראת השעה). תוקפה של הוראת השעה נקבע לתקופה של 3 חודשים, עד יום ח' בשבט התשפ"ד (18 בינואר 2024).

במשך כל התקופה מתחילת חרבות ברזל ועד עתה, לנוכח העלייה המשמעותית והמתמשכת במספר הכלואים המוחזקים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, הוארך תוקפה של הוראת השעה עד יום ו' באב תשפ"ה (31 ביולי 2025). ההארכות של הוראת השעה נקבעו בחוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי) (תיקון) התשפ"ד-2024, מיום ח' בשבט התשפ"ד (18 בינואר 2024), בחוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי) (תיקון) (מס' 2) התשפ"ד-2024, מיום כ"א באייר התשפ"ד (29 למאי 2024), ובחוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 64 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מצב חירום כליאתי) (תיקון מס' 3), התשפ"ה-2024 (להלן – תיקון מס' 3). כמו כן, תוקפה של ההכרזה על מצב חירום כליאתי שניתנה לראשונה ביום ז' בחשוון תשפ"ד (22 באוקטובר 2023) הוארכה מזמן לזמן, ובאופן רציף, עד ליום ב' בתמוז תשפ"ה (28 ביוני 2025).

יצוין כי במסגרת תיקון מס' 3 בוצעו תיקונים נוספים בהוראת השעה. במסגרת תיקונים אלה, הורחבה סמכותו של מנהל בית הסוהר, כך שבעת קיומה של הכרזה על מצב חירום כליאתי, מנהל בית הסוהר יהיה רשאי, ככל שיידרש, להלין כלואים תוך חריגה מהוראות הדין גם לעניין החזקת כלואים בנפרד, וזאת נוסף על הסמכות שהוקנתה לו בהוראת השעה להלין אסיר בחריגה מההוראות לעניין שטח מחיה ובחריגה מההוראות לעניין זכאות למיטה. בהתאם לכך, מנהל בתי הסוהר רשאי לחרוג מהוראות הדין לעניין הפרדה בין סוגים שונים של אסירים ועצורים שנקבעו לפי סעיף 10(ב) לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 ולפי סעיף 3 לחוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), התשל"ט-1979. נוסף על כך, במסגרת תיקון מס' 3, נקבע כי נדרש למסור לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת אחת לחודש, וכל עוד ההכרזה על מצב חירום כליאתי עומדת בתוקפה, דיווח של השר לביטחון לאומי על צעדים נוספים הננקטים לצורך טיפול במצב החירום הכליאתי וכן דיווח נציב בתי הסוהר על הנתונים הנוגעים ליישום הסמכויות לפי ההסדר במיתקני הכליאה, וזאת במקום אחת לשבועיים. עוד נקבע במסגרת תיקון מס' 3 כי הממשלה רשאית להאריך את ההכרזה לתקופות נוספות של עד חודשיים בכל פעם.

סעיף 1 בהתאם לנתונים המעודכנים שהתקבלו משירות בתי הסוהר, מצבת הכלואים במתקני הכליאה מוסיפה לגדול, כך שמתחילת המלחמה ועד ליום כ"ז באייר התשפ"ה (25 במאי 2025) נוספו למעלה מ-7,080 כלואים סך הכול, ועמדה, נכון ליום כ"ז באייר התשפ"ה (25 במאי 2025) על 23,434 כלואים.

המשרד לביטחון לאומי ושירות בתי הסוהר פעלו ופועלים כל העת לקידום צעדים ופעולות להגדלת מספר מקומות הכליאה ולהרחבת מרחב המחיה במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, הן מכוח החלטות הממשלה בנושא והן באמצעות צעדי בינוי של אלפי מקומות כליאה נוספים, חלקם הושלמו זה מכבר וחלקם נמצאים בשלבים שונים של תהליכי בינוי.

ואולם, בעת הזו, אין בפעולות המקודמות בכדי לתת מענה לעלייה המשמעותית, המהירה והחדה במספר הכלואים לנוכח המעצרים הרבים בחרבות ברזל. עלייה משמעותית זו במספר הכלואים בתקופה כה קצרה הביאה למצב חירום כליאתי חריף, המצריך כאמור את המשך הארכת הוראת השעה ואת התאמת הדין לצורכי הכליאה הלאומיים בעת הזו, כדי לאפשר קליטת עצורים נוספים מגורמי הביטחון, עד להבשלתם של הפעולות והצעדים הנוספים האמורים.

בעקבות האמור, לנוכח העלייה המשמעותית במספר הכלואים המוחזקים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, כמפורט לעיל, ובשים לב לכך שלהערכת גורמי הביטחון צפויים מעצרים נוספים בתקופה הקרובה, וכדי לאפשר לשירות בתי הסוהר לקלוט עצורים נוספים ובכך לתת מענה לגורמי הביטחון, מוצע במסגרת הצעת החוק להאריך את תוקפה של הוראת השעה עד יום י"ג בניסן התשפ"ו (31 במרץ 2026).

סעיף 2 נוכח מספר הכלואים המוחזקים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר, ובשים לב לכך שמגמת העלייה עודנה נמשכת, וכדי לאפשר המשך קליטת עצורים במיתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר ולתת מענה לגורמי הביטחון, יש צורך בהארכת תוקף ההכרזה על מצב חירום כליאתי לתקופה נוספת.

על כן, לצד הארכת הוראת השעה, מוצע להאריך גם את תוקפה של ההכרזה על מצב חירום כליאתי בחודשיים נוספים, קרי עד יום ח' בתשרי התשפ"ו (30 בספטמבר 2025). מצבת הכלואים המוחזקים במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר תוסיף להיבחן ואם יהיה צורך בביצוע שינויים בהכרזה, הדבר יתוקן בהתאם.

מוגש על ידי השר לביטחון לאומי

כ"ג בסיון התשפ"ה

19 ביוני 2025

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק) (תיקון מס' 11), התשפ"ה-2025.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

מועצת הצמחים היא תאגיד סטטוטורי שהוקם בחוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק), התשל"ג-1973 (להלן – החוק). הרכב המועצה ואופן מינויה קבועים בסעיף 4 לחוק.

סעיף 4(ה) לחוק קובע כי תקופת כהונתם של חברי המועצה היא ארבע שנים, וכי הם יוסיפו לכהן עד שיתמנו חברים לתקופת הכהונה החדשה, ובלבד שלא יוסיפו לכהן כך לתקופה העולה על שלושה חודשים.

סעיף 4(ב)(1) לחוק קובע כי על השר למנות לחברים במועצת הצמחים נציגי מגדלים, המהווים לפחות מחצית מכלל חבריה. עוד נקבע בסעיף קטן (ב)(1) כי נציגי המגדלים לפי סעיף זה ייבחרו על ידי המגדלים מכל ענף, מתוכם, בבחירות כלליות וחשאיות, כפי שיקבע השר.

בהתאם לתקנה 6(ב) לתקנות מועצת הצמחים (ייצור ושיווק) (דרכי מינוי חברי המועצה וחברי ועדות ענפיות), התשס"ו-2006 (להלן – התקנות), יש לקיים את הבחירות לנציגי המגדלים במועצת הצמחים תוך שישים ימים מתום ארבע שנים ממועד הבחירות הקודם. נציגי המגדלים המכהנים כיום נבחרו לכהונה בבחירות האחרונות שהתקיימו ביום א' בכסלו התשפ"א (17 בנובמבר 2020), והתמנו ביום י"ב בניסן התשפ"א (25 במרץ 2021), ותקופת כהונתם צפויה להסתיים ביום כ"ט בסיוון התשפ"ה (25 ביוני 2025). כפועל יוצא, בהתאם לתקנה 6(ב) לתקנות הבחירות לנציגי המגדלים היו צריכות להתקיים עד יום י"ז בטבת התשפ"ה (17 בינואר 2025).

בשל הלחימה במסגרת "חרבות ברזל", לא הושלמו הפעולות הנדרשות לשם קיום הבחירות במועדן, ובכלל זה הכנת פנקס בוחרים מעודכן עם פרטי הבוחרים וחלוקת הקולות, מינוי וכינוס ועדת הבחירות האחראית על אישור המועמדים ומתן מענה למועמדים אפשריים, והוצאה לפועל של כל מערך הבחירות (מיקומי קלפיות, הודעות לציבור ועוד). נוסף על כך, מתעורר חשש שמא בעת הזו לא כל בעלי הזכות לבחור ולהיבחר יוכלו לממש את זכותם הדמוקרטית, בשל השלכות הלחימה על חייהם. מטעם זה, **שר החקלאות וביטחון המזון פועל לדחיית מועד הבחירות בתקנות.**

נוכח האמור לעיל ועל מנת שכהונתם של נציגי המגדלים במועצת הצמחים לא תפקע בטרם ימונו מגדלים לכהונה חדשה לאחר מועד הבחירות, **מוצע להאריך את תקופת כהונתם של נציגי המגדלים המכהנים כחברים במועצת הצמחים עד תום שלושה חודשים ממועד הבחירות שיקוימו בהתאם לתקנות, בהתאם לתיקון כמוצע במסגרת הוראת שעה.** כן מוצע, על רקע ניסיון העבר, לקבוע בחוק כי נציגי הציבור יוכלו להוסיף ולכהן כחברים במועצה לתקופה שלא תעלה על חמישה חודשים לאחר תום תקופת כהונה של ארבע שנים. פרק זמן זה נדרש לעיתים להשלמת הליכי מינוי.

מאחר שמועד הבחירות נגזר מהוראה המעוגנת בתקנות, שר החקלאות וביטחון המזון פועל, בצד תיקון החוק, גם לתיקון התקנות באופן שיאפשר קיום בחירות במועד מאוחר יותר.

ג. עיקרי החוק המוצע

עיקר 1 – סעיף 1

נספח 376חכ

ניסיון העבר מלמד כי הליכי מינויים של חברי המועצה עלולים להתארך, גם מטעמים שאינם תלויים בגורם הממנה, וכך להוביל למצב שמינויים של חברי המועצה פוקעים או קרובים לפקוע בטרם מונו חברים לתקופת כהונה חדשה. כדי לא להיקלע למצב שטרם מונו חברים לתקופת כהונה חדשה לאחר פקיעת כהונתם של חברי המועצה קודמים, מוצע לקבוע כי חברי המועצה יוכלו להוסיף ולכהן חמישה חודשים נוספים, במקום שלושה חודשים כפי שקבוע בחוק כיום.

עיקר 2 – סעיף 2

בהתאם לכוונת השר לפעול לתיקון התקנות לשם דחיית מועד הבחירות לנציגי המגדלים במועצה, ובהתחשב בפרק הזמן הנדרש להשלמת הליכי מינוי, מוצע לקבוע, כהוראת מעבר, שנציגי המגדלים המכהנים כיום כחברי מועצה יוסיפו לכהן עד שיתמנו נציגי מגדלים, שייבחרו בבחירות שיתקיימו לאחר תיקון החוק, לתקופת כהונה חדשה או עד תום שלושה חודשים ממועד בחירת נציגי המגדלים בבחירות כאמור, לפי המוקדם. יובהר כי הוראה זו מתגברת הן על הוראת החוק כיום (שלפיה כהונת נציגי המגדלים המכהנים בתוקף עד יום כ"ט בסיוון התשפ"ה (25 ביוני 2025)) והן על הוראת החוק המוצעת בטיטות חוק זו (שלפיה כהונת נציגי המגדלים המכהנים בתוקף עד יום א' באלול התשפ"ה (25 באוגוסט 2025)).

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי

אין השפעה.

ה. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

תיקון סעיף 4(ה) לחוק, באופן שיאריך את פרק הזמן בו מינויים של חברי המועצה נותר בתוקפו עד למינוי חברים לתקופת כהונה חדשה, והארכת כהונתם של נציגי המגדלים במועצה בעקבות דחיית הבחירות, במסגרת הוראת מעבר.

ו. הערות היועץ המשפטי לממשלה

המסנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי), סמך ידו על טיטות החוק בהיבטים המשפטיים.

ז. הערות של משרדי ממשלה

לא התקבלו הערות.

ח. הערות הממונה על התקציבים במשרד האוצר

טרם התקבלו הערות מהממונה על התקציבים במשרד האוצר.

להלן נוסח התיקון המוצע

טיטות חוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק) (תיקון מס' 11), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 4 בחוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק), התשל"ג-1973¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 4(ה), במקום "שלושה חודשים" יבוא "חמישה חודשים".
2. על אף הוראות סעיף 4(ה) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, נציגי הציבור שמונו לפי סעיף 4(ב)(1) עד (11) לחוק העיקרי וכיהנו כחברי המועצה, כהגדרתה בחוק העיקרי, ערב תחילתו של חוק זה, יוסיפו לכהן עד שיתמנו חברים כאמור לתקופת כהונה חדשה או עד תום שלושה חודשים ממועד בחירתם של חברים בבחירות לפי סעיף 4(ב)(1) לחוק העיקרי, שיקימו לראשונה לאחר תחילתו של חוק זה, לפי המוקדם.

מוגש על ידי שר החקלאות וביטחון המזון

י"ז בסיון התשפ"ה
13 ביוני 2025

¹ ס"ח התשל"ג, עמ' 310 ; התשע"ח, עמ' 746.